

Godišnji izvještaj

2016

SADRŽAJ

Uvodna riječ guvernera	8
Pravni status	10
1. Ekonomska kretanja u 2016. godini	11
1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje	13
1.1.1 Trendovi u realnom sektoru	13
1.1.2 Monetarni trendovi	16
1.2 Izvještaj o stanju privrede BiH	18
1.2.1 Realni sektor	19
I Osnovne privredne djelatnosti	19
II Cijene	22
III Zaposlenost i plate	23
1.2.2 Fiskalni sektor	25
1.2.3 Bankarski sektor	28
1.2.4 Vanjski sektor	30
IV Platni bilans	30
V Nominalni i realni efektivni devizni kurs	33
2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2016. godini	35
2.1 Monetarna politika	37
2.2 Račun rezervi kod CBBiH	37
2.3 Upravljanje deviznim rezervama	39
2.4 Upravljanje gotovim novcem	42
2.5 Održavanje platnih sistema	45
2.6 Uloga fiskalnog agenta	47
2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka	48
2.8 Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu	49
2.9 Saradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama	50
2.10 Proces interne revizije	51
2.11 Ostalo	52
2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima	52
2.11.2 Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje	53
3. Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora	55
4. Publikacije i web-servisi	108
5. STATISTIČKE TABELE	110

SPISAK GRAFIKONA I TABELA:

Grafikon 1.1: Ukupna aktiva svih banaka iz sistema Federalnih Rezervi	13
Grafikon 1.2: Prirast javnog duga u eurozoni i SAD i nekim evropskim zemljama	15
Grafikon 1.3: Godišnje stope rasta cijena robe	15
Grafikon 1.4: Ključne kamatne stope vodećih centralnih banaka	16
Grafikon 1.5: Monetarni i kreditni agregati u eurozoni	16
Grafikon 1.6: Kurs eura i inflacija u eurozoni	17
Grafikon 1.7: Stopa prinosa na desetogodišnje obveznice zemalja eurozone	17
Grafikon 1.8: Godišnje promjene nominalnog i realnog BDP-a	18
Grafikon 1.9: Osnovni uzroci promjena u realnom BDP-u u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine	19
Grafikon 1.10: Kvartalne promjene indeksa industrijske proizvodnje	19
Grafikon 1.11: Doprinosi godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima	20
Grafikon 1.12: Stope rasta i učestalost glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje	20
Grafikon 1.13: Godišnje promjene obima proizvodnje u građevinarstvu	21
Grafikon 1.14: Godišnje promjene indeksa distributivne trgovine, (Q/Q-4)	21
Grafikon 1.15: Godišnje promjene u noćenjima i prosječan boravak turista	21
Grafikon 1.16: Stope promjene u nivou cijena mjerene indeksom potrošačkih cijena	22
Grafikon 1.17: Stvarna i procijenjena temeljna inflacija	22
Grafikon 1.18: Godišnje promjene u nivou cijena	23
Grafikon 1.19: Stope promjene broja nezaposlenih u odnosu na isti kvartal prethodne godine	24
Grafikon 1.20: Doprinosi rastu broja zaposlenih po područjima	24
Grafikon 1.21: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate	24
Grafikon 1.22: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a	25
Grafikon 1.23: Prihodi od indirektnih poreza	26
Grafikon 1.24: Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga	26
Grafikon 1.25: Servisirani vanjski dug u % BDP-a	26
Grafikon 1.26: Zaduženost generalne vlade kod komercijalnih banaka	27
Grafikon 1.27: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh entiteta i njihov varijabilitet u 2016. godini	28
Grafikon 1.28: Razlika u prosječnim stopama prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2016. godini u odnosu na 2015.godinu	28
Grafikon 1.29: Kvartalne promjene u deviznim rezervama i neto stranoj pasivi komercijalnih banaka	29
Grafikon 1.30: Mjesečne promjene u stavkama strane pasive i strane aktive komercijalnih banaka	29
Grafikon 1.31: Doprinosi ukupnom rastu kredita po sektorima	30
Grafikon 1.32: Doprinosi ukupnom rastu depozita po sektorima	30
Grafikon 1.33: Profitabilnost prosječne aktive (ROAA) i prosječnog kapitala (ROAE)	30
Grafikon 1.34: Tekući račun i njegove komponente	31
Grafikon 1.35: Finansijski račun i njegove komponente	31
Grafikon 1.36: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda	32
Grafikon 1.37: Godišnje promjene nominalnog kursa KM prema odabranim valutama u decembru	33
Grafikon 1.38: Nominalni i realni efektivni kurs KM	33
Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBiH	36
Grafikon 2.2: Promjene u faktorima koji imaju dominantan uticaj na promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH	36
Grafikon 2.3: Relativni značaj faktora za promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH	36

Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama	37
Grafikon 2.5: Stanja na računu rezervi kod CBBiH	38
Grafikon 2.6: Godišnje stope rasta monetarnih agregata	38
Grafikon 2.7: Godišnje stope rasta komponenti novčane mase	39
Grafikon 2.8: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH	41
Grafikon 2.9: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH	42
Grafikon 2.10: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka	42
Grafikon 2.11: Apoenska struktura novčanica	43
Grafikon 2.12: Apoenska struktura kovanica	43
Grafikon 2.13: Povećanje broja novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2015. godinu	43
Grafikon 2.14: Izdate novčanice i kovanice po apoenima u 2016. godini	43
Grafikon 2.15: Izlazi gotovog novca (KM) u 2016. godini	44
Grafikon 2.16: Apoenska struktura falsifikovanih novčanica u 2016. godini	44
Grafikon 2.17: Apoenska struktura falsifikovanih kovanica u 2016. godini	44
Grafikon 2.18: Broj zaposlenih u CBBiH	53
Tabela 1.1: Uticaj Brexita na evropsko finansijsko tržište	14
Tabela 1.2: Stopa rasta realnog BDP u EU i zemljama eurozone	14
Tabela 1.3: Stopa inflacije u EU i zemljama eurozone	14
Tabela 1.4: Stopa nezaposlenosti u EU i zemljama eurozone	15
Tabela 1.5: Vrijednost EURIBOR-a	17
Tabela 1.6: Namjena novopozajmljenih sredstava u 2016. godini	27
Tabela 1.7: Emisije javnog duga bh. entiteta	27
Tabela 1.8: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta, u 2016. godini, u %	28
Tabela 2.1: Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH	39
Tabela 2.2: Prosječna ponderisana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni	40
Tabela 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka	45
Tabela 2.4: Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima	45
Tabela 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti	46
Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima	46
Tabela 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2016. godine	52

SKRAĆENICE:

AAA	Finansijski instrumenti s kreditnim rejtingom AAA (eng. triple A)
ABSPP	Program kupovine vrijednosnih papira pokrivenih imovinom (eng. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Bankomat
BAM	Valutni kod konvertibilne marke
BCC	Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta (eng. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
BDP	Bruto domaći proizvod
bh	bosanskohercegovački
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	ISO kod zemlje za Bosnu i Hercegovinu
BIS	Banka za međunarodna poravnanja (eng. Bank for International Settlements)
BLSE	Banjalučka berza ad. Banjaluka
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBPP3	Treći program kupovine pokrivenih obveznica (eng. Covered Bond Purchase Programme)
cca	približno, oko
CEFTA	Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CIF	trgovačka klauzula koja zahtijeva od prodavca da plati troškove prevoza i osiguranja robe
CPI	Indeks potrošačkih cijena (eng. Consumer Price Index)
CRK	Centralni registar kredita
DB	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
Distrikt	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
EC	Evropska komisija
ECB	Evropska centralna banka
EONIA	Jednodnevna međubankarska kamatna stopa u eurozoni
ESA 2010	Evropski standardni računi (eng. European Standard Accounts, 2010 (ESA))
EU 28	28 zemalja Evropske unije
EUR	valuta zone EUR
EURIBOR	međubankarska kamatna stopa na evropskom tržištu novca
Eurostat	Statistički zavod Evropske unije
EURUSD	kurs valute eurozone u odnosu na valutu SAD
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	Centralna banka Sjedinjenih Američkih Država (eng. Federal Reserves)
FFR	referentna kamatna stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (eng. Fed Fund Rate)
FOB	franko, prodavac snosi troškove transporta do luke i troškove utovara
FOMC	Federalni odbor za operacije na otvorenom tržištu (eng. Federal Open Market Committee)
Fond PIO RS	Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske
FZPIO	Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje
GEO6	šesti nivo geografskog razdvajanja (eng. 6th level of geographical breakdown)
GIIS	Postdiplomski institut za međunarodne studije u Ženevi (eng. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (njem. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)

GJ	glavna jedinica Centralne banke Bosne i Hercegovine
HICP	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (eng. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Informacioni sistem za upravljanje ljudskim resursima (eng. Human Resources Management Information System)
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (eng. The International Bank for Reconstruction and Development)
IDA	Udruženje za međunarodni razvoj (eng. The International Development Association)
IPA	Program instrumenata za pretpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
IT	Informacione tehnologije
JRTR	Jedinstveni registar transakcijskih računa
KM	Valutni simbol konvertibilne marke
MIGA	Multilateralna agencija za garanciju investiranja (eng. The Multilateral Investment Guarantee Agency)
MMF	Međunarodni monetarni fond
NEER	Nominalni efektivni devizni kurs
Ø	Prosjek
OR	Obavezna rezerva
p.p.	procentni poen
PDV	Porez na dodatu vrijednost
POS	terminali na mjestu prodaje (eng. point of sale)
PPKS	Prosječna ponderisana kamatna stopa
PSPP	Program kupovine javnog sektora (eng. Public Sector Purchase Programme)
QE	Program kvantitativnih olakšica (eng. Quantitative Easing Program)
REER	Realni efektivni devizni kurs
RR	račun rezervi kod Centralne banke
RS	Republika Srpska
RTGS	Platni sistem bruto poravnanja u realnom vremenu
SAD	Sjedinjene Američke Države
SASE	Sarajevska berza dd Sarajevo
SBA	Kreditni aranžman u slučaju potrebe (eng. Stand-by arrangement)
SDR	Specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights)
SECO	Državni sekretarijat za ekonomske poslove (State Secretariat for Economic Affairs)
SOFS	Stalni odbor za finansijsku stabilnost
TLTRO	Ciljane operacije dugoročnog refinansiranja (eng. Targeted longer-term refinancing operations)
UIO	Uprava za indirektno oporezivanje
UK	Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije
UN	Ujedinjene nacije
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj
US	koji se odnosi na Sjedinjene Američke Države
USD	valuta Sjedinjenih Američkih Država
VP	vrijednosni papiri
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

UVODNA RIJEČ GUVERNERA

Poštovani,

U skladu s članom 64. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Službeni list Bosne i Hercegovine“ broj 1/97) propisana je obaveza Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) da, u roku od tri mjeseca nakon završetka finansijske godine, podnese Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine sljedeća dokumenta:

- Izvještaj o stanju privrede
- Izvještaj o poslovanju tokom godine
- Finansijski izvod ovjeren od vanjskog revizora.

Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu usvojen je na sjednici Upravnog vijeća CBBiH, održanoj u Sarajevu, 29. marta 2017. godine.

CBBiH je i tokom 2016. godine uspješno ispunjavala sve Zakonom propisane obaveze, uključujući i izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora, pri tome obezbjeđujući punu konvertibilnost domaće valute.

Iako djelujući u nepovoljnim uslovima za investiranje koji su na međunarodnim tržištima prisutni od 2014. godine, CBBiH je, ipak, i u 2016. godini ostvarila pozitivan finansijski rezultat. Neto dobit CBBiH za 2016. godinu iznosi 14.062.357,63 KM. Od tog iznosa, u skladu s članom 27. Zakona o CBBiH, na račun obaveza prema budžetu institucija Bosne i Hercegovine, raspoređeno je 60% ili iznos od 8.437.414,58 KM, dok je 40% ili 5.624.943,05 KM raspoređeno u generalne rezerve CBBiH. Kako dostupne prognoze i očekivanja kretanja kamatnih stopa i prinosa, te kretanja cijene zlata i kursa dolara, ukazuju da će oporavak u eurozoni biti usporen i neuravnotežen, očekuje se da će postojeća struktura portfolija deviznih rezervi u narednim godinama generisati značajno niži nivo godišnjih kamatnih deviznih prihoda, pa samim tim i značajno niži nivo ukupnih prihoda CBBiH koja se, u upravljanju deviznim rezervama, u skladu sa Zakonom, mora, prvenstveno, rukovoditi principom sigurnosti investiranja rezervi, ulažući u niskorizične finansijske instrumente.

Odlukom Upravnog vijeća CBBiH od 31.03.2016. godine izmijenjena je politika obavezne rezerve, a koja je stupila na snagu 01.07.2016. godine. Utvrđena je jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% na osnovicu za obračun obavezne rezerve, bez obzira na ročnost i valutu. Osnovica za obračun obavezne rezerve, koju čine depoziti i pozajmljena sredstva, proširena je za sredstva isključena Odlukama CBBiH iz 2008. i 2009. godine. Konačno, izmijenjena je politika naknade i to na način da se na iznos obavezne rezerve ne obračunava naknada, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknada po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka.

Primarni cilj posljednje izmjene politike obavezne rezerve bio je stvaranje zaliha likvidnosti u sistemu, osiguravajući da politika obavezne rezerve, u trenutnim okolnostima, ne ograničava banke u plasiranju kredita. Uvođenjem negativne stope naknade na sredstva koja banke drže kod CBBiH (ali, ipak bar duplo manje negativne nego što bi banke plaćale na deponovanje sredstava u inostranstvu), a na to ih ne obavezuje politika obavezne rezerve, signalizirali smo da bi bila poželjna prekompozicija aktive komercijalnih banaka. CBBiH se odlučila na stopu naknade na višak sredstava iznad obavezne rezerve koja će biti manje negativna od referentne depozitne stope ECB-a, vodeći računa o trenutnom makroekonomskom kontekstu i stabilnosti finansijskog sistema.

U toku 2016. godine radilo se aktivno na implementaciji aktivnosti iz Strateškog plana CBBiH za period 2016.-2021. Tako je u 2016. godini pokrenuta inicijativa i izrađen projekat modernizacije i dogradnje žirokliring sistema, Jedinstvenog registra transakcijskih računa i Centralnog registra kredita, što omogućava transparentnost u finansijskom i platnom sistemu, ažurnost podataka, sprečavanje zloupotreba, sprečavanje pranja novca i u skladu je sa standardima i najboljom praksom u zemljama regije i EU. U kontekstu unapređenja osnovnih zadataka CBBiH, veoma su značajna nova pravila za trezorsko poslovanje i rad s gotovim novcem. CBBiH je također aktivno učestvovala u procesu implementacije zadataka iz Pisma namjere s MMF-om koji se odnose na očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanja kreditne aktivnosti banaka u BiH i pripremu sveobuhvatnog Memoranduma o razumijevanju u oblasti finansijske stabilnosti.

Osim redovnih publikacija, poput Godišnjeg izvještaja, Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, kvartalnih Biltena i Mjesečnih ekonomskih pregleda, tokom 2016. godine, CBBiH je sa relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama, razmjenjivala i informacije o ekonomskim trendovima i sistemskim rizicima, kroz specijalizovane izvještaje i proširujući standardni set statističkih podataka, te objavljuvanjem ciljanih tekstova kroz medije u svrhu informisanja i edukacije šire javnosti. U sklopu svog mandata, CBBiH je provodila aktivnosti na održavanju odgovarajuće finansijske infrastrukture i platni promet u zemlji i s inostranstvom se odvijao bez problema. CBBiH je u potpunosti izvršila svoje obaveze koje proizlaze iz uloge fiskalnog agenta.

Također, CBBiH igra veoma važnu i aktivnu ulogu u procesu evropskih integracija, gdje je u toku ove godine bila aktivan učesnik u pripremi odgovora na Upitnik EU u oblasti Ekonomski kriterij i sedam poglavlja kao nadležna institucija ili zainteresovana strana.

Imajući u vidu proces evropskih integracija Bosne i Hercegovine, CBBiH želi potvrditi opredjeljenost da, i dalje, unapređuje svoje poslovne procese i radi na uvođenju savremenih standarda. CBBiH se opredijelila za jednu vrstu organizacione dinamike, koja nastoji poslovanje, temeljeno na Zakonu o CBBiH, prilagoditi novim zahtjevima i, u tom smislu, uskladiti ga s najboljim praksama centralnog bankarstva.

CBBiH je u okviru svojih nadležnosti poduzela i niz aktivnosti u promociji finansijske edukacije u cilju jačanja finansijske inkluzije u BiH. Interno, pokrenut je projekat unapređenja poslovnih procesa i uspostave integrisanog sistema upravljanja kvalitetom u CBBiH.

Na kraju, želim iskazati zahvalnost članovima saziva Upravnog vijeća, Uprave, kao i svim zaposlenim u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine na profesionalnom pristupu i doprinosu u postizanju ostvarenih rezultata.

dr. Senad Softić, Guverner

PRAVNI STATUS

U skladu s Ustavom – Aneksom 4. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine je institucija Bosne i Hercegovine osnovana Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Bosne i Hercegovine 20. juna 1997.¹ i počela je s radom 11. augusta 1997. Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine, utvrđeni Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, jesu:

- da postigne i očuva stabilnost domaće valute (konvertibilne marke) tako što je izdaje uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima, u skladu s aranžmanom poznatim pod nazivom valutni odbor, prema fiksnom kursu: jedna konvertibilna marka za jednu njemačku marku. Od 1. januara 2002. konvertibilna marka vezana je za euro prema kursu: jedna konvertibilna marka za 0,511292 eura, odnosno jedan euro iznosi 1,955830 konvertibilnih maraka;
- da definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine;
- da drži službene devizne rezerve i upravlja njima na siguran i profitabilan način;
- da održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od institucija na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno depozite entiteta i njihovih javnih institucija na osnovu zajedničke odluke entiteta, kao i depozite komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u okviru ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine;
- da učestvuje u radu međunarodnih organizacija koje rade na utvrđivanju finansijske i ekonomske stabilnosti, te zastupa Bosnu i Hercegovinu u međuvladinim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

Centralna banka Bosne i Hercegovine potpuno je nezavisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, te bilo koje javne agencije i organa, a u cilju objektivnog provođenja svojih zadataka. Centralna banka Bosne i Hercegovine svoju djelatnost obavlja preko Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, Uprave CBBiH i osoblja.

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine je organ Centralne banke Bosne i Hercegovine nadležan za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke Bosne i Hercegovine, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine sastoji se od pet članova, koje imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i između svojih članova bira guvernera, koji je ujedno i predsjedavajući ovog organa i Uprave CBBiH. Guverner je glavni izvršni funkcioner zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Uprava CBBiH, koju čine guverner i tri viceguvernera (koje imenuje guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine), na zahtjev guvernera, kao glavnog izvršnog funkcionera, operativno provodi aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine i usklađuje aktivnosti organizacijskih jedinica.

Za kontrolu rizika u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, imenuje glavnog internog revizora i zamjenike glavnog internog revizora.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvaruje se preko Centralnog ureda sa sjedištem u Sarajevu, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale sa sjedištem na Palama i u Brčko distriktu.

¹ "Službeni glasnik BiH", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

**1. EKONOMSKA
KRETANJA U
2016. GODINI**

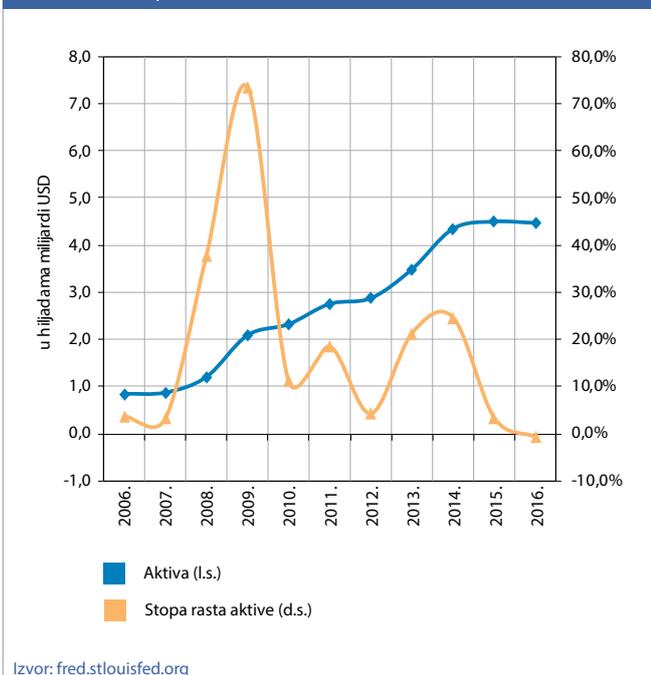
1.1 MEĐUNARODNO EKONOMSKO OKRUŽENJE

1.1.1 Trendovi u realnom sektoru

Uprkos mjerama ekonomskog intervencionizma, rast u razvijenim ekonomijama u 2016. je niži nego u 2015. godini, a u zemljama u razvoju, kao i na nivou svjetske ekonomije, privredni rast je neznatno niži od onoga u prethodnoj godini. Svjetska ekonomija je u 2016. godini porasla za oko 3,1% (u 2015. godini rast je bio 3,2%), a rast nije ravnomjerno raspoređen². Dok su razvijene zemlje zabilježile porast za svega 1,6% (u prethodnoj godini rast je bio 2,1%), tržišta u nastajanju i zemlje u razvoju su zabilježili porast za 4,1%.

Vodeći trendovi, koji su presudno uticali na kretanje svjetske ekonomije u 2016. godini, jesu ublažavanje pada cijena robe u odnosu na 2015. godinu i rast nekih cijena robe i najava novog rasta referentnih kamatnih stopa FED-a do kojega je i došlo krajem godine, kao i prestanak izuzetno ekspanzivne monetarne politike u najvećoj svjetskoj ekonomiji, u sklopu sprovođenja mjera za normalizaciju monetarne politike³ (grafikon 1.1).

Grafikon 1.1: Ukupna aktiva svih banaka iz sistema FED-a

Prvi put nakon započinjanja programa kvantitativnog popuštanja (2007. godine) u 2016. godini je zabilježen pad aktive FED-a (2016/2015= -0,6%), što je zajedno s povećanjem referentne kamatne stope dio programa

normalizacije monetarne politike FED-a. Na odluku o podizanju referentne kamatne stope FED-a su uticali rast inflacije (u novembru godišnja stopa inflacije je bila 1,7%), niska stopa nezaposlenosti (4,6% u novembru 2016.) i rast ekonomske aktivnosti (1,7% rast realnog BDP-a u trećem kvartalu 2016. godine (q/q-4), a 1,3% u drugom kvartalu 2016. godine), ali i pozitivna očekivanja u vezi s uslovima na tržištu rada i u vezi s ostvarivanjem ciljne inflacije od 2%.

Promjena kursa monetarne politike FED-a u 2016. godini, uz još uvijek neizmijenjenu politiku ECB-a, je dovela do nastavka divergencije monetarnih politika s posljedicama na globalnu aprecijaciju USD i deprecijaciju eura prema dolaru.

Dva događaja koja su obilježila 2016. godinu jesu ekonomsko-bankarska kriza u Italiji i Brexit tj. odluka britanskih građana da izađu iz EU.⁴ U odnosu na 2007. godinu italijanski BDP je u 2016. godini manji za oko 8%, a loši krediti su cca 20% BDP-a. Italijanski javni dug je 133,2% BDP-a (2016. godine), a ukupna zaduženost svih sektora je oko 259% BDP-a, dok je strukturni saldo javnih finansija u minusu posljednjih 10 godina (eng. general government structural balance). S obzirom na to da je italijanska ekonomija treća po veličini evropska ekonomija, stanje u italijanskom bankarstvu i visoka zaduženost italijanske ekonomije je tokom 2016. godine predstavljalo veliki rizik po bankarski sistem eurozone. Iako bh. banke u vlasništvu italijanskih rezidenata kontrolišu 33% bh. bankarske aktive u 2016. godini, rast reputacijskih rizika nije doveo do bilo kakvih značajnih poremećaja u poslovanju ove grupe banaka niti do negativnih uticaja na bh. finansijsku stabilnost.

Ishod britanskog referenduma na kojem je demonstrirana volja britanskih građana da napuste EU je imao momentalan direktan uticaj na evropsko finansijsko tržište (tabela 1.1). Prinosi na obveznice zemalja koje nemaju ekonomske debalanse su momentalno smanjeni i čak postali negativni, dok su prinosi na obveznice zemalja s ekonomske periferije naglo porasli.

² WEO, januar 2017.

³ Normalizacija monetarne politike FED-a (eng. monetary policy normalization) je započela u decembru 2015. godine, kada je FED prvi put poslije sedam godina odlučio da poveća ciljani interval stope na federalna sredstva.

⁴ Referendum za izlazak/ostanak Velike Britanije u EU je održan 23.06.2016. godine, a rezultati su saopšteni 24.06.2016. godine.

Tabela 1.1. Uticaj Brexita na evropsko finansijsko tržište

	Stopa prinosa na tržištu desetogodišnjih državnih obveznica, %				VSTOXX, Indeks neizvjesnosti
	Njemačka	Austrija	Grčka	Italija	
20.06.2016.	0,051	0,405	7,802	1,432	34,22
21.06.2016.	0,050	0,403	7,904	1,447	34,47
22.06.2016.	0,061	0,408	7,994	1,435	36,04
23.06.2016.	0,093	0,437	7,779	1,400	32,06
24.06.2016.	-0,047	0,355	8,647	1,557	35,43
27.06.2016.	-0,116	0,277	8,708	1,509	35,00
28.06.2016.	-0,112	0,263	8,607	1,399	31,01

Izvor: Bloomberg

Prema prvoj prognozi⁵ očekivana stopa rasta realnog BDP-a eurozone u 2017. godini, nakon odluke o izlasku Velike Britanije, je sa 1,6% korigovana na 1,4%. Kasnije analize⁶ su pokazale da je Brexit najvjerovatnije samo regionalni makroekonomski šok prije nego globalni, te da će on na eurozonu negativno uticati kroz smanjenje britanske tražnje za izvozom eurozone. Odluka o izlasku Velike Britanije iz EU tokom 2016. godine nije se odrazila na ekonomiju Bosne i Hercegovine zbog niskog intenziteta vanjskotrgovinskih odnosa BiH i Velike Britanije. Ali, mogu se očekivati indirektno negativne posljedice na našu ekonomiju zbog usporavanja stope privrednog rasta u eurozoni usljed slabljenja njenih trgovačkih veza s Velikom Britanijom.

Tokom 2016. godine, pod uticajem ekspanzivne monetarne politike ECB-a, izloženost evropskih banaka prema

realnom sektoru je rasla brže nego u 2015. godini, što je uz rast lične i investicione potrošnje i poboljšanje položaja vanjskotrgovinskog sektora usljed deprecijacije eura, u jednom dijelu evropskih zemalja dovelo do viših stopa rasta ekonomske aktivnosti nego u 2015. godini (tabela 1.2). Ipak, privredni rast na nivou eurozone i EU nije viši od onoga koji je ostvaren u 2015. godini. S izuzetkom Danske i djelimično Švedske sve ostale zemlje u kojima živi naša dijaspora još uvijek imaju značajno niže stope ekonomskog rasta u odnosu na 2007. godinu.

U 2016. godini deflatorni pritisci su ili oslabili (Hrvatska, Slovenija) ili su u potpunosti nestali (Švedska, Austrija), ali stopa inflacije u 2016. godini je i dalje niska u poređenju s ciljanom stopom inflacije (blizu, ali ispod, 2%), (tabela 1.3).

Tabela 1.2. Stopa rasta realnog BDP u EU i zemljama eurozone, u %

	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
2007.	3,05	3,01	0,91	3,26	5,15	3,62	6,94	3,40
2008.	0,42	0,42	-0,51	1,08	2,05	1,55	3,30	-0,56
2009.	-4,37	-4,52	-4,91	-5,62	-7,38	-3,80	-7,80	-5,18
2015.	2,23	2,04	1,61	1,72	1,64	0,96	2,32	4,08
2016.	1,89	1,73	0,99	1,88	2,79	1,50	2,47	3,31

Izvor: Evropska komisija. Napomena: BDP izražen u cijenama iz 2010. godine.

Tabela 1.3. Stopa inflacije u EU i zemljama eurozone, u %

	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
2007.	2,4	2,2	1,7	2,3	2,7	2,2	3,8	1,7
2008.	3,7	3,3	3,6	2,8	5,8	3,2	5,5	3,3
2009.	1,0	0,3	1,0	0,2	2,2	0,4	0,9	1,9
2015.	0,0	0,0	0,2	0,1	-0,3	0,8	-0,8	0,7
2016.	0,3	0,2	0,0	0,4	-0,6	1,0	-0,2	1,1

Izvor: Eurostat. Napomena: Prosječna godišnja stopa inflacije na osnovu HICP indeksa.

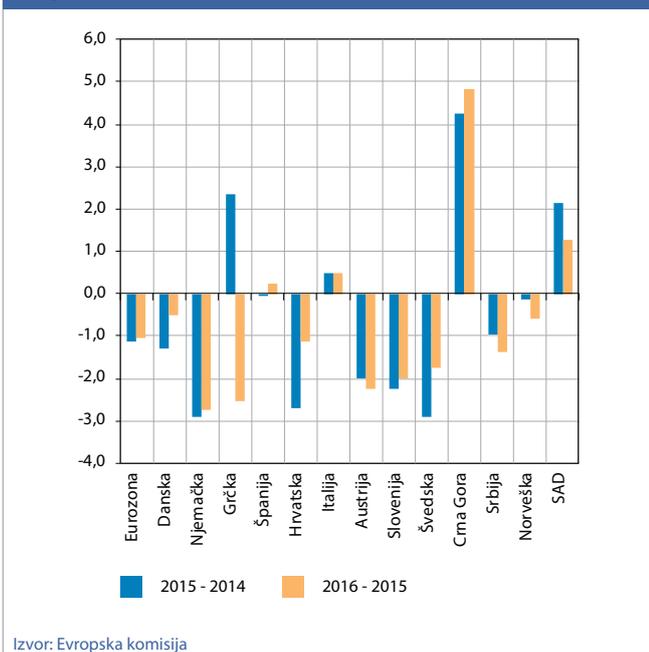
5 ECB, jul 2016. godine

6 Ekonomski bilten ECB, 6/2016.

U skoro svim zemljama EU i eurozone stopa nezaposlenosti je u 2016. godini smanjena u odnosu na 2015. godinu, a u prosjeku pad iznosi oko 1 p.p, za koliko je nezaposlenost smanjena i u Sloveniji i u Njemačkoj (tabela 1.4). Ipak, skoro sve zemlje imaju još uvijek visoku stopu nezaposlenosti, veću nego što je ona bila u kriznom periodu, a jedino je Njemačka više nego prepolovila stopu nezaposlenosti. U nekim zemljama EU, poput Danske i Švedske, iako je privredni rast u posljednje dvije godine približno na nivou onoga u pretkriznom periodu (2007. godina) stopa nezaposlenosti je još uvijek vrlo visoka, a u Danskoj čak duplo veća nego uoči izbijanja globalne ekonomsko-finansijske krize.

Većina evropskih zemalja je i dalje iznad mastriških kriterija koji se odnose na visinu javnog duga, a u 2016. godini je u mnogima od njih, pa i u onima koje nisu članice EU (Srbija) nastavljena ekonomska politika smanjenja javnog duga, za razliku od npr. SAD (grafikon 1.2).

Grafikon 1.2: Prirast javnog duga u eurozoni i SAD i nekim evropskim zemljama

U našem neposrednom okruženju jedini izuzetak je Crna Gora, dok Hrvatska i Srbija dvije godine uzastopno smanjuju relativnu vrijednost javnog duga. Italija je blago povećala javni dug, Grčka je u 2015. godini i 2016. godini ostvarila gotovo identičan rast / pad javnog duga, a ukupan javni dug eurozone u 2016. godini od 90,41% je za 1 p.p. manji u odnosu na prošlu godinu. Javni dug Norveške je 31,08% BDP-a, Njemačke 65,5%, Italije 133,26%, Grčke 177,21%, a SAD-a 108,54%.

Na tržištu robe je u 2016. godini došlo do usporavanja pada cijena robe u odnosu na 2015. godinu, a neke cijene robe su i porasle (grafikon 1.3). Od ključnih cijena robe najviše je u 2016. godini pala cijena nafte, a cijena zlata je u odnosu na 2015. godinu porasla za 7,6% (2015/2014 = -8,3%). Značajno je smanjena stopa pada cijene aluminija i prirodnog plina, a cijena rude željeza je u odnosu na prethodnu godinu porasla za 4,6% (2015/2014 = -42,4%).

Grafikon 1.3: Godišnje stope rasta robnih cijena

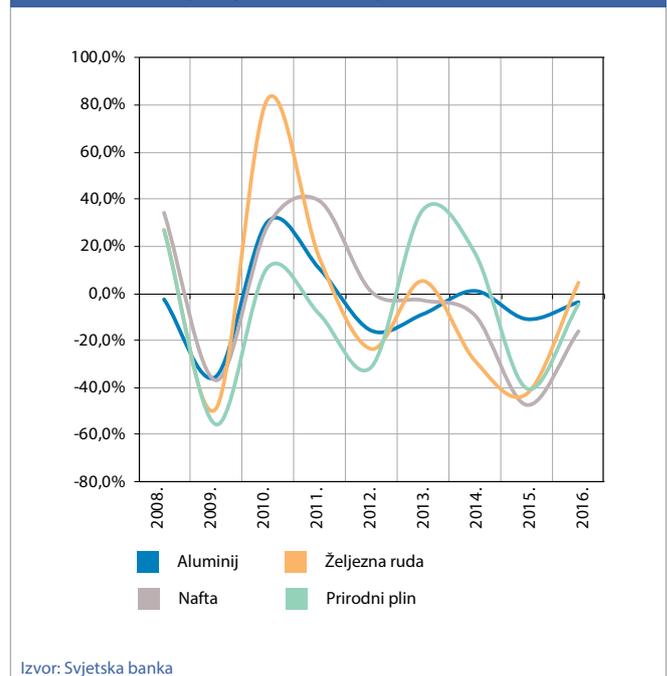

Tabela 1.4. Stopa nezaposlenosti u EU i zemljama eurozone, u %

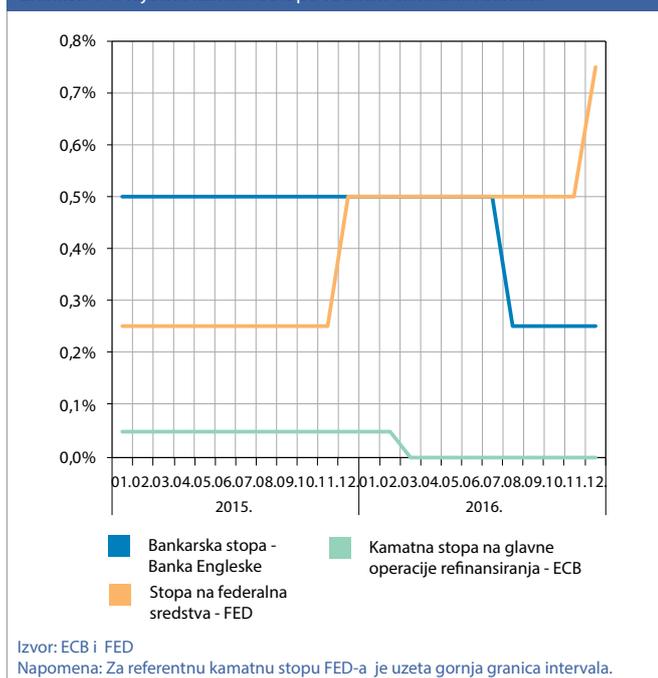
	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
12/2007.	7,0	7,4	3,1	8,2	10,5	4,1	4,9	5,6
12/2008.	7,7	8,4	4,3	7,4	9,3	4,7	4,4	6,4
12/2009.	9,4	10,1	6,8	7,3	10,0	5,0	6,5	8,6
12/2015.	9,0	10,5	6,0	4,5	15,9	5,7	8,7	6,7
12/2016.	8,1	9,5	6,1	3,5	12,2	5,5	7,8	6,5

Izvor: Eurostat

1.1.2 Monetarni trendovi

Mada je krajem godine ECB-a najavila postepeno ublažavanje trenutne monetarne politike, oličene u prije svega kupovini obveznica u iznosu od 80 milijardi EUR mjesečno⁷, cijela 2016. godina je protekla u izuzetno ekspanzivnoj monetarnoj politici ECB-a. Kreditni rast je u 2016. godini podstaknut (grafikon 1.4) dodatnim smanjenjem referentnih kamatnih stopa ECB-a, što je uz smanjenje pada cijena na tržištima robe (u odnosu na prethodnu godinu), pa i na tržištu nafte, dovelo do slabljenja izuzetno jakih deflatorskih pritisa.

Grafikon 1.4: Ključne kamatne stope vodećih centralnih banaka

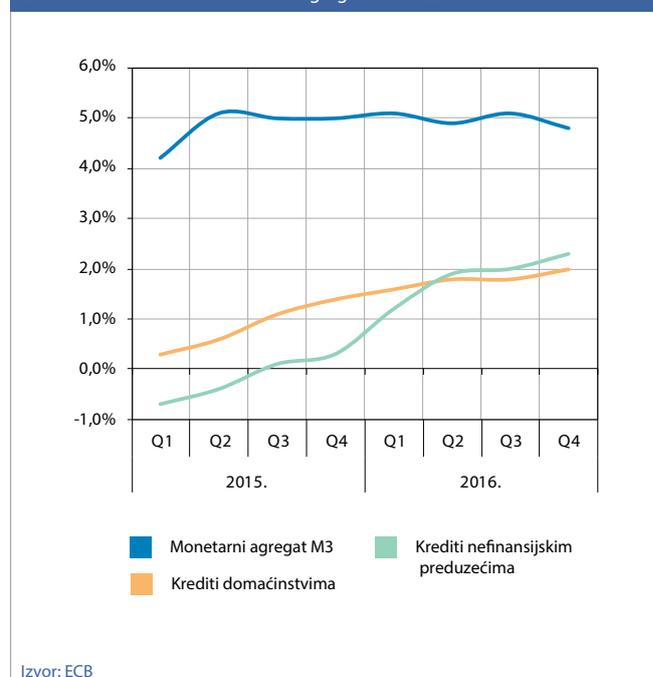
Već početkom godine ECB je smanjila sve tri referentne kamatne stope. U prvom kvartalu 2016. godine (odluka stupila na snagu 16.03.2016. godine) kamatna stopa na kreditne olakšice je sa 0,3% smanjena na 0,25%, kamatna stopa na glavne operacije refinansiranja je sa 0,05% smanjena na 0,0%, dok je kamatna stopa na depozitne olakšice sa -0,3% smanjena na -0,4%.

Kao i krajem prošle godine i krajem 2016. godine, FED je odlučio da poveća kamatnu stopu na federalna sredstva te je tako prethodni koridor 0,25% - 0,5%, zamijenjen sa koridorom 0,5% - 0,75%, dok je Banka Engleske usljed usporavanja rasta britanske ekonomije kao posljedica odluke o izlasku iz EU u augustu 2016. godine smanjila svoju referentnu kamatnu stopu (eng. Bank Rate) sa 0,5% na 0,25%. FED nisu mijenjale obim ponude novca tokom 2016. godine, koji je tokom proteklih godina značajno povećan kroz tri programa kvantitativnih olakšica. Ipak, kamatne stope u

SAD-u su u ovom periodu bilježile rast, naročito u odnosu na prinose obveznica zemalja eurozone, a pod uticajem očekivanog smanjenja monetarnih stimulansa u SAD-u i povećanja razlika u monetarnim politikama koje sprovode FED i ECB u pogledu visine referentne kamatne stope.

Stope rasta kredita domaćinstvima i kredita preduzećima u eurozoni u 2016. godini su značajno više od onih u 2015. godini, iako je najširi evropski monetarni agregat M3 zadržao stope rasta iz prethodne godine (grafikon 1.5). Na kraju 2016. godine u odnosu na kraj 2015. godine, nakon dugotrajne stagnacije kredita realnom sektoru, stope rasta kredita nefinansijskim preduzećima i domaćinstvima su gotovo izjednačene na nivou od oko 2% (m/m-12).

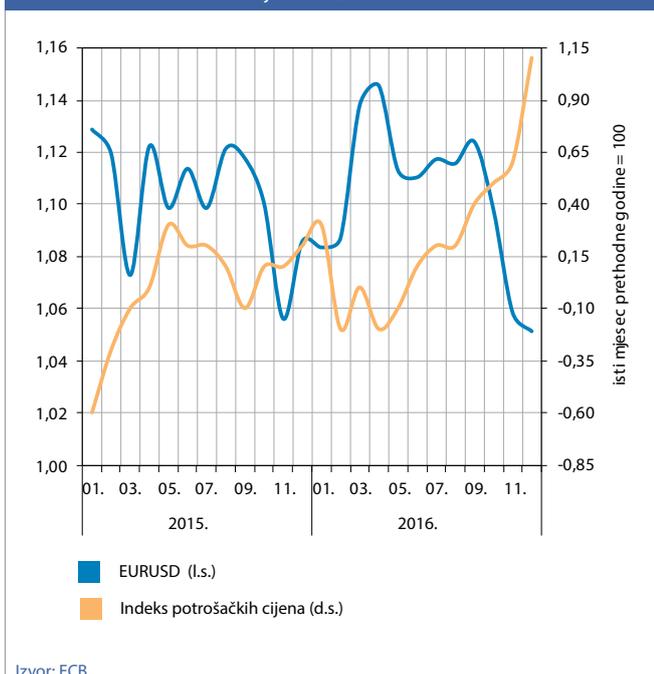
Grafikon 1.5: Monetarni i kreditni agregati u eurozoni

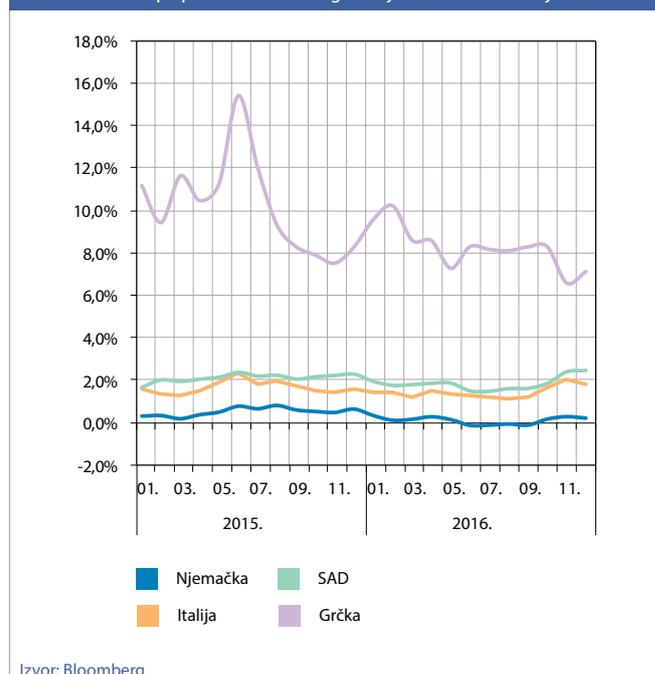
Postojan kreditni rast, uz smanjenje pada cijena robe u odnosu na prethodnu godinu, ne samo da su prekinuli deflatorska kretanja u eurozoni, već su i podigli inflaciju na najviši nivo u posmatranom periodu, u protekle dvije godine (grafikon 1.6). Zahvaljujući globalnom trendu smanjenja deflatorskih pritisa na tržištu robe i prenosu efekata novčane politike ECB-a na kreditnu politiku evropskih banaka, uz zaokret u novčanoj politici FED-a, koji je tokom prošle godine povećao stepen restriktivnosti monetarne politike, došlo je i do naglog slabljenja eura, što je bio dodatni katalizator rasta potrošačkih cijena u eurozoni. U odnosu na najviši kurs EURUSD tokom godine (04/2016 = 1,15), do kraja 2016. godine euro je deprecirao prema dolaru za 8,2%, a kurs EURUSD je 1,05. Potrošačke cijene su sa najnižeg nivoa u 2016. godini od -0,2% (04/2016/04/2015.) porasle do kraja godine za 1,1% (12/2016/12/2015).

⁷ Kupovina finansijskih instrumenata je od 1. aprila 2016. godine povećana sa 60 milijardi EUR na 80 milijardi EUR (odluka donesena 10.03.2016. godine).

Grafikon 1.6: Kurs eura i inflacija u eurozoni

Grafikon 1.7: Stopa prinosa na desetogodišnje obveznice zemalja eurozone

Iako je ekspanzivna monetarna politika ECB-a dovela do smanjenja stopa prinosa u zemljama evropskog centra i evropske periferije (grafikon 1.7), najava prestanka kvantitativnog popuštanja (10/2016. godine) je dovela do rasta stopa prinosa na sekundarnom tržištu državnog duga većine zemalja eurozone. Ovakva reakcija tržišta, uz nizak i povremeno negativan, prinos na njemačke obveznice, motiviše na dodatno strukturno prilagođavanje u zemljama evropskog juga, od kojih neke (Italija), uprkos činjenici da prolaze kroz bankarsko-ekonomsku krizu, finansiraju javni dug jeftinije nego SAD.

Rezultati izjašnjavanja građana Velike Britanije na referendumu o izlasku iz Evropske unije su bili iznenađujući

i snažno su uticali na finansijska tržišta. Pod uticajem neizvjesnosti zbog Brexita, političkog procesa i medijske kampanje, neposredno pred referendum zabilježen je pad evropskih indeksa dionica, a prinos desetogodišnjih obveznica Njemačke je prvi put zabilježio nivo ispod 0%. Kreditna rejting agencija S&P je smanjila rejting EU na AA sa AA+.

ECB ima utjecaj na kamatne stope u BiH zbog režima valutnog odbora i odabira eura kao sidrene valute. Dvanaestomjesečni EURIBOR (tabela 1.5) je u odnosu na kraj prethodne godine smanjen za 0,14 p.p, približno isto koliko i prekonoćni EURIBOR (EONIA).

Tabela 1.5: Vrijednost EURIBOR-a, u %

R.B.	Datum	EONIA	1 M	3 M	6 M	12 M
1.	12/2008.	2,35	2,60	2,89	2,97	3,05
2.	12/2015.	-0,20	-0,19	-0,13	-0,04	0,06
3.	12/2016.	-0,35	-0,37	-0,32	-0,22	-0,08
4.	Razlika u p.p. 4 = 3-2	-0,15	-0,18	-0,19	-0,18	-0,14

Izvor: ECB Napomena: Prikazani su mjesečni prosjeci.

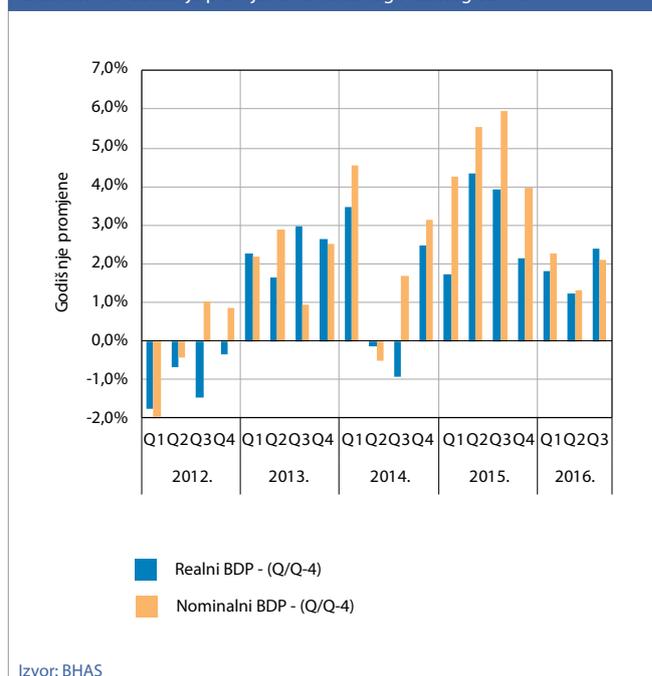
1.2 IZVJEŠTAJ O STANJU BH. PRIVREDE

Realni sektor ekonomije u 2016. godini karakteriše rast industrijske proizvodnje u odnosu na 2015. godinu, kada je zabilježen blaži rast. Pri tome se bilježi rast u svim industrijskim područjima, gdje se naročito ističe snažan rast proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija. Sljedstveno tome, bilježi se snažan nominalni rast izvoza navedene djelatnosti te prerađivačke industrije, dok je zapažen nešto blaži rast izvoza ruda i kamena.⁸ U građevinarstvu je, kao i u prethodnoj godini, zabilježen pad obima proizvodnje slijedom usporavanja radova na izgradnji cestovne infrastrukture (posebno koridora Vc). Kretanje opšteg nivoa cijena u BiH, mjereno indeksom potrošačkih cijena, pokazuje jačanje deflatornog pritiska u prvom dijelu 2016. godine i on je najvećim dijelom uzrokovan smanjenjem vanjskih cijena (nafta), dok je u drugom dijelu godine zabilježen značajan porast cijena slijedom povećanja vanjskih cijena. Istovremeno, domaće cijene mjerene BDP deflatorom su u zoni inflacije, iako ih karakteriše blago smanjenje cijena. Na tržištu rada, mjereno administrativnim podacima, bilježi se smanjenje broja nezaposlenih i rast broja zaposlenih lica. Anketa radne snage 2016. godine pokazuje pad broja nezaposlenih (kao i kod administrativnih podataka) i pad zaposlenih. Značajne razlike u broju i stopi nezaposlenih i zaposlenih, prema administrativnim podacima i podacima iz Ankete radne snage 2016. godine, su odraz različitih metodologija izračunavanja i utvrđivanja statusa zaposlenih i nezaposlenih lica. Nakon dužeg perioda stagnacije, u 2016. godini je zabilježeno povećanje nominalne neto plate.

Prema službenoj projekciji Direkcije za ekonomsko planiranje BiH⁹, nominalni bruto društveni proizvod (BDP) u 2016. godini je 30,389 milijardi KM (tabela 01)¹⁰, što predstavlja rast od 3,1% u odnosu na 2015. godinu. Projicirana stopa realnog rasta BDP-a u odnosu na prethodnu godinu iznosi 3,0%.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH (BHAS), ekonomija je u prva tri kvartala 2016. godine, u odnosu na prva tri kvartala 2015. godine, rasla nominalno po stopi od 1,89%. Prema istom izvoru, rast realnog BDP-a u prva tri kvartala 2016. godine procijenjen je na 1,83% (grafikon 1.8). BDP deflator je u prva tri kvartala niži nego u istom periodu prethodne godine, što je prosječan rast proizvedenih proizvoda i pruženih usluga u domaćoj ekonomiji baziran na rastu obima proizvodnje, a ne na cjenovnim efektima.

Grafikon 1.8: Godišnje promjene nominalnog i realnog BDP-a

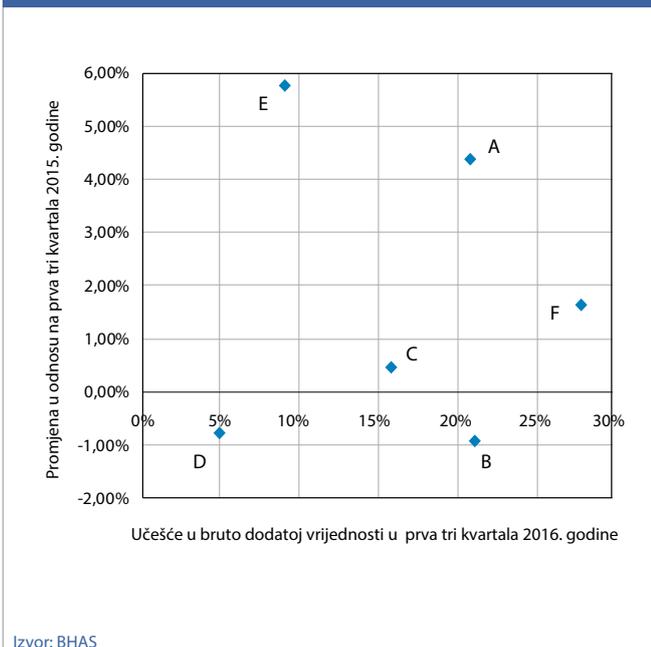
U prva tri kvartala 2016. godine rast realne bruto dodane vrijednosti generisan je rastom aktivnosti u većini (od ukupno 19) ekonomskih djelatnosti (grafikon 1.9), s tim da su najizraženiji rast bilježile djelatnosti: ostale uslužne djelatnosti 10,0%, administrativne djelatnosti 7,2%, poljoprivreda, šumarstvo i ribolov 5,8%, finansijska djelatnost i djelatnost osiguranja 4,8% te prerađivačka industrija 4,7%. Na drugoj strani, značajni realni pad bruto dodane vrijednosti zabilježen je u djelatnostima: informacije i komunikacije 1,4% te javna uprava i odbrana 1,2%.

⁸ Prema službenim podacima zapažen je rast izvoza u sljedećim djelatnostima: proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija 13,4%, prerađivačka industrija 4,1%, proizvodnja ruda i kamena 2,5%.

⁹ Ekonomski trendovi za period januar - septembar 2016. godine, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

¹⁰ Statističke tabele u poglavlju 5 ovog Izvještaja u tekstu su označene prema redoslijedu u poglavlju 5, poput tabele 01. Dodatne tabele koje se nalaze u tekstu označene su rednim brojem poglavlja i rednim brojem tabele u tom poglavlju, naprimjer tabela 1.1. Grafikoni u tekstu numerisani su koristeći istu analogiju.

Grafikon 1.9: Osnovni uzroci promjena u realnom BDP-u u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine

Legenda:

Grupa A: industrijska proizvodnja; statistička područja djelatnosti B (vađenje rude i kamena), C (prerađivačka industrija) i D (proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija).

Grupa B: budžetski korisnici; statistička područja djelatnosti O (javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje), P (obrazovanje) i Q (djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite). Grupa C: trgovina; Statističko područje djelatnosti G (trgovina naveliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala).

Grupa D: građevinarstvo; statističko područje djelatnosti F (građevinarstvo).

Grupa E: poljoprivreda; statističko područje djelatnosti A (poljoprivreda, šumarstvo i ribolov). F: ostalo.

1.2.1 Realni sektor

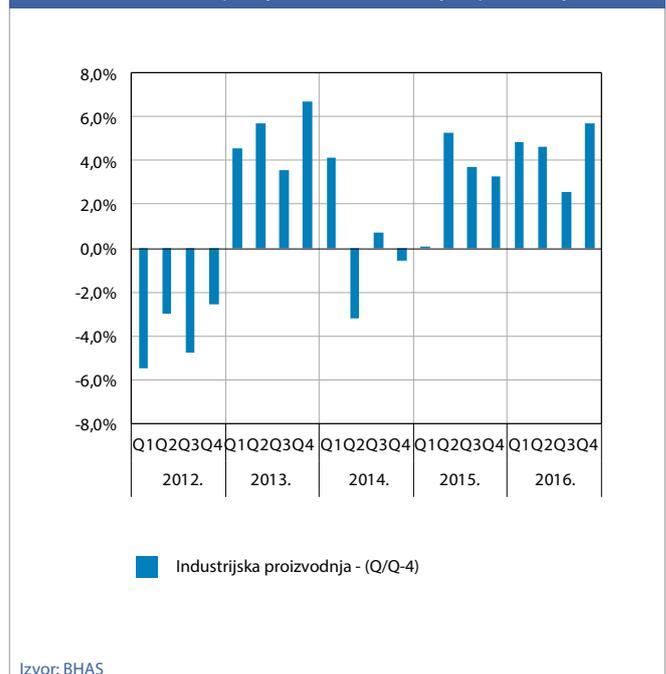
U sklopu ovog potpoglavlja, a imajući u vidu njihov značaj za ukupne ekonomske aktivnosti bh. ekonomije, poseban naglasak, u okviru osnovnih privrednih djelatnosti, stavljen je na industrijsku proizvodnju, građevinarstvo, trgovinu te turizam. Pored aktivnosti u ovim djelatnostima, izneseni su i osnovni trendovi u opštem nivou cijena, kao i osnovne karakteristike tržišta rada (zaposlenost i plate) u 2016. godini.

I Osnovne privredne djelatnosti

Sva četiri kvartala 2016. godine, posmatrano na godišnjem nivou, karakteriše rast industrijske proizvodnje. Zahvaljujući ovakvom kvartalnom kretanju, obim industrijske proizvodnje ostvaren u 2016. godini veći je za 4,4% (grafikon 1.10).¹¹ Pri tome je, prosječan rast industrijske proizvodnje u 2016. godini, mjereno u odnosu na baznu 2010. godinu, prvi put zabilježio dvocifreni rast od 11,6% i može se smatrati izuzetno povoljnim.

¹¹ Godišnja stopa promjene izračunata iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje pokazuje rast od 4,3%. Izvor: Mjesečni indeksi industrijske proizvodnje za BiH decembar 2015. - decembar 2016. godine (BHAS).

Grafikon 1.10: Kvartalne promjene indeksa industrijske proizvodnje

U 2016. godini u svim industrijskim područjima (rudarstvu, prerađivačkoj industriji te proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom i plinom) ostvaren je rast proizvodnje (grafikon 1.11). Podjednaki doprinos rastu industrijske proizvodnje u 2016. godini, posmatrano prema područjima djelatnosti, zabilježile su prerađivačka industrija (godišnji porast od 3,0%)¹² te proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (godišnji porast 9,0%)¹³. Ključni doprinos rastu prerađivačke industrije zabilježen je u sljedećim granama: proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme, proizvodnja prehrambenih proizvoda, proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda te proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa. Rast proizvodnje u ovim djelatnostima pozitivno se odrazio na rast izvoza. Što se tiče obima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija), vidljivo je na grafikonu 1.11 kako je ovo područje u prethodnim godinama bilo jedna od ključnih determinanti kretanja industrijske proizvodnje. U okviru ovog područja posebno je značajan dio koji se odnosi na proizvodnju električne energije. Prema posljednjim dostupnim podacima na kraju trećeg kvartala 2016. godine kumulirana neto proizvodnja električne energije je veća za 6,4% u odnosu na isti period prethodne godine¹⁴.

¹² Prerađivačka industrija je stopi rasta ukupne industrije od 4,4% doprinijela 2,02 procentna poena.

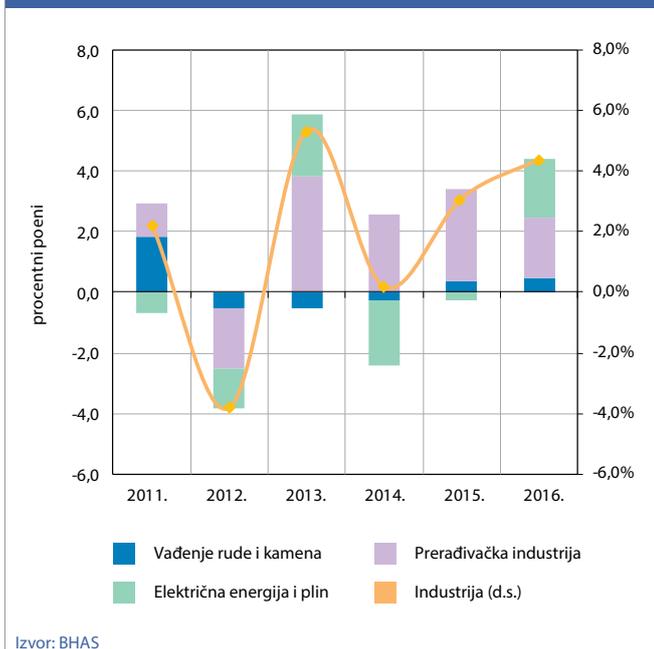
¹³ Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom je stopi rasta ukupne industrije doprinijela 1,95 procentnih poena.

¹⁴ U ukupnoj neto proizvodnji električne energije u periodu od januara do septembra 2016. godine učešće hidroelektrana je 34,4%, dok je udio termoelektrana 65,6%.

Porast proizvodnje u 2016. godini pozitivno se odrazio na izvoz električne energije tako da je u odnosu na 2015. godinu izvoz veći za 13,4%.¹⁵

Nadalje, područje u kome je, takođe, ostvaren rast, i to u visini od 3,8%, jeste vađenje rude i kamena. U okviru ovog područja zabilježen je rast djelatnosti vađenja uglja i lignita¹⁶. Rast količine uglja i lignita u uskoj je vezi s porastom izvoza električne energije. Istovremeno, povećanje izvozne cijene uglja i lignita od 11,1% je imalo pozitivan uticaj na rast navedene djelatnosti.

Grafikon 1.11: Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima

Posmatrajući učešća glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje (grafikon 1.12) primjetan je porast svih grupa u 2016. godini. U većini djelatnosti koje se klasifikuju u grupu energija, koja ima najznačajnije učešće u industrijskoj proizvodnji, zabilježen je rast obima proizvodnje.¹⁷ Poslije energije, naredna glavna grupa proizvoda, posmatrano po veličini učešća u ukupnoj industriji, jesu intermedijarni proizvodi. Proizvodnja intermedijarnih proizvoda bitna je, kako za domaću finalnu proizvodnju tako i za izvoz, i to zbog činjenice da su intermedijarni proizvodi u ukupnom izvozu u 2016. godini učestvovali sa 38,5%.¹⁸ U okviru ove grupe, izuzetno visoka stopa rasta obima proizvodnje je zabilježena u proizvodnji proizvoda od gume i plastičnih masa (godišnji rast 15,3%). Pri tome je izvoz ovih proizvoda u 2016. godini porastao za 12,1%.

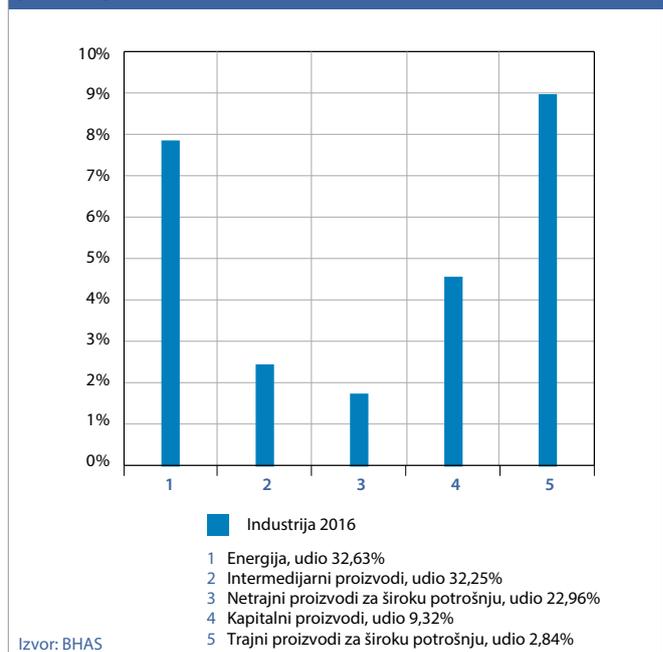
¹⁵ Izvor: BHAS; Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-december 2015. godine.

¹⁶ Djelatnost vađenje uglja i lignita doprinosi ukupnom rastu industrijske proizvodnje sa 0,76%.

¹⁷ Kao što je navedeno, značajan porast je zabilježen u proizvodnji i snabdijevanju el. energijom i plinom (9,0%) te vađenju uglja i lignita (8,7%).

¹⁸ Izvoz intermedijarnih proizvoda u 2016. veći je nominalno za 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1.12: Stope rasta i učešće glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje

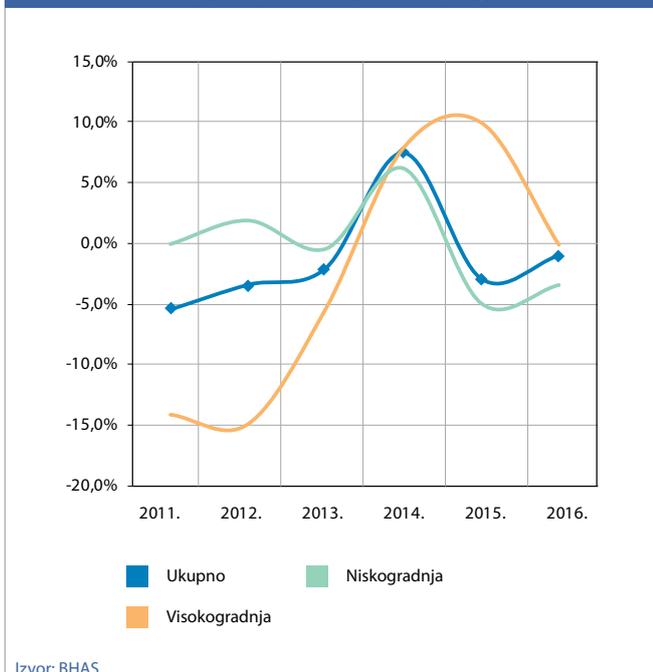

Iako se sljedeća grupa po učešću u grupama proizvoda industrijske proizvodnje odnosi na netrajne proizvode za široku potrošnju, u 2016. godini značajniji doprinos u ukupnom rastu industrijske proizvodnje je ostvaren od rasta proizvodnje kapitalnih proizvoda. U okviru ove grupe proizvoda, visoke stope rasta su ostvarene u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme (godišnji rast 12,2%), gdje je rast izvoza navedene djelatnosti iznosio 15,7%. Najniži godišnji rast po grupama je zabilježen u proizvodnji netrajnih proizvoda za široku potrošnju, ponajviše iz razloga što je unutar ove grupe zabilježeno smanjenje godišnje proizvodnje odjeće te kože i srodnih proizvoda. U okviru glavnih grupa proizvoda, u 2016. godini najviša stopa rasta je zabilježena kod trajnih proizvoda za široku potrošnju, ali zbog njihovog niskog učešća doprinos rastu ukupne industrije je zanemariv. Unutar ove grupe najveći udio ima djelatnost proizvodnje namještaja koja u posljednjim godinama bilježi kontinuirani godišnji rast, koji u 2016. godini iznosi 9,4%.

U ekonomskoj djelatnosti građevinarstva zabilježen je pad obima proizvodnje u 2016. godini koji je u odnosu na prethodnu godinu manji za 1,0%. Posmatrajući godišnje promjene proizvodnje u građevinarstvu (grafikon 1.13), primjećuje se jedino u 2014. godini rast proizvodnje u građevinarstvu, ponajviše zbog velikih aktivnosti u niskogradnji. Smanjenje indeksa proizvodnje u građevinarstvu u 2016. godini je pod uticajem pada segmenta niskogradnje, koji je u odnosu na prethodnu

godinu manji za 3,5%, dok je visokogradnja zabilježila zanemariv pad u odnosu na prošlu godinu. Pad aktivnosti u niskogradnji naročito se odnosi na zastoj u gradnji koridora Vc.

Grafikon 1.13: Godišnje promjene obima proizvodnje u građevinarstvu

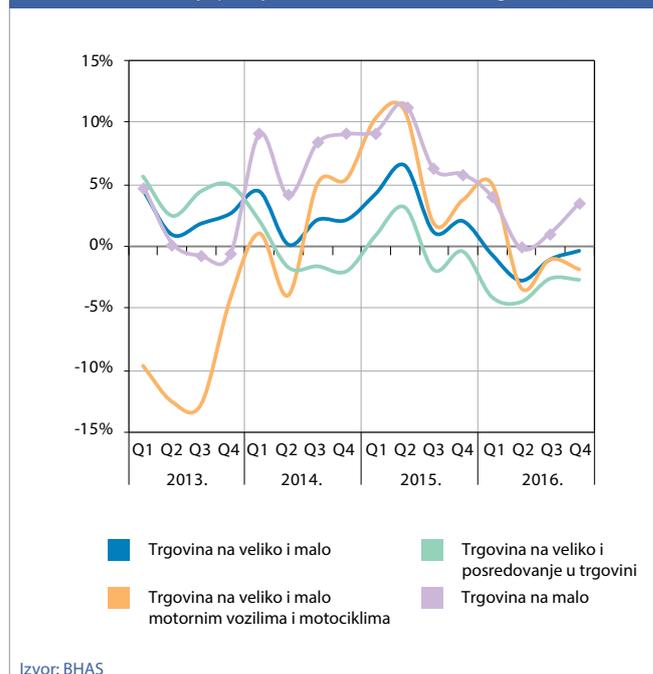
Trgovina kao pojedinačna djelatnost ima najveće učešće u bruto dodanoj vrijednosti, koje na kraju 2016. godine iznosi 15,9%. Posmatrajući statistiku distributivne trgovine (grafikon 1.14), koja uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe do krajnjeg potrošača na domaćem tržištu¹⁹, vidljivo je kako u sva četiri kvartala 2016. godine promet trgovine bilježi pad, koji na godišnjem nivou iznosi 1,2%, prvenstveno kao rezultat smanjenja aktivnosti u trgovini na veliko i posredovanje u trgovini²⁰ (godišnji pad 3,3%) te trgovini na veliko i malo motornim vozilima i motociklima (godišnji pad 1,2%). S druge strane, trgovina na malo²¹ bilježi kontinuirani rast prometa u posljednjim godinama, koji na kraju 2016. godine iznosi 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.

¹⁹ Izvor: BHAS, Indeksi prometa distributivne trgovine

²⁰ Učešće trgovine na veliko i posredovanje u ukupnoj trgovini iznosi 56,5%

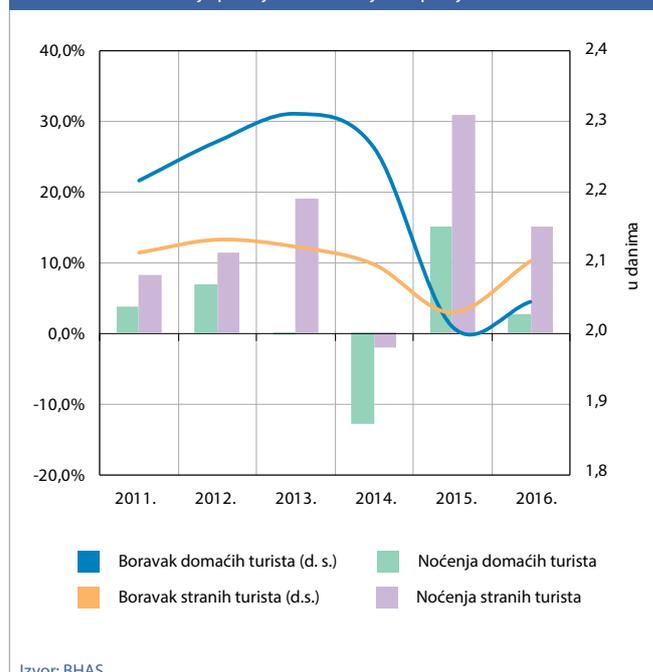
²¹ Učešće trgovine na malo iznosi 38,0%

Grafikon 1.14: Godišnje promjene indeksa distributivne trgovine, (Q/Q-4)

Na ukupan promet trgovine, naročito trgovine na malo, značajan uticaj ima priliv stranih turista. U posmatranom periodu (grafikon 1.15) vidljiva je pozitivna aktivnost turističkog sektora, koja u posljednjim godinama bilježi veoma visoke stope rasta, naročito dolazaka i noćenja stranih turista. Smanjenje noćenja turista je jedino zapaženo u 2014. godini, ponajviše, između ostalog, zbog zabilježenih poplava. Veći omjer boravka turista ukazuje na potpuniju turističku ponudu, dok slabiji omjer upućuje na tranzitno zanimanje turista za određenim prostorom. Prosječan boravak turista u BiH je dosta kratak, što upućuje na nepotpunu ponudu, slabu infrastrukturnu komunikaciju te nedovoljnu promociju turističkog sektora.

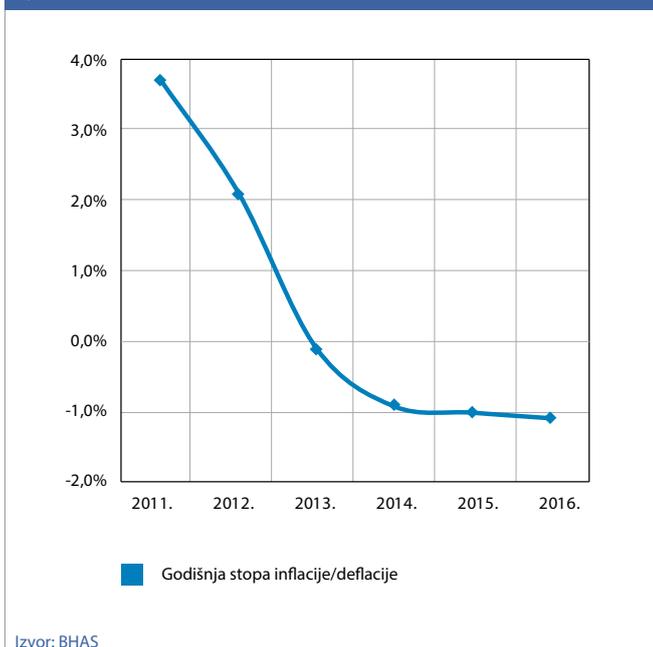
Grafikon 1.15: Godišnje promjene u noćenjima i prosječan boravak turista

II Cijene

Deflatorski pritisci, prisutni od trećeg kvartala 2013. godine, ojačali su u prvom i drugom kvartalu 2016. godine, tako da su prosječne potrošačke cijene u 2016. godini zabilježile pad veći za osam baznih bodova od pada cijena zabilježenog u 2015. godini. Naime, deflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, zabilježena u 2016. godini iznosila je 1,1% (grafikon 1.16). Kretanje cijena posmatrano na godišnjem nivou (mjesec/isti mjesec prethodne godine) pokazuje da su cijene od augusta 2013. godine konstantno u padu. Izuzetak su oktobar 2014. godine, kada je zabilježen neznatan godišnji rast cijena (0,1%) i novembar iste godine, kada je zabilježeno mirovanje cijena (0,0%). Ipak, u posljednjem kvartalu 2016. godine bilježi se značajno usporavanje pada cijena slijedom kretanja cijena u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata te prevoza, prema čemu je evidentno da se u narednom periodu očekuju inflatorni pritisci²², ponajviše zbog kretanja vanjskih cijena (nafta i hrane).

Grafikon 1.16: Stope promjene u nivou cijena mjerene indeksom potrošačkih cijena

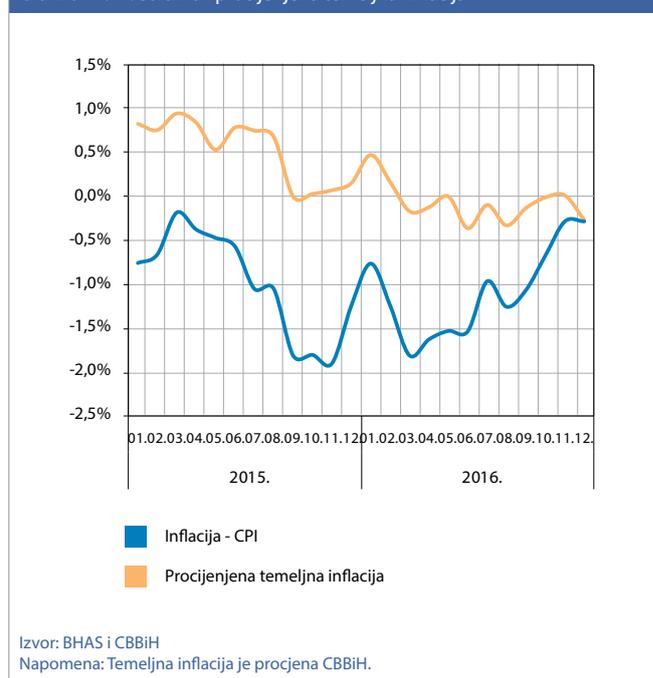
U posmatranom periodu stvarna deflacija je pod snažnim uticajem dva cjenovna odjeljka²³, u okviru indeksa potrošačkih cijena, hrana i bezalkoholna pića (zbog cijena hrane) i prevoz (zbog cijena nafte).²⁴

²² Prema službenim podacima u prvom mjesecu 2017. godine bilježi se rast cijena na godišnjem nivou od 0,7%

²³ Odjeljak odjeće i obuće takođe je pod snažnim uticajem vanjskih cijena, ali zbog nižeg pondera od ostala dva odjeljka u obzir su uzeti odjeljci hrana i bezalkoholna pića, te prevoz.

Vrijednosti procijenjene temeljne inflacije ukazuju da je u 2016. godini prekinut trend rasta cijena roba i usluga, a da su vrijednosti stvarne inflacije još uvijek u zoni deflacije (grafikon 1.17). Izjednačavanje vrijednosti stvarne i procijenjene temeljne inflacije, prisutno na kraju 2016. godine, ukazuje na vremensko zaostajanje cijena koje nisu pod snažnim uticajem vanjskih cijena, što će vjerovatno u narednom periodu rezultirati prilagođavanju istih cijena, te donekle porastu vrijednosti temeljne inflacije

Grafikon 1.17: Stvarna i procijenjena temeljna inflacija

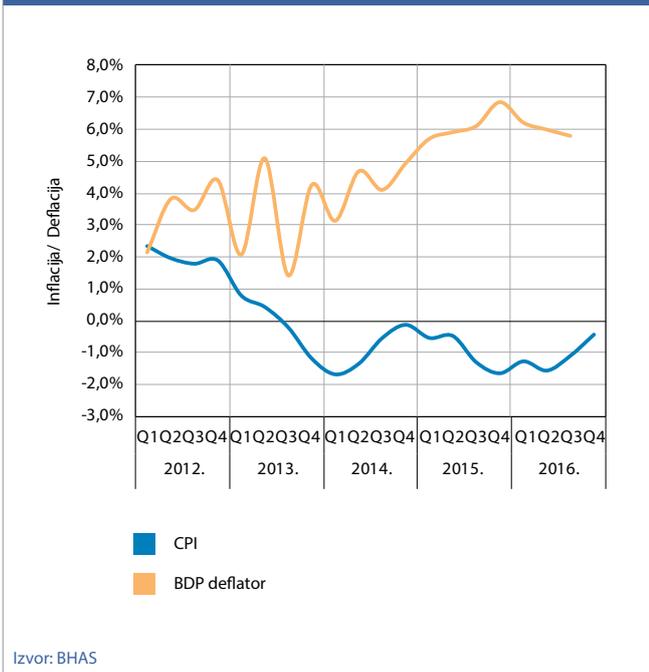

Inflacija mjerena BDP deflatorom²⁵ ukazuje na blagi pad cijena u prva tri kvartala 2016. godine (grafikon 1.18). Poređenjem ove dvije mjere inflacije, iako su konceptualno različite, dobivaju se značajne informacije o uzrocima promjena u cijenama.

²⁴ Procijenjena temeljna inflacija dobijena je tako što je službena inflacija umanjena za efekte promjena u cijenama u ova dva odjeljka. Kao ponderi korišteni su službeni godišnji ponderi za cjenovne odjeljke objavljeni od BHAS. Pošto u momentu pisanja Godišnjeg izvještaja nisu objavljeni ponderi za 2016. godinu, korišteni su cjenovni ponderi za 2015. godinu.

²⁵ BDP deflator mjeri prosječne promjene cijena po jedinici roba i usluga proizvedenih u posmatranoj ekonomiji, dok indeks potrošačkih cijena mjeri promjene u opštem nivou cijena roba i usluga u zemlji.

Grafikon 1.18: Godišnje promjene u nivou cijena

Izvor: BHAS

Osnovni uzročnici deflacije, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u periodu august 2013.-decembar 2016. godine, jesu pad cijena hrane (posredan uticaj na cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića) i nafte (direktni uticaj na cijene prevoza). Obje kategorije ovih troškova imaju visoko učešće u potrošnji domaćinstva i zbog toga u najvećoj mjeri determinišu kretanje inflacije/deflacije u bh. ekonomiji.²⁶ Usljed pada cijena nafte na svjetskim tržištima u prvoj polovini 2016. godini, cjenovni odjeljak prevoz je tokom 2016. godine (izuzetak je decembar 2016. godine kada je zabilježen rast cijena u ovome odjeljku) vršio deflatorne pritiske na opšti nivo potrošačkih cijena. Istovremeno, odjeljak hrane i bezalkoholnih pića, kao kategorija s najvećim učešćem u potrošnji domaćinstva, te odjeljak odjeće, vršili su dodatne deflatorne pritiske na opšti nivo potrošačkih cijena tokom cijele 2016. godine.

BDP deflator ukazuje da je u prva tri kvartala 2016. godine zabilježen neznatan rast cijena proizvoda i usluga u domaćoj ekonomiji od 0,06% na godišnjem nivou. Rast BDP deflatora u prva tri kvartala 2016. godine, u poređenju s istim periodom prethodne godine, zabilježen je u većini djelatnosti, i to uglavnom u djelatnostima koje se odnose na poljoprivredu, šumarstvo i ribolov, građevinarstvo, djelatnosti koje se finansiraju iz budžeta (javna potrošnja), te sektor usluga, dok je značajan pad deflatora zabilježen u djelatnosti prevoz i skladištenje, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, te trgovine na veliko i malo.

26 Prema posljednjim dostupnim podacima BHAS iz 2015. godine, u ukupnim troškovima domaćinstva, hrana i bezalkoholna pića učestvuju 33,16%, a prevoz 13,45%.

BDP deflator u djelatnosti prevoz i skladištenje u prva tri kvartala 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine ukazuje na pad domaćih cijena od 3,2 procentna poena. Posmatrajući kvartalno kretanje BDP deflatora, uočava se da se ono značajno podudara, odnosno da postoji jaka veza s kretanjem cijena CPI u cjenovnom odjeljku prevoz. Ovo podrazumijeva da se cijene u ovoj djelatnosti prilagođavaju promjenama cijena na svjetskim tržištima. Istovremeno, pad cijena djelatnosti prevoza i skladištenje ima pozitivan uticaj na konkurentnost djelatnosti trgovine na veliko i malo, gdje je takođe u tri kvartala 2016. godine zabilježen pad cijena u odnosu na prethodnu godinu od 0,9 procentnih poena, prvenstveno zbog značajnog učešća transportnih troškova u ukupnim troškovima ove djelatnosti.

III Zaposlenost i plate

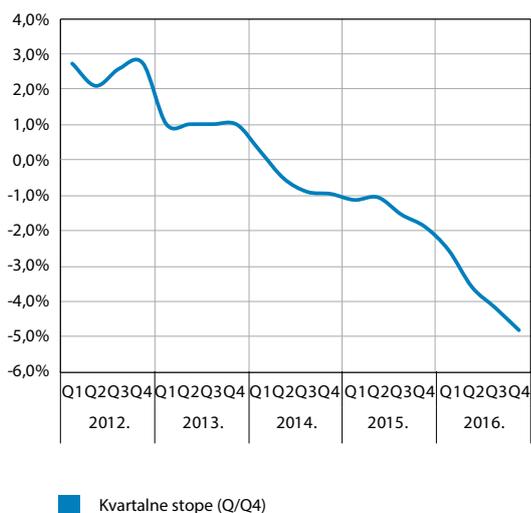
Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi, 2016. godine stopa nezaposlenosti u BiH je bila 25,40% i niža je u odnosu na 2015. godinu za 2,3%.²⁷ Istovremeno, administrativna stopa nezaposlenosti u decembru 2016. godine bila je 40,9% i niža je za 2,0% u odnosu na decembar 2015. godine. Stope i trendovi nezaposlenosti značajno se razlikuju zbog različitog pristupa u definisanju i evidenciji, odnosno načinu utvrđivanja njihovog statusa.²⁸ Prema Anketi, broj nezaposlenih u BiH u 2016. godini je 273 hiljade lica, dok je prema registrovanom broju u agencijama za zapošljavanje značajno veći broj nezaposlenih (510 hiljada nezaposlenih lica) i najslabije ilustruje navedene razlike u evidenciji, odnosno tretiranju zaposlenih i nezaposlenih lica²⁹. Kada se analiziraju administrativni podaci, uočava se trend pada nezaposlenih lica na godišnjem nivou koji je prisutan kako tokom cijele 2016. godine tako i tokom prethodnih godina (grafikon 1.19). Iako se radi o promjenama u broju nezaposlenih prema administrativnim podacima (odnosno, stopama nezaposlenosti koje premašuju 40%), činjenica je kako na kraju 2016. godine u odnosu na prethodnu godinu broj nezaposlenih lica je smanjen za 27.546 lica.

27 Anketa o radnoj snazi Agencija za statistiku BiH, zajedno sa statističkim agencijama entiteta, provodi jedanput godišnje, a uskladu s ILO metodologijom. Engleska skraćenica ILO – International Labour Organization – Međunarodna organizacija rada.

28 Administrativni podaci o nezaposlenim licima sadrže ukupan broj nezaposlenih koji se vode u evidencijama Agencije za zapošljavanje u BiH, dok se podaci o nezaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi izvode iz podataka, koji su prikupljeni anketiranjem lica u domaćinstvima, prema međunarodnim definicijama. Izvor: BHAS; Anketa o radnoj snazi 2016.

29 Prema Anketi u 2016. godini 334 hiljade lica je svrstano u zanimanje domaćica, što može biti jedan od značajnijih uzroka u razlici broja nezaposlenih lica prema različitim metodologijama.

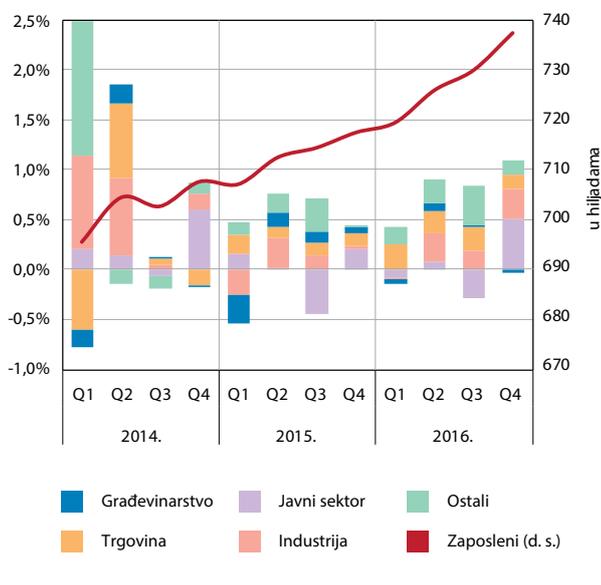
Grafikon 1.19: Stope promjene broja nezaposlenih u odnosu na isti kvartal prethodne godine

Izvor: BHAS

Prema administrativnim podacima, bilježi se rast broja zaposlenih lica, koji je na kraju 2016. godine veći za 22.529 lica u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1.20).

Grafikon 1.20: Doprinosi rastu broja zaposlenih po područjima

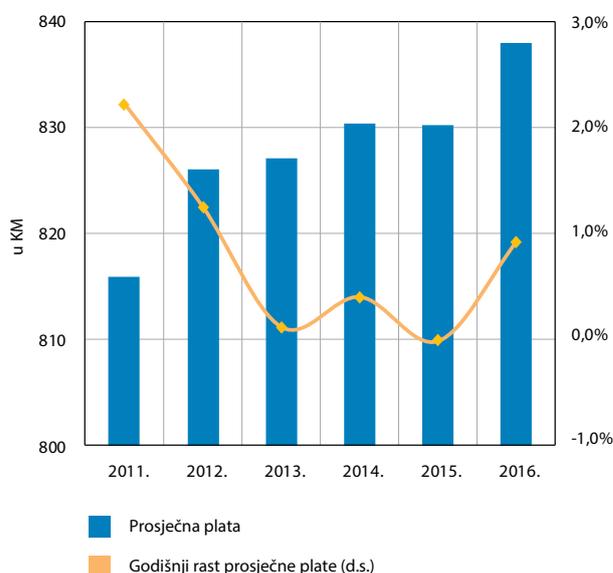
Izvor: CBBiH

Posmatrajući na kvartalnom nivou doprinos povećanju broja zaposlenih, vidljiv je sezonski uticaj u pojedinim djelatnostima, naročito primjetan za djelatnosti javnog sektora, ponajviše u sektoru obrazovanja. Prema rastu zaposlenih na kraju 2016. godine po djelatnostima, nosioci rasta broja zaposlenih (67,5% ukupnog povećanja), u odnosu na kraj prethodne godine, jesu tri djelatnosti: prerađivačka industrija (povećan broj zaposlenih za

6.536 lica ili 4,7%), trgovina (6.362 lica ili 4,9%) te hotelijerstvo i ugostiteljstvo (2.307 lica ili 6,9%). Ipak, važno je istaknuti da je u ovim djelatnostima značajno pojačana kontrola zaposlenih lica, odnosno njihovog radnog statusa. Na godišnjem nivou pad zaposlenosti je iskazan u djelatnosti građevinarstva (1,0%) slijedom navedenog zastoja u niskogradnji, te u djelatnosti finansijske usluge i djelatnosti osiguranja (2,0%), što može biti obrazloženo slijedom prestanka rada dvije komercijalne banke, ali isto tako modernizacijom tehnologija i usluga finansijskog sektora koji omogućuje klijentima pristup uslugama putem interneta.

Trend stagniranja prosječne nominalne neto plate, koji je prisutan posljednjih godina, prekinut je u drugoj polovini 2016. godine (grafikon 1.21) ponajviše kao rezultat izmjene Zakona o porezu na dohodak u FBiH, koji je stupio na snagu početkom oktobra. Navedena mjera je uticala na rast plata u djelatnostima čije vrijednosti su niže u odnosu na prosječnu platu u BiH. Iz ovoga je vidljivo kako je većina poslodavaca, naročito privatnog sektora, koristila mogućnost isplate plata u vidu neoporezivih naknada. Najavljene daljnje mjere resornih ministarstava, koje podrazumijevaju potpuno ukidanje neoporezivih naknada, poput toplog obroka ili prevoza, doprinijeće daljnjem porastu plata u djelatnostima čije su vrijednosti znatno niže u odnosu na prosječne plate. Istovremeno, očekivane mjere za olakšavanje poslovanja, poput smanjenja stope doprinosa, jednim će dijelom neutralizovati uticaj dodatnog opterećenja poslovanja.

Grafikon 1.21: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate

Izvor: BHAS

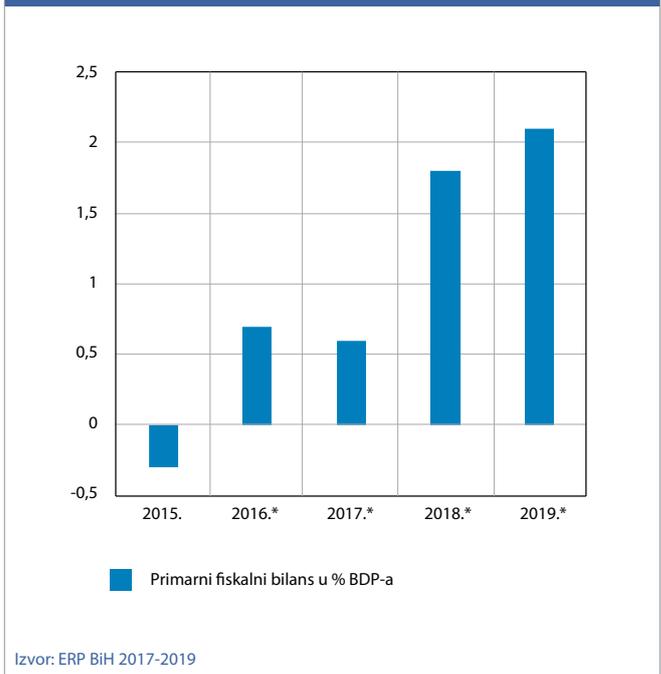
1.2.2 Fiskalni sektor

U 2016. godini na svim nivoima u Bosni i Hercegovini je nastavljena implementacija reformskih mjera u skladu s Reformskom agendom za period 2015-2018. godine, u kojoj je, između ostalog, ključni naglasak na oblastima javnih finansija, oporezivanja i fiskalne održivosti. U cilju usaglašavanja temeljnih makroekonomskih i fiskalnih pokazatelja za izradu dokumenata okvirnih budžeta na svim nivoima vlasti u BiH, Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine je usvojilo Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2017-2019, u kojem su definisani fiskalni ciljevi koji se odnose na primarni fiskalni bilans, projekcije ukupnih indirektnih poreza, kao i definisanje gornje granice zaduživanja.

U septembru 2016. godine Bosna i Hercegovina je potpisala s MMF-om trogodišnji prošireni aranžman u iznosu od 1,07 milijardi KM, s ciljem pružanja podrške u sprovođenju reformskih mjera u državi. Potpisivanje aranžmana s MMF-om bi trebalo imati pozitivne efekte za javne investicije, prije svega kroz povoljno vanjsko zaduživanje, s obzirom na to da aranžman, pored sredstava od MMF-a omogućava pristup sredstvima drugih međunarodnih finansijskih institucija, koja bi se usmjerila na infrastrukturne projekte. Takođe, u okviru aranžmana, očekuje se unapređenje kvaliteta javne potrošnje i restrukturiranje rashoda u smislu sužavanja prostora za tekuću neprioritetnu potrošnju, kako bi se oslobodio prostor za investicije u infrastrukturu.

Prema Programu ekonomskih reformi za period 2017-2019. godine (ERP BiH 2017-2019), planirano je smanjenje javne zaduženosti ispod 40% BDP-a. U cijelom periodu primjene navedenog Programa ekonomskih reformi, projiciran je primarni fiskalni suficit, i to nešto niži u prve dvije godine, dok bi u 2019. trebao dostići nivo od 2% BDP-a. Iz ovoga proizilazi da će se država manje zaduživati i/ili ograničiti svoju potrošnju, djelimično kao rezultat smanjenja stanja unutrašnjeg duga u korist povećanja koncesionog duga (do 2019. godine planirano je smanjenje unutrašnjeg duga za 665,2 miliona KM) (grafikon 1.22).

Grafikon 1.22: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a

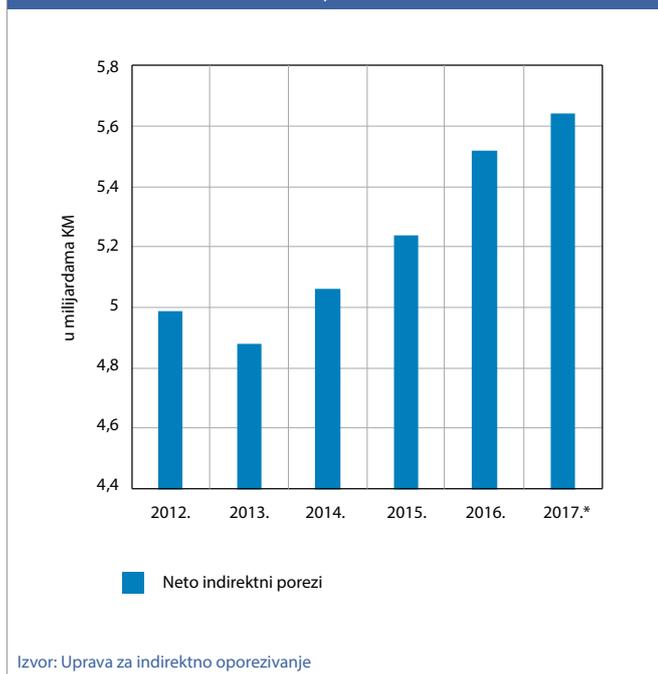

U 2016. godini u oblasti indirektnih poreza je nastavljen proces harmonizacije politike oporezivanja duhanskih prerađevina u skladu sa standardima EU, koji podrazumijeva kontinuirano sukcesivno povećanje specifične akcize na cigarete, dok se ne dostigne minimalna akciza na cigarete EU, što u konačnici ima pozitivne učinke na ubiranje prihoda. U oblasti carinske politike, nastavljena je primjena Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, koji se odnosi na postupno ukidanje carina i ostalih dažbina s fiskalnim efektom na uvoz iz članica EFTA u periodu 2015-2018. U 2017. je planirana implementacija adaptacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s EU i usvajanje izmjena Zakona o akcizama u skladu s obavezama iz Reformske agende i EFF aranžmana s MMF-om.

U 2016. godini je nastavljen pozitivan trend rasta prihoda od indirektnih poreza. Prihodi po ovom osnovu, kao glavni izvori sredstava za finansiranje budžeta, na godišnjoj osnovi su zabilježili rast u visini od 5,3% (280,0 miliona KM). Glavni doprinos ovakvim kretanjima su pozitivni trendovi u naplati domaćeg PDV-a, akcize na derivate nafte i putarina iz cijene derivata nafte. I pored pozitivnih kretanja u sferi naplate prihoda od indirektnih poreza u 2016. godini, prihodi nisu bili dostatni da zadovolje budžetsku potrošnju vlada na svim nivoima.

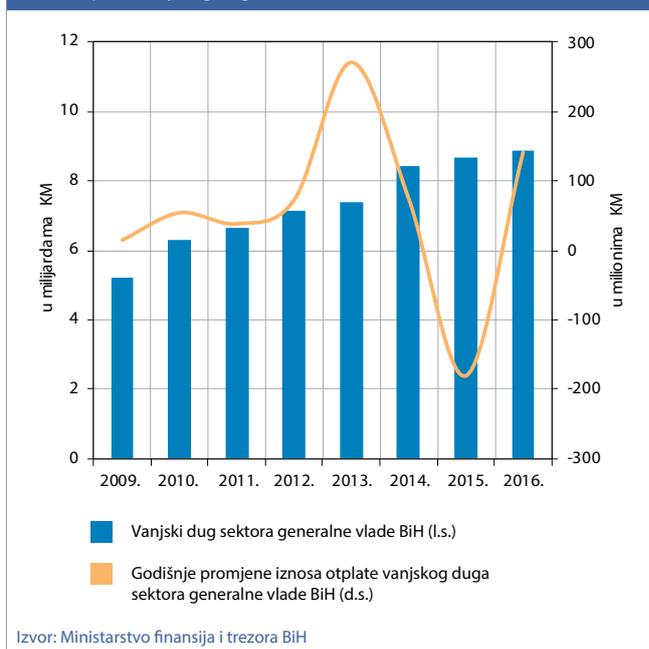
S druge strane, imajući u vidu ograničenja u eksternom zaduživanju, vlade su se okretale zaduživanjima na domaćem tržištu kapitala, kako bi uglavnom refinansirale već preuzete obaveze. Nizak nivo javnih radova je zabilježen i u 2016. godini, nakon njihovog dramatičnog pada od preko 50% u 2015. godini. Ukupni prihodi od indirektnih poreza u 2016. godini iznose 5,52 milijarde KM (grafikon 1.23). U 2017. godini je planiran nastavak pozitivnih trendova u naplati indirektnih poreza, što će djelimično ublažiti pritisak na finansiranje budžeta u tekućoj godini.

Grafikon 1.23: Prihodi od indirektnih poreza

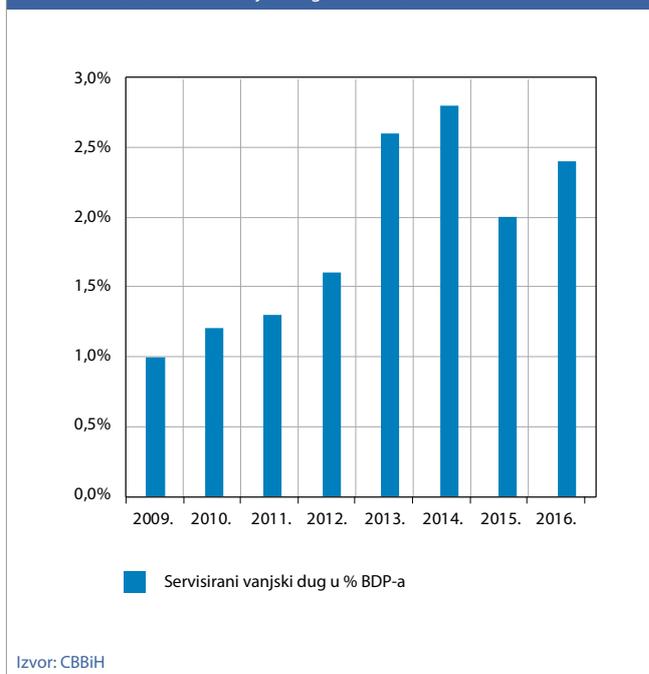
Iako je prema Informaciji o stanju javne zaduženosti BiH projicirano smanjenje stanja vanjske zaduženosti generalne vlade u 2016. godini (planirano je smanjenje od 360 miliona KM), došlo je do njegovog rasta. Tako je vanjska zaduženost sektora generalne vlade na kraju 2016. godine iznosila 8,87 milijardi KM (grafikon 1.24), što je u odnosu na prethodnu godinu rast od 180,0 miliona KM (2,0%). Navedeni iznos rasta duga se prvenstveno odnosi na iznos isplaćene kamate i kursne razlike. U 2016. godini otplata vanjskog duga je iznosila 723,1 milion KM. Prema podacima Ministarstva finansija i trezora BiH, planirana su izdvajanja za servisiranje vanjskog duga sektora generalne vlade u 2017. u iznosu od 927,2 miliona KM, što će predstavljati dodatne izazove i pritiske na entitetske budžete. Projekcije rasta prihoda od indirektnih poreza u narednim godinama nisu u srazmjeri planiranih izdvajanja za servisiranje inostranog duga.

Grafikon 1.24: Vanjski dug sektora generalne vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga

U 2016. godini kod iskazivanja servisiranja obaveza po osnovu inostranog duga u procentima BDP-a, došlo je do njegovog rasta (grafikon 1.25). U narednim godinama se očekuju značajna dospijeća obaveza, što će u velikoj mjeri uticati na visinu izdvajanja sredstava po ovom osnovu.

Grafikon 1.25: Servisirani vanjski dug u % BDP-a

Iako je tokom 2016. godine sektor generalne vlade više servisirao duga prema inostranim kreditorima (723,1 milion KM servisirano) nego što je povukao dodatnih sredstava, došlo je do rasta stanja duga kao rezultat kursnih razlika i kamata. Tokom 2016. godine, sektor generalne vlade je povukao sredstva od inostranih kreditora u ukupnom iznosu od 700,0 miliona KM (tabela 1.6).

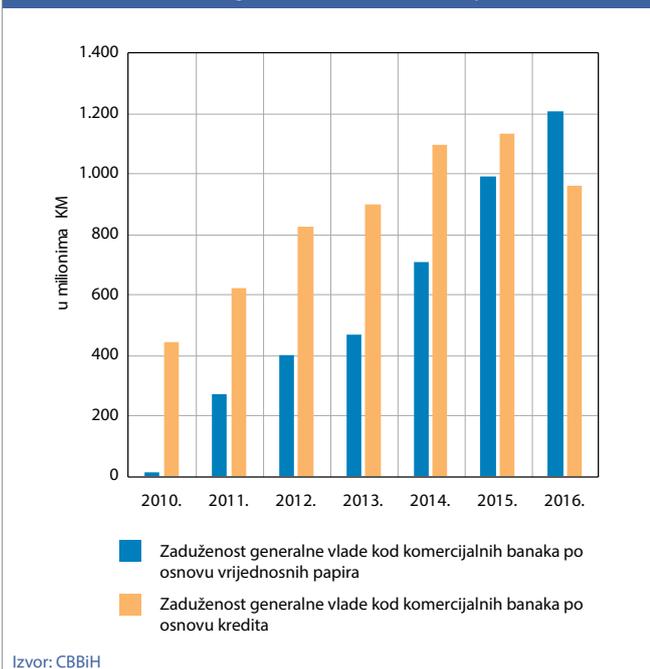
Tabela 1.6: Namjena novopozajmljenih sredstava u 2016. godini

Namjena	u milionima KM
Infrastrukturni projekti (Koridor Vc, regionalna i gradska infrastruktura, željeznice)	249,7
Prošireni aranžman s MMF-om	159
Projekti oporavka i prevencije poplava	67,2
Elektroenergetski sektor, vodovod i kanalizacija	110
Sektor zdravstva	58,9
Ostalo	55,2

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

Entitetske vlade su tokom godine izdavale vrijednosne papire, uz istovremeno smanjenje zaduženja u vidu kredita kod komercijalnih banaka (grafikon 1.26). Vlade Federacije BiH i Republike Srpske su emitovanjem vrijednosnih papira na domaćem tržištu kapitala uglavnom premoštavale deficite u budžetima. Na kraju 2016. godine, zaduženost generalne vlade po osnovu dužničkih papira je iznosila 1,21 milijardu KM, što je za 48,0 miliona KM više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna izloženost banaka prema sektoru vlade je povećana za 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Grafikon 1.26: Zaduzenost generalne vlade kod komercijalnih banaka

Tokom 2016. godine Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine su emitovale približno isti iznos obveznica i trezorskih zapisa. Republika Srpska je na BLSE izvršila 18 emisija i prikupila ukupno 468,14 miliona KM, a Federacija Bosne i Hercegovine 16 emisija s ukupnom realizovanom vrijednošću emisija od 460,8 miliona KM. Kao i prošle godine, entiteti su se najviše zaduživali na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa, što implicira dobre karakteristike ovih finansijskih instrumenata s aspekta dinamike priliva i odliva budžetskih sredstava (tabela 1.7). Ukupno su emitovane 22 emisije trezorskih zapisa (67,6%), a izvršeno je 12 emisija obveznica (32,4%). Osim četvorogodišnjih obveznica u 2016. godini instrumenti javnog duga su emitovani u svim ročnim segmentima kao i prošle godine. Republika Srpska je u 2016. godini imala emisije skoro u svim ročnim segmentima, od jednomjesečnih trezorskih zapisa do desetogodišnjih obveznica.

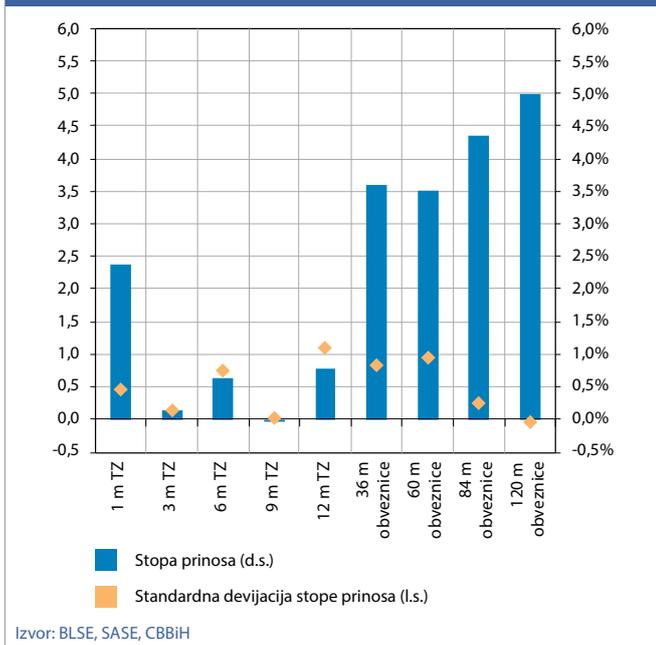
Tabela 1.7: Emisije javnog duga bh. entiteta

	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m	Ukupno
RS	2	-	6	-	2	1	3	3	1	18
FBiH	-	3	7	2	1	1	2	-	-	16
Ukupno	2	3	13	2	3	2	5	3	1	34

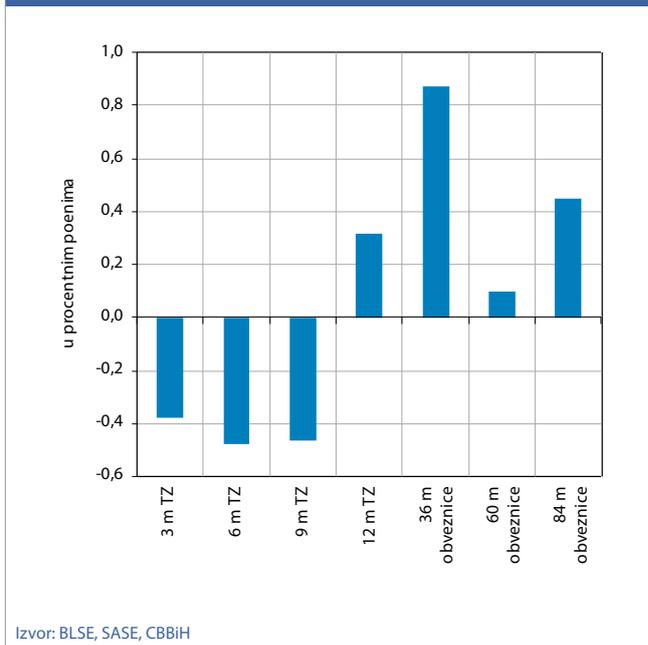
Izvor: SASE, BLSE

Na najlikvidnijem (s aspekta učestalosti emisija) dijelu primarnog tržišta javnog duga entiteta (šestomjesečni trezorski zapisi) prosječna stopa prinosa je bila 0,649% uz vrlo visok varijabilitet (grafikon 1.27), dok je na tržištu obveznica varijabilitet daleko manji, a prosječna stopa prinosa je tokom 2016. godine 3,6% (trogodišnje obveznice), 3,5% (petogodišnje obveznice) i 4,3% (sedmogodišnje obveznice). Tržišna anomalija, izuzetno visok prinos na jednomjesečne trezorske zapise (2,39%), posljedica je činjenice da je ovaj tržišni segment u 2016. godini postojao samo u Republici Srpskoj, koja finansira javni dug uz više stope prinosa na primarnom tržištu nego Federacija Bosne i Hercegovine.

Grafikon 1.27: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta i njihov varijabilitet u 2016. godini

Grafikon 1.28. Razlika u prosječim stopama prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu

Po bh. entitetima stope prinosa na svim ročnim segmentima primarnog tržišta se značajno razlikuju (tabela 1.8). Na primarnom tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa Republika Srpska ima skoro tri puta veću stopu prinosa, a na tržištu petogodišnjih i sedmogodišnjih obveznica ta razlika je iznad jednog procentnog poena. Republika Srpska u 2016. godini nije imala ni jednu emisiju s relativno niskom stopom prinosa, dok je Federacija Bosne i Hercegovine imala čak pet aukcija sa relativno niskom stopom prinosa, od kojih je najniža bila ona na emisiju devetomjesečnih trezorskih zapisa (-0,04%)³⁰. Najnižu stopu prinosa od 0,1% Republika Srpska je ostvarila na decembarsku emisiju šestomjesečnih trezorskih zapisa (RS16-T10 od 07.12.2016. godine).

Tabela 1.8: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta, u 2016. godini, u %

	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m
RS	2,39	-	0,95	-	1,17	4,22	4,08	4,33	4,99
FBiH	-	0,15	0,39	-0,03	-0,03	2,99	2,65	-	-

Izvor: BLSE, SASE, CBBiH

Najveći pad je ostvarila prosječna stopa prinosa na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa (za 0,477 p.p), a na tržištu dvanaestomjesečnih trezorskih zapisa prosječna stopa prinosa je u 2016. godini čak povećana (za 0,319 p.p). Na tržištu trogodišnjih obveznica rast prosječne stope prinosa u odnosu na prošlu godinu je 0,874 p.p. (grafikon 1.28).

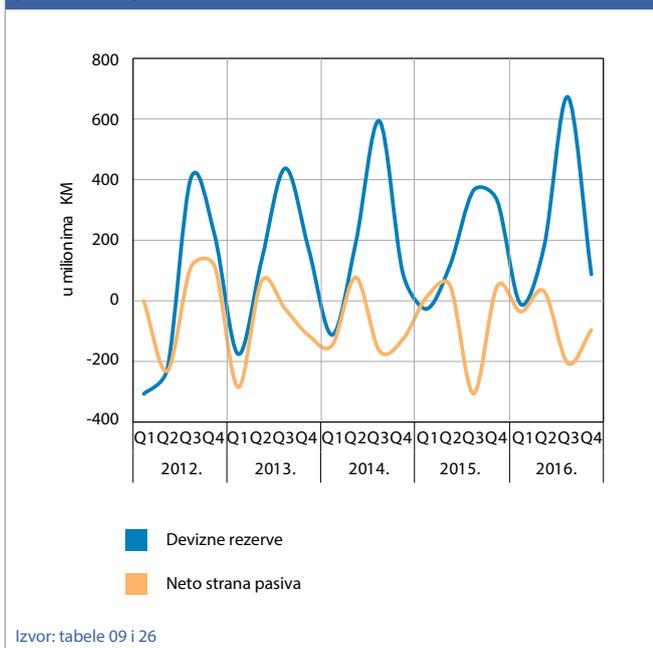
1.2.3 Bankarski sektor

U bankarskom sistemu BiH dozvolu za rad imalo je 26 komercijalnih banaka i Razvojna banka FBiH početkom 2016. godine³¹. Tokom godine došlo je do statusnih promjena u pojedinim bankama. Banci Srpske a.d. Banjaluka oduzeta je dozvola za rad sa 30.04.2016. godine i pokrenut proces likvidacije. Moja banka d.d. Sarajevo je pripojena Investiciono-komercijalnoj banci d.d. Zenica sa 31.07.2016. godine. Nakon što je završen proces pripajanja, donesena je odluka da banka promijeni naziv u ASA banka d.d. Sarajevo pod kojim je počela da posluje od januara 2017. godine. Privredna banka d.d. Sarajevo pripojena je BOR banci d.d. Sarajevo sa 30.09.2016. i ishodna banka nosi naziv Privredna banka d.d. Sarajevo. Na kraju 2016. godine u Bosni i Hercegovini dozvolu za rad imale su 24 banke. Zbog relativno malog učešća u bankarskom sektoru BiH, likvidacija Banke Srpske a.d. Banjaluka nije imala značajniji negativan uticaj na bankarski sektor. Isplata osiguranih depozita od strane Agencije za osiguranje depozita je počela 23.5.2016. godine. Ukupna potencijalna obaveza je iznosila 55,5 miliona KM i 14.200 deponenata. Prema informaciji Agencije za osiguranje depozita od 29.06.2016. godine, zaključno sa 28.06.2016. godine deponentima je isplaćeno 49 miliona KM. U likvidacionom postupku, Agencija za osiguranje depozita je naplatila 28 miliona KM, te ocjenjuje izglednim da će preostali dio u cijelosti naplatiti po okončanju sudskih sporova.

³¹ Razvojna banka FBiH osnovana je kao posebna finansijska institucija, a uključena je u podatke monetarne finansijske statistike CBBiH koja je izvor podataka za ovaj izvještaj.

Bilansna suma bh. bankarskog sektora povećana je za 4,6% tokom 2016. godine i pored oduzimanja dozvole za rad jednoj banci. Izostanak većeg kreditnog rasta obilježio je 2016. godinu, dok su depoziti nastavili rasti. Ovakvi trendovi, koji su prisutni već duže vrijeme, uzrokovali su da iznos ukupnih depozita premaši iznos ukupnih kredita na nivou bh. bankarskog sistema u trećem kvartalu 2016. godine. Bankarski krediti nisu imali značajnu ulogu u finansiranju razvojnih projekata koji bi potpomogli ekonomske aktivnosti u zemlji. Sredstava korištena za nove plasmane su većim dijelom korištena iz domaćih izvora, stoga je vanjski dug banaka dodatno smanjen tokom posmatrane godine, što je negativno uticalo na kretanje deviznih rezervi. U prethodnim godinama bankarski sektor kroz proces razduživanja imao je značajnu ulogu u determinisanju promjena u deviznim rezervama. U 2016. godini to nije slučaj, drugi faktori su imali dominantniji uticaj na kretanje deviznih rezervi (poglavlje 2).

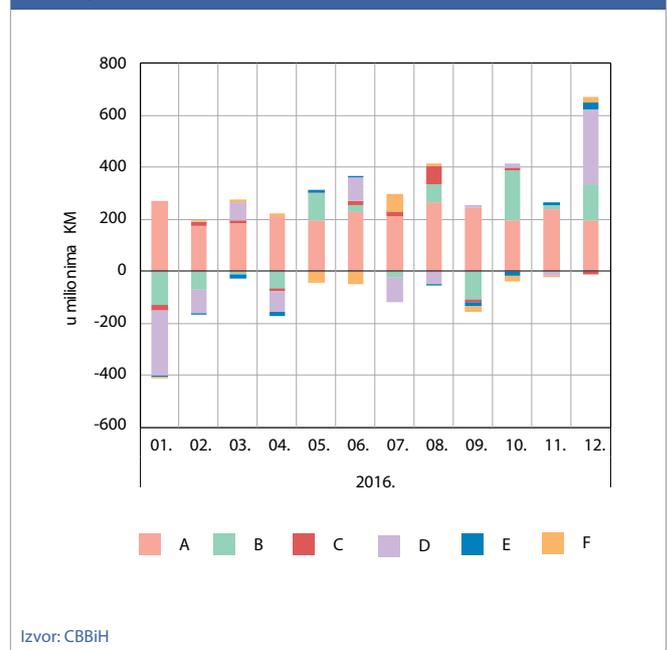
Grafikon 1.29: Kvartalne promjene u deviznim rezervama i neto stranoj pasivi komercijalnih banaka

Neto strana pasiva smanjena je za 304,8 miliona KM u decembru 2016. godine u odnosu na decembar 2015. godine. Depoziti nerezidenata, denominirani uglavnom u stranoj valuti, smanjeni su za 106,1 milion KM, što objašnjava 76,3% promjena u stranoj pasivi (grafikon 1.30). Banke uredno izmiruju dospjele kredite prema nerezidentima i nema značajnijih dodatnih zaduženja

te su krediti od nerezidenata smanjeni za 36,6 miliona KM na kraju 2016. godine u odnosu na kraj 2015. godine. Depoziti u stranoj aktivni banaka su povećani za 139,4 miliona KM, što objašnjava 83,9% promjena u stranoj aktivni. U 2016. godini bio je prisutan trend većeg deponovanja sredstava u odnosu na povlačenja sredstava od nerezidenata.

Grafikon 1.30: Mjesečne promjene u stavkama strane pasive i strane aktive komercijalnih banaka

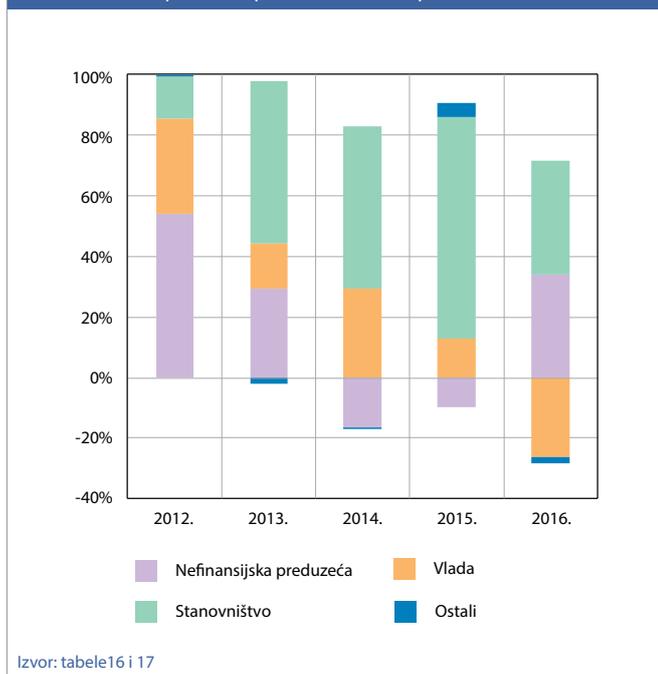

Legenda:

- A: Gotovina u trezoru
- B: Depoziti plasirani kod nerezidenata
- C: Vrijednosni papiri (osim dionica) – aktiva
- D: Depoziti nerezidenata
- E: Krediti uzeti od nerezidenata
- F: Ostala aktiva (neto)

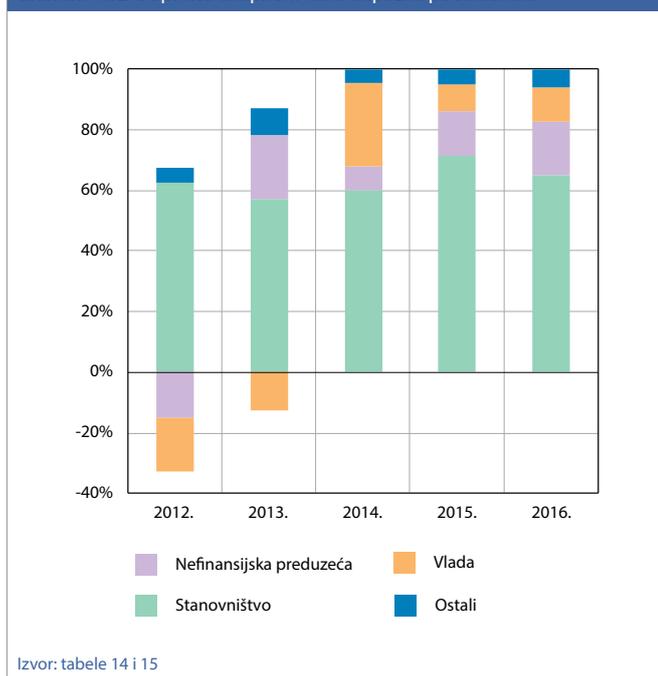
Godišnja stopa rasta ukupnih kredita kretala se oko 2% tokom godine. Dugoročni krediti su imali više stope rasta u odnosu na kratkoročne kredite. Grafikon 1.31 ilustruje doprinos rastu ukupnih kredita po sektorima i ukazuje da je privatni sektor imao dominantnu ulogu u rastu kredita tokom godine, dok je sektor vlade smanjio svoje obaveze prema komercijalnim bankama u posmatranoj godini. Godišnja stopa rasta kredita nefinansijskim preduzećima je pozitivna i iznosila je u prosjeku oko 2,1% tokom godine, što može ukazivati da se sredstva od kredita koriste za potrebe održavanja tekućeg nivoa poslovanja. Godišnja stopa rasta kredita stanovništva se kretala u prosjeku oko 3,5% tokom godine, što je još uvijek više od stope rasta kredita preduzećima.

Grafikon 1.31: Doprinos ukupnom rastu kredita po sektorima

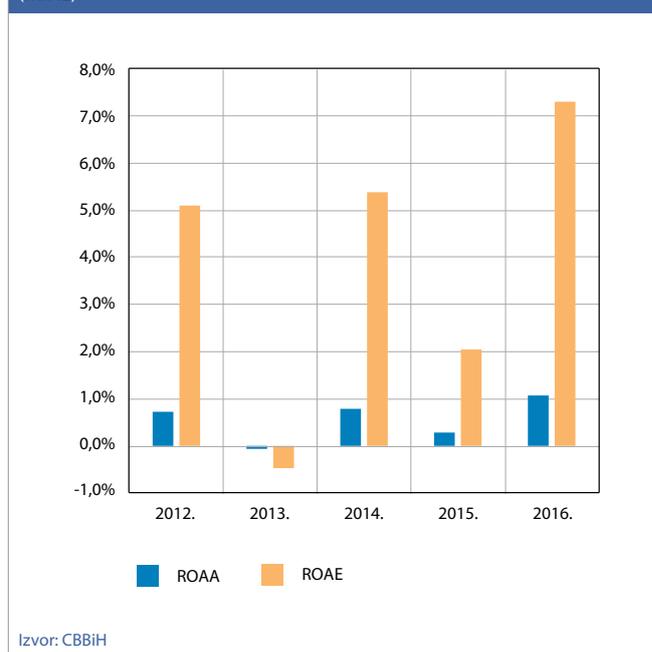
Ukupni depoziti su nastavili trend rasta tokom cijele godine uslijed rasta depozita privatnog domaćeg sektora, kao i rasta depozita vlade. Rast depozita vlade odraz je izdavanja vrijednosnih papira entitetskih vlada i visoke stope prihoda od indirektnih poreza na svim nivoima vlasti. Depoziti stanovništva još uvijek imaju dominantnu ulogu u doprinosu rastu ukupnih depozita (grafikon 1.32). Kontinuiranim rastom depoziti stanovništva su dostigli nivo od 10,66 milijardi KM, što predstavlja rast od 8,1% na godišnjem nivou.

Grafikon 1.32: Doprinos ukupnom rastu depozita po sektorima

Bankarski sektor BiH, čije je poslovanje u direktnoj nadležnosti entitetskih agencija za bankarstvo poslovao je pozitivno u 2016.godini (grafikon 1.33). Neto dobit prema konačnim nerevidiranim podacima agencija za bankarstvo iznosi 218,6 miliona KM. Veći dio od navedene dobiti, 89,6%, se odnosi na banke u stranom vlasništvu, s tim da su neke banke u ovoj grupi banaka poslovale sa gubitkom. Stoga je kao i prethodnih godina najveći dio dobiti koncentrisan u manji broj najvećih banaka.

Grafikon 1.33: Profitabilnost prosječne aktive (ROAA) i prosječnog kapitala (ROAE)

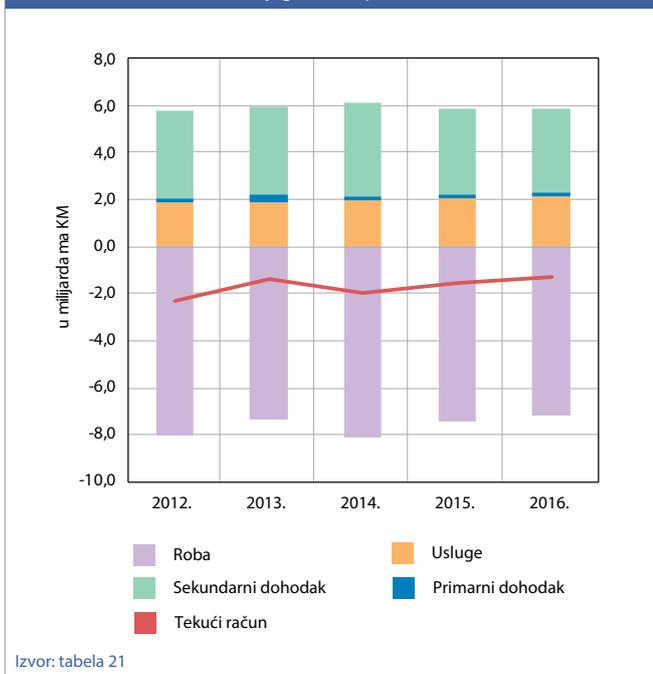
1.2.4 Vanjski sektor

IV Platni bilans

U 2016. godini deficit tekućeg računa iznosi 1,30 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu se smanjio za 266,1 milion KM ili za 16,8% (grafikon 1.34). I u 2016. godini je nastavljen trend poboljšanja platnobilansne pozicije, s tim da je u odnosu na 2015. godinu (deficit tekućeg računa se smanjio za jednu četvrtinu) trend poboljšanja nešto usporeniji. Deficit tekućeg računa se smanjio uslijed smanjenja robnog deficita te povećanja suficita na podračunu usluga i primarnog dohotka, s tim da su stope rasta na pomenutim podračunima dosta niže nego je to bio slučaj u 2015. godini. Negativan uticaj na smanjenje deficita tekućeg računa je jedino imalo smanjenje suficita na računu sekundarnog dohotka. U protekloj godini robni deficit, koji iznosi 7,20 milijardi, je smanjen, gdje je došlo do porasta izvoza i uvoza,

s tim da je rast izvoza nominalno premašio rast uvoza, te je posljedično smanjen i robni deficit za 219,1 milion KM ili 3,0%. Na smanjenje deficita tekućeg računa povoljno je uticalo i povećanje suficita na računu usluga, i to za 3,1%, te je ukupan priliv od usluga iznosio 2,15 milijardi KM. Prilivi po osnovu svih glavnih vrsta izvoznih usluga su zabilježili rast, s tim da je najveći rast priliva zabilježen kod usluge dorade i obrade robe (3,1%) i kod priliva od noćenja stranih turista 7,6%. Saldo primarnog dohotka iznosi 160,4 miliona KM i povećao se za 18,9% usljed smanjenih rashoda po osnovu investiranja. Naime, rashodi po osnovu direktnih stranih investicija su se smanjili za 5,6% usljed smanjenja isplaćene dividende u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. godini isplaćeno je 288,9 miliona KM po osnovu dividendi preduzeća u stranom vlasništvu, dok je reinvestirana zarada iznosila 146,4 miliona KM. Po osnovu kamate na pozajmljena sredstva (vladinog i privatnog sektora) isplaćeno je 210,8 miliona KM, što je opet manje za 7,2% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni prilivi na sekundarnom dohotku iznose 3,57 milijardi KM, te je na ovom podračunu ukupan priliv na godišnjem nivou smanjen za 1,2%, s tim da je priliv od doznaka iz inostranstva veći za 2,5%, dok je osnovni uzrok smanjenja smanjeni prilivi po osnovu penzija iz inostranstva, i to za 2,4% (grafikon 1.34). Prilivi na kapitalnom računu iznose 355,0 miliona KM i manji su za 11,7% na godišnjem nivou.

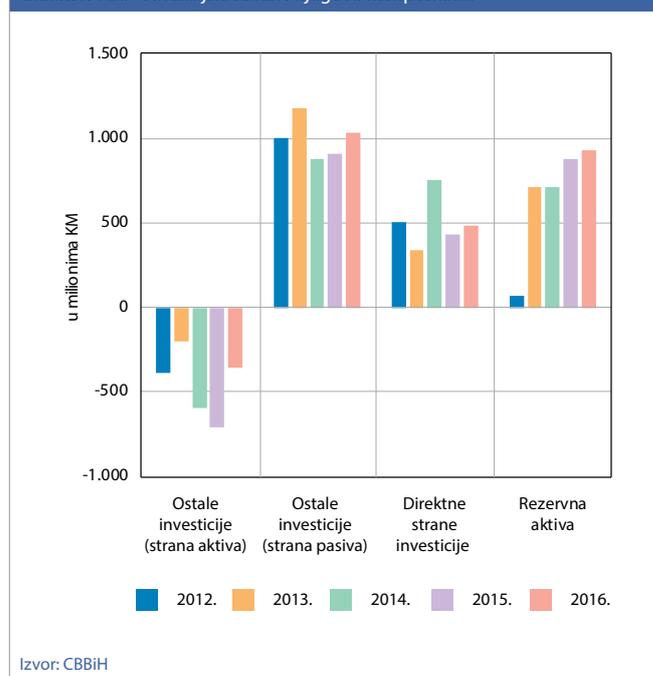
Grafikon 1.34: Tekući račun i njegove komponente

Prilivi na finansijskom računu u 2016. godini iznose 782,9 miliona KM i na godišnjem nivou su se smanjili za više od jedne četvrtine. Prilivi po osnovu direktnih stranih investicija iznose 483,0 miliona KM, s tim da se 146,4 miliona KM odnosi

na reinvestiranu zaradu. U odnosu na 2015. godinu priliv direktnih stranih investicija se povećao za 11,6%. Strana aktiva se smanjila za 396,1 milion KM, s tim da je bankarski sektor povećao svoje plasmane u inostranstvu, dok je osnovni uzrok smanjenja korištenja sredstava u stranoj valuti od strane stanovništva i preduzeća. Neto finansijska pasiva iznosi 1,03 milijarde KM, što se odnosi na zaduživanje svih sektora (grafikon 1.35). Bankarski sektor je jedini smanjio svoje obaveze prema inostranstvu i to za 105,9 miliona KM. S druge strane, vladin sektor se u 2016. godini u neto iznosu zadužio za 175,0 miliona KM (ukupna povlačenja i otplata glavnice), što je za 151,2 miliona više u odnosu na prethodnu godinu. Sektor preduzeća je u protekloj godini povećao svoje zaduživanje u inostranstvu za 424,9 miliona KM. Priliv po osnovu trgovinskih kredita iznosi 527,5 miliona KM. Rast rezervne aktive iznosi 930,1 milion KM i veći je za 5,6% u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1.35).

Grafikon 1.35: Finansijski račun i njegove komponente

U 2016. godini je došlo do povećanja izvoza za 4,8%, dok je uvoz porastao za 1,8% u odnosu na 2015. Trgovinski deficit u 2016. godini iznosi 6,72 milijarde KM i u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 141,8 miliona KM ili 2,1%. U 2016. godini ukupno je izvezeno robe u vrijednosti 9,41 milijardi KM. U posljednjih deset godina izvoz ima pozitivne stope rasta, s izuzetkom 2009. i 2012. godine. Međutim, u posljednje četiri godine došlo je do usporavanja rasta izvoza. Značajna promjena na strani izvoza u odnosu na prethodnu godinu se dogodila u izvozu proizvoda mineralnog porijekla. Nakon dvije godine negativnih stopa rasta, izvoz proizvoda mineralnog porijekla imao je pozitivnu stopu rasta (1,2%).

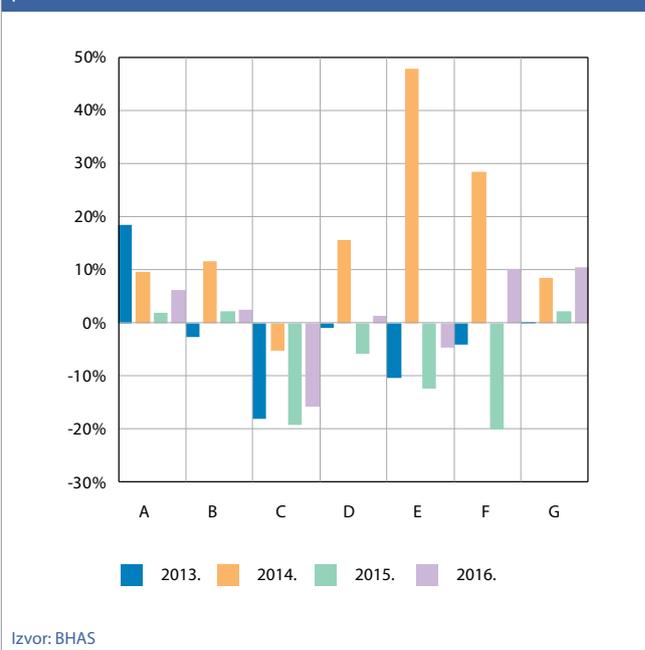
Naime, u drugom dijelu godine došlo je do porasta cijena nafte i naftnih derivata, što je u potpunosti uticalo na povećanje vrijednosti izvoza ove grupe proizvoda, jer je izvezena količina na godišnjem nivou neznatno smanjena, dok su izvozne cijene električne energije niže u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz proizvoda hemijske industrije je porastao za 9,5%, gdje su zabilježene pozitivne stope rasta i kod anorganskih hemijskih proizvoda i farmaceutskih proizvoda, gdje je u obje podgrupe došlo do porasta izvezena količina. Izvoz tekstila, drveta i proizvoda od drveta te namještaja je i u 2016. godini stabilan i nastavlja se trend visokih stopa rasta izvoza ovih grupa proizvoda, gdje postoji stabilna rastuća potražnja za ovim proizvodima. Od glavnih izvoznih grupa proizvoda jedino izvoz baznih metala ima negativnu stopu rasta (4,9%), što predstavlja petogodišnji trend pada ove grupe proizvoda. Kod izvoza ove grupe proizvoda jedino izvoz proizvoda od željeza i čelika tokom cijele godine bilježi rast, gdje je došlo do povećanja potražnje za ovim proizvodima za skoro jednu trećinu, što implicira da postoji povećana potražnja za proizvodima viših faza prerade, iako su cijene baznih metala na svjetskom tržištu u 2016. godini u padu. Izvoz željeza i čelika, te aluminija zbog cijena ovih metala na svjetskom tržištu je smanjen na godišnjem nivou. Izvoz mašina i aparata te električnih uređaja je porastao za 2,7%, što predstavlja usporavanje rasta ove grupe proizvoda, gdje je izvoz ove grupe proizvoda u posljednje tri godine rastao po prosječnoj stopi od 9,0%.

S aspekta potražnje naših proizvoda od strane glavnih trgovinskih partnera, došlo je do povećanja izvoza u zemlje CEFTA i EU za po 4,4%. Izvoz u Hrvatsku se povećao za 6,5%, zbog povećanja vrijednosti izvoza mineralnih goriva i ulja, usljed povećanja cijene nafte na svjetskom tržištu, dok je istovremeno došlo do smanjenja izvezena količina. Nadalje, došlo je do povećanja potražnje za drvenim ugljem i obućom. Izvoz u Srbiju je na godišnjem nivou povećan za 6,7%, gdje je kao i kod izvoza u Hrvatsku, zbog povećanja cijene nafte, došlo do povećanja izvoza mineralnih ulja, zatim je povećan izvoz mašina i mehaničkih uređaja i drvenog uglja. S druge strane, izvoz u Italiju se smanjio za 6,9% zbog smanjenja izvoza aluminija, gdje je došlo do smanjenja kako vrijednosti tako i izvezena količina. Izvoz u Njemačku je porastao za 4,7%, zbog porasta potražnje za namještajem, proizvodima od željeza i čelika te mašinama i mehaničkim uređajima.

U 2016. godini uvezeno je robe u vrijednosti od 16,1 milijardi KM, te se uvoz na godišnjem nivou povećao za 287,4 miliona KM ili 1,8%. Na uvoznoj strani trgovinskog bilansa najznačajnija kretanja u 2016. godini su sljedeća: trend pada uvoza proizvoda mineralnog porijekla, što se uglavnom odnosi na naftu i naftne

derivate, nastavljen je i u 2016. godini. Naime, u protekloj godini uvoz ove grupe proizvoda je manji za 10,8%, s tim da je u posljednjem kvartalu godine došlo do rasta cijena nafte i naftnih derivata, te je u tom kvartalu i stopa rasta bila visoka i pozitivna, što opet nije bilo dovoljno da se promijeni negativan trend iz prethodnih kvartala. Nadalje, uvoz proizvoda hemijske industrije ima dosta nisku stopu rasta (1,4%), zbog smanjenja vrijednosti uvoza anorganskih hemijskih proizvoda za 12,3%, dok je uvoz farmaceutskih proizvoda porastao za 3,0%, te uvoz eteričnih ulja i kozmetičkih proizvoda za 7,2%. Dosta niska stopa rasta je zabilježena kod uvoza baznih metala (2,5%) te mašina i aparata i mehaničkih uređaja (2,1%). Najznačajniji porast uvoza je zabilježen kod uvoza vozila 7,5%, gdje je cjenovni efekat uticao na ukupan porast vrijednosti uvoza ove grupe proizvoda. Najveći uticaj na smanjenje trgovinskog deficita u 2016. godini ima smanjenje deficita grupe mineralna goriva, mineralna ulja i električna energija, jer se trgovinski deficit smanjio za 252,1 milion KM i iznosi 1,26 milijardi KM. Trgovinski suficit je ostvaren u razmjeni drveta i proizvoda od drveta te namještaja, što se pozitivno odrazilo na smanjenje ukupnog trgovinskog deficita. S druge strane, saldo trgovinske razmjene baznih metala je negativan u 2016. godini, što je uticalo na produbljenje trgovinskog deficita za 119,2 miliona KM, te je došlo do produbljenja deficita u trgovini cestovnim vozilima (grafikon 1.36).

Grafikon 1.36: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda

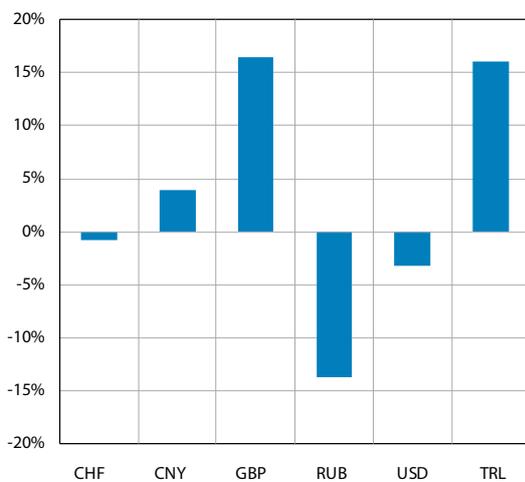
- A Drvo i proizvodi od drveta
- B Plastične mase
- C Mineralna goriva, mineralna ulja, električna energija
- D Farmaceutski proizvodi
- E Mašine, aparati i mehanički uređaji
- F Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi
- G Vozila

V Nominalni i realni efektivni devizni kurs

U 2016. godini je došlo do stabilizacije ili čak stagnacije nominalnog efektivnog kursa KM (NEER). Naime, nakon izrazito aprecijacijskog trenda NEER u prethodnim godinama, naročito u 2015. godini, nominalni efektivni kurs je na kraju godine iznosio 106,8 indeksnih poena. U odnosu na prvi kvartal 2016. godine, NEER je u četvrtom kvartalu niži za 54 b.p. (grafikon 1.37). Sva kretanja NEER su uzrokovana kretanjem nominalnih kurseva naših trgovinskih partnera u odnosu na EUR, našu siderenu valutu. Tako je protekle godinu obilježilo slabljenje britanske funte u odnosu na EUR, uzrokovano Brexitom, te je KM aprecirala u odnosu na britansku funtu za 16,5%. Konvertibilna marka je još značajnije aprecirala prema turskoj liri i to za 16,0% na godišnjem nivou (grafikon 1.37). S druge strane, KM je deprecirala prema ruskoj rublji za 13,7%, jer je u protekloj godini došlo do stabilizacije kursa ruske rublje, nakon prošlogodišnjeg pada vrijednosti rublje za oko 30%.

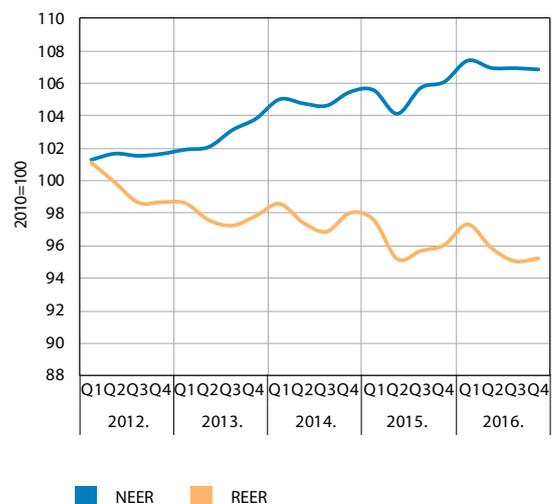
Realni efektivni kurs KM (REER) je u decembru 2016. godine bio za 1,26 p.p. niži u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Nakon značajnije deprecijacije u prvom dijelu godine, u posljednja dva kvartala 2016. godine došlo je do usporavanja pada REER, odnosno stabilizacije. U odnosu na baznu godinu, REER je u posljednjem kvartalu 2016. godine niži za 4,72 p.p. (grafikon 1.38). Veliki raspon između NEER i REER je rezultat niže inflacije u odnosu na zemlje glavne trgovinske partnere.

Grafikon 1.37: Godišnje promjene nominalnog kursa KM prema odabranim valutama u decembru

Izvor: CBBiH

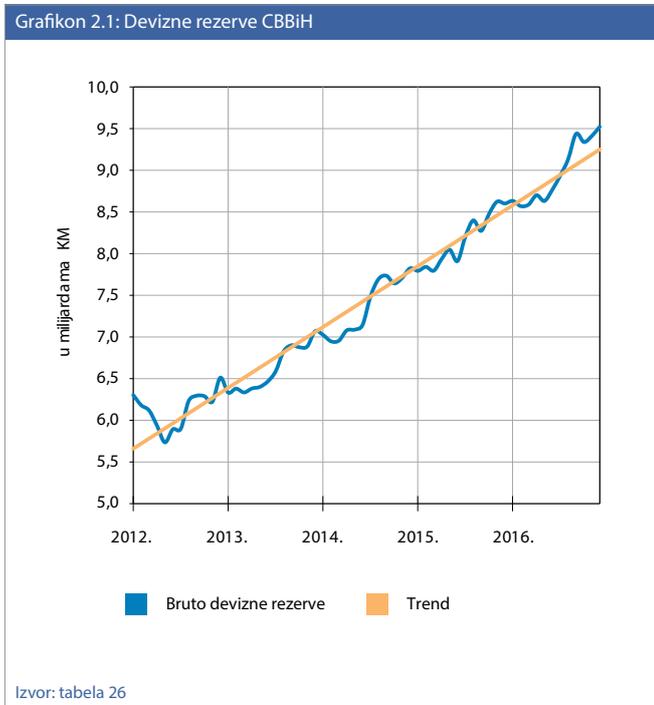
Grafikon 1.38: Nominalni i realni efektivni kurs KM

Izvor: tabela 39

**2. IZVJEŠTAJ O
AKTIVNOSTIMA
CBBIH U 2016.
GODINI**

Rastući trend deviznih rezervi prisutan još od 2012. godine, obilježio je i 2016. godinu koja je okončana s nivoom deviznih rezervi od 9,53 milijarde KM, uz povećanje od 10,7% u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.1, tabela 26).

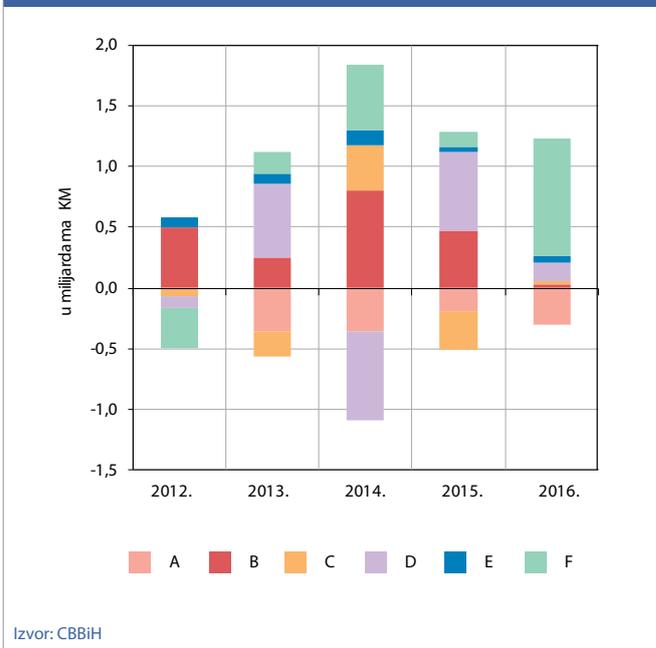

Dok su u prethodnim godinama bankarski sektor, kroz proces razduživanja, te javni sektor, usljed pojačanog inostranog zaduživanja, imali značajnu ulogu u determinisanju promjena u deviznim rezervama, ove godine to nije slučaj. Naime proces razduživanja, prema još uvijek prisutan, značajno je usporen u odnosu na prethodne godine, te je i njegov uticaj na devizne rezerve smanjen. Novi prošireni aranžman s MMF-om (Extended Fund Facility) odobren je tek u septembru, kada je doznačena i prva tranša u iznosu 159,0 miliona KM. S obzirom na to da je u toku godine servisiran veći iznos od iznosa ukupno povučenih sredstava, neto efekat javnog vanjskog duga na devizne rezerve je negativan u iznosu 23,1 milion KM.

Smanjenje trgovinskog deficita, usljed manje potražnje za deviznim sredstvima, imalo je pozitivan uticaj na rast deviznih rezervi, u odnosu na prethodnu godinu. Promjene u tokovima direktnih stranih investicija i doznakama, premda ne značajne, ipak su imale pozitivan uticaj na kretanje deviznih rezervi. Potražnja domaćih

sektora za domaćom valutom rezultirala je pozitivnim saldom kupovine i prodaje KM koji je CBBiH ostvarila s komercijalnim bankama i internim deponentima u iznosu 863,8 miliona KM (grafikoni 2.2 i 2.3).

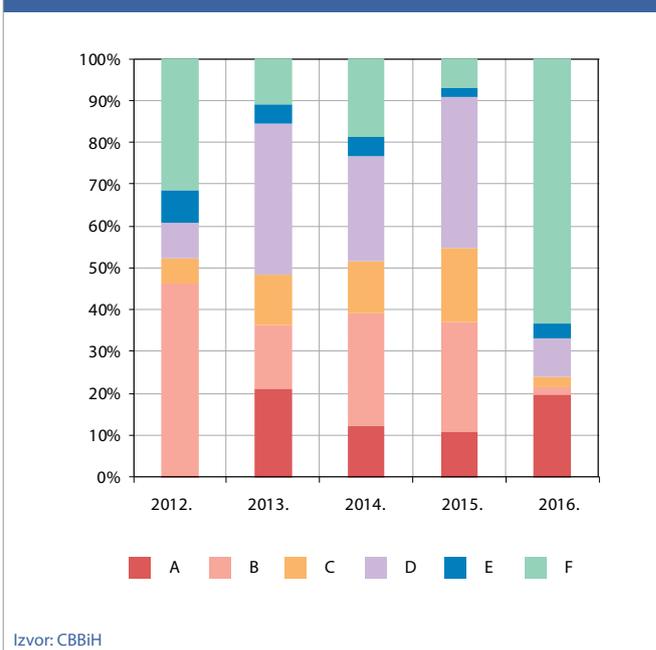
Grafikon 2.2: Promjene u faktorima koji imaju dominantan uticaj na promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH

Legenda za grafikone 2.2 i 2.3:

- A: Promjena u neto stranoj pasivi banaka
- B: Promjena u neto vanjskoj zaduženosti vlade
- C: Promjena u direktnim investicijama koja se ne odnosi na bankarski sektor
- D: Promjena u neto robnom deficitu
- E: Promjene u doznakama
- F: Ostalo

Grafikon 2.3: Relativni značaj faktora za promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH

2.1 MONETARNA POLITIKA

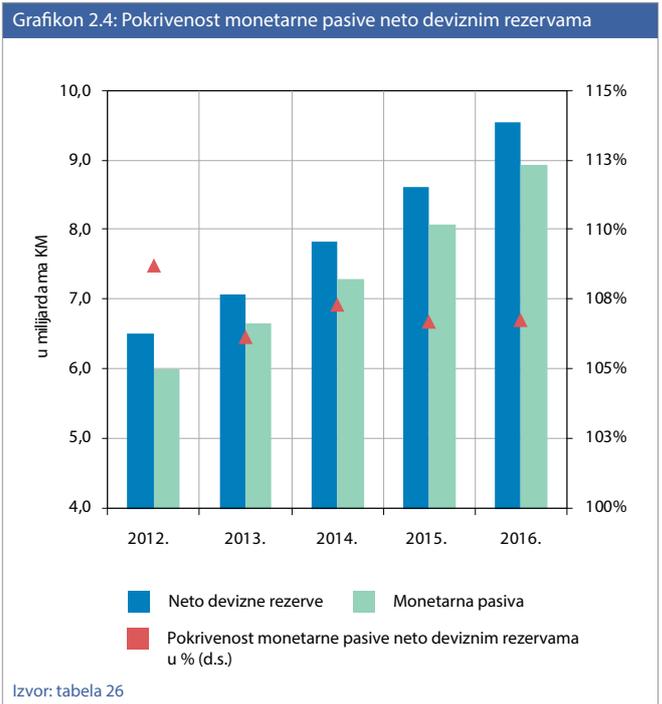
CBBiH je i u 2016. godini ispunila cilj definisan Zakonom, izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora. U skladu s članom 31. Zakona CBBiH je obavezna da osigura da ukupan iznos njene novčane pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos njenih neto deviznih rezervi, što je u potpunosti i ispunjeno. Pored toga, centralna banka je obavezna i održavati generalnu rezervu do nivoa iznosa odobrenog kapitala banke koji mora iznositi minimalno pet procenata ukupnog iznosa novčane pasive prikazane na računima centralne banke za kraj te finansijske godine. U skladu sa Zakonom, ukupan iznos novčane (monetarne) pasive Centralne banke je uvijek zbir:

(A) svih novčanica i kovanog novca koje su u opticaj stavile centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke i

(B) potražnih salda svih računa koji se drže u knjigama Centralne banke i njenih organizacionih jedinica od strane rezidentnih vlasnika računa.

Iznos neto strane aktive, koja predstavlja pozitivnu razliku deviznih rezervi nakon pokriva monetarne pasive (KM novac u opticaju i depoziti komercijalnih banaka) i obaveza prema nerezidentima, tokom 2016. godine je oscilirao usljed promjena nivoa, kako deviznih rezervi tako i monetarne pasive. Krajem godine neto strana aktiva iznosila je 602,65 miliona KM, što je za 62,27 miliona KM ili za 11,52% više u odnosu na iskazano stanje na kraju 2015. godine. Devizne rezerve na kraju 2016. godine su iznosile 9.531,14 miliona KM i povećane su za 10,75%, odnosno za 924,83 miliona KM u odnosu na kraj 2015. godine, dok je monetarna pasiva u istom periodu zabilježila rast od 10,68% ili za 861,74 miliona KM. Neto strana aktiva predstavlja zaštitu od šokova koji mogu imati negativan uticaj na tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata u koje su devizne rezerve investirane, a koji mogu umanjiti vrijednost deviznih rezervi i ugroziti princip pune pokrivenosti monetarne pasive deviznim rezervama, kao jednog od osnovnih principa na kojem se temelji stabilnost i održivost valutnog odbora.

Ujednačeno povećanje relativnih pokazatelja neto deviznih rezervi i monetarne pasive, rezultiralo je skoro istom pokrivenošću kao i prethodne godine, 106,8% (grafikon 2.4).

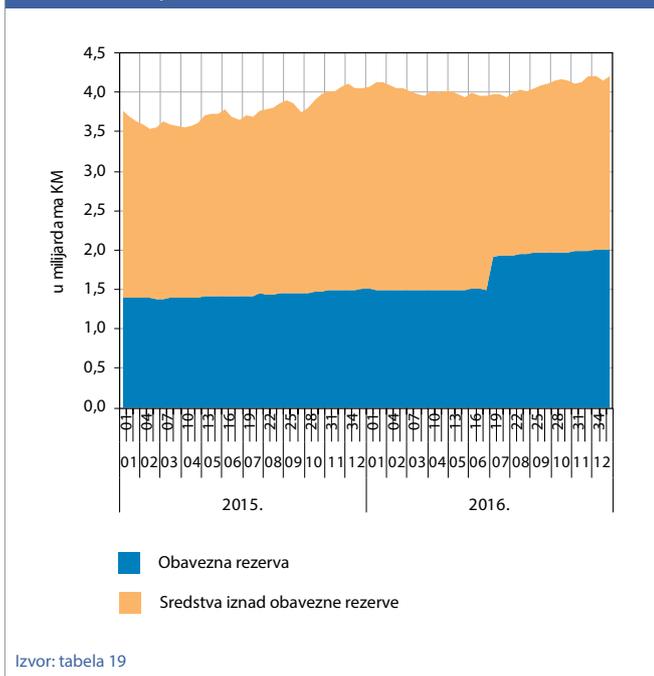
2.2 RAČUN REZERVU KOD CBBiH

Obavezna rezerva u okviru valutnog odbora ostaje jedini instrument monetarne politike na raspolaganju CBBiH. Odlukom Upravnog vijeća CBBiH od 31.03.2016. godine (dalje Odluka) utvrđena je stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve od 10%, čime je prestala primjena diferencirane stope obavezne rezerve u odnosu na ročnost sredstava. Takođe, osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj se valuti sredstva izraze. Ovime su u osnovicu opet uključena sredstva koja su odlukama CBBiH iz 2008. i 2009. godine bila isključena iz obračuna. Odluka je stupila na snagu 01.07.2016. godine.

Nadalje istom odlukom, CBBiH na računu rezervi banke u obračunskom periodu:

- na iznos sredstava obavezne rezerve – ne obračunava naknadu,
- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Grafikon 2.5: Stanje računa rezervi kod CBBiH

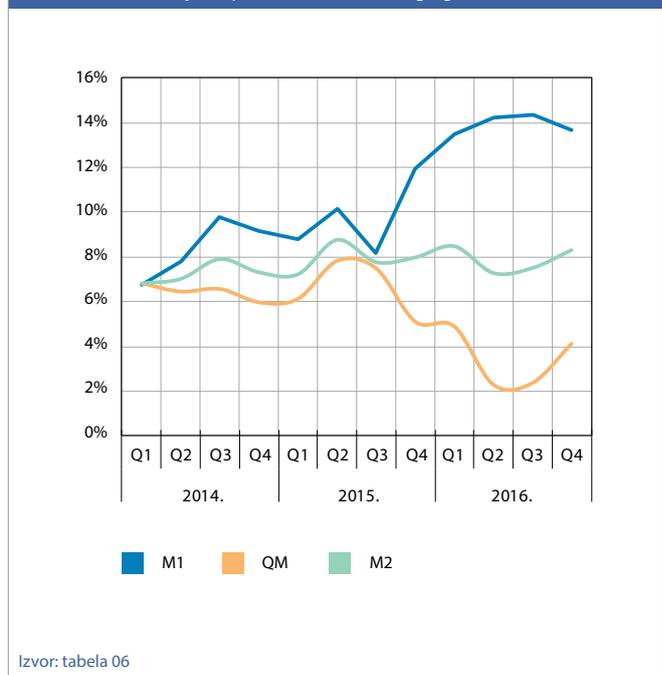
Sve banke su uredno ispunjavale obaveznu rezervu, a 2016. godina je okončana s tri banke manje u sistemu obavezne rezerve u odnosu na kraj 2015. godine usljed ukidanja dozvole za rad Banci Srpske a.d. Banja Luka te statusnih promjena kod IK banke d.d. Zenica i Privredne banke d.d. Sarajevo (pogledati potpoglavlje 1.2.3).

Ukupno povećanje osnovice za obračun obavezne rezerve na godišnjem nivou iznosi 2,70 milijardi KM, od čega 1,77 milijardi iznosi povećanje uzrokovano izmjenom navedene odluke. S obzirom na to da su ponovo u osnovicu uključena sredstva pozajmljena iz inostranstva nakon novembra 2008. godine, osnovica u ostalim valutama se povećala za 1,20 milijardi KM odmah nakon uvođenja Odluke u sedmom mjesecu. Međutim, povećanje osnovice u ostalim valutama na godišnjem nivou s krajem godine je nešto manje i iznosi 1,17 milijardi KM. Ovo je rezultat nastavka procesa razduživanja bankarskog sektora, s obzirom na to da se strana pasiva smanjila za 138,9 miliona (5,3%) na godišnjem nivou. Godišnje povećanje osnovice u domaćoj valuti iznosi 1,53 milijarde KM i prvenstveno je određeno rastom depozita u domaćoj valuti. Izmjenom Odluke ponovo su uključeni depoziti vlada za ekonomski razvoj u obračun osnovice. Iznos ovih depozita u periodu prije primjene Odluke iznosio je oko 600,0 miliona KM.

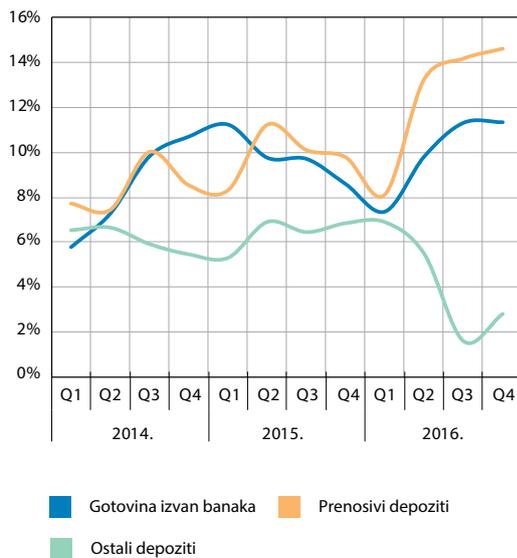
Navedenim kretanjima prosječna obavezna rezerva se povećala za 504,6 miliona KM (33,6%) na godišnjem nivou, dok se višak sredstava smanjio za 350,1 milion KM (13,8%). Ukupno stanje na računu rezervi je i dalje veoma značajno, te s krajem godine iznosi 4,20 milijardi KM, od čega višak sredstava iznosi 2,19 milijardi KM.

Novčana masa, mjerena najširim monetarnim agregatom M2, s krajem 2016. godine iznosi 20,2 miliona KM uz godišnje povećanje od 1,55 milijardi KM (8,3%). Dok su stope rasta M2 na godišnjem nivou u posljednje tri godine stabilne, došlo je do izvjesne supstitucije u samoj strukturi novčane mase. Tako monetarni agregat M1, koji čine najlikvidnije komponente novčane mase, gotovina van banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti, od trećeg kvartala 2015. godine bilježe dvocifrene godišnje stope rasta. Istovremeno, stope rasta ostalih depozita u domaćoj valuti i depozita u stranim valutama bilježe značajno usporavanje. Značajan rast gotovine prisutan je još od 2010. godine. Tradicionalno izražena preferencija stanovništva ka gotovini i uopšte likvidnim sredstvima dodatno je sigurno podržana i niskim stopama na oročene depozite te sivom ekonomijom. Takođe, dominacija domaće valute u strukturi depozita u odnosu na strane valute, pozitivno se odražava na stanje deviznih rezervi (grafikoni 2.6 i 2.7).

Grafikon 2.6: Godišnje stope rasta monetarnih agregata

Grafikon 2.7: Godišnje stope rasta komponenti novčane mase

Izvor: tabela 06

Slaba kreditna aktivnost, naročito u sektoru preduzeća, još uvijek je nedovoljna za značajniji privredni zamah. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima niže je u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 11,78% na kraju 2016. godine Ipak, nekvalitetni krediti i dalje predstavljaju opterećenje u bilansima značajnog broja banaka u sistemu te su banke veoma oprezne u procjeni kreditnog rizika pri odobravanju novih plasmana. Značajan rast depozita domaćih sektora, eliminirao je negativan uticaj nastavka procesa razduživanja koji je u godinama nakon krize bio jedan od dominantnih faktora koji se negativno reflektirao na kreditni rast.

Međutim, jasno je da sredstva akumulirana od domaćih sektora u posljednjih par godina, predstavljaju više nego dovoljnu bazu za značajan kreditni rast. Sama ročna struktura depozita i novčane mase u kojima prevladavaju prenosivi depoziti i gotovina ukazuje na dvije stvari. Prvo, banke još uvijek ne iskazuju potrebu za dugoročnim depozitima, te odatle i destimulativno niske kamatne stope, a s druge strane, preferencija stanovništva i privrede je još uvijek na likvidnim sredstvima. Tako osnovni uzroci slabe kreditne aktivnosti ne dolaze iz finansijskog, nego iz realnog i javnog sektora.

Riziku likvidnosti koji je u periodu nakon izbijanja krize dobio veliki značaj i dalje treba posvetiti pažnju, jer je jedan od prvih pokazatelja problema u poslovanju banke. Premda banke u BiH bilježe značajnu likvidnost (tabela 2.1), kašnjenje dužnika u otplati kredita može dovesti do pretvaranja kreditnog u rizik likvidnosti, u smislu smanjenja priliva likvidnih sredstava.

2.3 UPRAVLJANJE DEVIZNIM REZERVAMA

Proces i rezultati upravljanja deviznim rezervama CBBiH u periodu 2011.-2016. godine su bili, u znatnoj mjeri, determinisani kretanjima na finansijskim tržištima na kojim se, u skladu sa zakonom o CBBiH, investiraju devizne rezerve. Tokom 2016. godine došlo je do još izraženijeg pada kamatnih stopa i stopa prinosa na evropskom finansijskom tržištu, što je dodatno otežalo proces upravljanja deviznim rezervama CBBiH u odnosu na prethodne godine.

Tabela 2.1. Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH

		Likvidna sredstva prema ukupnim sredstvima	Likvidna sredstva prema kratkoročnim finansijskim obavezama	Depoziti prema kreditima	Kratkoročne finansijske prema ukupnim finansijskim obavezama
2015.	Q1	24,7%	43,3%	91,4%	67,8%
	Q2	25,2%	43,7%	91,7%	68,5%
	Q3	25,8%	43,4%	94,6%	70,5%
	Q4	26,5%	44,0%	96,9%	70,7%
2016.	Q1	25,0%	41,6%	96,5%	70,9%
	Q2	25,1%	41,5%	97,3%	71,5%
	Q3	25,9%	42,8%	99,6%	71,8%
	Q4	27,2%	44,1%	101,7%	72,8%

Izvor: CBBiH³²

32 Metodologija za kompiliranje indikatora finansijskog zdravlja, CBBiH (mart 2017. godine), www.cbbh.ba

Osnovna likvidna sredstva, odnosno likvidna sredstva u užem smislu, sastoje se od gotovine i depozita i drugih finansijskih sredstava s rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, ne računajući međubankarske depozite.

Kratkoročne finansijske obaveze definisane su Izvještajem o ročnoj usklađenosti aktive i pasive banaka i predstavljaju ukupne finansijske obaveze preostale ročnosti do jedne godine. Ukupne finansijske obaveze definisane su Izvještajem o ročnoj usklađenosti aktive i pasive banaka, a čine ih: a) depoziti i dospjele neizmirene vanbilansne obaveze, b) uzete pozajmice od drugih banaka, c) obaveze prema vladi, d) obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama, e) subordinisani dugovi i subordinisane obveznice, i f) ostale finansijske obaveze.

Prosječna ponderisana kamatna stopa (PPKS) na devizne rezerve CBBiH od 2011. godine konstantno opada, tako da je sa 0,93% u 2011. godini pala na 0,35% u 2015. godini, te na 0,32% u 2016. godini. Ovakav pad je u velikoj mjeri determinisan opadanjem kamatnih stopa i prinosa, što je bila osnovna karakteristika tržišta eurozone u posljednjih šest godina (tabela 2.2). Primjera radi, prosječni jednomjesečni euribor (euribor 1m) u 2011. godini je iznosio 1,18%, dok je prosječni jednomjesečni euribor u 2016. godini iznosio -0,34%. Prosječni tromjesečni euribor (euribor 3m) u 2011. godini je iznosio 1,39%, dok je prosječni tromjesečni euribor u 2016. godini iznosio -0,26%.

Prosječni prinosi na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih rejtinga denominovane u EUR u 2011. godini iznosili su 2,44%, odnosno 2,74%, a prosječan prinos na petogodišnje obveznice denominovane u EUR svih kreditnih rejtinga u 2011. godini iznosio je 3,30%. Pad prinosa u posljednjih pet godina je bio veoma izražen, tako da su dnevni prosjeci prinosa na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih kreditnih rejtinga koje su denominovane u EUR negativni još od druge polovine 2015. godine, a sredinom 2016. godine negativni su bili i dnevni prosjeci prinosa na državne petogodišnje obveznice denominovane u EUR svih nivoa kreditnih rejtinga, mada su porasli i ponovno su blago pozitivni krajem 2016. godine. Dugogodišnja tendencija opadanja prinosa uslovlila je da su prosječni prinosi na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih rejtinga denominovane u EUR u 2016. godini iznosili -0,32% i -0,25%, respektivno, dok je prosječni prinos na državne petogodišnje obveznice svih kreditnih rejtinga koje su denominovane u EUR u 2016. godini bio veoma blizu nulte vrijednosti (iznosio je 0,01%).

CBBiH se tokom posmatranog perioda kontinuirano prilagođavala izmijenjenim stopama prinosa i kamatnim stopama na finansijskim tržištima instrumenata denominovanih u EUR. Kako dostupne prognoze i očekivanja

kretanja kamatnih stopa i prinosa te kretanja cijene zlata i kursa dolara, ukazuju da će oporavak u eurozoni biti usporen i neuravnotežen, očekuje se da će postojeća struktura portfolija deviznih rezervi u narednim godinama generisati značajno niži nivo godišnjih kamatnih deviznih prihoda, pa samim tim i značajno niži nivo ukupnih prihoda CBBiH.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH i odgovarajućim internim aktima, CBBiH upravlja deviznim rezervama, polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja. Navedeno podrazumijeva da, uz održavanje visoke likvidnosti deviznih rezervi i prihvatljivu izloženost rizicima, CBBiH nastoji ostvariti povoljne prinose na investirane devizne rezerve uz osiguranje visokog stepena sigurnosti. Odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi donose se na tri nivoa u okviru organizacije CBBiH: (1) strateškom – Upravno vijeće, (2) taktičkom – Investicioni komitet i (3) operativnom Odjeljenju za bankarstvo, Služba Front Office. Upravno vijeće odobrava Smjernice CBBiH o upravljanju deviznim rezervama kojim se određuje tip i nivo rizika koji je CBBiH spremna da preuzme i diskrecioni prostor za taktički i operativni nivo. Investicioni komitet usmjerava proces upravljanja deviznim rezervama u okviru Smjernica i donosi Operativna pravila o investiranju. Organizacioni oblici Centralne banke nadležni za poslove investiranja deviznih rezervi, upravljanja rizicima, monitoringa i analiza djeluju u skladu sa smjernicama i operativnim pravilima, uključujući i donošenje operativnih odluka o investiranju.

Portfolio deviznih rezervi izložen je prvenstveno finansijskim rizicima, i to: kreditnom, tržišnom (kamatnom i deviznom riziku) te riziku likvidnosti. CBBiH ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone te plasiranjem depozita u odabrane centralne banke u eurozoni, odabrane poslovne inostrane banke i BIS, uz uslov da zadovoljavaju standarde podobnosti ugovorne strane.

Tabela 2.2: Prosječna ponderisana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni (u%)

	PPKS	ECB - Glavne operacije refinansiranja (MROR)	EURIBOR		EUR obveznice		
			1m	3m	2 godine	3 godine	5 godina
2011.	0,93	1,25	1,18	1,39	2,44	2,74	3,30
2012.	0,53	0,88	0,33	0,57	1,62	1,91	2,53
2013.	0,48	0,55	0,13	0,22	0,88	1,19	1,85
2014.	0,43	0,16	0,13	0,21	0,31	0,46	0,96
2015.	0,35	0,05	-0,07	-0,02	-0,04	0,07	0,40
2016.	0,32	0,01	-0,34	-0,26	-0,32	-0,25	0,01
Period 2008.-2016.	1,06	1,13	0,93	1,13	1,50	1,77	2,30

Izvor: Bloomberg, CBBiH

Upravljanje kreditnim rizikom se vrši definisanjem standarda podobnosti instrumenata / ugovornih strana i ograničenja koncentracije ulaganja u svaku pojedinačnu zemlju i pojedinu poslovnu inostranu banku. Navedeni standardi i ograničenja se preispituju i po potrebi ažuriraju, pri čemu se vodi računa o zvaničnim ocjenama vodećih svjetskih rejting agencija, kao i pokazateljima dobijenim primjenom internih metoda za procjenu kreditnog rizika. Kamatni rizik, odnosno rizik promjene vrijednosti portfolija deviznih rezervi zbog promjena kamatnih stopa, kontroliše se primjenom tzv. referentnih portfolija (engl. Benchmark portfolios) i regulisanjem dužine trajanja (engl. Duration) ukupnog portfolija deviznih rezervi. Devizni rizik predstavlja mogućnost da CBBiH ostvari gubitak zbog promjene vrijednosti devizne aktive i devizne pasive, kao posljedica mogućeg nepovoljnog kretanja deviznih kurseva valuta u kojima se drže devizne rezerve u odnosu na domaću valutu. Minimiziranje ovog rizika CBBiH vrši držanjem deviznih rezervi pretežno u eurima, s obzirom na to da je kurs konvertibilne marke fiksiran u odnosu na euro. Instrumenti kojima se obezbjeđuje dnevna likvidnost su prekonoćni depoziti i sredstva na tekućim računima kod centralnih banaka zemalja eurozone, BIS-a i poslovnih inostranih banaka koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika te dospijevajuća sredstva po svim instrumentima.

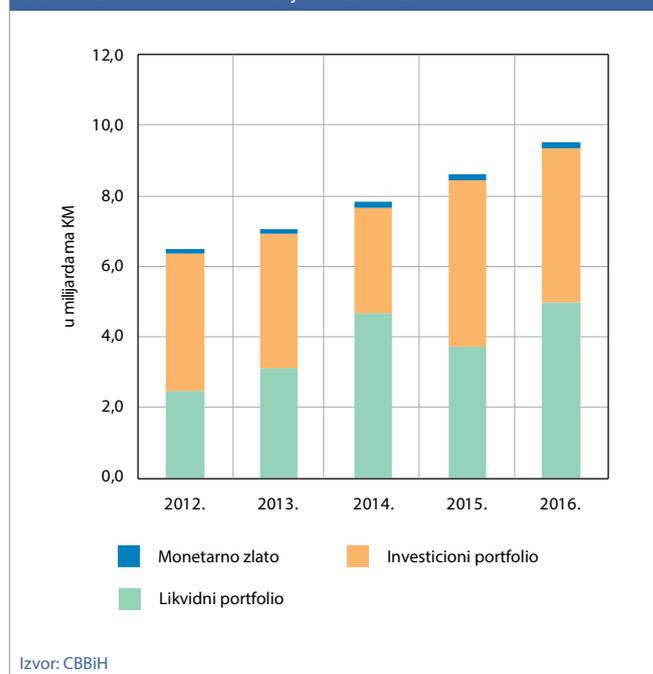
U procesu upravljanja deviznim rezervama, tokom 2016. godine kontinuirano su razmatrane dostupne informacije s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu i dostupne prognoze koje bi mogle uticati na investiranje deviznih rezervi u tekućoj godini, ali i u narednom periodu. Takođe su analizirane mogućnosti i modaliteti politike investiranja i upravljanja deviznim rezervama CBBiH i inicirane odgovarajuće promjene politike investiranja u cilju prilagođavanja tržišnim uslovima u eurozoni. Dodatno, kontinuirano su analizirane informacije vezane za kretanje prinosa na finansijskim tržištima na kojima se vrši investiranje deviznih rezervi, osnovni makroekonomski pokazatelji i projekcije za relevantne države, eurozonu i globalnu svjetsku ekonomiju, kao i informacije vezane za rejtinge inostranih banaka kod kojih CBBiH ima oročene depozite i sredstva na tekućem računu i države koje su emitenti vrijednosnih papira zastupljenih u portfoliju deviznih rezervi CBBiH u cilju minimiziranja kreditnog rizika.

Devizne rezerve CBBiH su tokom 2016. godine investirane u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH, Smjernicama

Centralne banke o upravljanju deviznim rezervama i Operativnim pravilima za investiranje. U 2016. godini prosječno dnevno stanje deviznih rezervi je iznosilo oko 8,97 milijardi KM, što je za oko 839 miliona KM više od prosječnog dnevnog stanja deviznih rezervi u 2015. godini, kada je ono iznosilo 8,13 milijarde KM.

Strukturu deviznih rezervi na kraju 2016. godine (grafikon 2.8) činili su: investicioni portfolio s učešćem od 45,45%, likvidni portfolio s učešćem od 52,40% i monetarno zlato s učešćem od 2,15%. Učešće likvidnog portfolija se povećalo sa 43,05% u 2015. godini, dok se učešće investicionog portfolija smanjilo sa 54,83% ukupnih deviznih rezervi u 2015. godini, zbog pada stopa prinosa na dugoročne vrijednosne papire.

Grafikon 2.8: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH

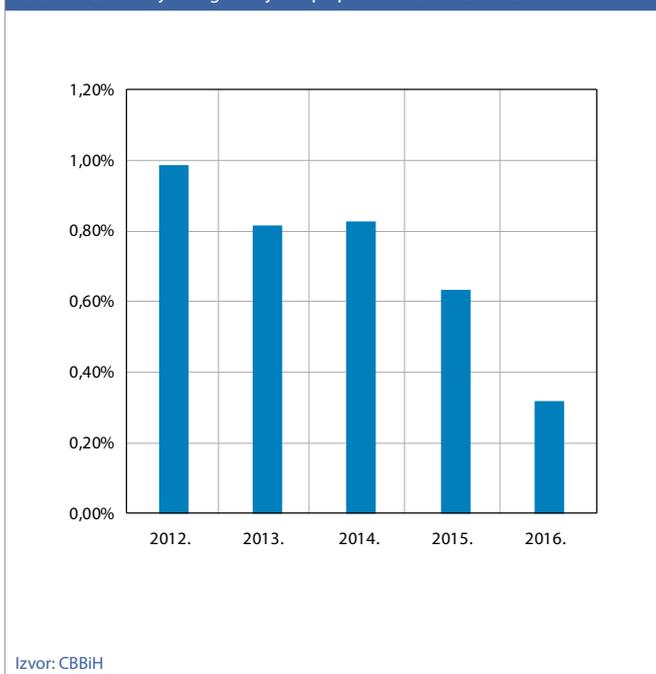
Likvidni portfolio čine: depoziti kod centralnih banaka, Banke za međunarodna poravnanja (BIS) i inostranih banaka (31,17% ukupnih deviznih rezervi); gotovina u trezoru CBBiH (2,04% ukupnih deviznih rezervi); Specijalna prava vučenja (SDR) kod MMF-a (0,03% ukupnih deviznih rezervi); i; vrijednosni papiri kojima je do dospijevanja preostalo godinu dana i manje (19,16% ukupnih deviznih rezervi). Depoziti kod centralnih banaka, BIS-a i inostranih banaka, kao najveće stavke likvidnog portfolija, na kraju 2016. godine, su iznosili 2,97 milijardi KM. Stanje vrijednosnih papira kojima je do dospijevanja preostalo godinu dana i manje, kao druge najveće stavke likvidnog portfolija na kraju 2016. godine, iznosilo je 1,83 milijardi KM.

Investicioni portfolio čine: vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo više od godinu dana, a koji su raspoloživi za prodaju (33,57% ukupnih deviznih rezervi) i vrijednosni papiri za držanje do dospijea (11,88% ukupnih deviznih rezervi). S ciljem zaštite od kreditnog rizika vrši se investiranje u vrijednosne papire odabranih evropskih zemalja, uz ograničenja maksimalnog učešća dužničkih instrumenata za svaku pojedinu zemlju.

Prateći kretanja na tržištu, sredstva deponovana kod nerezidentnih banaka su na kraju 2016. godine povećana za 1,97 milijardi KM (195,82%) u odnosu na kraj 2015. godine, dok su sredstva investirana u vrijednosne papire (vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo godinu dana i manje, vrijednosni papiri kojima je do dospijea preostalo više od godinu dana i vrijednosni papiri za držanje do dospijea) smanjena za 1,13 milijardi KM (15,49%).

Dio dobiti ostvarene u 2015. godini u iznosu od 18,83 miliona KM doznačen je u aprilu 2016. godine na račun Ministarstva finansija i trezora BiH, koje je zaduženo za budžet institucija BiH. Kombinovani efekat na bilans uspjeha svih ulaganja deviznih sredstava CBBiH u konvertibilnu stranu valutu i monetarno zlato (dobit) iznosi 28,56 miliona KM, a izražen efektivnom stopom prinosa³³ za period 01.01.-31.12.2016. godine iznosi 0,32% (grafikon 2.9).

Grafikon 2.9: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH

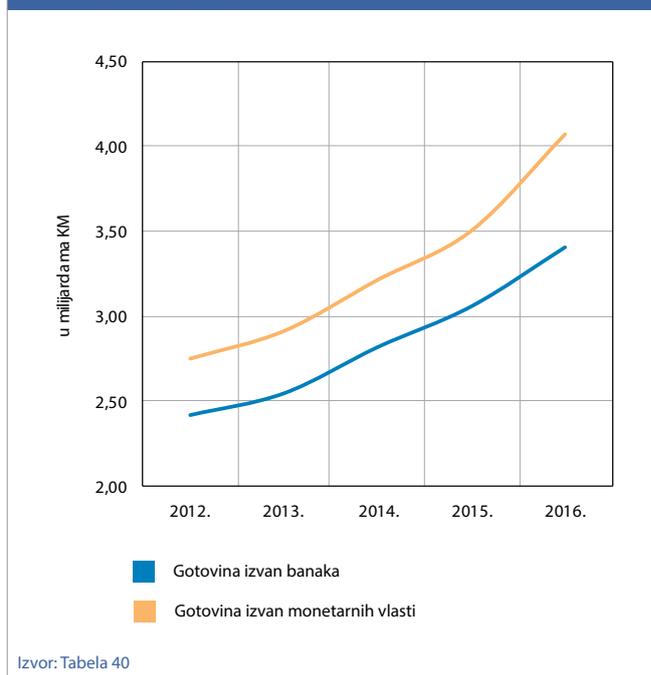
³³ Efektivna stopa prinosa izračunata je tako da su ukupni efekti investiranja sredstava deviznih rezervi (u zlato i u konvertibilnu stranu valutu) podijeljeni s prosječnim stanjem deviznih rezervi u posmatranom periodu. Pri izračunavanju ukupnih efekata investiranja sredstava deviznih rezervi, u obzir su uzeti svi neto prihodi od kamate na vrijednosne papire i depozite, kao i realizovani neto kapitalni dobiti/gubici usljed prodaje vrijednosnih papira iz portfolija deviznih rezervi CBBiH.

Relativno niske ostvarene stope povrata na ulaganja u konvertibilnu stranu valutu su posljedica niskih stopa prinosa na vrijednosne papire i uglavnom negativnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite u eurima, koje su tokom 2016. godine preovladavale na finansijskim tržištima, a uzrokovane su lošim makroekonomskim performansama eurozone. Naime, usporeni privredni rast, pa čak i recesija, te visoka stopa nezaposlenosti su tendencije koje su nastavljene u eurozoni i tokom 2016. godine.

2.4 UPRAVLJANJE GOTOVIM NOVCEM

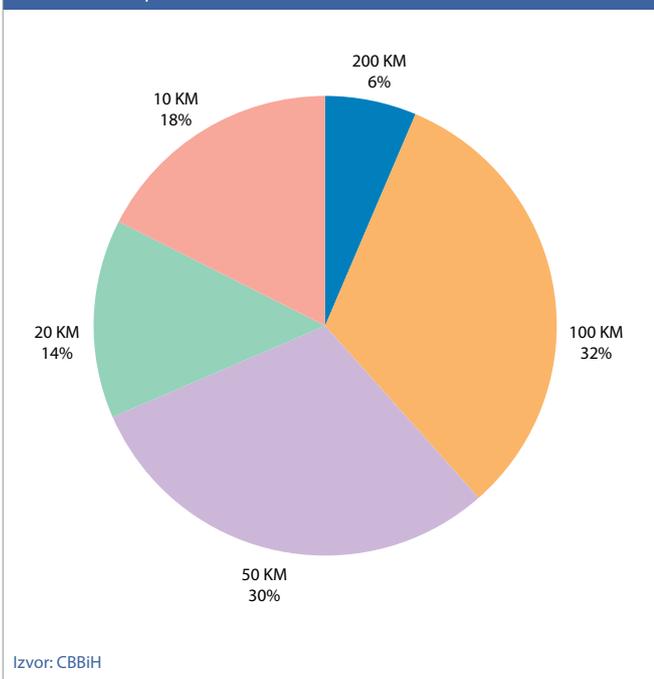
Na dan 31.12.2015. godine, stanje gotovog novca u opticaju (izvan banaka) iznosilo je 3,40 milijardi KM (grafikon 2.10), što je za 11,39% više u odnosu na 2015. godinu. Time je nastavljen trend rasta iz prethodnih godina. Potražnja za gotovinom od strane banaka je rezultat uvećanih zahtjeva klijenata za gotovim novcem. Ovo potkrepljuju i podaci o kartičnom poslovanju, koji ukazuju na još uvijek izraženu preferenciju stanovništva ka gotovinskom plaćanju. Naime, od ukupne vrijednosti transakcija realizovanih upotrebom kartica u zemlji i inostranstvu u iznosu 8,53 milijarde KM, putem ATM i POS aparata podignuto je, u zemlji i inostranstvu, gotovine u iznosu od 6,92 milijarde KM ili 81,11% vrijednosti. Dodatnu potražnju za gotovinom potiču i izuzetno niske kamatne stope na depozite, naročito na kratak rok, što minimalizira oportunitetni trošak držanja gotovine. U 2016. godini je zabilježen i značajan rast KM u trezorima banaka, što je, djelimično, i posljedica promjene politike obavezne rezerve, odnosno, uvođenja negativne naknade na višak iznad obavezne rezerve.

Grafikon 2.10: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

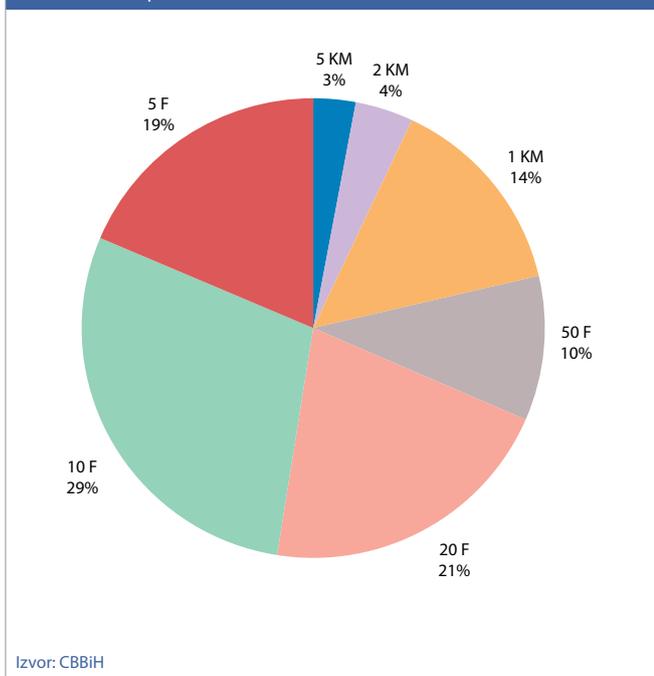

Izvan CBBiH, na kraju 2016. godine, bilo je 60,70 miliona novčanica KM i 312,04 miliona kovanica KM, ukupne vrijednosti 4,07 milijardi KM, što je za 16,21% više u odnosu na 2015. godinu. U apoenskoj strukturi novca izvan CBBiH, najzastupljenije su bile novčanice u apoenima od 100 KM i 50 KM, a kod kovanica apoen 10 F (grafikoni 2.11 i 2.12).

Grafikon 2.11: Apoenska struktura novčanica

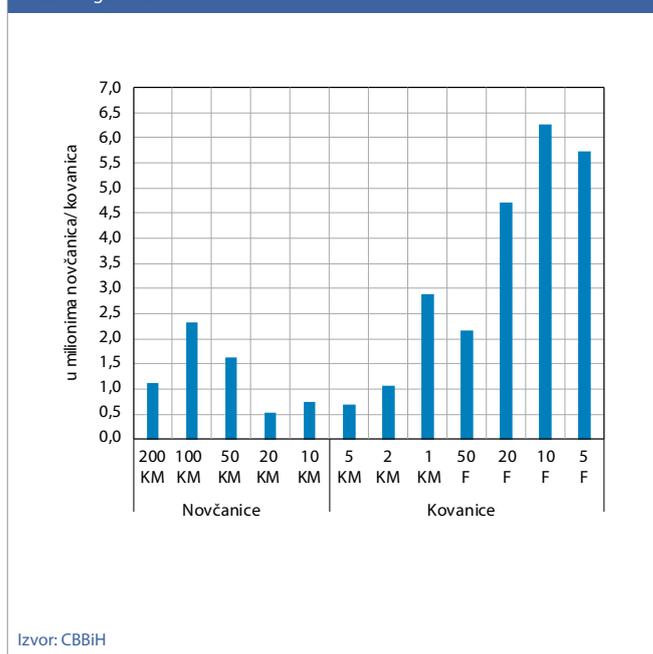
Grafikon 2.12: Apoenska struktura kovanica

U odnosu na 2015. godinu, količina novčanica izvan CBBiH je povećana za 6,36 miliona komada (11,71%), ukupne vrijednosti 555,85 miliona KM (grafikon 2.14). Količina kovanica izvan CBBiH je u istom

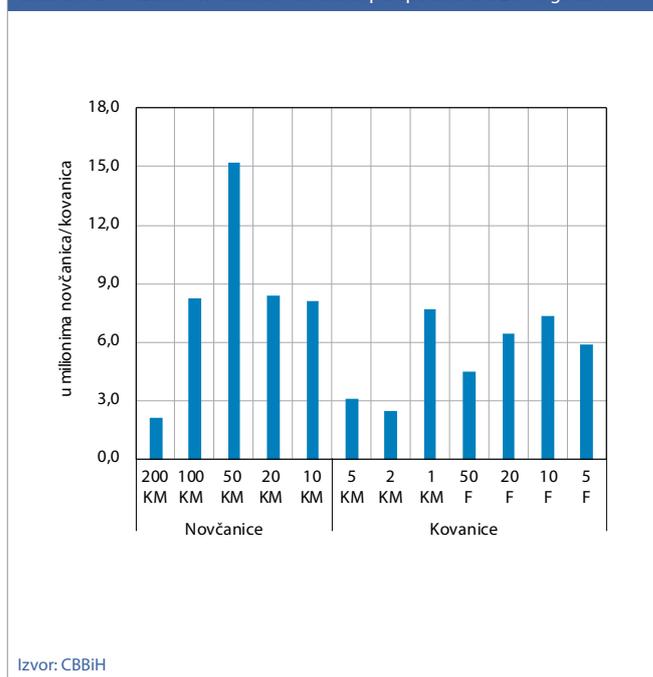
periodu povećana za 23,57 miliona komada (8,17%), ukupne vrijednosti 11,49 miliona KM (grafikon 2.13).

Grafikon 2.13: Povećanje broja novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2015. godinu

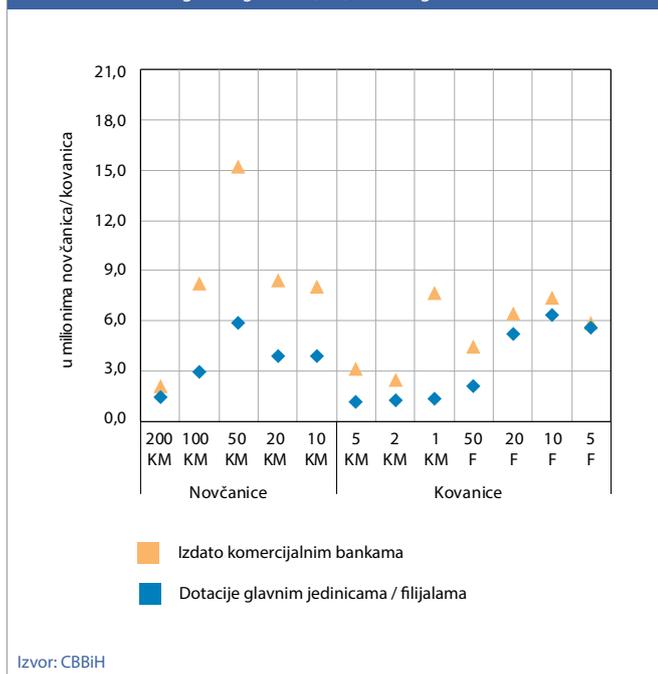
Snabdijevanje komercijalnih banaka gotovim novcem vrši se putem trezora glavnih jedinica i filijala CBBiH, lociranih u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz striktno poštovanje aranžmana valutnog odbora. U toku 2016. godine komercijalnim bankama je izdato 42,09 miliona komada novčanica i 37,44 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 2,29 milijardi KM (grafikon 2.14).

Grafikon 2.14: Izdate novčanice i kovanice po apoenima u 2016. godini

U istom periodu je iz Odjeljenja trezora CU glavnim jedinicama i Filijali Brčko izdato (dotacije) 18,12 miliona komada novčanica i 23,12 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 1,02 milijardi KM. Grafikon 2.15 ispod implicira da je CBBiH vodila računa o potraživanjima komercijalnih banaka za gotovim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi. Pošto komercijalne banke vrše i značajan povrat gotovog novca u trezore CBBiH, dotacije glavnim jedinicama / filijalama CBBiH su, u pravilu, znatno manje.

Grafikon 2.15: Izlazi gotovog novca (KM) u 2016. godini

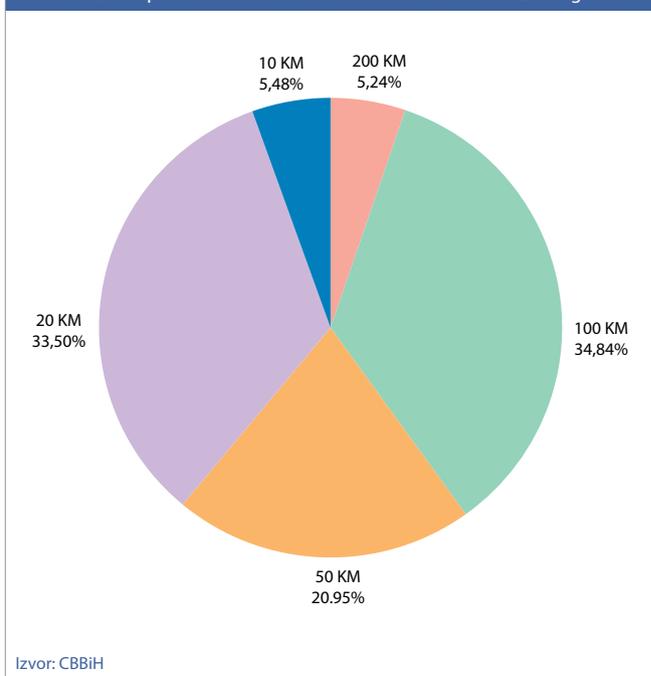

CBBiH vrši kontinuirano povlačenje novčanica nepodobnih za optičaj, koje se uništavaju u skladu s važećim propisima. Povlačenjem nepodobnih novčanica i puštanjem u optičaj novčanica nove serije, CBBiH održava zadovoljavajući kvalitet novca u optičaju. U 2016. godini uništeno je 9,74 miliona komada novčanica i 17.465 kovanica nepodobnih za optičaj, ukupne vrijednosti 338,75 miliona KM. Broj zamijenjenih novčanica bio je u visini 16,05% od ukupnog broja novčanica KM izvan CBBiH u 2016. godini.

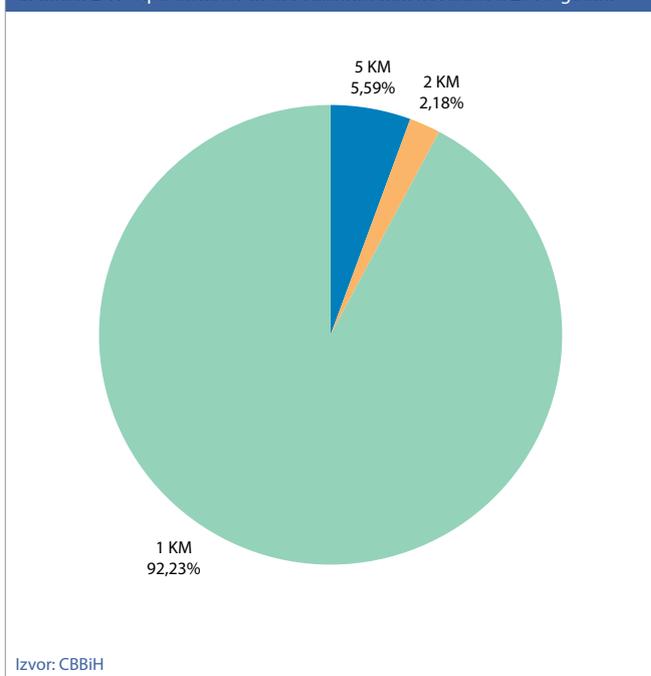
U 2016. godini, u CBBiH, registrovano je 821 falsifikovana novčanica konvertibilne marke, što je za 31,98% manje u odnosu na 2015. godinu, kada je registrovano 1.207 falsifikata. Falsifikovanih kovanica konvertibilne marke je registrovano 2.665 komada, što je za 43,82% više u

odnosu na 2015. godinu, kada je registrovano 1.853 falsifikovane kovanice KM. Prema apoenskoj strukturi, najviše falsifikovanih novčanica je bilo u apoenu od 100 KM (grafikon 2.16), a falsifikovanih kovanica u apoenu od 1 KM (grafikon 2.17).

Grafikon 2.16: Apoenska struktura falsifikovanih novčanica u 2016. godini

Grafikon 2.17: Apoenska struktura falsifikovanih kovanica u 2016. godini

2.5 ODRŽAVANJE PLATNIH SISTEMA

Zakonsku obavezu održavanja odgovarajućih platnih i obračunskih sistema CBBiH je ispunila i u 2016. godini: platni promet u zemlji se odvijao neometano, kroz sisteme žirokliringa i bruto poravnanja u realnom vremenu (RTGS); održavani su Centralni registar kredita (CRK) i Jedinostveni registar transakcijskih računa (JRTR); a obavljan je i međunarodni kliring plaćanja s inostranstvom.

U 2016. godini je zabilježen porast broja i pad vrijednosti ukupnih transakcija u platnom prometu (tabela 2.3). Usporavanje rasta broja transakcija u odnosu na prethodnu godinu, i pad njihove vrijednosti, posljedica je promjena u unutarbankarskim transakcijama. U odnosu na 2015. godinu, zabilježen je rast i broja i vrijednosti međubankarskih transakcija kroz sisteme žirokliringa i RTGS-a (tabela 18). Kao i u ranijim periodima, većina transakcija u međubankarskom platnom prometu obavlja se u manjem broju banaka; u preko pet banaka obavljeno je 49,9% ukupne vrijednosti i 50,7% ukupnog broja transakcija u platnom prometu u 2016. godini.

Kartično plaćanje je zabilježilo značajan porast u odnosu na 2015. godinu (tabela 2.4), prvenstveno usljed snažnog porasta prometa na POS terminalima (engl. Point of sale; mjesto prodaje). I rezidenti i nerezidenti su, u poređenju 2015. godinom, više koristili kartično plaćanje roba i usluga na POS terminalima. Od ukupnog povećanja prometa na POS terminalima u odnosu na 2015. godinu, 505,6 miliona KM (85,6%) se odnosi na promet karticama izdatim u BiH, i to prvenstveno za podizanje gotovine (368,7 miliona KM). Značajan porast u odnosu na 2015. godinu (58,8 miliona KM ili 21,17%) zabilježen je i u slučaju plaćanja roba i usluga karticama izdatim u BiH na POS terminalima u inostranstvu (tabela 2.5). Slično je i s povećanjem prometa karticama na ATM (eng. Automated teller machine, ATM) uređajima; najvećim dijelom je povećanje prometa od 277,5 miliona KM u odnosu na 2015. godinu uzrokovano podizanjem gotovine karticama izdatim u BiH (66,21%), ali se i dalje bilježi značajano povećanje podizanja gotovine stranim karticama na bankomatima u zemlji (9,16%).

Tabela 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka

	Međubankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Unutarbankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Ukupno	Promjena u odnosu na prethodnu godinu
Broj, u milionima						
2013.	35,8	5,8%	58,2	-10,1%	94,0	-4,6%
2014.	37,9	6,0%	59,7	2,6%	97,7	3,9%
2015.	39,1	3,0%	63,2	5,8%	102,3	4,7%
2016.	40,0	2,3%	63,7	0,8%	103,7	1,4%
Vrijednost, u milijardama KM						
2013.	76,60	-6,0%	84,98	-5,5%	161,59	-5,8%
2014.	87,86	14,7%	87,84	3,4%	175,70	8,7%
2015.	85,11	-3,1%	99,69	13,5%	184,80	5,2%
2016.	88,38	3,8%	92,74	-7,0%	181,12	-2,0%

Izvor: CBBiH

Tabela 2.4: Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
POS, u milijardama KM	1,70	2,27	1,83	1,96	2,55
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	-0,7%	33,3%	-19,3%	7,0%	30,2%
ATM, u milijardama KM	4,63	4,92	5,35	5,71	5,98
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	7,2%	6,3%	8,7%	6,7%	4,9%
Ukupno, u milijardama KM	6,33	7,18	7,18	7,66	8,53
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	4,9%	13,5%	-0,1%	6,8%	11,3%

Izvor: CBBiH

Tabela 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti

Godina	Podizanje gotovine		Kupovina roba i usluga na POS terminalima	Ukupno
	Bankomati	POS terminali		
Realizovane vrijednosti inostranih kartica u BiH, u milionima KM				
2012.	674,6	76,7	201,2	952,5
2013.	969,0	85,6	324,4	1.379,0
2014.	807,9	70,9	266,1	1.144,9
2015.	911,9	61,3	327,8	1.300,9
2016.	995,4	79,6	394,7	1.469,7
Realizovane vrijednosti u inostranstvu kartica izdatih u BiH, u milionima KM				
2012.	116,1	1,6	216,9	334,6
2013.	124,8	0,0	312,1	436,9
2014.	140,5	1,7	232,6	374,9
2015.	145,3	8,0	277,5	430,8
2016.	155,5	1,9	336,2	493,7

Izvor: CBBiH

Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima

Godina	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Ostale	Ukupno
2012.	1.275.925	541.389	7.390	13.418	804	95	1.839.021
2013.	1.261.893	607.700	6.098	12.774	676	0	1.889.141
2014.	1.268.252	645.879	6.570	11.200	453	0	1.932.354
2015.	1.253.784	742.265	6.913	10.094	163	0	2.013.219
2016.	1.124.181	898.914	7.471	11.714	0	0	2.042.280

Izvor: CBBiH

Tradicionalno najzastupljeniji brend kartica u BiH je Visa (tabela 2.6). Daleko najveći promet i dalje se bilježi na debitnim karticama.

Porast prometa karticama u 2016. godini djelimično je posljedica i porasta broja instaliranih ATM i POS terminala (1.774 više u odnosu na prethodnu godinu). Od ukupno 28.865 uređaja za kartično plaćanje i podizanje gotovine, 1.512 su bili bankomati (tri više u odnosu na 2015. godinu), 26.324 su POS terminali za trgovinu (1.903 više u odnosu na 2015. godinu), a 1.029 uređaj je POS terminal za gotovinu (129 manje u odnosu na 2015. godinu). I dalje je prisutan trend rasta broja korisnika internet bankarstva ili neke vrste elektronskog bankarstva, posebno u segmentu stanovništvu. U odnosu na 2015. godinu, broj korisnika e-bankarstva je porastao za skoro 69 hiljada klijenata (21,92%) te je u 2016. godni svaka šesta kartica izdata u BiH bila korištena, između ostalog, i za usluge e-bankarstva.

CBBiH je doprinosila finansijskoj stabilnosti i održavajući Centralni registar kredita (CRK), koji su tokom 2016. godine, na dnevnoj osnovi, podacima ažurirale 29 poslovne banke, 23 mikrokreditne organizacije, 17 lizing

kompanija i ostalih institucija. CRK se u toku 2016. godine pristupalo 2,90 miliona puta (5,53% više u odnosu na 2015. godinu). Nastavljen je trend smanjenja broja pristupnih tačaka registru te je, u odnosu na 2015. godinu, broj pristupnih tačaka smanjen za 33, na broj od 1.284. Najviše je smanjen broj pristupnih tačaka u poslovnim bankama, koje su sa 1.094 pristupna mjesta (20 manje nego u 2015. godini) i dalje daleko najznačajniji korisnici informacija pohranjenih u CRK.

U jedinstvenom registru transakcijskih računa (JRTR) na kraju 2016. godine bili su pohranjeni podaci o 672.574 transakcijska računa, od čega 217.966 aktivnih (2,21% manje u odnosu na 2015. godinu), 71.229 blokiranih (1,89% više u odnosu na 2015. godinu) i 383.379 ugašenih računa. JRTR se pristupalo sa 1.234 pristupne tačke koje je koristilo: 27 banaka, 19 mikrokreditnih organizacija, lizing kompanija i osiguravajućih kuća te 60 drugih institucija. Organizacijske jedinice CBBiH u protekloj godini izdale su ukupno 11.040 izvoda (11,76% više u odnosu na 2015. godinu) iz JRTR, i to: Glavna jedinica Sarajevo 8.018; Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH 1.083; i Glavna jedinica Mostar 1.939.

CBBiH je i u 2016. godini vršila međunarodni kliring plaćanja između BiH i srbijanskih banaka. Kroz sistem klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je ukupno 10.319 naloga (7,08% više u odnosu na 2015. godinu), čija je vrijednost bila 197,61 milion eura (12,10% više u odnosu na 2015. godinu). U sistemu plaćanja između dviju država učestvovalo je pet banaka iz BiH, od čega dvije pripadaju istoj bankarskoj grupaciji i na njih se odnosi najveći dio prometa.

2.6 ULOGA FISKALNOG AGENTA

Zakonom o Centralnoj banci BiH (član 4.) definisana je mogućnost da Centralna banka pruža bankarske usluge, izvršava transakcije i djeluje kao fiskalni agent (zastupnik) za članstvo BiH u međunarodnim finansijskim institucijama. U tom smislu, CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije za Ministarstvo finansija i trezora BiH u vezi s servisiranjem vanjskog duga BiH, fiskalni je agent i izvršava transakcije u vezi s članstvom BiH u Međunarodnom monetarnom fondu, depozitar je i izvršava transakcije u domaćem platnom prometu za MMF i Svjetsku banku (grupaciju: IBRD, IDA i MIGA) i druge međunarodne organizacije.

CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije po nalogu Ministarstva finansija i trezora BiH (dalje: Ministarstvo BiH) u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH. Ministarstvo finansija i trezora BiH je nadležno za provođenje procedura za zaduživanje i upravljanje državnim dugom, obezbjeđuje pokriće obaveza u domaćoj valuti i vodi bazu podataka o vanjskom dugu BiH. Pored Zakona o CBBiH, uloga CBBiH i Ministarstva finansija i trezora BiH po poslovima servisiranja vanjskog duga BiH definisana je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinostveni račun i raspodjeli prihoda.

Poslovi, zadaci, nadležnosti i međusobni odnosi između Ministarstva finansija i trezora BiH i CBBiH definisani su bilateralnim Ugovorom o servisiranju vanjskog duga BiH, koji su dvije institucije zaključile prvi put 2001. godine (zadnja verzija zaključena je 2013. godine). CBBiH je prema odredbama navedenog Ugovora nadležna za:

- blagovremeno obezbjeđenje potrebnih iznosa u stranim valutama za plaćanje dospjelih obaveza;
- blagovremeno i tačno izvršenje plaćanja na osnovu naloga / instrukcija Ministarstva;
- korespondenciju sa stranim bankama i kreditorima u vezi s plaćanjem obaveza, i;
- izvještavanje Ministarstva o svim izvršenim transakcijama.

Sredstva potrebna za servisanje vanjskog duga u domaćoj valuti obezbjeđuje Ministarstvo BiH od Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) i/ili direktnim uplatama krajnjih korisnika kredita. U skladu sa zaključenim Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i UIO, a na osnovu Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, tokom 2016. godine nastavljeno je vođenje jedinstvenog računa UIO za prikupljanje prihoda od indirektnih poreza. Po ovom aranžmanu komercijalne banke su na dnevnoj osnovi transferisale na račun za evidentiranje, držanje i raspodjelu prihoda UIO kod CBBiH sve prikupljene prihode, a potom su se ti prihodi po nalogu UIO alocirali na više računa po različitim namjenama, u skladu sa zakonskom reglativom i nalogom UIO. Na osnovu Zakona o akcizama, u 2016. godini je nastavljen proces prikupljanja sredstava uplaćenih po osnovu putarina na račun UIO kod CBBiH, te raspored ovih sredstava po nalogu UIO prema entitetima i Brčko distriktu. Navedene transakcije se takođe obavljaju svakodnevno.

CBBiH je fiskalni agent i izvršava transakcije u vezi s članstvom i aranžmanima BiH u MMF-u od 2002. godine, na osnovu odluke Vijeća ministara BiH, koja je zvanično objavljena u službenim glasilima BiH. Međusobni odnosi, nadležnosti i postupanje pet institucija u BiH (CBBiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Federalno ministarstvo finansija, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Uprava za indirektno oporezivanje) o pitanju finansijskih aranžmana s MMF-om, definisani su Memorandumom o razumijevanju (prvi je zaključen 2002. godine, na snazi je onaj iz 2016. godine). CBBiH je depozitar za račune (gotovinske i vrijednosne papire) koje MMF drži kod fiskalnog agenta (obično su to centralne banke) svih članica u skladu sa Statutom (engl. Articles of Agreement) MMF-a. Da bi se izvršile transakcije odobrenja sredstava od MMF-a i plaćanja obaveza prema MMF-u, CBBiH vodi namjenski depozitni račun za transakcije s MMF-om, s podračunima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta. CBBiH izvršava transakcije s MMF-om nakon što nadležne institucije u BiH obezbijede puno pokriće u domaćoj valuti na pomenutom računu / podračunima.

U okviru XIV opšte revizije kvota, BiH se izjasnila za prihvatanje povećanja kvote koja je do jula 2016. iznosila 169,1 milion SDR. CBBiH je u funkciji fiskalnog agenta vodila korespondenciju s MMF-om i nadležnim ministarstvima finansija u BiH (potpisnicima Memoranduma o razumijevanju) i izvršila potrebne transakcije s MMF-om za povećanje kvote. Kvota BiH je efektivno povećana u julu 2016. godine i iznosi 265,2 miliona SDR.

U skladu sa Statutom Svjetske banke, Centralna banka je depozitar za članice grupe Svjetske banke: IBRD, IDA i MIGA. Po nalogu navedenih članica, CBBiH izvršava transakcije kupoprodaje strane valute za domaću i izvršava plaćanja / transfere krajnjim korisnicima u domaćem platnom prometu.

CBBiH je i u 2016. godini, skladu s Ugovorom zaključenim s Agencijom za osiguranje depozita BiH, obavljala poslove evidencije portfolija vrijednosnih papira ove institucije kojim, prema sporazumu Agencije za osiguranje depozita s inostranim portfolio menadžerom, upravlja eksterni portfolio menadžer.

Takođe, na osnovu zaključenih ugovora između CBBiH i Ministarstva finansija FBiH izvršavaju se poslovi bankarskog i fiskalnog agenta. CBBiH je u skladu sa zaključenim ugovorima nastavila djelovati kao bankarski i fiskalni agent Agencije za bankarstvo Federacije BiH, Agencije za bankarstvo RS, Brčko distrikta te za entitetske registre vrijednosnih papira. Usluga korištenja elektronskog bankarstva, uvedena 2011. godine s ciljem unapređenja i poboljšanja usluga bankarskog i fiskalnog agenta, pružana je i tokom 2016. godine.

2.7 PRIKUPLJANJE I KREIRANJE STATISTIČKIH PODATAKA

Kompilacija (što uključuje prikupljanje, verifikaciju i obradu izvornih podataka) i objavljivanje statistike iz nadležnosti CBBiH u 2016. godini je nastavljena u skladu s planiranim rokovima i primjenjujući važeće metodologije i prakse u području makroekonomskih statistika: statistika monetarnog i finansijskog sektora, statistika platnog bilansa i statistike vladinih finansija i finansijskih računa. Kao proizvođač zvanične statistike na nivou BiH, CBBiH je nastavila da doprinosi integrisanom segmentu makroekonomskih statistika, koje se proizvode unutar statističkog sistema u BiH.

Svako od navednih statističkih područja uključuje niz odvojenih statističkih istraživanja i statistika koje se stavljaju na raspolaganje širokoj javnosti putem publikacija, internetske stranice i međunarodne distribucije statističkih podataka. Poštujući obavezu o primjeni odgovarajućih međunarodnih metodologija i standarda kompilacije, CBBiH je, kroz svoje statističke aktivnosti, u mogućnosti da proizvede kvalitetne i pravovremene statističke pokazatelje, koji su uporedivi s podacima iz drugih ekonomija. Korisnici podataka uključuju mnogobrojne domaće vladine institucije, akademsku zajednicu, poslovnu zajednicu, međunarodne organizacije i ukupnu javnost u cilju praćenja ekonomskih kretanja u zemlji, kao i za planiranje ekonomskih politika.

Statistika se bazira na prikupljanju izvornih podataka, a koriste se različiti pristupi: raspoloživi administrativni podaci, metode direktnog prikupljanja od izvještajnih jedinica, kao i prilagođavanje službenih statističkih podataka od drugih statističkih institucija u BiH i inostranstvu. Identifikacija izvora i kontakti s izvorima podataka se kontinuirano obavljaju, dok se korisnicima statistika pružaju pojašnjenja i izlazi u susret novim zahtjevima. Kontinuirano se radi na jačanju saradnje u okviru domaćeg statističkog sistema u BiH, ali i na međunarodnom planu (Eurostat, ECB, BIS, zemlje iz regiona).

S ciljem podizanja kvaliteta, proširivanja statistika i usklađivanja s međunarodnim statističkim standardima (a u posljednje vrijeme naglašeno harmoniziranje s metodologijama i praksama Evropskog statističkog sistema, ESS), radilo se na implementaciji nekoliko programa tehničke pomoći. U sklopu višekorisničkog IPA programa tehničke pomoći u oblasti statistike, CBBiH je bila aktivno radila na dvije komponente: indikatorima makroekonomskih neravnoteža i statistici vladinih finansija (GFS). Kao rezultat ovih aktivnosti, pripremljene su transmise GFS tabele za vladine finansije i EDP, a prvi put dostavljene Eurostatu, te je dobijena pozitivna reakcija i sugestije za dogradnju. Takođe, vezano za statistiku vladinih finansija, započet je rad na novom trogodišnjem projektu (koji finansira švicarska agencija SECO), a koji će zemljama našeg regiona pomoći na uspostavljanju statistike vladinih finansija usklađenih sa ESA 2010 i Procedurama prekomjernog deficita (EDP) te započinjanje stalne transmisije ovih podataka prema Eurostatu.

U oblasti statistike finansijskih računa je napravljen početni napredak, jer su kompletirane sve predviđene aktivnosti u sklopu IPA 2012 Twinning programa, te su prvi put

proizvedene predviđene tabele o stanjima finansijskih obaveza i potraživanja po sektorima i instrumentima, a što će se nastaviti dograđivati zavisno od novih raspoloživih izvora.

CBBiH je dala svoj doprinos pripremi Srednjoročnog statističkog plana 2017-2020. za oblasti iz svoje nadležnosti. Ovaj plan, koji je pripreman pod vodstvom Agencije za statistiku BiH, je jedan od zahtjeva Eurostata i predstavlja programski dokument o statističkim aktivnostima i unapređenjima u narednom periodu. U sklopu pripremnih aktivnosti za IPA 2015, pripremane su formulacije tehničke pomoći, a u saradnji s Agencijom za statistiku, te prezentovane prema Direkciji za evropske integracije i Delegaciji EK.

CBBiH je takođe bila uključena u pripremu statističke sektorizacije ekonomije (u sklopu IPA 2012 Twinning programa), koja je u velikom dijelu definisana u skladu s principima iz ESA 2010, te preostaje manji dio za kompletiranje.

Pored redovne diseminacije podataka, CBBiH je nastavila da ispunjava posebne statističke zahtjeve domaćih institucija (Direkcija za ekonomsko planiranje, Agencija za promociju stranih investicija, Direkcija za ekonomske integracije, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS), stalnu razmjenu podataka s Agencijom za statistiku BiH. U sklopu međunarodnih obaveza, CBBiH redovno dostavlja obimne setove statističkih podataka, u skladu s kalendarom objavljivanja, međunarodnim institucijama (MMF, Svjetska banka, Evropska centralna banka, Evropska banka za obnovu i razvoj EBRD, UNCTAD, Eurostat, BIS, Statistički odjel UN), a koji se koriste u analitičke svrhe ili bivaju publikovani od strane ovih organizacija. Naročito naglašena razmjena informacija se realizuje s Eurostatom, jer CBBiH redovno izvještava u okviru Monitoringa usklađenosti (SIMS) sa statističkim zahtjevima EU, te godišnjeg prikupljanja podataka za zemlje u procesu proširivanja.

2.8 PRAĆENJE SISTEMSKIH RIZIKA U FINANSIJSKOM SISTEMU

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identifikovanje ranjivosti u finansijskom sistemu zemlje. Cilj djelovanja CBBiH u ovom području je da se poboljša razumijevanje uzročnopoljedičnih veza između finansijskog sistema i makroekonomskog okruženja, upozore finansijske institucije i drugi učesnici na

tržištu na postojeće rizike, pokrene dijalog o rizicima i poduzmu korektivne mjere kojima će se umanjiti posljedice materijalizacije rizika. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sistema obuhvataju i specijalizovanu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sistemskih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću. Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje u okviru članstva u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo, čine i članovi fiskalnog vijeća i direktor Agencije za osiguranje depozita.

CBBiH izvještava širu javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju, Izvještaj o finansijskoj stabilnosti, koji se od 2007. godine objavljuje na internetskoj stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i iskustva s kojima će se finansijski sistem suočiti u narednim periodima.

Kompilacija i objavljivanje seta osnovnih indikatora finansijskog zdravlja prema metodologiji MMF-a takođe je važan kanal komunikacije CBBiH sa širom javnošću. Indikatori finansijskog zdravlja se objavljuju kvartalno na internetskoj stranici CBBiH od polovine 2009. godine, a od septembra 2011. godine i na internetskoj stranici MMF-a.

U 2016. godini CBBiH je nastavila aktivnosti na provođenju makroekonomskih testova na stres. Testovi na stres se u CBBiH rade kvartalno i osnovni su alat za kvantifikaciju efekata sistemskih rizika na bankarski sistem. Detaljni rezultati testova na stres se dijele s agencijama za bankarstvo, kojima se dostavlja i Izvještaj o rezultatima testova na stres u kojem se na deskriptivan način prezentuju sistemski rizici i budući trendovi. O rezultatima testova na stres se, kroz odgovarajuću formu Izvještaja o rezultatima testova na stres, upoznaje i Stalni odbor za finansijsku stabilnost. Agregirani rezultati testova na stres, s podacima s kraja godine, se objavljuju u Izvještaju o finansijskoj stabilnosti.

Kontinuirana razmjena informacija, mišljenja i iskustava s drugim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i nadogradnja postojećih analitičkih kapaciteta CBBiH na polju finansijske stabilnosti kroz edukaciju i programe tehničke pomoći osigurava usklađenost pristupa analiziranja sistemskog rizika s najboljim praksama i sadašnjim trendovima, kao i pravovremenu identifikaciju sistemskih rizika.

U 2016. godini CBBiH je obavljala i poslove koordinacije djelatnosti agencija za bankarstvo, a koji se odnose na aktivnosti entitetskih agencija za bankarstvo o pitanjima supervizije banaka, mikrokreditnih organizacija i društava za lizing i informisanje o stanju u ovim institucijama. Poslovi koordinacije uključivali su redovne sastanke s predstavnicima agencija za bankarstvo u skladu s Memorandumom o principima koordinacije bankarske supervizije, saradnji i razmjeni podataka i informacija, što je rezultiralo uspostavljanjem jače koordinacije i proširenjem saradnje agencija i s organizacionim dijelovima CBBiH.

Informacije o stanju u bankarskom sektoru, mikrokreditnim organizacijama i društvima za lizing razmjenjivane su kvartalno, a na sastancima koordinacije bankarske supervizije su se razmatrala pitanja koja se odnose na regulativu iz oblasti supervizije banaka i o aktivnostima CBBiH koje mogu doprinijeti kvalitetnijoj superviziji i analizi bankarskog sektora. Ostvarena je i kontinuirana saradnja i s Agencijom za osiguranje depozita BiH, Udruženjem banaka, Udruženjem mikrokreditnog sektora i Udruženjem sektora lizing društava.

Centralna banka je u 2016. godini bila uključena u proces praćenja aktivnosti na izradi novih entitetskih zakona o bankama, koji radi radna grupa uspostavljena od strane nadležnih institucija, a tehničku asistenciju i pomoć za ove aktivnosti obezbjedili su predstavnici Međunarodnog monetarnog fonda.

2.9 SARADNJA S MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I REJTING AGENCIJAMA

U skladu sa Strateškim planom za period 2016.-2021, CBBiH je svojim radom u 2016. godini potvrdila opredjeljenost evropskoj perspektivi i radila na jačanju saradnje kako bi se kroz projekte s međunarodnim partnerima unaprijedilo poslovanje Centralne banke u skladu s međunarodnim standardima i praksama centralnih banaka Evropske unije. U Izvještaju o Bosni i Hercegovini za 2016. godinu, Evropska komisija je pozitivno ocijenila CBBiH te naglasila podršku i opredjeljenost monetarnoj politici valutnog odbora kao faktorom makroekonomske stabilnosti.

Godinu 2016. u BiH je obilježilo podnošenje zahtjeva za članstvo u Evropskoj uniji početkom godine te uručenje Upitnika Evropske komisije u decembru 2016. godine.

Ključni koraci u evropskom integracijskom procesu BiH praćeni su pripremnim aktivnostima Centralne banke u skladu sa zahtjevima ove faze evropskih integracija. Na bazi Upitnika Republike Srbije i Crne Gore, identifikovana su i analizirana potencijalna pitanja za CBBiH. U cilju efikasne i efektivne realizacije obaveza CBBiH u procesu evropskih integracija i izrade odgovora na Upitnik, krajem 2016. godine je uspostavljen i imenovan Odbor za EU integracije CBBiH sa zadatkom izrade, koordinacije i praćenja odgovora na Upitnik Evropske komisije i ostalih aktivnosti i zadataka CBBiH u vezi s procesom pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji. U sklopu Upitnika, Centralna banka je preuzela pripremu odgovora, kao nadležna institucija ili kao zainteresirana strana, na oko 100 pitanja iz oblasti Ekonomski kriteriji i sedam poglavlja Upitnika: Poglavlje 4 Sloboda kretanja kapitala; Poglavlje 9 Finansijske usluge; Poglavlje 17 Ekonomska i monetarna politika; Poglavlje 18 Statistika; Poglavlje 20 Poduzetnička i industrijska politika; Poglavlje 24 Pravda, sloboda i sigurnost, te; Poglavlje 32 Finansijska kontrola.

Tokom 2016. godine CBBiH je nastavila redovan proces izvještavanja o evropskim integracijama BiH, pripremom priloga za godišnji izvještaj o napretku iz oblasti monetarne politike, platnog bilansa, slobode kretanja kapitala i finansijskog sektora, kao i oblasti Evropskih standarda: Finansijska kontrola – Zaštita eura od falsifikovanja i Statistika. Centralna banka je takođe učestvovala u redovnim godišnjim aktivnostima u sklopu izrade Programa ekonomskih reformi i misiji ECB-a u vezi s procesom procjene Programa ekonomskih reformi u dijelu monetarne politike. U okviru redovnog godišnjeg dijaloga, CBBiH je prisustvovala i sastanku Vijeća za ekonomska i finansijska pitanja i u širem procesu konsultacija i dijaloga s Evropskom komisijom, Delegacijom Evropske unije u BiH i Direkcijom za evropske integracije. Krajem 2016. godine intenzivirane su aktivnosti CBBiH u Pododboru za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku.

Kontinuirana implementacija EU standarda u poslovanju Centralne banke, ostvaruje se vlastitim kapacitetima, korištenjem internih resursa, ali i kroz pristup EU IPA fondovima u oblasti statistike te bilateralnu i multilateralnu saradnju s drugim centralnim bankama. Predstavnik Centralne banke je prisustvovao sastanku Radne grupe za saradnju centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka pod okriljem Komiteta za međunarodne odnose (International Relations Committee Task Force on Central Bank Cooperation in ESCB composition)

na kome su razmatrani programi tehničke saradnje s Eurosistemom / Evropski sistem centralnih banaka (ESCB) i mogućnosti za zemlje zapadnog Balkana.

U saradnji s Vladom Njemačke i Vladom Švicarske tokom 2016. godine Centralna banka je provodila projekte na unapređenju operativnih, tehničkih i institucionalnih kapaciteta. Ambasadorica Nj. E. gđa Andrea Rauber Saxer i guverner dr. Senad Softić potpisali su 21. decembra 2016. godine amandman o produženju Sporazuma iz 2013. godine o Programu bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta između Švicarskog sekretarijata za ekonomske poslove (Swiss State Secretariat for Economic Affairs – SECO) Vlade Švicarske i Centralne banke, čime je zvanično potvrđena obostrana opredjeljenost za nastavak Programa u 2017. godini. U sklopu višegodišnjeg Programa saradnje sa Švicarskom od 2014. do 2016. godine, u 2016. godini održano je osam radionica u CBBiH na kojima je učestvovalo oko sto službenika u oblastima: monetarne politike, razvoja finansijskog tržišta / unapređenja procesa upravljanja deviznim rezervama i statistike. Poseban značaj ima direktna saradnja s renomiranim međunarodnim ekspertima ključnim za prenos znanja i mreže kontakata za saradnju, na način da je u 2016. godini ostvarena razmjena iskustva sa Švicarskom centralnom bankom. U kontekstu akademske saradnje s Institutom za međunarodne studije (Graduate Institute of International Studies – GIIIS) u Ženevi, četiri službenika Centralne banke učestvuju u istraživačkom programu, pod mentorstvom profesora s Instituta.

Centralna banka je nastavila dugogodišnju saradnju s Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) u sklopu Programa jačanja javnih institucija. U 2016. godini je realizovan projekat „Sistem elektronskog upravljanja dokumentima (DMS)“ te II faza projekta „Implementacija sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standardima ISO 9001 i ISO 27001“. Ova dva nova sistema će se koristiti na svim lokacijama Centralne banke. Glavni ciljevi ovog Programa su poboljšanje transparentnosti institucije i rezultata, podizanje svijesti o kvaliteti, uz povećanu uključenost zaposlenika u procese institucije.

U organizaciji CBBiH, tokom 2016. godine održane su misije međunarodnih rejting agencija Standard&Poor's i Moody's Investors Services s relevantnim međunarodnim i domaćim institucijama u BiH u cilju ocjene suverenog kreditnog rejtinga BiH. Obično su politička situacija, budžet, servisiranje vanjskog duga, odnosi s međunarodnim finansijskim institucijama i finansijska stabilnost glavne teme za razgovor prilikom

utvrđivanja kreditnog rejtinga BiH. U toku 2016. godine obje međunarodne rejting agencije koje je Bosna i Hercegovina angažovala u ocjeni suverenog kreditnog rejtinga potvrdile su prethodno utvrđen kreditni rejting i to: agencija Standard&Poor's „B / sa stabilnim izgledima“, a agencija Moody's Investors Service „B3 / sa stabilnim izgledima“.

2.10 PROCES INTERNE REVIZIJE

Funkciju interne revizije u CBBiH obavlja Ured glavnog internog revizora, organizovan kao samostalni organizacioni oblik CBBiH. Aktivnosti Ureda u 2016. bile su usmjerene na izvršavanje dužnosti definisanih članom 20. Zakona o Centralnoj banci, realizaciji poslova i zadataka utvrđenih Planom rada Centralne banke za 2016. godinu, Strateškim planom interne revizije za period 2014.-2017. i Godišnjim planom interne revizije za 2016. godinu. Regulatorni okvir za obavljanje funkcije interne revizije predstavljaju: Zakon o Centralnoj banci, Pravilnik o internoj reviziji u Centralnoj banci, Priručnik o radu interne revizije u Centralnoj banci, Međunarodni okvir profesionalne prakse interne revizije – The IIA IPPF (u daljem tekstu: Međunarodni okvir).

Osnovni cilj rada Ureda je da svojom aktivnošću doprinosi unapređenju poslovanja Centralne banke, ostvarenju formulisanih planova i postavljenih strateških ciljeva, uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima, zaštiti resursa i preduzimanju mjera protiv mogućih gubitaka i osiguranju dosljedne primjene zakonskih propisa i akata poslovne politike Centralne banke. Uvažavajući navedene ciljeve, Ured kontinuirano radi na unapređenju tehnika i metoda rada, na procjeni efikasnosti i efektivnosti sistema internih kontrola i na uspostavljanju određenih procedura i instrumenata za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika kojima je Centralna banka izložena pri obavljanju poslovnih aktivnosti.

U cilju realizacije utvrđenih zadataka, glavni interni revizor, na bazi procjene rizika, izrađuje strateški i godišnji plan interne revizije, prema Metodologiji procjene rizika u Centralnoj banci. Postupajući po Planu interne revizije za 2016. godinu, izvršene su revizije određenih funkcija, poslovnih procesa i aktivnosti Centralne banke, dajući prioritet procesima visokog nivoa rizika, kao što su upravljanje deviznim rezervama, gotovinom, računima rezervi komercijalnih banaka, kupoprodajom domaće KM valute, funkcionalnost i sigurnost informacionih sistema i ukupna informaciona sigurnost i funkcionisanje sistema fizičke i tehničke zaštite u objektima Centralne banke.

Revizija se provodi na način i po postupcima definisanim Priručnikom o radu interne revizije koji donosi glavni interni revizor. Kontinuirano se prati zakonska i međunarodna profesionalna regulativa za oblast interne revizije i u skladu s promjenama vrši se usaglašavanje navedenog priručnika. Kroz pisane izvještaje o izvršenim revizijama, koji se razmatraju na sjednicama Revizorskog komiteta i usvajaju na sjednicama Upravnog vijeća Centralne banke, daje se revizorsko mišljenje u vezi s ocjenom o adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola, ocjene usaglašenosti rada sa zakonima i propisima koji se odnose na Centralnu banku i internim aktima, planovima, uspostavljenim procedurama, instrukcijama i uputstvima i procjene izloženosti riziku poslovnih procesa. Planom interne revizije za 2016. planirano je i realizovano deset revizija na način i u rokovima utvrđenim dinamičkim planom provođenja revizije. U izvještajima o obavljenim revizijama data je 21 preporuka.

Glavni interni revizor je u 2016. godini donio Program obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta funkcije interne revizije, koji se sastoji od internog i eksternog vrednovanja. Interno vrednovanje obuhvata kontinuirano i povremeno vrednovanje kvaliteta funkcije interne revizije. Eksterno vrednovanje kvaliteta funkcije interne revizije ocjenjuje i prikazuje mišljenje o usklađenosti interne revizije s međunarodnim okvirom. Obavlja se najmanje jednom u pet godina od strane kvalifikovanog i nezavisnog eksternog procjenitelja. U tom kontekstu, ekspertima Narodne banke Holandije upućeno je „Pismo namjere“ i njihov dolazak je potvrđen u prvom kvartalu 2017. godine. Procjena funkcije interne revizije u Centralnoj banci u 2016. godini izvršena je od strane Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) u

sklopu „Safeguard Assessment“ misije. Funkcija interne revizije je dobila ocjenu „Low Risk Rating“ (nizak rizik) i u Izvještaju misije nisu konstatovane primjedbe i preporuke. U skladu s kriterijima MMF-a, funkcija interne revizije ne predstavlja rizik za poslovanje CBBiH.

Ured radi na profesionalnom usavršavanju svog kadra kroz razne vidove obuka iz oblasti interne revizije, primjene Međunarodnog okvira, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Edukacija se obavlja preko profesionalnih međunarodnih asocijacija i institucija, profesionalnih asocijacija i udruženja internih revizora, računovođa i revizora na državnom i regionalnom nivou.

2.11 OSTALO

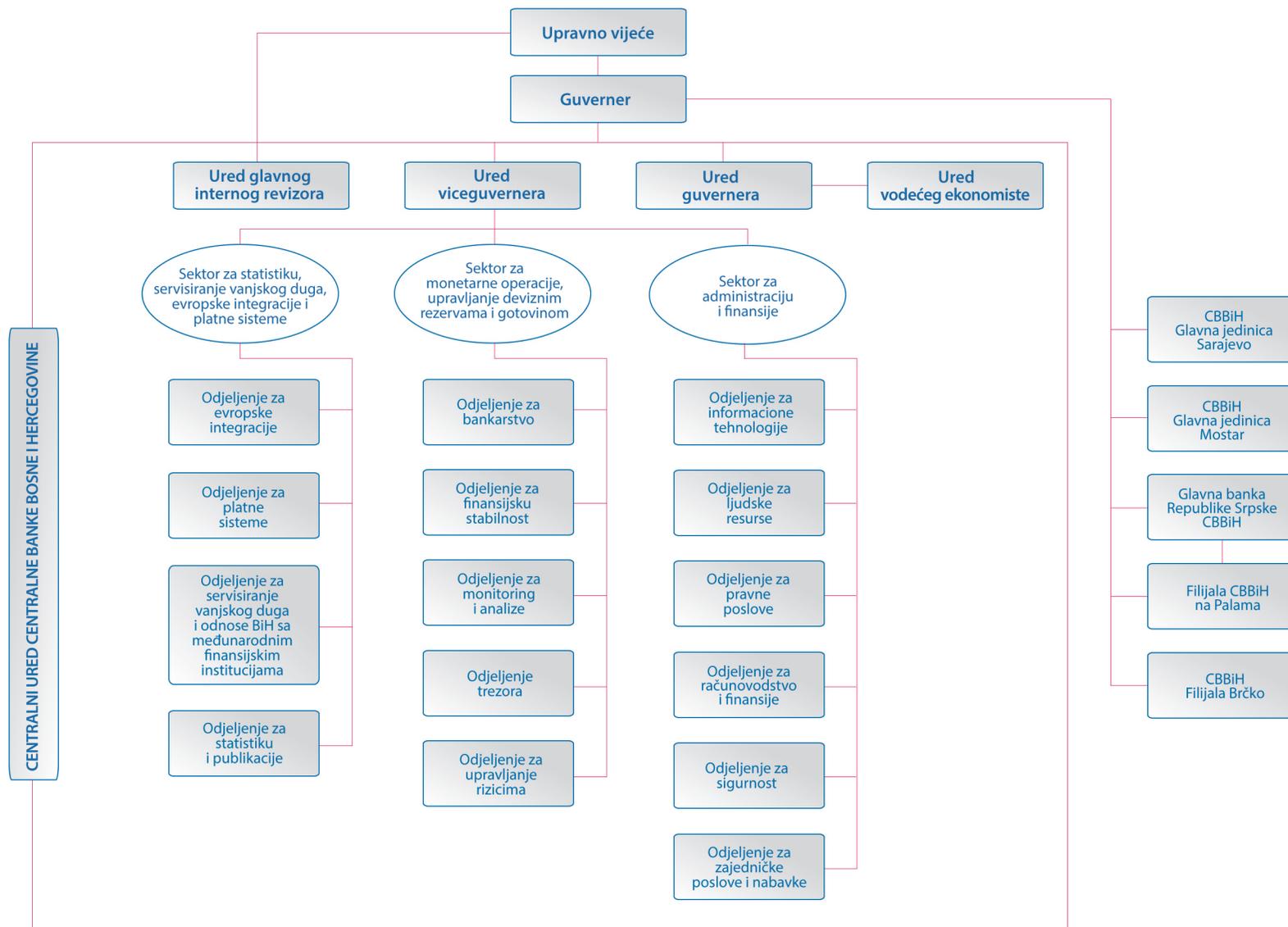
2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima

Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće, koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom. Upravno vijeće čine guverner, koji predsjedava Vijećem, i četiri člana (tabela 2.7). Upravu Centralne banke čine guverner i tri viceguvernera koje je imenovao guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Zadatak Uprave je operativno rukovođenje poslovanjem Centralne banke. Svaki je viceguverner neposredno odgovoran za rad jednog sektora Centralne banke (vidjeti organizacijsku shemu CBBiH).

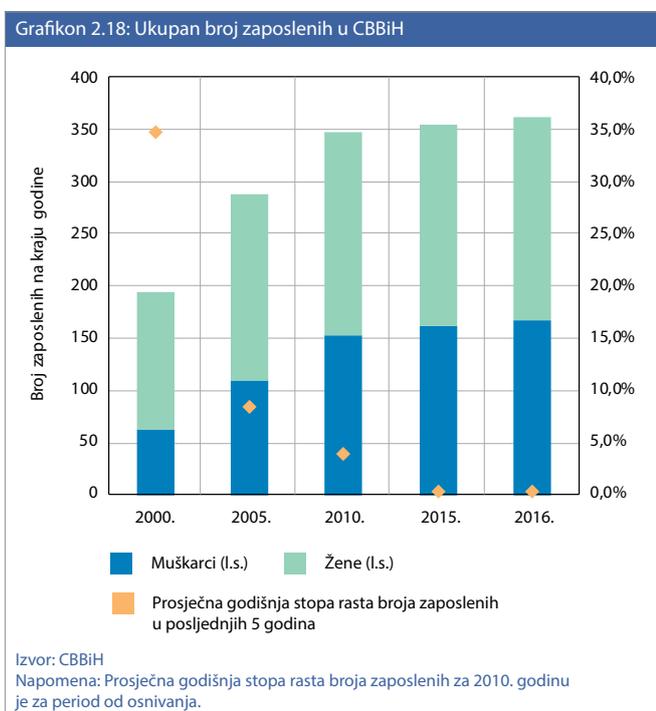
Tabela 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2016. godine

Upravno vijeće CBBiH	dr. Senad Softić, predsjedavajući
	mr. Ankica Kolobarić, član
	dr. Kemal Kozarić, član
	mr. Trivo Marinković, član
	dr. Ljubiša Vladušić, član
Uprava CBBiH	dr. Senad Softić, glavni izvršni funkcioner CBBiH
	mr. Ernadina Bajrović, viceguvernerka nadležna za Sektor za administraciju i finansije
	dr. Milica Lakić, viceguvernerka nadležna za Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom
	mr. Ankica Kolobarić, viceguvernerka nadležna za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, evropske integracije i platne sisteme

Organizaciona šema Centralne banke Bosne i Hercegovine

Nadan 31.12.2016. godine u CBBiH je bio zaposlen 361 službenik (grafikon 2.18). Broj zaposlenih je u godinama neposredno nakon uspostavljanja CBBiH rastao dosta brzo jer je rastao i broj funkcija koje je CBBiH preuzela. Umjeren rast zaposlenih u periodu 2002.-2010. omogućio je razvoj osnovnih funkcija CBBiH kroz strateški odabir profila kadra koji je bio neophodan za dalje unapređenje efikasnosti poslovanja. U periodu 2011.-2016. godine broj uposlenih je gotovo nepromijenjen, što je djelimično i posljedica politike racionalnog korištenja raspoloživih resursa. Grafikon takođe sugerise da se vremenom korigovala i inicijalna polna neujednačenost u strukturi zaposlenih. Od ukupnog broja službenika na kraju 2016. godine, 53,46% bile su žene, a 46,54% muškarci, a prosječna starost službenika bila je 45 godina.

Od ukupnog broja službenika, 75,07% bili su s visokom stručnom spremom, a od toga osam doktora nauka i 56 magistara. Intenzivna edukacija službenika, u vidu seminara (značajnim dijelom seminari u CBBiH), konferencija i predavanja nastavljena je i u 2016. godini. Tokom 2016. godine, na ferijalnu praksu primljeno je 50 studenta s ekonomskih fakulteta iz cijele BiH. Studenti su na taj način ispunili svoje obaveze ali i stekli znanja i uvid u rad ove institucije, što će moći iskoristiti u daljem obrazovanju.

2.11.2 Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje

U toku 2016. godine, CBBiH je intenzivno informisala javnost o svojim redovnim aktivnostima, ali i drugim dešavanjima za koja su bosanskohercegovački mediji bili zainteresovani.

U javnim istupima, CBBiH je nastojala prezentirati javnosti svoju ulogu u očuvanju monetarne i finansijske stabilnosti, naročito u složenim i otežanim uslovima investiranja deviznih rezervi na međunarodnim finansijskim tržištima koji su bili izraženi tokom 2016. godine, a koji su se odrazili i na prihode CBBiH. S obzirom na to da se negativni trendovi očekuju i u 2017. godini, Upravno vijeće CBBiH je usvojilo Strategiju komuniciranja o uticaju kretanja na finansijskim tržištima na finansijsko poslovanje CBBiH, i Akcijski plan za implementaciju ove strategije. Glavni cilj ove strategije je informisati javnost i osigurati razumijevanje i podršku aktivnostima CBBiH u pogledu investiranja deviznih rezervi CBBiH u izmijenjenim, složenim okolnostima. U cjelini, svojim aktivnostima vezanim za odnose s javnošću, CBBiH je nastojala sačuvati reputaciju odgovorne i profesionalne institucije, koja uživa povjerenje najvećeg broja građana i privrednih subjekata.

Imajući u vidu činjenicu da je 2016. godina bila u znaku intenzivnijih aktivnosti u pogledu evropskih integracija na nivou BiH, na inicijativu Direkcije za evropske integracije, CBBiH je doprinijela izradi Akcijskog plana za implemetaciju Komunikacijske strategije za informisanje javnosti o procesu pristupanja BiH Evropskoj uniji za 2017. godinu.

U 2016. godini, realizovan je projekat redizajna internetske stranice CBBiH, s obzirom na to da se ukazala potreba za nabavljanjem modernijeg sistema upravljanja sadržajem. CBBiH je unaprijedila dizajn i tehnološko rješenje kako bi stranica bila upotrebljiva u svim trenutno aktuelnim tehnologijama. Na taj način, internetska stranica je modernizovana i usklađena s trenutno važećim tehnologijama, a istovremeno je obezbijeđen i veći nivo zaštite sadržaja od neovlaštenih upada.

Sve veći interes za rad CBBiH pokazala je mlađa populacija, te su, u okviru aktivnosti institucije na finansijskoj edukaciji, organizovane posjete učenika osnovnih i srednjih škola i fakulteta iz svih dijelova BiH, a tokom predavanja koja su bila prilagođena različitim uzrastima i oblastima interesovanja, nastojalo se mladima približiti CBBiH, njena uloga i aktivnosti. Na taj način je, adekvatnim informisanjem, značajnije obuhvaćen dio populacije koja će u budućnosti biti važan učesnik u finansijskim i drugim aktivnostima. Tradicionalno je obilježen 31. oktobar, Svjetski dan štednje.

Centralna banka je nastavila s praksom stipendiranja djece svojih preminulih službenika, a takođe u 2016. godini je organizovana redovna akcija dobrovoljnog darivanja krvi.

3. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG VANJSKOG REVIZORA

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava je dužna za svaku finansijsku godinu pripremiti finansijske izvještaje koji pružaju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Centralne banke Bosne i Hercegovine („Banke“) te rezultata njenog poslovanja i novčanog toka, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“), te je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Upravno vijeće je odgovorno za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu sa važećim zakonskim zahtjevima, a Uprava je odgovorna za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je dužna podnijeti na odobravanje Upravnom vijeću godišnje finansijske izvještaje, a Upravno vijeće odobrava godišnje finansijske izvještaje te ih podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Priloženi finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 60 do 106 odobreni su od strane Upravnog vijeća 29. marta 2017. godine i, u skladu s tim, u nastavku potpisani u njegovo ime:

dr Senad Softić
Guverner

Grant Thornton

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja
Luka
Vase Pelagica 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Upravnom vijeću Centralne Banke Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Centralne Banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na 31. decembar 2016. godine i bilans uspjeha, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prikazuju, u svim materijalnim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke Bosne i Hercegovine na 31. decembar 2016. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI-ima).

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima) na snazi za revizije finansijskih izvještaja za period koji završava na 15. decembar 2016. godine ili nakon tog datuma. Naše odgovornosti, u skladu sa navedenim standardima su opisane u ovom izvještaju u odjeljku o revizijskim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja Banke u Bosni i Hercegovini i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća Banke za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem.

Upravno vijeće Banke odgovorno je za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRevS-ima, naša odgovornost kao revizora je da stvaramo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takode:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola;
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke;
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- Zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja Uprave i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- Ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Ostvarili smo komunikaciju sa Upravnim vijećem u vezi, između ostalog, planiranim obimom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Centralne Banke Bosne i Hercegovine na i za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2015. godine revidirao je drugi revizor, koji je izrazio nemodifikovano mišljenje za ove izvještaje i izdao mišljenje sa datumom 31. mart 2016. godine.

Dr Aleksandar Džombić
Direktor
Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 29. mart 2017

Dr Aleksandar Džombić
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 29. mart 2017

Suzana Stavrikj, Partner

Grant Thornton d.o.o.

Skopje, 29. mart 2017

Kledian Kodra, Partner

Grant Thornton sh.p.k.

Tirana, 29. mart 2017

BILANS USPJEHA

U hiljadama KM	Napomena	<i>za godinu koja je završila 31. decembra</i>	
		2016.	2015.
Prihod od kamata	18	28.740	28.475
Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine	18	(8.565)	(1.098)
Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka	18	2.169	-
NETO PRIHOD OD KAMATA		22.344	27.377
Prihod od provizija i naknada	19	10.072	9.188
Rashod od provizija i naknada	19	(533)	(619)
NETO PRIHOD OD PROVIZIJA I NAKNADA		9.539	8.569
Neto realizovani dobiti od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju	6	8.383	24.266
Neto dobiti od kursnih razlika	20	60	858
Ostali prihodi	21	1.571	815
OPERATIVNI PRIHODI		41.897	61.885
Troškovi osoblja	22	(18.929)	(20.433)
Administrativni i ostali operativni troškovi	23	(6.793)	(7.824)
Amortizacija	10	(2.113)	(2.250)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(27.835)	(30.507)
NETO DOBIT ZA GODINU		14.062	31.378

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

U hiljadama KM	za godinu koja je završila 31.decembra		
	Napomena	2016.	2015.
NETO DOBIT ZA GODINU		14.062	31.378
Ostala sveobuhvatna dobit			
Stavke koje se mogu naknadno prenositi u bilans uspjeha:			
Monetarno zlato			
Neto promjena u fer vrijednosti monetarnog zlata	7	22.788	(435)
		<u>22.788</u>	<u>(435)</u>
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju			
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	6	53.673	20.837
Fer vrijednost realizovanih dobitaka od finansijske imovine raspoložive za prodaju prenešenih u bilans uspjeha	6	(8.383)	(24.266)
		<u>45.290</u>	<u>(3.429)</u>
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit / (gubitak)		68.078	(3.864)
		<u>68.078</u>	<u>(3.864)</u>
UKUPNO SVEOBUHVAATNA DOBIT ZA GODINU		82.140	27.514
		<u>82.140</u>	<u>27.514</u>

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

na dan

U hiljadama KM	Napomena	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
AKTIVA			
Strana valuta u gotovini	4	194.846	128.520
Depoziti kod inostranih banaka	5	2.970.397	1.003.635
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	29	2.642	3.778
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	6	5.025.829	6.145.872
Monetarno zlato	7	205.102	182.315
Ulaganja koja se drže do dospelja	8	1.132.328	1.142.191
Ostala aktiva	9	4.626	3.955
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	10	45.475	44.828
Ostala ulaganja	11	27.813	27.813
UKUPNO AKTIVA		9.609.058	8.682.907
OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE			
Gotov novac u opticaju	12	4.066.804	3.499.468
Depoziti banaka	13	4.269.143	4.063.537
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	14	590.392	501.594
Rezervisanja za obaveze i troškove	15	1.611	1.452
Ostale obaveze	16	13.676	23.127
Ukupno obaveze		8.941.626	8.089.178
Početni kapital		25.000	25.000
Generalne rezerve (zadržana dobit)		537.892	532.267
Ostale rezerve		31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti – monetarno zlato		(38.357)	(61.145)
Rezerve fer vrijednosti – finansijska imovina raspoloživa za prodaju		111.597	66.307
Ukupno kapital i rezerve	17	667.432	593.729
UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE		9.609.058	8.682.907

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU

	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti – monetarno zlato	Rezerve fer vrijednosti – finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Ukupno
U hiljadama KM						
Stanje na dan 1. januara 2016.	25.000	532.267	31.300	(61.145)	66.307	593.729
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu						
Dobit za godinu	-	14.062	-	-	-	14.062
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	22.788	45.290	68.078
	-	14.062	-	22.788	45.290	82.140
Raspodjela dobiti						
Raspodjela dobiti u državni budžet (Napomena 24)	-	(8.437)	-	-	-	(8.437)
Stanje na dan 31. decembra 2016.	25.000	537.892	31.300	(38.357)	111.597	667.432

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU (NASTAVAK)

U hiljadama KM	Početni kapital	Generalne rezerve (zadržana dobit)	Ostale rezerve	Rezerve fer vrijednosti – monetarno zlato	Rezerve fer vrijednosti – finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2015.	25.000	519.716	31.300	(60.710)	69.736	585.042
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu						
Dobit za godinu	-	31.378	-	-	-	31.378
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	(435)	(3.429)	(3.864)
	-	31.378	-	(435)	(3.429)	27.514
Raspodjela dobiti						
Raspodjela dobiti u državni budžet (Napomena 24)	-	(18.827)	-	-	-	(18.827)
Stanje na dan 31. decembra 2015.	25.000	532.267	31.300	(61.145)	66.307	593.729

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

	<i>za godinu koja je završila 31. decembra</i>	
Napomena	2016.	2015.
U hiljadama KM		
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI		
Dobit za godinu	14.062	31.378
Usklađenja:		
Amortizacija	2.113	2.250
Neto realizovani dobiti od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju	(8.383)	(24.266)
Prihodi od donacija	(218)	(122)
Rezervisanja za obaveze i troškove	219	341
Gubitak od rashodovanja nekretnina i opreme	4	2
Prihodi od dividendi priznati u bilansu uspjeha	(562)	(586)
Prihodi od kamate na ulaganja koja se drže do dospelja i finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju priznati u bilansu uspjeha	(28.726)	(28.344)
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obavezama	(21.491)	(19.347)
Promjene na poslovnoj imovini i obavezama		
(Povećanje) depozita kod inostranih banaka	(195.444)	-
(Povećanje) / smanjenje ostale aktive	(283)	1.632
Povećanje gotovog novca u opticaju	567.336	288.960
Povećanje depozita	294.404	482.546
Povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza	1.157	(15)
Isplata otpremnina	(60)	(183)
Neto novac od operativnih aktivnosti	645.619	753.593
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI		
Kupovine nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	(2.764)	(890)
Naplaćena glavnica i kamata od finansijske imovine raspoložive za prodaju	5.203.667	4.975.016
Kupovine finansijske imovine raspoložive za prodaju	(4.342.772)	(7.418.276)
Prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju	330.016	1.294.539
Naplaćena glavnica i kamata od ulaganja koja se drže do dospelja	21.395	14.444
Kupovine ulaganja koja se drže do dospelja	-	(720.508)
Primljena dividenda	562	586
Neto novac od investicijskih aktivnosti	1.210.104	(1.855.089)
NOVČANI TOKOVI OD FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Raspodjela dobiti u državni budžet	(18.827)	(21.247)
Neto novac od finansijskih aktivnosti	(18.827)	(21.247)
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	1.836.896	(1.122.743)
Novac i novčani ekvivalenti na dan 1. januara	1.136.185	2.258.928
Novac i novčani ekvivalenti na dan 31. decembra	2.973.081	1.136.185

25

Napomene na stranama od 66 do 106 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Centralna banka Bosne i Hercegovine ("Banka") osnovana je u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine („BiH“) 20. juna 1997. godine, saglasno Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je počela sa radom 11. avgusta 1997. godine.

Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine jesu:

- da definiše, usvoji i kontroliše provođenje monetarne politike BiH putem izdavanja domaće valute (konvertibilne marke ili "KM") uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima;
- da drži i upravlja službenim deviznim rezervama Banke na siguran i profitabilan način;
- da sprovodi monetarnu politiku u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH;
- da uspostavi i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od državnih i javnih institucija BiH i depozite od komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH;
- da učestvuje u radu međunarodnih organizacija koje rade na učvršćivanju finansijske i ekonomske stabilnosti zemlje;
- da zastupa BiH u međunarodnim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

Najviši organ Banke je Upravno vijeće koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Upravu Banke čine guverner i viceguverneri, koje imenuje guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Uprava operativno rukovodi poslovanjem Banke.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća, imenuje glavnog internog revizora i tri zamjenika.

Banka posluje preko Centralnog ureda, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale Brčko distrikt i Pale, koja je pod nadležnošću Glavne banke Republike Srpske Centralne banke Bosne i Hercegovine Banja Luka.

Tokom 2015. i 2016. godine, uključujući i period do datuma izdavanja ovog izvještaja, članove Upravnog vijeća, Uprave, Ureda glavnog internog revizora i Revizorskog komiteta čine:

Upravno vijeće		Uprava	
dr Senad Softić	predsjedavajući (od 11. avgusta 2015.)	dr Senad Softić	guverner (od 11. avgusta 2015.)
mr Ankica Kolobarić	član (od 11. avgusta 2015.)	dr Kemal Kozarić	guverner (do 10. avgusta 2015.)
dr Kemal Kozarić	član (od 11. avgusta 2015.)	mr Ernadina Bajrović	viceguverner
mr Trivo Marinković	član (od 11. avgusta 2015.)	dr Radomir Božić	viceguverner (do 16. februara 2016.)
dr Ljubiša Vladušić	član (od 11. avgusta 2015.)	mr Ankica Kolobarić	viceguverner
dr Kemal Kozarić	predsjedavajući (do 10. avgusta 2015.)	dr Milica Lakić	viceguverner (od 1. juna 2016.)
dr Fikret Čaušević	član (do 10. avgusta 2015.)		
dr Milenko Krajišnik	član (do 10. avgusta 2015.)		
dr Željko Šain	član (do 10. avgusta 2015.)		
dr Vasilj Žarković	član (do 10. avgusta 2015.)		

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Ured glavnog internog revizora

mr Edis Kovačević	glavni interni revizor
Angela Medić	zamjenik glavnog internog revizora
Jasmina Novalija	zamjenik glavnog internog revizora
Krstinja Tošović	zamjenik glavnog internog revizora

Revizorski komitet

dr Mila Gadžić	član
dr Sead Kreso	član
Radomir Repija	član (od 1. septembra 2015.)
Gordana Ković	član (do 31. avgusta 2015.)

2. OSNOVA ZA PRIPREMU

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

2.2. Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji su pripremljeni na osnovi historijskog troška izuzev kod ponovnog mjerenja vrijednosti određenih finansijskih instrumenata i monetarnog zlata koji su iskazani po fer vrijednosti.

Historijski trošak je općenito formiran na osnovu fer vrijednosti date naknade u zamjenu za imovinu.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom ili plaćena za prenos neke obaveze u urednoj transakciji među tržišnim učesnicima na datum mjerenja, neovisno o tome da li je ona vidljiva direktno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procijenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveze, Banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procijenjivanja njihove cijene na datum mjerenja.

Pored toga, za potrebe finansijskog izvještavanja, mjerenje fer vrijednosti je kategorizovano na Nivo 1, 2 ili 3 u zavisnosti od stepena dostupnosti ulaznih podataka za mjerenje fer vrijednosti kao i značaja koji ulazni podaci imaju na mjerenje fer vrijednosti u cjelini, kako slijedi:

- Ulazni podaci Nivoa 1 su (neusklađene) cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obavezu koje su Banci dostupne na datum mjerenja.
- Ulazni podaci Nivoa 2 su ulazni podaci, osim kod kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, koji su dostupni za predmetnu imovinu, odnosno obavezu, bilo direktno ili indirektno.
- Ulazni podaci Nivoa 3 su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obavezi koji nisu dostupni.

2.3. Korištenje procjena i pretpostavki

Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave korištenje procjena i pretpostavki koji utiču na iskazane iznose imovine i obaveza, kao i objavljivanje iznosa potencijalne imovine i obaveza na izvještajni datum te odgovarajuće iskazane iznose prihoda i rashoda za izvještajni period. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se razmatraju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utiče samo na taj period ili i u periodu izmjene i u budućim periodima, ako izmjena utiče i na tekući i na buduće periode.

Informacije o iznosima gdje postoje značajne nesigurnosti njihove procjene i ključne pretpostavke prilikom korištenja računovodstvenih politika koje imaju najveći uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke su objavljene u Napomeni 3.17.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.4. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski izvještaji Banke prikazani su u državnoj valuti Bosne i Hercegovine koju predstavlja konvertibilna marka (KM). Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu hiljadu (ukoliko nije drugačije navedeno).

Službeni kurs KM prema euru (EUR) određen je Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR. Prema Zakonu, Banka je dužna da bez restrikcija kupuje i prodaje KM za EUR, unutar teritorija Bosne i Hercegovine, po definisanom kursu.

Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine je definisano operativno pravilo "valutni odbor" za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz kupovinu konvertibilne devizne valute sa punim pokrićem u neto stranoj aktivi.

2.5. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja, izdani od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, na snazi su za tekući period:

- MSFI 14: „Razgraničavanje zakonskih i propisanih dažbina“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene MSFI 10: „Konsolidirani finansijski izvještaji“, MSFI 12: „Objavlivanja udjela u drugim subjektima“ i MRS 28: „Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima“ – Investicijski subjekti: Primjena izuzetaka od konsolidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- Izmjene MSFI 11: „Zajednički aranžmani“ - Računovodstveni tretman sticanja udjela u zajedničkim operacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene MRS 1: „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Inicijativa za objavljivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene MRS 16: „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i MRS 38: „Nematerijalna imovina“ – Objašnjenje o prihvatljivim metodama amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene MRS 16: „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i MRS 41: „Poljoprivreda“ – Poljoprivreda: Plodonosne plantaže (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene MRS 27: „Odvojeni finansijski izvještaji“ – Metoda udjela u odvojenim finansijskim izvještajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja „Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2012.-2014.)“ koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmjene će biti na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.).

Usvajanje spomenutih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja nije vodilo nikakvoj promjeni računovodstvenih politika Banke.

2.6. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- MSFI 15: „Prihodi iz ugovora s kupcima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- MSFI 16: „Najmovi“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.),
- Izmjene MSFI 2: „Plaćanje temeljeno na dionicama“ – Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja temeljenih na dionicama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene MSFI 10: „Konsolidirani finansijski izvještaji“ i MRS 28: „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili kompenzacija imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata (stupanje na snagu odgođeno na neodređeni period),

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.6. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u upotrebi (nastavak)

- Izmjene MRS 7: „Izveštaj o novčanim tokovima“ – Inicijativa za objavljivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.),
- Izmjene MRS 12: „Porez na dobit“ – Priznavanje odgođene porezne imovine od nerealiziranih gubitaka (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.),
- Izmjene MSFI 4: „Ugovori o osiguranju“ – Primjena MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ sa MSFI 4: „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. ili kad MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ bude primijenjen prvi put),
- IFRIC 22: „Transakcije u stranim valutama i razmatranje pretplata“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene MRS 40: „Ulaganja u nekretnine“ – Prenosi ulaganja u nekretnine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja „Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2012.-2014.)“ koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmjene MSFI 12 će biti na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017., a izmjene MSFI 1 i MRS 28 će biti na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.).

Banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalan utjecaj na finansijske izvještaje Banke u periodu inicijalne primjene, osim za MSFI 9. Uprava trenutno analizira uticaj MSFI 9 na finansijske izvještaje Banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike navedene u nastavku primijenjene su prilikom sastavljanja i prezentovanja ovih finansijskih izvještaja.

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja i primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine ili obaveze (ili, gdje je primjereno, za kraći period) do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili obaveze. Prilikom izračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje buduće novčane tokove, uzimajući u obzir sva ugovorna prava određenog finansijskog instrumenta, ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje sve transakcijske troškove, naknade i provizije koje su ugovorne strane platile ili primile, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju sve inkrementalne troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci ili izdavanju finansijske imovine ili obaveze.

Prihodi i rashodi od kamata prikazani u bilansu uspjeha obuhvataju kamate, izračunate metodom efektivne kamatne stope, na finansijsku imovinu i finansijske obaveze koje se mjere po amortizovanom trošku.

3.2. Prihodi i rashodi od provizija i naknada

Prihodi i rashodi od provizija i naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obavezu se uključuju u mjerenje efektivne kamatne stope.

Ostali prihodi i rashodi od provizija i naknada se uglavnom sastoje od naknada primljenih i plaćenih na domaće i inostrane platne transakcije za finansijske instrumente koje Banka izdaje, odnosno prima i priznaju se u bilansu uspjeha, po izvršenju određene usluge.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.3 Transakcije u stranim valutama

Transakcije iskazane u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu na datum izvještavanja, po kursu važećem na taj datum. Nemonetarna imovina i obaveze u stranim valutama mjerene po historijskom trošku izražene su po kursu važećem na datum transakcije i ne preračunavaju se ponovo na datum izvještavanja.

Kursne razlike proizašle iz ponovnog preračunavanja transakcija, te imovina i obaveze denominirane u stranim valutama, priznaju se u bilansu uspjeha.

Srednji kurs:	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
	KM	KM
USD	1,85545	1,79007
SDR	2,494348	2,489439

3.4 Prihod od dividende

Prihod od dividende na vlasničke vrijednosne papire priznaje se u bilansu uspjeha kada se uspostavi pravo Banke da prima uplate.

3.5 Finansijski instrumenti

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijskog instrumenta.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se početno mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza se dodaju ili oduzimaju iz fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza po potrebi prilikom početnog priznavanja. Transakcijski troškovi direktno povezani sa sticanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se priznaju direktno u bilans uspjeha.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračunavanja amortizovanog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze (ili grupe finansijske imovine ili finansijskih obaveza) i raspoređivanja prihoda i rashoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke (uključujući sve naknade i stavke plaćene ili primljene između ugovornih strana koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i ostale premije i diskonte) kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg perioda, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze.

3.5.1. Finansijska imovina

Finansijska imovina se priznaje i prestaje priznavati na datum transakcije koji predstavlja datum kada je kupovina ili prodaja finansijskog instrumenta izvršena Banci odnosno od strane Banke i početno se mjeri po fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove, osim za one finansijske instrumente koji su klasifikovani po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak koji se početno mjere po fer vrijednosti.

Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: "po fer vrijednost kroz dobit ili gubitak", "raspoloživa za prodaju", "koja se drži do dospjeća" i "kredit i potraživanja".

Klasifikacija finansijske imovine ovisi o prirodi i svrsi finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog prepoznavanja. Na datume 31. decembra 2016. i 2015. godine Banka ne posjeduje finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.5. *Finansijski instrumenti (nastavak)*

3.5.1. *Finansijska imovina (nastavak)*

Kredit i potraživanja

Potraživanja (koja uključuju i depozite kod inostranih banaka) koja imaju fiksna ili odrediva plaćanja i ne kotiraju na aktivnom tržištu su klasifikovana kao kredit i potraživanja.

Kredit i potraživanja se početno priznaju po fer vrijednosti uključujući i transakcijske troškove.

Nakon početnog priznavanja, kredit i potraživanja se mjere po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjeno za bilo koja umanjenja vrijednosti. Prihodi od kamata se priznaju koristeći efektivnu kamatnu stopu.

Ulaganja koja se drže do dospjeća

Dužnički vrijednosni papiri vlada sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim datumima dospjeća koje Banka ima čvrstu namjeru i sposobnost držati do dospjeća se klasifikuju kao ulaganja koja se drže do dospjeća. Ulaganja koja se drže do dospjeća se iskazuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope umanjeno za bilo koja umanjenja vrijednosti, a prihod se priznaje na bazi efektivnog prinosa.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Vlasnički i dužnički vrijednosni papiri u posjedu Banke su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju i iskazani su po fer vrijednosti. Fer vrijednost se utvrđuje na način opisan u Napomeni 28. Dobici i gubici koji proslaze iz promjena u fer vrijednosti dužničkih i vlasničkih vrijednosnih papira se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u okviru računa rezerve fer vrijednosti, sa izuzetkom od gubitaka od umanjenja vrijednosti, kamate izračunate primjenom metode efektivne kamatne stope i dobitaka i gubitaka po osnovu kursnih razlika na finansijsku imovinu koji se priznaju direktno u dobit ili gubitak. Prilikom ustupanja ili utvrđivanja umanjenja vrijednosti ulaganja, sav kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na računu rezerve fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se uključuje u dobit ili gubitak za taj period.

Dividenda na vlasničke vrijednosne papire raspoložive za prodaju priznaje se u dobit ili gubitak kada se uspostavi pravo Banke da prima uplate.

Fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju koja je denominovana u stranoj valuti iskazuje se u toj stranoj valuti i preračunava po srednjem kursu na datum izvještavanja. Promjene u fer vrijednosti po osnovu kursnih razlika proizašlih iz promjene u amortizovanom trošku imovine se priznaju u dobit ili gubitak, a ostale promjene se priznaju u kapitalu.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Na svaki datum izvještavanja procjenjuje se postoje li pokazatelji za umanjenje vrijednosti finansijske imovine. Finansijska imovina je umanjena kada postoji objektivni dokaz, kao posljedica jednog ili više događaja nastalih nakon početnog priznavanja finansijske imovine, o tome da su procijenjeni budući novčani tokovi ulaganja izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti može uključivati:

- značajne finansijske poteškoće druge strane; ili
- neplaćanje ili kašnjenje u isplati ugovorene kamate ili glavnice; ili
- naznake da će dužnik ili izdavalac ući u postupak likvidacije ili stečaja.

Pojedinačno značajna imovina se testira na umanjenje vrijednosti odvojeno. Preostala finansijska imovina se procjenjuje grupno. Pojedinačno značajna imovina za koju nema objektivnog dokaza o umanjenju vrijednosti se zatim uključuje u grupno procjenjivanje imovine za umanjenje vrijednosti. Za potrebe grupnog vrednovanja umanjenja vrijednosti, finansijska imovina se grupiše na osnovu sličnih obilježja kreditnog rizika.

Za finansijsku imovinu koja se vodi po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njene sadašnje vrijednosti procijenjenih budućnih novčanih tokova diskontovanoj po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi te imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.1. Finansijska imovina (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine umanjuje se za iznos umanjenja putem računa ispravke vrijednosti. Kada se potraživanje smatra nenaplativim, ono se otpisuje u korist računa ispravke vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa terete račun ispravke vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti računa ispravke vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak.

Ukoliko u narednom periodu, s izuzetkom vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju, iznos gubitka od umanjenja se smanji i smanjenje se može povezati sa događajem nastalim nakon što je gubitak od umanjenja vrijednosti priznat, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida kroz dobit ili gubitak u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost ulaganja na datum ukidanja umanjenja vrijednosti ne prelazi iznos amortizovanog troška koji bi bio da umanjenja vrijednosti nije bilo.

U slučaju vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju, svako povećanje fer vrijednosti nastalo nakon priznavanja gubitaka od umanjenja se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo onda kada ugovorna prava na novčane primitke od imovine isteknu ili kada Banka prenese finansijsku imovinu i suštinski sve rizike i koristi od vlasništva imovine na drugi subjekt.

3.5.2. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se klasifikuju bilo kao finansijske obaveze „po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak“ bilo kao „ostale finansijske obaveze“. Na datume 31. decembra 2016. i 2015. godine Banka nema finansijskih obaveza u kategoriji „po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak“.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući gotov novac u opticaju, depozite od domaćih banaka i depozite od Vlade i ostalih deponenata, početno se mjere po fer vrijednosti, umanjeni za transakcijske troškove.

Ostale finansijske obaveze se naknadno mjere po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope, a rashodi od kamate se priznaju na bazi efektivnog prinosa.

Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada, su Bančine obaveze izmirene, otkazane ili su istekle.

3.6. Monetarno zlato

Zlato se inicijalno priznaje po trošku sticanja, koji predstavlja fer vrijednost plaćenih naknada uključujući troškove sticanja vezanih za investiciju. Nakon inicijalnog priznavanja, zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti. Dobici i gubici koji proizlaze iz promjene fer vrijednosti, a odnose se na promjene u cijeni zlata te kursne razlike zbog preračunavanja američkog dolara u konvertibilnu marku, priznaju se u rezervi fer vrijednosti u okviru ostale sveobuhvatne dobiti dok se zlato ne proda, kada se priznaju kao realizovani dobiti ili gubici u bilansu uspjeha.

Fer vrijednost monetarnog zlata iskazana je u američkim dolarima (USD), primjenjujući srednji kurs na datume izvještavanja objavljen od strane Banke, a mjeri se prema posljednjoj ponuđenoj cijeni jedne unce zlata (Oz) preuzetoj sa Reutersa na datum izvještavanja.

Dobici i gubici po osnovu kursnih razlika od preračunavanja cijene zlata iz američkog dolara u konvertibilnu marku priznaju se kao dio usklađivanja fer vrijednosti u rezervi fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.7. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, strana valuta u gotovini, devizni depoziti po viđenju, depoziti sa rokom dospijeca do tri mjeseca ili kraće od datuma sticanja i specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu.

3.8. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina je imovina nabavljena iz vlastitih sredstava Banke i novčanih i nenovčanih donacija.

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina iskazuju se po historijskom trošku umanjenom za akumuliranu deprecijaciju/amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke uključuje kupovnu cijenu i sve troškove koji su direktno povezani sa dovođenjem imovine u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Održavanje i popravke, zamjene te poboljšanja manjeg značaja priznaju se kao rashod kad su nastali. Značajna poboljšanja i zamjene se kapitaliziraju.

Vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalne imovine periodično se pregleda za umanjenje vrijednosti. U slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovine veća od njenog procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa.

Imovina u pripremi iskazana je po trošku nabavke uključujući troškove fakturisane od trećih lica. Nakon završetka, svi akumulirani troškovi imovine prebacuju se na odgovarajuću kategoriju nekretnina, opreme i nematerijalne imovine, na koje se naknadno primjenjuju odgovarajuće stope amortizacije.

Deprecijacija i amortizacija se obračunavaju na svu imovinu osim za zemljište i imovinu u pripremi prema linearnoj metodi po propisanoj stopi koja je utvrđena za postepeno otpisivanje troška nabavke imovine kroz njen procijenjeni korisni vijek trajanja. Procijenjene stope deprecijacije i amortizacije za 2015. i 2016. godinu su date kako slijedi:

Softver	20,0%
Druga nematerijalna imovina	20,0%
Zgrade	1,3% do 4,0%
Oprema	11,0% do 20,0%
Namještaj	10,0% do 12,5%
Vozila	15,5%

Dobici i gubici od otuđenja nekretnina i opreme priznaju se u bilansu uspjeha.

Korisni vijek trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine se preispituje i prilagođava na godišnjem nivou minimalno, ako je potrebno i primjenjuje se prospektivno.

3.9. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrijednost Bančine nefinansijske imovine se pregleda na svaki datum izvještavanja u svrhu ocjenjivanja postoje li naznake umanjenja vrijednosti. Ukoliko postoje, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje uvijek kada knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinica koje stvaraju novac prelazi njenu nadoknadivu vrijednost. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u bilansu uspjeha.

Nadoknativa vrijednost ostale imovine je veća vrijednost pri upoređivanju njene upotrebne vrijednosti u odnosu na fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje. U procjenjivanju upotrebne vrijednosti, očekivani budući novčani tokovi se diskontuju na sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutna tržišna očekivanja vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Za imovinu koja ne generiše neovisne novčane prilive, nadoknadivi iznos se određuje za jedinicu koja stvara novac kojoj imovina pripada.

Gubitak od umanjenja se ukida ukoliko je došlo do promjena u procjenama korištenim u određivanju nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja se ukida samo u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi se mogla odrediti, bez amortizacije, da nije bilo prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.10. Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervisanja se priznaju kada Banka, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu za koju je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirenja obaveze i iznos obaveze se može pouzdano procijeniti. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervisanja za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji Uprava Banke smatra dovoljnim za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava određuje adekvatnost rezervisanja na osnovu uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uslove, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i ostale relevantne faktore.

Rezervisanja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako odliv ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervisanje se ukida.

3.11. Donacije

Donacije za imovinu, a koje obuhvataju i nenovčane donacije, početno se priznaju kao odgođeni prihod po fer vrijednosti koji se priznaje kao prihod od donacije na sistemskoj osnovi tokom perioda korisnog vijeka te imovine. Donacije koje Banka dobije kao kompenzaciju za troškove priznaju se sistemski u bilansu uspjeha kao prihod od donacije u istom periodu u kojem su priznati i troškovi.

3.12. Porezi

Prema članu 69. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Banka, njena aktiva, imovina i prihod, kao i njena poslovanja i transakcije, oslobođeni su svih poreza i carina.

3.13. Gotov novac u opticaju

Banka upravlja izdavanjem i povlačenjem domaćih novčanica i kovanica. Pripadajuća pasiva za izdati gotov novac u opticaju je evidentirana u izvještaju o finansijskom položaju.

Prilikom povlačenja gotovog novca iz optičaja, isti se priznaje kao obaveza u okviru gotovog novca u optičaju do formalnog roka povlačenja iz optičaja. Iznosi koji nisu povučeni nakon formalnog roka za povlačenje iz optičaja priznaju se kao prihod.

Troškovi koji se odnose na proizvodnju i dizajn novčanica i kovanica početno su priznati kao odgođeni troškovi, te se postepeno amortiziraju kroz ostale operativne troškove tokom perioda od tri godine.

3.14. Upravljanje sredstvima za i u ime trećih lica

Banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i njenih konstitutivnih entiteta, te inostranih vlada i finansijskih organizacija, kao i račune u stranim valutama državnih institucija i agencija te komercijalnih banaka za koje Banka djeluje kao agent.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15. Primanja zaposlenih

Kratkoročna primanja zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima, a u ime svojih zaposlenika, Banka uplaćuje porez na dohodak i doprinose za penzijsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine od iznosa bruto plate. Banka plaća ove poreze i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko distrikta.

Osim toga, naknade za topli obrok, prevoz i regres isplaćuju se u skladu sa domaćim zakonskim zahtjevima. Ovi troškovi se priznaju u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Dugoročna primanja zaposlenih

Prema domaćim zakonskim propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Banke imaju pravo na otpremninu, a po ispunjenju zakonskih uslova kao što su starost ili godine provedene u radnom odnosu, koja se u skladu sa internim aktima Banke dodjeljuje u visini od šest redovnih mjesečnih plata zaposlenika isplaćenih u zadnjih šest mjeseci.

Takve isplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih koja godišnje obračunava ovlašteni aktuar koristeći metod projicirane kreditne jedinice. Diskontna stopa koja se koristi za obračun obaveze kreće se u rasponu kamatnih stopa domaćih korporativnih obveznica i vladinih obveznica koje postoje na tržištu.

3.16. Finansijski aranžman BiH sa Međunarodnim monetarnim fondom

Na osnovu finansijskih aranžmana sačinjenih krajem 2002. godine između Bosne i Hercegovine i Međunarodnog monetarnog fonda ("MMF"), izvještaj o finansijskom položaju Banke sadrži sljedeće stavke koje se odnose na članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u: držanje specijalnih prava vučenja ("SDR"), obračunata kamata na držanje SDR, račun br. 1 i račun br. 2 MMF-a.

Ostale aktivne i pasivne stavke koje se odnose na MMF, a koje pripadaju ili koje su odgovornost Bosne i Hercegovine, evidentirane su na posebnom povjerilačkom fondu u okviru vanbilansne evidencije (vidjeti Napomenu 29).

3.17. Značajne računovodstvene pretpostavke i osnova neizvjesnosti procjene

Kod primjene računovodstvenih politika Banke, kako je opisano u Napomeni 3, Uprava je dužna da vrši procjene, ocjene i pretpostavke o knjigovodstvenim iznosima imovine i obaveza koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i povezane pretpostavke se temelje na ranijem iskustvu i ostalim faktorima koji se smatraju relevantnim. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i pretpostavke se pregledavaju na tekućoj osnovi. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utiče samo na taj period ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko utiče na tekući i buduće periode.

Ključne pretpostavke i procjene vezane za materijalno značajne pozicije izvještaja o finansijskom položaju su prikazane u nastavku.

Fer vrijednost imovine

Poslovna politika Banke je da objavi informacije o fer vrijednosti imovine ili obaveza za koje postoje zvanične tržišne informacije ili se vrijednost može izračunati na osnovu alternativnih tehnika vrednovanja i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju najvjerodostojniju i najkorisniju procjenu fer vrijednosti za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MSFI.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.17. Značajne računovodstvene pretpostavke i osnova neizvjesnosti procjene (nastavak)

Deprecijacija i amortizacija i primijenjene stope deprecijacije i amortizacije

Obračun deprecijacije i amortizacije i stope deprecijacije i amortizacije su zasnovani na procijenjenom ekonomskom korisnom vijeku trajanja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine. Jednom godišnje Banka procjenjuje ekonomski korisni vijek trajanja na osnovu trenutnih predviđanja.

4. STRANA VALUTA U GOTOVINI

Stranu valutu u gotovini predstavlja:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Gotovina u trezorima u valutama:		
- EUR	194.768	128.440
- CHF	40	39
- USD	21	21
- GBP	17	20
UKUPNO	194.846	128.520

5. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inostranih banaka prema valutama, data je kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.265.332	-
	2.265.332	-
Depoziti po viđenju:		
- EUR	699.285	1.001.986
- USD	4.286	1.606
- Ostale valute	1.494	43
	705.065	1.003.635
UKUPNO	2.970.397	1.003.635

Oročeni depoziti kod inostranih banaka analizirani prema preostaloj ročnosti, dati su kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Do mjesec dana	742.008	-
Od jednog do dva mjeseca	644.529	-
Od dva do tri mjeseca	683.351	-
Od četiri do dvanaest mjeseci	195.444	-
UKUPNO	2.265.332	-

4. DEPOZITI KOD INOSTRANIH BANAKA (NASTAVAK)

Tokom 2016. godine kamatne stope na depozite po viđenju su se kretale u rasponu od (0,68%) do (0,20%) godišnje (2015.: od (0,50)% do 0,21% godišnje), kamatne stope na oročene depozite su se kretale u rasponu od (0,54%) do (0,34%) godišnje (2015.: od 0,01% do 0,03% godišnje).

Depoziti kod inostranih banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od (1.679) hiljada KM na dan 31. decembra 2016. godine (2015.: uključivali su negativnu obračunatu kamatu u iznosu od (110) hiljada KM).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na depozite je iznosila (0,39%) (2015.: (0,08%)).

Analiza depozita kod inostranih banaka prema vrsti banke u koju su investirani, data je kako slijedi:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Centralne banke	1.855.646	783.544
Komercijalne banke	1.114.751	220.091
UKUPNO	2.970.397	1.003.635

Geografska analiza depozita kod inostranih banaka može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Njemačka		
Oročeni depoziti	664.357	-
Depoziti po viđenju	329.620	630.582
	993.977	630.582
Luksemburg		
Oročeni depoziti	624.880	-
Depoziti po viđenju	293.192	293.307
	918.072	293.307
Švicarska		
Oročeni depoziti	586.048	-
Depoziti po viđenju	4.180	1.531
	590.228	1.531
Holandija		
Oročeni depoziti	390.047	-
Depoziti po viđenju	-	-
	390.047	-
Francuska		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	78.073	78.215
	78.073	78.215
Ukupno oročeni depoziti	2.265.332	-
Ukupno depoziti po viđenju	705.065	1.003.635
UKUPNO	2.970.397	1.003.635

6. FINANSIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju predstavlja kvalitetne dužničke vrijednosne papire sa visokim stepenom utrživosti i likvidnosti, kreditnog rejtinga od AAA do BBB (Fitch). Portfolio se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira sa fiksnom kamatnom stopom, koje izdaju vlade stranih država. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju denominirana je u EUR.

Struktura finansijske imovine raspoložive za prodaju je sljedeća:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dužnički vrijednosni papiri	4.986.018	6.096.823
Obračunata kamata	39.811	49.049
UKUPNO	5.025.829	6.145.872

Prosječna stopa efektivnog prinosa na finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju iznosila je 0,48% (2015.:0,76%).

Geografska analiza finansijske imovine raspoložive za prodaju može se izvršiti na sljedeći način:

	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
	u hiljadama KM	%	u hiljadama KM	%
<i>Francuska</i>	1.136.535	22,61	953.567	15,52
<i>Belgija</i>	1.011.011	20,12	589.354	9,59
<i>Španija</i>	900.412	17,92	1.701.072	27,68
<i>Italija</i>	585.423	11,64	1.363.912	22,18
<i>Njemačka</i>	541.175	10,77	531.970	8,66
<i>Austrija</i>	438.424	8,72	341.098	5,55
<i>Finska</i>	229.082	4,56	232.366	3,78
<i>Holandija</i>	177.704	3,54	426.402	6,94
<i>Slovačka</i>	6.063	0,12	6.131	0,10
UKUPNO	5.025.829	100,00	6.145.872	100,00

Analiza promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM	2016.	2015.
Početno stanje na dan 1. januara	6.145.872	4.955.537
Kupovine tokom godine	4.342.772	7.418.276
Prodaje tokom godine	(330.016)	(1.294.539)
Prihod od kamata priznat tokom godine (Napomena 18)	17.194	20.777
Naplaćena glavnica i kamata	(5.203.667)	(4.975.016)
Usklađivanje fer vrijednosti	53.674	20.837
Zaključno stanje na dan 31. decembra	5.025.829	6.145.872

Neto realizovani dobiti od prodaje finansijske imovine raspoložive za prodaju iznosili su 8.383 hiljade KM u 2016. godini (2015.: 24.266 hiljada KM).

7. MONETARNO ZLATO

Banka drži monetarno zlato na računu u banci u Švicarskoj, a fizički je locirano u trezoru u Bank of England. Vrijednost monetarnog zlata na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 205.102 hiljade KM, što predstavlja 96.000,000 unci zlata po vrijednosti od 2.136 KM po unci (2015.: 182.315 hiljada KM, što je predstavljalo 96.000,000 unci zlata po vrijednosti od 1.899 KM po unci).

7. MONETARNO ZLATO (NASTAVAK)

Analiza promjena fer vrijednosti monetarnog zlata može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM

	2016.	2015.
Početno stanje na dan 1. januara	182.315	182.750
Kupovine tokom godine	-	-
- Promjene u cijeni zlata	14.307	(22.418)
- Dobici od kursnih razlika po osnovu konverzije USD / KM	8.480	21.983
Zaključno stanje na dan 31. decembra	205.102	182.315

8. ULAGANJA KOJA SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Sva ulaganja koja se drže do dospeljeća imaju kreditni rejting od AAA do BBB (Fitch) i denominirana su u EUR .

Struktura ulaganja koja se drže do dospeljeća je sljedeća:

U hiljadama KM

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dužnički vrijednosni papiri	1.124.596	1.134.453
Obračunata kamata	7.732	7.738
UKUPNO	1.132.328	1.142.191

Prosječna stopa efektivnog prinosa na ulaganja koja se drže do dospeljeća iznosila je 1,01% (2015.: 0,96%).

Geografska analiza ulaganja koja se drže do dospeljeća može se izvršiti na sljedeći način:

	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
	u hiljadama KM	%	u hiljadama KM	%
<i>Francuska</i>	321.083	28,36	322.089	28,20
<i>Italija</i>	221.688	19,57	226.894	19,86
<i>Belgija</i>	204.721	18,08	205.831	18,02
<i>Finska</i>	181.263	16,01	181.877	15,92
<i>Austrija</i>	162.106	14,32	162.938	14,27
<i>Holandija</i>	41.467	3,66	42.562	3,73
UKUPNO	1.132.328	100,00	1.142.191	100,00

Analiza promjena u ulaganjima koja se drže do dospeljeća može se izvršiti na sljedeći način:

U hiljadama KM

	2016.	2015.
Početno stanje na dan 1. januara	1.142.191	428.560
Kupovine tokom godine	-	720.508
Prihod od kamata priznat tokom godine (Napomena 18)	11.532	7.567
Naplaćena glavnica i kamata	(21.395)	(14.444)
Zaključno stanje na dan 31. decembra	1.132.328	1.142.191

9. OSTALA AKTIVA

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Aktivna vremenska razgraničenja	1.306	1.080
Potraživanja od domaćih banaka	1.036	943
Numizmatičke zbirke	885	772
Žiro računi	640	252
Kreditni zaposlenim	378	518
Ostala razna aktiva	376	387
Avansi	5	3
Potraživanja od službenika po osnovu manjka gotovog novca	600	600
Umanjeno za: Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(600)	(600)
UKUPNO	4.626	3.955

Na dan 31. decembra 2016. godine, aktivna vremenska razgraničenja uključuju troškove u iznosu od 141 hiljade KM nastalih po osnovu proizvodnje kovanica (31. decembar 2015.: 740 hiljada KM nastalih po osnovu proizvodnje novčanica i kovanica). Kako je objašnjeno u Napomeni 3.13, ovi troškovi se početno razgraničavaju i postepeno amortizuju kroz period od 3 godine.

Ostala aktiva uključuje potraživanje od službenika u iznosu od 600 hiljada KM koje se odnosi na manjak gotovog novca na datume izvještavanja. Vrijednost ovog potraživanja je potpuno umanjena. Ovo potraživanje se odnosi na pronevjeru od strane službenika Centralne banke Bosne i Hercegovine izvršenu u trezoru Glavne jedinice Sarajevo, Centralne banke Bosne i Hercegovine. Pronevjera je otkrivena 8. decembra 2014. godine.

10. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U hiljadama KM	Softver i druga nematerijalna imovina	Zemljište i zgrade	Oprema i namještaj	Vozila	Ostalo	Investicije u toku	UKUPNO
Nabavna vrijednost							
Na dan 1. januara 2015.	13.700	42.987	24.089	1.826	930	323	83.855
Nabavke	451	5	311	1	16	106	890
Otpisi	-	-	(830)	-	(2)	-	(832)
Transferi	68	-	246	-	1	(315)	-
Na dan 31. decembra 2015.	14.219	42.992	23.816	1.827	945	114	83.914
Nabavke	147	-	800	-	9	1.808	2.764
Otpisi	(103)	-	(2.040)	-	(34)	-	(2.177)
Transferi	-	-	48	-	-	(48)	-
Na dan 31. decembra 2016.	14.263	42.992	22.624	1.827	920	1.874	84.500
Akumulirana amortizacija							
Na dan 1. januara 2015.	13.045	3.110	19.327	1.591	592	-	37.665
Trošak amortizacije	265	506	1.331	90	58	-	2.250
Otpisi	-	-	(828)	-	(2)	-	(830)
Na dan 31. decembra 2015.	13.310	3.616	19.830	1.681	648	-	39.085
Trošak amortizacije	307	506	1.189	57	54	-	2.113
Otpisi	(103)	-	(2.037)	-	(33)	-	(2.173)
Na dan 31. decembra 2016.	13.514	4.122	18.982	1.738	669	-	39.025
Neto knjigovodstvena vrijednost							
Na dan 1. januara 2016.	909	39.376	3.986	146	297	114	44.828
Na dan 31. decembra 2016.	749	38.870	3.642	89	251	1.874	45.475

Na datume 31. decembra 2016. i 2015. godine Banka nije imala nikakvih terećenja po osnovu svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

11. OSTALA ULAGANJA

Struktura ostalih ulaganja je sljedeća:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
<i>Vlasnički vrijednosni papiri</i>		
Dionice Banke za međunarodna poravnanja (BIS) Bazel (Napomena 17)	27.803	27.803
Dionice SWIFT-a	10	10
UKUPNO	27.813	27.813

Vlasnički vrijednosni papiri se sastoje od običnih dionica Banke za međunarodna poravnanja (u daljem tekstu: BIS) po nominalnoj vrijednosti od 5.000 SDR po dionici (plaćenih u iznosu od 25% njihove nominalne vrijednosti). Dionice BIS-a i SWIFT-a predstavljaju nekotirane vlasničke instrumente čija fer vrijednost se ne može pouzdano odrediti i stoga se evidentiraju po trošku sticanja.

Dionice SWIFT-a se sastoje od dvije obične dionice i njihova ukupna vrijednost je 10 hiljada KM.

Tokom godine Banka je primila dividende od BIS-a u iznosu od 562 hiljade KM (2015.: 586 hiljada KM) (Napomena 21).

12. GOTOV NOVAC U OPTICAJU

Gotov novac u opticaju se može analizirati na sljedeći način:

U hiljadama KM	2016.	2015.
Gotov novac stavljen u opticaj – početno stanje 1. januara	3.499.468	3.210.508
Povećanje gotovog novca u opticaju tokom godine	567.336	288.960
Gotov novac stavljen u opticaj – ukupno stanje 31. decembra	4.066.804	3.499.468

Od valute stavljene u opticaj u ukupnom iznosu od 4.066.804 hiljade KM sa 31. decembrom 2016. godine, 605 hiljada KM stavljeno je u opticaj izvan Bosne i Hercegovine (2015.: 605 hiljada KM od 3.499.468 hiljada KM).

	Nominalna vrijednost	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
		Kom.	Vrijednost u hiljadama	Kom.	Vrijednost u hiljadama KM
Kovanice	0,05	58.005.994	2.900	52.262.527	2.613
Kovanice	0,10	90.219.478	9.022	83.943.760	8.394
Kovanice	0,20	65.465.345	13.093	60.740.117	12.148
Kovanice	0,50	31.728.243	15.864	29.558.189	14.779
Kovanice	1	44.751.826	44.752	41.870.560	41.871
Kovanice	2	12.654.299	25.309	11.578.832	23.158
Kovanice	5	9.212.158	46.061	8.509.335	42.547
Novčanice	10	10.635.610	106.356	9.894.614	98.946
Novčanice	20	8.483.902	169.678	7.947.931	158.959
Novčanice	50	18.230.190	911.510	16.590.165	829.508
Novčanice	100	19.475.164	1.947.515	17.141.506	1.714.150
Novčanice	200	3.873.719	774.744	2.761.975	552.395
UKUPNO		372.735.928	4.066.804	342.799.511	3.499.468

13. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	4.268.467	4.063.249
Računi rezervi organizacionih dijelova Banke	640	252
Posebni depoziti komercijalnih banaka – blokirana sredstva	36	36
UKUPNO	4.269.143	4.063.537

Depoziti domaćih komercijalnih banaka služe za ispunjavanje obaveza prema obaveznim rezervama, za poravnanje platnih zaduženja i za transakcije između komercijalnih banaka i Centralne banke Bosne i Hercegovine. Na dan 31. decembra 2016. godine ukupan iznos od 4.268.467 hiljada KM predstavlja depozite 24 banke (2015.: Iznos od 4.063.249 hiljada KM predstavljao je depozite 27 banaka).

Kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka je obračunata u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i nije obračunavana u periodu 01/01/2015-30/06/2016, a u periodu 01/07/2016-31/12/2016 obračunavana je na iznos viška iznad obavezne rezerve. Promjene u politici obračunavanja kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka tokom izvještajnih perioda prikazane su u Napomeni 18.

Depoziti banaka uključuju negativnu obračunatu kamatu u iznosu od (376) hiljada KM na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015: nisu uključivali obračunatu kamatu).

14. DEPOZITI VLADE I OSTALIH DEPONENATA

Struktura depozita Vlade i ostalih deponenata prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti za budžet institucija BiH	460.478	344.709
Depoziti ostalih vlada i vladinih institucija	77.940	105.137
Depoziti javnih institucija	51.968	51.743
Depozitni račun po transakcijama Međunarodnog monetarnog fonda	6	5
UKUPNO	590.392	501.594

15. REZERVISANJA ZA OBAVEZE I TROŠKOVE

Rezervisanja za obaveze i troškove se odnose na rezervisanja za otpremnine zaposlenim i rezervisanja za potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova.

Sudski sporovi

Banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudskih procesa koji proizlaze iz njenog poslovanja. Banka osporava te tužbe i na osnovu pravnog savjeta smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obaveza, osim za iznos od 150 hiljada KM koji je već rezervisan (Napomena 23).

Promjene u rezervisanjima za obaveze i troškove prikazane su u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	2016.	2015.
Početno stanje na dan 1. januara	1.452	1.294
Ispłaćene otpremnine	(60)	(183)
Neto trošak u bilansu uspjeha (Napomena 22)	69	341
Rezervisanja za otpremnine zaposlenim	1.461	1.452
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 23)	150	-
Stanje na dan 31. decembra	1.611	1.452

16. OSTALE OBAVEZE

Struktura ostalih obaveza data je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze po osnovu raspodjele dobiti u državni budžet (Napomena 24)	8.437	18.827
MMF- ovi računi broj 1 i 2 (Napomena 29)	1.711	1.095
Dobavljači	1.493	752
Obaveze prema zaposlenicima	943	1.346
Odloženi prihod	416	617
Depoziti Svjetske banke	447	232
Ukalkulisani troškovi i ostala pasiva	229	258
UKUPNO	13.676	23.127

17. KAPITAL I REZERVE

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Početni kapital	25.000	25.000
Generalne rezerve (zadržana dobit)	537.892	532.267
Ostale rezerve	31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti – finansijska imovina raspoloživa za prodaju	111.597	66.307
Rezerve fer vrijednosti – monetarno zlato	(38.357)	(61.145)
UKUPNO	667.432	593.729

Početni kapital

Početni kapital predstavlja nominalni kapital koji je prema Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine uplaćen 12. juna 1998. godine.

Generalne rezerve (zadržana dobit)

Generalne rezerve (zadržana dobit) čini akumulirana nedistribuirana dobit Banke od početka njenog rada, 11. avgusta 1997. godine.

Ostale rezerve

Ostale rezerve se odnose na:

- rezerve od donacija u iznosu od 3.497 hiljada KM, i odnose se na novčane donacije primljene od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 12. juna 1998. godine. Status ovih rezervi je regulisan Odlukom Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pravo raspolaganja rezervama od donacija je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine.
- sredstva primljena u skladu sa Sporazumom o sukcesiji bivše Jugoslavije u iznosu od 27.803 hiljade KM i odnose se na dionice Banke kod Banke za međunarodna poravnanja (BIS) Bazel (vidjeti Napomenu 11).

Rezerve fer vrijednosti

Rezerve fer vrijednosti čine nerealizovani dobiti ili gubici koji nastaju kao rezultat obračuna fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju i monetarnog zlata.

18. PRIHOD I RASHOD OD KAMATA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihod od kamata ostvaren po osnovu:		
- finansijske imovine raspoložive za prodaju (Napomena 6)	17.194	20.777
- ulaganja koja se drže do dospijanja (Napomena 8)	11.532	7.567
- depozita kod inostranih banaka	11	128
- ostalo	3	3
	28.740	28.475
Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine po osnovu:		
- oročenih depozita kod inostranih banaka	(6.138)	-
- depozita po viđenju kod inostranih banaka	(2.427)	(1.098)
	(8.565)	(1.098)
Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka	2.169	-
Neto prihod od kamata	22.344	27.377

Osnovicu za obračun kamata na depozite komercijalnih banaka čine ukupni depoziti komercijalnih banaka na računima rezervi u obračunskom periodu, koji se sastoje od iznosa obaveznih rezervi i viška iznad obaveznih rezervi.

U periodu 01/01/2015.-30/06/2016. godine osnovicu za obračun obavezne rezerve komercijalnih banaka činili su depoziti i pozajmljena sredstva, osim sredstava pozajmljenih od nerezidenata i sredstava koja entitetske vlade plasiraju u razvojne projekte.

Stope depozita i pozajmljenih sredstava koji su činili osnovicu za obračun obaveznih rezervi u periodu 01/01/2015.-30/06/2016. godine iznosile su kako slijedi:

	(u %)
Kratkoročni depoziti i pozajmljena sredstva	10,00
Dugoročni depoziti i pozajmljena sredstva	7,00

Do 30. aprila 2015. godine na iznos obaveznih rezervi obračunavala se kamatna stopa koja iznosi 70% od stope koja se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Banka na depozite investirane do mjesec dana, a na višak iznad obaveznih rezervi obračunavala se kamatna stopa koja iznosi 90% od stope koja se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Banka na depozite investirane do mjesec dana. U periodu 01/01/2015. – 30/06/2016. godine na navedene stavke nije se obračunavala kamata ukoliko Banka nije investirala sredstva u depozite do mjesec dana uslijed izostanka mogućnosti da na tržištu ostvari pozitivnu kamatnu stopu na ovaj vid ulaganja ili ukoliko je iz bilo kojeg razloga Banka ostvarila prosječnu negativnu kamatnu stopu na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. maja 2015. godine na iznos obaveznih rezervi obračunavala se naknada koja se dobije kao prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena ili minimum nula, u slučaju da prosjek EONIA-e umanjen za 10 baznih poena ima negativnu vrijednost, a na višak iznad obaveznih rezervi obračunavala se nulta stopa naknade.

Od 1. jula 2016. godine osnovicu za obračun obavezne rezerve komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira na to u kojoj se valuti sredstva izraze. Također, utvrđena je jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% koju Banka primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve.

18. PRIHOD I RASHOD OD KAMATA (NASTAVAK)

Na iznos sredstava obavezne rezerve Banka ne obračunava naknadu dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknada koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka.

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa na oročena sredstva i sredstva na tekućim računima, a koje se u skladu s aktuelnim tržišnim uslovima nisu mogle izbjeći.

Efekti negativnih pasivnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava iznad obavezne rezerve, a koja je u periodu 01/07-31/12/2016. godine iznosila (0,20%).

19. PRIHOD I RASHOD OD PROVIZIJA I NAKNADA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihod od provizija i naknada:		
- od domaćih komercijalnih banaka	9.592	8.692
- od usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	480	496
	10.072	9.188
Rashod od provizija i naknada:		
- transakcije sa bankama u inostranstvu	(533)	(619)
	(533)	(619)
Neto prihod od provizija i naknada	9.539	8.569

20. NETO DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihodi od kursnih razlika	1.078	1.906
Troškovi od kursnih razlika	(1.018)	(1.048)
Neto dobiti	60	858

21. OSTALI PRIHODI

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihod od dividende (Napomena 11)	562	586
Prihod od donacija	218	122
Ostali prihodi	791	107
UKUPNO	1.571	815

22. TROŠKOVI OSOBLJA

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Plate	10.543	11.375
Porezi i doprinosi	6.013	6.516
Ostala primanja zaposlenika	2.304	2.201
Troškovi rezervisanja (Napomena 15)	69	341
UKUPNO	18.929	20.433

Troškovi zaposlenih uključuju 3.541 hiljadu KM (2015.: 3.775 hiljada KM) obaveznih doprinosa za penziono osiguranje plaćenih javnim zavodima za penziono osiguranje Bosne i Hercegovine. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plate. Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je imala 361 zaposlenog radnika (2015.: 354 zaposlena radnika).

23. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama KM	Za godinu koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi održavanja	2.587	2.340
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	599	1.563
Ostali administrativni i operativni troškovi	3.607	3.921
UKUPNO	6.793	7.824

Ostali administrativni i operativni troškovi uključuju i troškove povezane sa rezervisanjima po osnovu sudskih sporova u iznosu od 150 hiljada KM (2015: Banka nije imala troškove po osnovu rezervisanja za sudske sporove).

24. RASPODJELA DOBITI

Raspodjela neto dobiti Banke vrši se saglasno Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Odredbama citiranog zakona definisani su kriteriji raspodjele čiste dobiti, po kojima Banka usmjerava 60% tekuće dobiti na račun institucije zadužene za budžet Bosne i Hercegovine, ukoliko zadovolji kriterij da iznos početnog kapitala i generalnih rezervi (zadržane dobiti) bude jednak ili veći od 5,00% ukupnog iznosa monetarne pasive.

Ovaj odnos, prije raspodjele dobiti u 2016. godini iznosio je 6,24% (2015.: 6,75%). Saglasno odluci Upravnog vijeća, 60% neto dobiti za finansijsku 2016. godinu u iznosu od 8.437 hiljada KM (2015.: 18.827 hiljada KM) raspoređeno je državnom budžetu, a 40%, odnosno iznos od 5.625 hiljada KM usmjeren je u generalne rezerve (zadržanu dobit) Banke (2015.: 12.551 hiljada KM).

2016.**Prije raspodjele dobiti**

Monetarna pasiva (gotov novac u opticaju i domaći depoziti)	(u hiljadama KM) 8.926.339
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	557.267
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	6,24%

24. RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)**Raspodjela dobiti**

	(u hiljadama KM)
Neto dobit prije raspodjele	14.062
Raspodjela dobiti u državni budžet	8.437
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	5.625

Nakon raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	562.892
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	6,31%

2015.

Prije raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Monetarna pasiva (gotov novac u opticaju i domaći depoziti)	8.064.599
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	544.716
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	6,75%

Raspodjela dobiti

	(u hiljadama KM)
Neto dobit prije raspodjele	31.378
Raspodjela dobiti u državni budžet	18.827
Raspodjela dobiti u generalne rezerve (zadržanu dobit)	12.551

Nakon raspodjele dobiti

	(u hiljadama KM)
Početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit)	557.267
Odnos - početni kapital i generalne rezerve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	6,91%

25. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe Izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Devizni depoziti sa rokom dospijeca do tri mjeseca ili kraće, od datuma sticanja	2.069.888	-
Devizni depoziti po viđenju	705.065	1.003.635
Strana valuta u gotovini	194.846	128.520
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	2.642	3.778
Žiro računi	640	252
UKUPNO	2.973.081	1.136.185

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka u okviru svog redovnog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim licima. Imajući u vidu da je Banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara BiH, transakcije koje se odvijaju u okviru redovnih operacija Banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim licima. Pored toga, Banka smatra da ima direktni odnos povezane osobe sa članovima upravljačke strukture, bliskim članovima porodica članova upravljačke strukture i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem članova upravljačke strukture i bliskih članova njihovih porodica.

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u sljedećim tabelama:

U hiljadama KM

2016.	Izloženost	Pasiva	Prihodi	Rashodi
Država	-	502.124	-	-
<i>Državne institucije</i>				
Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine	-	22.839	-	-
Agencija za osiguranje depozita	-	23.288	-	-
UKUPNO	-	548.251	-	-

U hiljadama KM

2015.	Izloženost	Pasiva	Prihodi	Rashodi
Država	-	412.719	-	-
<i>Državne institucije</i>				
Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine	-	8.508	-	-
Agencija za osiguranje depozita	-	18.972	-	-
UKUPNO	-	440.199	-	-

Naknade ključnim članovima upravljačke strukture

Ukupne naknade ključnim članovima upravljačke strukture (članovi Uprave i Upravnog vijeća) u 2016. godini iznosile su 898 hiljada KM, od čega se 562 hiljade KM odnosilo na plate i ostale naknade, a 336 hiljada KM na poreze i doprinose (u 2015. godini ukupan iznos od 988 hiljada KM odnosio se na plate i ostale naknade u iznosu od 620 hiljada KM, a 368 hiljada KM na poreze i doprinose).

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Osnovni finansijski rizici kojima je Banka izložena su sljedeći:

- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizik i
- Kreditni rizik.

Ova napomena daje informacije o izloženosti Banke prema svakom od gorenavedenih rizika kao i ciljeve, politike i procedure Banke za mjerenje i upravljanje rizicima.

S obzirom da je glavna svrha Banke održanje monetarne stabilnosti u Bosni i Hercegovini, okvir finansijskog rizika razlikuje se od okvira komercijalnih banaka. Većina finansijskog rizika koji se javlja u Banci povezan je s upravljanjem deviznim rezervama i operacijama na finansijskom tržištu.

Banka nastoji održati efikasan sistem kontrole i upravljanja rizicima kako bi identifikovala, djelovala, nadzirala i upravljala izloženostima riziku. Upravljanje rizikom i procjena obima prihvatljivog rizika je kontinuirani proces i konstitutivni element poslovne strategije Banke. Instrumentima poslovne politike i kontrolnim mehanizmima preko nivoa Upravnog vijeća Banke, Uprave, Revizorskog komiteta i Investicionog komiteta Banke osigurava se kompletnost u upravljanju rizicima. Držanje deviznih rezervi u konvertibilnoj valuti po režimu fiksnih kurseva, investiranje u depozite na kratki rok sa fiksnom kamatnom stopom u inostrane banke sa visokim kreditnim rejtingom i u kvalitetne vrijednosne papire su osnovni principi upravljanja rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kamatnim rizikom i kreditnim rizikom.

27.1. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brznoj likvidaciji dijela aktive, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uslovi nepovoljni i također, kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

Likvidna aktiva se definiše kao ona aktiva čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcione troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obavezu garantovanja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost treba biti obezbijedena ročnom usklađenošću deviznih rezervi Banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

Analiza ročnosti

Ročnost finansijskih obaveza Banke na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine prikazana je u tabelama u nastavku na osnovu preostalog ugovornog dospjeća od datuma izvještavanja.

Gotov novac u opticaju je raspoređen u period do tri mjeseca.

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.1. Rizik likvidnosti (nastavak)****31. decembar 2016.**

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
Gotov novac u opticaju	4.066.804	-	-	-	-	4.066.804
Depoziti banaka	4.269.143	-	-	-	-	4.269.143
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	590.392	-	-	-	-	590.392
Ostale finansijske obaveze	4.606	8.437	-	-	-	13.043
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	8.930.945	8.437	-	-	-	8.939.382

31. decembar 2015.

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez određenog dospjeća	Ukupno
Gotov novac u opticaju	3.499.468	-	-	-	-	3.499.468
Depoziti banaka	4.063.537	70	-	-	-	4.063.607
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	501.594	-	-	-	-	501.594
Ostale finansijske obaveze	3.431	18.827	-	-	-	22.258
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	8.068.030	18.897	-	-	-	8.086.927

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik**

Tržišni rizik predstavlja rizik da će promjene cijena na tržištu, kao što su kamatne stope, cijene kapitala i kurs stranih valuta uticati na prihode Banke ili na vrijednost ulaganja u finansijske instrumente. Cilj upravljanja tržišnim rizicima jeste kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, kako bi se optimizirao povrat.

27.2.1. Devizni rizik

Banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Ovo je rizik od promjene vrijednosti finansijskih instrumenata usljed promjena u deviznim kursovima. Izloženost deviznom riziku proizlazi iz aktivnosti vezanih za depozite i investicije.

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Smjernica Centralne banke o investiranju deviznih rezervi.

Navedenim aktima su tačno definisani limiti držanja aktive i pasive u svakoj stranoj valuti. Najveći dio novčane aktive drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama podložnim promjenama tržišnog kursa ne smije prelaziti 50% ukupnog iznosa kapitala i rezervi Banke.

Banka je imala sljedeću deviznu poziciju na dan 31. decembra 2016. i 31. decembra 2015. godine.

31. decembar 2016.

U hiljadama KM	31. decembar 2016.			31. decembar 2015.	
	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Strana valuta u gotovini	194.768	21	57	-	194.846
Depoziti kod inostranih banaka	2.964.617	4.286	1.494	-	2.970.397
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	-	-	2.642	-	2.642
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	5.025.829	-	-	-	5.025.829
Monetarno zlato	-	205.102	-	-	205.102
Ulaganja koja se drže do dospelosti	1.132.328	-	-	-	1.132.328
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ostala finansijska aktiva	-	-	-	2.217	2.217
Ukupno finansijska aktiva	9.317.552	209.409	4.193	30.020	9.561.174
Gotov novac u opticaju	-	-	-	4.066.804	4.066.804
Depoziti banaka	-	-	-	4.269.143	4.269.143
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	-	-	590.392	590.392
Ostale finansijske obaveze	483	3	39	12.518	13.043
Ukupno finansijske obaveze	483	3	39	8.938.857	8.939.382
NETO DEVIZNA POZICIJA	9.317.069	209.406	4.154	(8.908.837)	621.792

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik (nastavak)****27.2.1. Devizni rizik (nastavak)****31. decembar 2015.**

U hiljadama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Strana valuta u gotovini	128.440	21	59		128.520
Depoziti kod inostranih banaka	1.001.986	1.606	43	-	1.003.635
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	-	-	3.778	-	3.778
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	6.145.872	-	-	-	6.145.872
Monetarno zlato	-	182.315	-	-	182.315
Ulaganja koja se drže do dospelosti	1.142.191	-	-	-	1.142.191
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ostala finansijska aktiva	-	-	-	1.876	1.876
Ukupno finansijska aktiva	8.418.499	183.942	3.880	29.679	8.636.000
Gotov novac u opticaju	-	-	-	3.499.468	3.499.468
Depoziti banaka	-	-	-	4.063.537	4.063.537
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	-	-	501.594	501.594
Ostale finansijske obaveze	506	3	1	21.748	22.258
Ukupno finansijske obaveze	506	3	1	8.086.347	8.086.857
NETO DEVIZNA POZICIJA	8.417.993	183.939	3.879	(8.056.668)	549.143

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik (nastavak)****27.2.1.1. Devizni rizik - Analiza osjetljivosti**

Banka nije izložena riziku promjene kursa EUR zbog aranžmana valutnog odbora čime je konvertibilna marka vezana za EUR po kursu 1 EUR : 1,95583 KM.

U analizu osjetljivosti su uključene monetarne stavke denominovane u stranoj valuti na datum izvještaja o finansijskom položaju, te je posmatrana promjena njihove vrijednosti na kraju izvještajnog perioda koja utiče na bilans uspjeha i kapital, uz pretpostavljene promjene kurseva. Sljedeća tabela prikazuje analizu osnovnih valutnih izloženosti Banke. Pozitivan iznos ukazuje na povećanje u bilansu uspjeha, odnosno povećanje kapitala ukoliko KM oslabi, odnosno ojača u odnosu na relevantnu valutu.

2016.	USD	SDR	Ostalo
u hiljadama KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%
Utjecaj promjene kursa na dobit ili gubitak	129/(129)	53/(53)	30/(30)
2015.	USD	SDR	Ostalo
u hiljadama KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%
Utjecaj promjene kursa na dobit ili gubitak	49/(49)	76/(76)	2/(2)
2016.	USD	SDR	Ostalo
u hiljadama KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%
Utjecaj promjene kursa na kapital	6.153/(6.153)	0/(0)	0/(0)
2015.	USD	SDR	Ostalo
u hiljadama KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%
Utjecaj promjene kursa na kapital	5.469/(5.469)	0/(0)	0/(0)

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik (nastavak)****27.2.2. Kamatni rizik**

Izloženost Banke tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrisana u investicijskom portfoliju. Poslovanje Banke je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim periodima ili u različitim iznosima.

Banka je izložena kamatnom riziku prilikom investiranja deviznih rezervi. Banka upravlja investicijskim portfolijom sa ciljem minimiziranja kamatnog rizika. Investicije nose različite kamatne stope, zavisno od perioda investiranja, uz maksimalan rok investiranja od jedne godine za depozite i deset godina za vrijednosne papire.

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke kamatnom riziku na kraju godine.

31. decembar 2016.

U hiljadama KM	Do 3	Od 3 do	Od 1 do 3	Preko 3	Beskamatno	Ukupno
	mjeseca	12 mjeseci				
Strana valuta u gotovini	-	-	-	-	194.846	194.846
Depoziti kod inostranih banaka	2.776.632	195.444	-	-	(1.679)	2.970.397
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	2.642	-	-	-	-	2.642
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	2.097.594	2.888.424	-	-	39.811	5.025.829
Monetarno zlato	-	-	-	-	205.102	205.102
Ulaganja koja se drže do dospelja	116.689	1.007.907	-	-	7.732	1.132.328
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ostala finansijska aktiva	37	111	195	61	1.813	2.217
Ukupno finansijska aktiva	4.993.594	4.091.886	195	61	475.438	9.561.174
Gotov novac u opticaju	-	-	-	-	4.066.804	4.066.804
Depoziti banaka	2.039.880	-	-	-	2.229.263	4.269.143
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	-	-	-	590.392	590.392
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	13.043	13.043
Ukupno finansijske obaveze	2.039.880	-	-	-	6.899.502	8.939.382
KAMATNA NEUSKLADENOST	2.953.714	4.091.886	195	61	(6.424.064)	621.792

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik (nastavak)****27.2.2. Kamatni rizik (nastavak)****31. decembar 2015.**

U hiljadama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	-	-	128.520	128.520
Depoziti kod inostranih banaka	1.003.745	-	-	-	(110)	1.003.635
Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	3.778	-	-	-	-	3.778
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	2.748.514	3.348.309	-	-	49.049	6.145.872
Monetarno zlato	-	-	-	-	182.315	182.315
Ulaganja koja se drže do dospjeća	120.759	1.013.693	-	-	7.739	1.142.191
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ostala finansijska aktiva	38	114	277	133	1.314	1.876
Ukupno finansijska aktiva	3.876.834	4.362.116	277	133	396.640	8.636.000
Gotov novac u opticaju	-	-	-	-	3.499.468	3.499.468
Depoziti banaka	1.508.789	-	-	-	2.554.748	4.063.537
Depoziti Vlade i ostalih deponenata	5	-	-	-	501.589	501.594
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	22.258	22.258
Ukupno finansijske obaveze	1.508.794	-	-	-	6.578.063	8.086.857
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	2.368.040	4.362.116	277	133	(6.181.423)	549.143

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.2. Tržišni rizik (nastavak)****27.2.2.1. Kamatni rizik - Analiza osjetljivosti**

Analiza osjetljivosti urađena je na osnovu izloženosti kamatnim stopama za finansijsku imovinu i finansijske obaveze na datum izvještaja o finansijskom položaju i pretpostavljene promjene kamatnih stopa koja se dešava na početku finansijske godine i zadržava kroz izvještajni period.

Sljedeća tabela predstavlja analizu osjetljivosti izloženosti Banke promjenama kamatnih stopa osnovnih valuta baziranu na analizi osjetljivosti u rasponu od +10/-10 bp (2015.:+5/-5 bp) u zavisnosti od valute (koje predstavljaju ocjenu Banke o mogućim promjenama kamatnih stopa). Pozitivan iznos pokazuje povećanje u bilansu uspjeha, odnosno povećanje kapitala, usljed pretpostavljenog scenarija viših, odnosno nižih kamatnih stopa u odnosu na one važeće na datume izvještavanja.

2016. u hiljadama KM	KM +10/-10bp	EUR +10/-10bp	SDR +10/-10bp
Utjecaj rizika kamatnih stopa na dobit ili gubitak	(2.229)/2.229	(14.322)/14.418	3/(3)
2015. u hiljadama KM	KM +1/-1bp	EUR +5/-5bp	SDR +1/-1bp
Utjecaj rizika kamatnih stopa na dobit ili gubitak	(151)/151	(8.211)/8.238	0/(0)
2016. u hiljadama KM	KM +10/-10bp	EUR +10/-10bp	SDR +10/-10bp
Utjecaj rizika kamatnih stopa na kapital	0/0	(658)/663	0/(0)
2015. u hiljadama KM	KM +1/-1bp	EUR +5/-5bp	SDR +1/-1bp
Utjecaj rizika kamatnih stopa na kapital	0/0	(180)/181	0/(0)

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

27.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik nastanka finansijskog gubitka za Banku ukoliko ugovorna strana vezano za finansijski instrument ne ispuni svoje ugovorne obaveze i za Banku proizlazi iz ulaganja u depozite u drugim bankama i ulaganja u vrijednosne papire (devizne rezerve). Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se putem odabira ugovornih strana visokog kreditnog rejtinga, ograničenjem roka, kontrolisanjem obima i dinamike investiranja. Kreditni rejtinzi se kontinuirano prate na dnevnoj osnovi.

Za sredstva koja su evidentirana u vanbilansnoj evidenciji, Banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno može rezultirati iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (vidjeti Napomenu 29).

27.3.1. Koncentracija kreditnog rizika

Banka je izložena kreditnom riziku kroz stavke finansijskih izvještaja koje zadovoljavaju definiciju njene finansijske aktive.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije kolaterala ili drugog založnog sredstva

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku po tipovima finansijske aktive:

U hiljadama KM	Maksimalna izloženost	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Knjigovodstveni iznos		
Strana valuta u gotovini	194.846	128.520
Depoziti kod inostranih banaka	2.970.397	1.003.635
Specijalna prava vučenja u	2.642	3.778
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	5.025.829	6.145.872
Monetarno zlato	205.102	182.315
Ulaganja koja se drže do dospijeca	1.132.328	1.142.191
Ostala ulaganja	27.813	27.813
Ostala finansijska aktiva	2.217	1.876
UKUPNO	9.561.174	8.636.000

Banka ne drži kolaterale i ostala založna sredstva u cilju pokrivanja kreditnog rizika, budući da Banka investira svoja sredstva kod partnera sa najvišim kreditnim rejtingom.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka nema sredstava koja su dospjela, ili im je umanjena vrijednost.

Koncentracija kreditnog rizika

Ukupni depoziti Banke kod inostranih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznose 2.970.397 hiljada KM (2015.: 1.003.635 hiljada KM). Najveći iznos tih sredstava investiran je u dvije inostrane banke sa pojedinačnom koncentracijom koja prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Banke (u 2015. godini nije bilo inostranih banaka kod kojih pojedinačna koncentracija prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Banke).

Pojedinačna koncentracija kreditnog rizika koja prelazi iznos ukupnog kapitala i rezervi Banke:

Rejting	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
	u hiljadama KM	%	u hiljadama KM	%
AAA	918.072	30,91	-	-
AAA	859.501	28,94	-	-

Najveća individualna izloženost riziku na dan 31. decembra 2016. godine iznosila je 918.072 hiljade KM (2015.: 412.022 hiljade KM).

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.3. Kreditni rizik (nastavak)****27.3.1. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)****Koncentracija prema kreditnom rejtingu**

Tabela u prilogu predstavlja analizu Bančine koncentracije kreditnog rizika za njenu finansijsku imovinu na dan 31. decembar 2016. godine (u hiljadama KM).

Kreditni rejting	Strana valuta u gotovini	Depoziti kod inostranih banaka	Specijalna prava vučenja kod MMF-a	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Monetarno zlato	Ulaganja koja se drže do dospeljeća	Ostala ulaganja	Ostala finansijska aktiva	UKUPNO
AAA	-	2.363.620	-	718.879	-	41.467	-	-	3.123.966
AA+	-	-	-	667.506	-	343.369	-	-	1.010.875
AA	-	78.073	-	1.136.535	-	321.083	-	-	1.535.691
AA-	-	390.047	-	1.011.011	-	204.721	-	-	1.605.779
A+	-	-	-	6.063	-	-	-	-	6.063
A	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A-	-	134.477	-	-	-	-	-	-	134.477
II ¹	-	4.180	2.642	-	205.102	-	27.813	-	239.737
BBB+	-	-	-	900.412	-	-	-	-	900.412
BBB	-	-	-	585.423	-	221.688	-	-	807.111
Bez rejtinga	194.846	-	-	-	-	-	-	2.217	197.063
UKUPNO	194.846	2.970.397	2.642	5.025.829	205.102	1.132.328	27.813	2.217	9.561.174

Tabela u prilogu predstavlja analizu Bančine koncentracije kreditnog rizika za njenu finansijsku imovinu na dan 31. decembar 2015. godine (u hiljadama KM).

Kreditni rejting	Strana valuta u gotovini	Depoziti kod inostranih banaka	Specijalna prava vučenja kod MMF-a	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Monetarno zlato	Ulaganja koja se drže do dospeljeća	Ostala ulaganja	Ostala finansijska aktiva	UKUPNO
AAA	-	783.544	-	1.190.738	-	224.439	-	-	2.198.721
AA+	-	-	-	341.098	-	162.938	-	-	504.036
AA	-	-	-	1.542.920	-	527.920	-	-	2.070.840
AA-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A+	-	-	-	6.131	-	-	-	-	6.131
A	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A-	-	208.750	-	-	-	-	-	-	208.750
II ²	-	1.531	3.778	-	182.315	-	27.813	-	215.437
BBB+	-	9.810	-	1.701.072	-	-	-	-	1.710.882
BBB	-	-	-	1.363.913	-	226.894	-	-	1.590.807
Bez rejtinga	128.520	-	-	-	-	-	-	1.876	130.396
UKUPNO	128.520	1.003.635	3.778	6.145.872	182.315	1.142.191	27.813	1.876	8.636.000

¹ International institutions

² International institutions

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)**27.3. Kreditni rizik (nastavak)****27.3.1. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)****Geografska koncentracija**

Sljedeća tabela daje informaciju o geografskoj koncentraciji Bančine finansijske imovine na datum 31. decembra 2016. godine.

U hiljadama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Strana valuta u gotovini	-	-	194.846	194.846
Depoziti kod inostranih banaka	2.380.169	590.228	-	2.970.397
SDR kod MMF-a	-	2.642	-	2.642
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	5.025.829	-	-	5.025.829
Monetarno zlato	-	205.102	-	205.102
Ulaganja koja se drže do dospjeća	1.132.328	-	-	1.132.328
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
Ostala finansijska aktiva	-	-	2.217	2.217
31. decembar 2016	8.538.336	825.775	197.063	9.561.174
31. decembar 2015	8.290.177	215.427	130.396	8.636.000

28. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI

28.1 Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke koji se mjere po fer vrijednosti na ponavljajućem nivou, iz perioda u period

Dio finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke mjere se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Naredna tabela pruža informacije o tome kako se utvrđuje fer vrijednost takve finansijske imovine i finansijskih obaveza (s posebnim osvrtom na korištene tehnike vrednovanja i ulazne podatke).

Finansijska imovina / Finansijske obaveze	Fer vrijednost na dan	Hijerarhija fer vrijednosti	Tehnike vrednovanja i ključni ulazni podaci
	31. decembar 2016.		
1) Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (vidjeti Napomenu 6)	Dužnički vrijednosni papiri kojima se trguje na berzama u drugim zemljama: <ul style="list-style-type: none"> • Francuska – 1.136.535 hiljada KM • Belgija – 1.011.011 hiljada KM • Španija – 900.412 hiljada KM • Italija – 585.423 hiljade KM • Njemačka – 541.175 hiljada KM • Austrija – 438.424 hiljade KM • Finska – 229.082 hiljade KM • Holandija – 177.704 hiljade KM • Slovačka – 6.063 hiljade KM 	Nivo 2	Usaglašene cijene – (ponderisani) prosjeck kvota više učesnika koji predlažu kvote cjenovnom servisu.
	31. decembar 2015.		
	Dužnički vrijednosni papiri kojima se trguje na berzama u drugim zemljama: <ul style="list-style-type: none"> • Francuska – 953.567 hiljada KM • Belgija – 589.354 hiljade KM • Španija – 1.701.072 hiljade KM • Italija – 1.363.912 hiljada KM • Njemačka – 531.970 hiljada KM • Austrija – 341.098 hiljada KM • Finska – 232.366 hiljada KM • Holandija – 426.402 hiljade KM • Slovačka – 6.131 hiljada KM 		
2) Monetarno zlato (vidjeti Napomenu 7)	Plemeniti metali kojima se trguje na berzama u drugim zemljama: <ul style="list-style-type: none"> • Švicarska – 205.102 hiljade KM 	Nivo 1	Cijena koja kotira na aktivnom tržištu
	Plemeniti metali kojima se trguje na berzama u drugim zemljama: <ul style="list-style-type: none"> • Švicarska – 182.315 hiljada KM 		

28. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)**28.2 Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke koji se ne mjere po fer vrijednosti na ponavljajućem nivou, iz perioda u period (ali za koje se zahtijeva objavljivanje fer vrijednosti).**

S izuzetkom stavki opisanih u sljedećoj tabeli, Uprava smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza priznatih u finansijskim izvještajima približno odgovara njihovoj fer vrijednosti.

U hiljadama KM	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Finansijska imovina				
<i>Kredit i potraživanja</i>				
- Strana valuta u gotovini	194.846	194.846	128.520	128.520
- Depoziti kod inostranih banaka	2.970.397	2.963.885	1.003.635	1.001.637
- Specijalna prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu	2.642	2.642	3.778	3.778
<i>Ulaganja koja se drže do dospeljeća</i>				
- Ulaganja koja se drže do dospeljeća	1.132.328	1.185.052	1.142.191	1.157.370
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>				
- Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	5.025.829	5.025.829	6.145.872	6.145.872
- Monetarno zlato	205.102	205.102	182.315	182.315
- Ostala ulaganja	27.813	27.813	27.813	27.813
- Ostala finansijska aktiva	2.217	2.217	1.876	1.876
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze držane po amortizovanom trošku:</i>				
- Gotov novac u opticaju	4.066.804	4.066.804	3.499.468	3.499.468
- Depoziti banaka	4.269.143	4.261.731	4.063.537	4.056.286
- Depoziti Vlade i ostalih deponenata	590.392	589.367	501.594	500.699
- Ostale finansijske obaveze	13.043	13.043	22.258	22.258

U hiljadama KM**Hijerarhija fer vrijednosti na dan 31. decembar 2016.**

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina				
<i>Kredit i potraživanja</i>				
- Depoziti kod inostranih banaka	-	2.963.885	-	2.963.885
- Ulaganja koja se drže do dospeljeća	-	1.185.052	-	1.185.052
	-	4.148.937	-	4.148.937
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze držane po amortizovanom trošku:</i>				
- Depoziti banaka	-	4.261.731	-	4.261.731
- Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	589.367	-	589.367
	-	4.851.098	-	4.851.098

28. MJERENJE FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)**28.2 Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke koji se ne mjere po fer vrijednosti na ponavljajućem nivou, iz perioda u period (ali za koje se zahtijeva objavljivanje fer vrijednosti) (nastavak).**

U hiljadama KM

	Hijerarhija fer vrijednosti na dan 31. decembar 2015.			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina				
<i>Kredit i potraživanja</i>				
- Depoziti kod inostranih banaka	-	1.001.637	-	1.001.637
- Ulaganja koja se drže do dospelja	-	1.157.370	-	1.157.370
	-	2.159.007	-	2.159.007
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze držane po amortizovanom trošku:</i>				
- Depoziti banaka	-	4.056.286	-	4.056.286
- Depoziti Vlade i ostalih deponenata	-	500.699	-	500.699
	-	4.556.985	-	4.556.985

Uprava smatra da knjigovodstveni iznosi strane valute u gotovini, specijalnih prava vučenja u Međunarodnom monetarnom fondu, ostale finansijske aktive, gotovog novca u opticaju i ostalih finansijskih obaveza priznatih u finansijskim izvještajima odgovoraju njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Na datume 31. decembra 2016. i 2015. godine vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju uključuju i dionice Banke za međunarodna poravnanja (BIS) u vrijednosti od 27.803 hiljade KM i dionice SWIFT-a u vrijednosti od 10 hiljada KM čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi i stoga se evidentiraju po trošku.

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza uključena gore u kategorije za Nivo 2 utvrđena je u skladu s opšteprihvaćenim modelima procjenjivanja baziranih na analizi diskontovanog novčanog toka, sa diskontnom stopom kao najznačajnijim ulaznim podatkom, a koja odražava kreditni rizik ugovorne strane. Banka koristi diskontnu stopu koja predstavlja ponderisani prosjek kamatnih stopa na depozite pravnih lica, za cijelo bankarsko tržište u BiH.

29. VANBILANSNE STAVKE

Banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada Bosne i Hercegovine i inostranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva Centralne banke Bosne i Hercegovine, oni nisu uključeni u izvještaj o finansijskom položaju Banke.

Također, vanbilansne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Banka djeluje kao agent.

29. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Vanbilansne stavke se sastoje od:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Vrijednosni papiri i sredstva trećih lica koja se drže kod inostranih banaka	356.294	308.646
Depoziti USAID-a	2.539	2.256
Depoziti nerezidenata	2.539	2.256
Depoziti Vijeća ministara BiH	20.941	18.661
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovu sukcesije</i>	39	35
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH – servisiranje vanjskog duga BiH</i>	7.943	6.414
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH – budžet institucija BiH</i>	874	6.422
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	12.085	5.790
Depoziti ostalih rezidenata	7.131	6.069
<i>Depoziti – penzije iz Njemačke</i>	375	-
<i>Depozitni računi banaka</i>	6.756	6.069
Depoziti rezidenata	28.072	24.730
Investicije vezane za vrijednosne papire - Agencija za osiguranje depozita	325.683	281.660
Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire	325.683	281.660
Obaveze za vrijednosne papire i sredstva trećih lica	356.294	308.646

Depoziti USAID-a

Na osnovu Ugovora o finansijskoj pomoći između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država za finansiranje rekonstrukcije, otvoreni su posebni kamatonosni računi pri Bank of America. Banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire

Banka je omogućila Agenciji za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine da investira u vrijednosne papire otvarajući račune (Cash i Custodian Account) koji glase na Banku i Agenciju za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Sve transakcije na ovim računima odvijaju se između Agencije za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine i asset managera. Banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Centralna banka Bosne i Hercegovine drži MMF-ove račune broj 1 i 2 i osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira BiH koji se izdaju za pokriće članstva u MMF-u i za reotkup obaveza. Banka drži SDR kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim rezervama. Banka djeluje kao fiskalni agent u ime BiH u njenim odnosima sa MMF-om, ali nije odgovorna za sredstva i obaveze vezane uz članstvo.

29. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

Konsolidovana pozicija koja slijedi prikazuje sažetak pozicija Bosne i Hercegovine kod MMF-a:

**Konsolidovana pozicija članstva Bosne i Hercegovine u MMF-u
na dan 31. decembra 2016. godine**

U hiljadama KM

Aktiva			
Kvota		661.501	
Držanje SDR		2.641	
Obračunata kamata na držanje SDR		1	
Ukupno aktiva		664.143	
Pasiva			
MMF-ov račun br. 1 (Napomena 16)			1.654
MMF-ov račun br. 2 (Napomena 16)			57
Vrijednosni papiri			1.687.755
Računi plativih troškova			2.157
Alokacija SDR			401.306
Obračunata kamata na alokaciju SDR			144
Ukupno pasiva			2.093.073
Neto članska pozicija kod MMF-a			
Obaveze BiH prema MMF-u koje uglavnom nastaju iz reotkupa i prilagođavanja vrijednosti valute		1.428.930	
Neto članska pozicija		1.428.930	
		2.093.073	2.093.073
Ukupno konsolidovana pozicija – aktiva i pasiva		2.093.073	2.093.073
MMF-ov račun br. 1		(1.654)	(1.654)
MMF-ov račun br. 2		(57)	(57)
Ukupno bruto pozicija BiH u MMF-u – aktiva i pasiva		2.091.362	2.091.362

Držanje SDR, obračunata kamata na držanje SDR, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2 odražavaju račune koji se drže u izvještaju o finansijskom položaju Banke.

Za potrebe Konsolidovane pozicije Bosne i Hercegovine u MMF-u, bruto pozicija BiH uvećana je za MMF-ove račune broj 1 i 2.

29. VANBILANSNE STAVKE (NASTAVAK)

**Konsolidovana pozicija članstva Bosne i Hercegovine u MMF-u
na dan 31. decembra 2015. godine**

U hiljadama KM

Aktiva		
Kvota	420.964	
Držanje SDR	3.778	
Obračunata kamata na držaje SDR	-	
Ukupno aktiva	424.742	
Pasiva		
MMF-ov račun br. 1 (Napomena 16)		1.058
MMF-ov račun br. 2 (Napomena 16)		37
Vrijednosni papiri		1.456.417
Računi plativih troškova		1.843
Alokacija SDR		400.516
Obračunata kamata na alokaciju SDR		34
Ukupno pasiva		1.859.905
Neto članska pozicija kod MMF-a		
Obaveze BiH prema MMF-u koje uglavnom nastaju iz reotkupa i prilagođavanja vrijednosti valute	1.435.163	
Neto članska pozicija	1.435.163	
	1.859.905	1.859.905
Ukupno konsolidovana pozicija – aktiva i pasiva		
MMF-ov račun br. 1	(1.058)	(1.058)
MMF-ov račun br. 2	(37)	(37)
Ukupno bruto pozicija BiH u MMF-u – aktiva i pasiva	1.858.810	1.858.810

30. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine zahtijeva da ukupan iznos njene monetarne pasive nikada ne bude veći od njenih neto deviznih rezervi.

Detalji poštovanja tog pravila su sljedeći:

U hiljadama KM	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Strana aktiva	9.531.144	8.606.311
Pasiva prema nerezidentima	2.158	1.327
Neto devizne rezerve (strana aktiva minus pasiva prema nerezidentima)	9.528.986	8.604.984
Monetarna pasiva	8.926.339	8.064.599
Neto strana aktiva (neto devizne rezerve minus monetarna pasiva)	602.647	540.385

Monetarnu pasivu Banke po Zakonu o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine čine gotov novac u opticaju i domaći depoziti banaka i drugih rezidenata.

31. **DOMAĆI PLATNI SISTEM I SISTEM ZA PORAVNANJA**

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Banka je odgovorna za uspostavljanje i održavanje domaćeg platnog sistema i sistema za poravnanje. Od januara 2001. godine, Banka je uspostavila dva sistema poravnanja u cilju obezbjeđenja efikasnog poravnanja domaćih međubankarskih platnih transakcija: sistem bruto poravnanja u realnom vremenu („BPRV“) i žirokliring („ŽK“).

Kreditni rizik

BPRV sistem omogućava učesnicima tj. Banci i licenciranim komercijalnim bankama da vrše pojedinačna i trenutna poravnanja platnih naloga odobravajući i zadužujući račun za poravnanje u domaćoj valuti otvoren kod Centralne banke. Kroz ŽK sistem Banka obezbjeđuje kliring usluge koje proističu po osnovu izvršavanja platnih naloga po principu multilateralnog kliringa.

Svaki učesnik platnih sistema je dužan da prije poravnanja platnih naloga ima obezbijeđena sredstva na računu za poravnanje otvorenom kod Banke i mora zadovoljavati određene tehničke zahtjeve.

U skladu sa ulogom Banke kako je definisano Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, Banka ne smije na bilo koji način kreditirati učesnike BPRV i ŽK sistema s ciljem obezbjeđivanja likvidnosti u sistemu na bilo koji način.

Operativni rizik

U cilju minimiziranja operativnog rizika unutar domaćeg platnog sistema i sistema za poravnanje, izdata su Operativna pravila za BPRV i ŽK sisteme koja određuju minimalne standarde sigurnosti za funkcionisanje sistema.

Važeći sigurnosni ciljevi, politike i procedure imaju svrhu da obezbijede sigurnosne mjere i karakteristike. Kompjuterski sistemi i mreže funkcionišu u skladu sa uspostavljenim ciljevima i politikama. Sigurnosni ciljevi i politike se periodično pregledavaju. Od svakog pojedinog učesnika se također zahtijeva da posjeduje određene sigurnosne mjere i kontrole za izvršavanja plaćanja.

Banka je definisala sljedeće procedure za poravnanja u slučaju nepredviđenih situacija:

- **Planovi i mjere za nepredviđene situacije:** u slučaju prekida u redovnom funkcionisanju platnog sistema i sistema za poravnanje ili nekog drugog nepredviđenog događaja, Banka je definisala mjere za nepredviđene situacije kako bi osigurala kontinuitet u funkcionisanju pouzdanih, ispravnih i zakonitih platnih transakcija u platnom sistemu i sistemu za poravnanje.
- **Rezervna lokacija:** Banka je osim primarne lokacije za platne sisteme (BPRV, ŽK i SWIFT), na kojoj postoje redundantni sistemi (u slučaju pada jednog, prelazi se na drugi sistem na primarnoj lokaciji), uspostavila i funkcionalan DR (Disaster Recovery) sistem na lokaciji Glavne banke Republike Srpske Centralne banke Bosne i Hercegovine Banja Luka.

Rukovodstvo Banke smatra da sistem posjeduje dovoljan kapacitet za održavanje pouzdanog operativnog rada čije funkcionisanje nikada do sada nije bilo ugroženo od njegove implementacije.

32. **DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA**

U periodu između 31. decembra 2016. godine i datuma izdavanja ovih finansijskih izvještaja nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.

4. PUBLIKACIJE I WEB-SERVISI

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednjim trendovima u makroekonomskom okruženju koja se od maja 2013. godine objavljuje na web-stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platnog bilansa Bosne i Hercegovine.
Godišnji izvještaj	Publikacija sadrži izvještaj o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijski izvještaj, koji CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvještaj o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sistemu, te procjenu otpornosti sistema na identifikovane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web-stranici CBBiH.
<p>WEB-STRANICA</p> <p>www.cbbh.ba</p> <p>e-mail:</p> <p>contact@cbbh.ba</p> <p>pr@cbbh.ba</p> <p>TWITTER@CBBiH</p>	<p>Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovu Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obavezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvještaja, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu.</p> <p>Web-stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine, te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se također može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnji izvještaji, mjesečni bilansi stanja, kvartalni bilteni, izvještaj o finansijskoj stabilnosti, platni bilans BiH, platni promet...), te spisak svih komercijalnih banaka u BiH.</p> <p>Publikacije i statistički podaci objavljuju se u općeprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se također objavljuje kursna lista, koja se mijenja jednom dnevno, te ostale relevantne novosti i saopćenja za javnost.</p> <p>Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku.</p> <p>U 2013. godini CBBiH je, s ciljem povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva, pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter.</p> <p>Putem tog profila objavljuju se podaci koji se inače objavljuju na web-stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni.</p> <p>Način komuniciranja prilagođen je ciljanoj javnosti.</p>

5. STATISTIČKE TABELE

T01 Glavni ekonomski indikatori								
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016. *
Nominalni BDP BiH, (u milionima KM) ¹⁾ tekuće cijene	24.780	25.346	26.210	26.193	26.743	27.304	28.659	30.389
Godišnji rast realnog BDP-a (u%) ¹⁾	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,1	3,1	3,0
Stopa rasta potrošačkih cijena u BiH ²⁾	u procentima							
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1
Godišnja stopa rasta CPI za decembar	0,0	3,1	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3
Budžet opće vlade ³⁾	u procentima BDP-a							
Prihodi	41,7	42,9	43,3	43,8	42,7	43,8	43,0	...
Rashodi ⁴⁾	46,1	45,3	44,6	45,8	44,8	45,8	40,4	...
Saldo	-4,3	-2,4	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	...
Novac i kredit	u procentima BDP-a							
Novac u širem smislu (M2)	51,3	53,8	55,0	56,9	60,2	63,2	65,0	66,5
Kreditni nevladinim sektorima	53,8	54,1	54,5	56,2	56,6	56,3	54,8	53,4
Platni bilans								
Bruto devizne rezerve								
U milionima KM	6.212	6.458	6.424	6.509	7.068	7.826	8.606	9.531
U milionima USD	4.416	4.372	4.569	4.274	4.797	5.309	4.883	5.391
U mjesecima uvoza robe i usluga	6,2	6,0	5,3	5,3	5,9	6,1	6,8	7,3
Saldo tekućeg računa								
U milionima KM	-1.588	-1.531	-2.483	-2.269	-1.415	-2.006	-1.576	-1.310
U milionima USD	-1.129	-1.037	-1.766	-1.490	-960	-1.361	-894	-741
U procentima BDP-a	-6,4	-6,0	-9,5	-8,7	-5,3	-7,3	-5,5	-4,3
Saldo robne razmjene								
U milionima KM	-7.632	-7.426	-8.080	-8.002	-7.316	-8.101	-7.418	-7.199
U milionima USD	-5.425	-5.028	-5.747	-5.255	-4.965	-5.496	-4.208	-4.072
U procentima BDP-a	-30,8	-29,3	-30,8	-30,5	-27,4	-29,7	-25,9	-23,7
Vanjski dug sektora vlade**								
U milionima KM	5.236	6.291	6.663	7.212	7.563	8.442	8.691	8.871
U milionima USD	3.839	4.272	4.408	4.861	5.330	5.249	4.855	4.781
U procentima BDP-a	21,1	24,8	25,4	27,5	28,3	30,9	30,3	29,2
Servisiranje vanjskog duga sektora vlade ⁵⁾								
U milionima KM	246	301	340	413	685	761	581	723
U milionima USD	175	204	242	271	465	516	330	409
U procentima izvoza robe i usluga	4,0	4,0	4,0	4,9	7,6	8,2	5,9	6,8

Napomena:

1) Izvor: Agencija za statistiku BiH, "Bruto domaći proizvod za BiH 2016, Proizvodni pristup"

*BDP za 2016. godinu je procjena Direkcije za ekonomsko planiranje, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja zvaničnog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

2) Izvor: Agencija za statistiku BiH

3) Izvor: GFS, Centralna banka BiH

4) Rashodi uključuju i neto nabavku stalnih sredstava.

5) Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

**Podaci revidirani od 2009. godine u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 17.02.2017. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brčko Distrikta.

T02	Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)							
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.*
Nominalni BDP (u milionima KM)	24.780	25.346	26.210	26.193	26.743	27.304	28.659	30.389
Nominalni BDP (u milionima USD)	17.614	17.162	18.640	17.202	18.149	18.524	16.259	17.188
BDP po stanovniku BiH (u KM)	6.996	7.158	7.408	7.410	7.574	7.744	8.146	8.646
BDP po stanovniku BiH (u USD)	4.973	4.847	5.269	4.866	5.140	5.253	4.622	4.890
Godišnji rast realnog BDP (u%)	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,1	3,1	3,0
Broj stanovnika (u hiljadama) ¹⁾	3.542	3.541	3.538	3.535	3.531	3.526	3.518	3.515
Prosječni godišnji kurs BAM/USD	1,406800	1,476900	1,406117	1,522700	1,473557	1,474019	1,762605	1,768011

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, "Bruto domaći proizvod - proizvodni pristup - prvi podaci". Podatak o prosječnom godišnjem kursu BAM/USD izvor je CBBiH

1) Broj stanovnika je preuzet iz TB 01 - "Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, dohodovnom i rashodnom pristupu_2006-2015. godina, 2015. Procjena broja stanovnika za 2016. godinu uključuje dostupne podatke o prirodnom prirastu sa krajem marta 2016. godine; Izvor: Agencija za statistiku BiH

* BDP za 2016. godinu je procjena Direkcije za ekonomska planiranja, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja zvaničnog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

T03 Indeks industrijske proizvodnje							
		Mjesec / isti mjesec prethodne godine			Period / isti period prethodne godine		
Godina	Mjesec	FBiH	RS	BiH	FBiH	RS	BiH
2006.	12.	106,7	128,5	...	110,4	119,1	...
2007.	12.	98,4	102,0	...	108,6	101,4	106,6
2008.	12.	109,4	199,6	...	107,9	116,8	107,3
2009.	12.	90,1	121,0	95,5	88,4	119,0	96,7
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	101,9
2016	12.	103,0	120,0	104,4	102,6	108,2	103,4
2016.	01.	96,4	93,7	96,8	96,3	93,7	96,8
	02.	104,9	104,8	106,1	100,5	99,5	101,4
	03.	105,3	122,1	111,2	102,7	107,5	104,9
	04.	104,3	102,9	102,7	102,3	106,3	104,3
	05.	103,0	106,7	104,0	102,5	106,4	104,2
	06.	109,0	104,1	107,0	103,6	106,0	104,7
	07.	98,2	106,8	99,8	102,8	105,8	104,0
	08.	100,8	107,9	103,8	102,5	106,1	103,9
	09.	99,6	114,3	104,1	102,2	107,0	104,0
	10.	104,9	106,2	104,2	102,4	106,9	104,0
	11.	104,0	109,2	105,3	102,6	107,1	104,1
	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.

Napomena:

Indeks industrijske proizvodnje za period / isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T04 Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)				
Godina	Mjesec	Mjesec/prethodni mjesec tekuće godine	Mjesec/isti mjesec prethodne godine	Period/isti period prethodne godine
2006.	12.	...	104,6	106,1
2007.	12.	...	104,9	101,5
2008.	12.	...	103,8	107,4
2009.	12.	...	100,0	99,6
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,8	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2016.	01.	100,2	99,2	99,2
	02.	99,8	98,7	99,0
	03.	100,0	98,2	98,7
	04.	99,7	98,4	98,6
	05.	100,1	98,5	98,6
	06.	99,7	98,5	98,6
	07.	99,7	99,0	98,7
	08.	99,7	98,8	98,7
	09.	100,0	98,9	98,7
	10.	100,8	99,3	98,7
	11.	100,2	99,7	98,8
	12.	99,9	99,7	98,9

Izvor:

Agencija za statistiku BiH od 2006. a do 2006. Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.

Napomena:

Do 2006. prikazan je indeks cijena na malo na nivou BiH i izračunat je kao ponderisani prosjek mjesečnih indeksa cijena entiteta, gdje ponder predstavlja učešće entiteta u BDP-u (vidi napomenu T01).

Za 2006. i dalje prikazan je indeks potrošačkih cijena.

Indeks cijena za period/isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T05		Prosječne bruto i neto plate i penzije (u KM)										
		Bruto plate				Neto plate				Penzije		
Godina	Mjesec	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
2006.		887	793	1.048	869	603	521	674	586	238	215	208
2007.		974	875	1.088	935	662	585	684	645	284	230	243
2008.		1.105	1.132	1.139	1.113	751	755	730	752	340	309	310
2009.		1.204	1.204	1.194	1.204	792	788	769	790	346	335	326
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.232	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2016.	01.	1.275	1.313	1.289	1.286	834	816	830	829	368	343	326
	02.	1.260	1.349	1.294	1.286	825	838	833	829	373	343	327
	03.	1.292	1.346	1.313	1.308	845	837	842	843	372	342	328
	04.	1.268	1.339	1.292	1.290	830	832	829	830	371	342	326
	05.	1.279	1.351	1.296	1.300	837	841	833	838	370	342	326
	06.	1.268	1.358	1.297	1.299	834	845	833	837	370	342	326
	07.	1.270	1.350	1.275	1.293	831	838	817	832	369	342	326
	08.	1.294	1.349	1.271	1.309	846	838	818	843	369	342	326
	09.	1.283	1.341	1.287	1.299	839	834	833	837	369	342	327
	10.	1.282	1.344	1.270	1.299	838	837	819	837	369	342	327
	11.	1.303	1.345	1.291	1.315	851	839	831	847	369	342	326
	12.	1.318	1.343	1.303	1.325	861	835	838	853	369	341	326

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS i Statistički biro Brčko distrikta.

Napomena:

Od 1. 1. 2006. u bruto i neto plate na nivou BiH uključene su i plate Brčko distrikta.

T06 Monetarni agregati (na kraju perioda, u milionima KM)													
Godina	Mjesec	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni novac	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 = 3+4+5	12 = 6+7	13 = 8+9+10	14 = 12+13
2006.	12.	2.154,2	2.891,9	10,5	1.978,3	2.761,4	1.365,4	691,3	3.105,4	5.056,6	4.739,8	5.162,0	9.901,8
2007.	12.	2.439,7	3.777,1	12,2	2.185,3	3.546,6	1.726,5	833,8	3.661,1	6.229,0	5.731,9	6.221,3	11.953,2
2008.	12.	2.552,4	3.144,2	7,4	2.302,4	3.388,8	1.776,2	1.107,2	3.864,7	5.704,0	5.691,2	6.748,1	12.439,3
2009.	12.	2.267,7	3.375,1	6,0	2.009,5	3.536,3	1.844,3	1.078,0	4.241,0	5.648,9	5.545,8	7.163,3	12.709,1
2010.	12.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12.	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12.	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014.	12.	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2016.	01.	3.449,1	4.116,9	44,3	3.017,1	5.085,4	3.581,6	1.370,8	5.546,4	7.610,3	8.102,5	10.498,9	18.601,3
	02.	3.484,3	3.987,6	49,4	3.013,8	5.119,9	3.574,6	1.396,8	5.523,3	7.521,4	8.133,7	10.494,7	18.628,4
	03.	3.503,2	3.942,2	50,4	3.035,4	5.193,0	3.631,1	1.419,9	5.510,5	7.495,8	8.228,4	10.561,5	18.789,8
	04.	3.543,6	4.002,9	60,0	3.102,1	5.221,3	3.671,2	1.431,8	5.496,7	7.606,5	8.323,3	10.599,7	18.923,0
	05.	3.597,1	3.922,6	6,0	3.103,9	5.275,9	3.629,6	1.438,1	5.468,3	7.525,7	8.379,8	10.536,0	18.915,8
	06.	3.622,2	3.949,4	34,8	3.155,7	5.330,8	3.647,9	1.429,9	5.457,9	7.606,4	8.486,5	10.535,7	19.022,2
	07.	3.773,3	3.921,8	27,2	3.318,4	5.484,9	3.581,7	1.529,9	5.452,2	7.722,2	8.803,2	10.563,8	19.367,0
	08.	3.907,9	4.032,2	27,8	3.323,1	5.646,6	3.617,7	1.529,7	5.467,5	7.967,8	8.969,7	10.614,9	19.584,7
	09.	3.985,4	4.160,1	31,2	3.361,1	5.636,9	3.706,1	1.503,7	5.460,2	8.176,8	8.998,1	10.670,0	19.668,0
	10.	4.004,2	4.092,3	43,0	3.318,6	5.789,3	3.685,6	1.544,2	5.448,5	8.139,5	9.107,9	10.678,4	19.786,2
	11.	3.980,2	4.245,3	48,3	3.289,5	5.882,5	3.758,2	1.604,6	5.452,0	8.273,8	9.172,0	10.814,8	19.986,8
	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Gotovina izvan monetarnih vlasti je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH i predstavlja gotov novac izvan Centralne banke (monetarnih vlasti). Depoziti komercijalnih banaka predstavljaju sredstva komercijalnih banaka na računima kod CBBiH. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti predstavljaju depozite drugih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Fondovi socijalne sigurnosti/zaštite na entitetskom nivou (iz Federacije BiH: Fond PIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zapošljavanje Federacije BiH, a iz Republike Srpske: Fond penzijsko-invalidskog osiguranja RS, Fond zdravstva RS, Fond za zapošljavanje RS i Fond za dječiju zaštitu RS) klasifikovani su na nivo centralne vlade. Gotovina izvan banaka je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8) i predstavlja gotov novac u opticaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Prenosivi ili transferabilni depoziti u domaćoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi i ostali depoziti u stranoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) je u cjelosti preuzet iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8), a čine ga gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Prema nacionalnoj definiciji, novčanu masu čine svi prenosivi i ostali depoziti domaćih nebankarskih i nevladinih sektora, kao i sektora lokalne vlade u domaćoj i stranoj valuti. Depoziti entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite priključeni su centralnoj vladi na entitetskom nivou i time isključeni iz Novčane mase ili Monetarnih agregata. Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM je definisan kao istoimena pozicija u Monetarnom pregledu (tabela 7) i obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

T07 Monetarni pregled (na kraju perioda, u milionima KM)												
AKTIVA												
Godina	Mjesec	Neto strana aktiva			Potraživanja od domaćih sektora							Ukupno
		Strana aktiva		Strana pasiva	Potraživanja od centralne vlade (neto)	Potraživanja od kantona i opština	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora		
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12=6+...+11	13 = 5+12
2006.	12.	7.835,7	-3.696,4	4.139,3	-971,9	62,3	248,3	4.086,1	89,4	4.450,8	7.965,0	12.104,3
2007.	12.	10.285,0	-4.818,5	5.466,5	-2.378,4	96,1	271,3	5.315,7	159,6	5.793,5	9.257,9	14.724,4
2008.	12.	9.429,7	-6.000,0	3.429,7	-1.655,8	148,3	256,4	6.751,6	169,2	6.804,5	12.474,1	15.903,8
2009.	12.	9.430,9	-5.386,9	4.043,9	-1.294,6	195,6	268,2	6.682,5	103,0	6.411,3	12.365,8	16.409,8
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6.965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7.166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7.473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6
2016.	01.	10.885,7	-2.362,4	8.523,3	234,0	530,8	404,7	7.419,8	68,5	7.853,4	16.511,2	25.034,5
	02.	10.773,3	-2.261,9	8.511,4	242,4	531,3	393,8	7.516,4	70,2	7.866,1	16.620,1	25.131,4
	03.	10.831,5	-2.316,2	8.515,3	307,3	525,7	384,6	7.537,8	80,6	7.920,8	16.756,9	25.272,2
	04.	10.853,2	-2.218,2	8.634,9	251,5	523,2	383,5	7.573,4	70,4	7.957,9	16.759,8	25.394,8
	05.	10.887,8	-2.232,6	8.655,3	269,8	523,9	377,6	7.486,5	69,4	7.961,8	16.689,0	25.344,2
	06.	11.049,1	-2.385,3	8.663,8	228,4	525,4	378,2	7.553,4	81,6	7.993,1	16.760,1	25.423,9
	07.	11.275,8	-2.233,9	9.041,8	188,0	519,4	378,2	7.629,5	76,8	8.017,3	16.809,3	25.851,1
	08.	11.596,6	-2.179,0	9.417,5	168,2	502,7	377,3	7.526,4	66,4	8.031,7	16.672,8	26.090,3
	09.	11.713,4	-2.172,2	9.541,2	63,6	538,7	389,6	7.527,6	66,7	8.056,9	16.643,0	26.184,2
	10.	11.857,4	-2.180,8	9.676,6	-23,4	529,1	385,0	7.573,1	66,2	8.111,7	16.641,9	26.318,5
	11.	11.896,5	-2.162,8	9.733,6	29,6	527,4	384,6	7.613,7	64,9	8.136,6	16.756,8	26.490,4
	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Monetarni pregled prikazuje konsolidovane podatke Bilansa stanja CBBiH - monetarnih vlasti (tabela 8) i Konsolidovanog bilansa komercijalnih banaka BiH (tabela 9). Neto strana aktiva predstavlja razliku između zbira stranih aktiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbira stranih pasiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Domaći krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora uz napomenu da su potraživanja od centralne vlade iskazana u neto iznosu, tj. umanjena za depozite centralne vlade kod CBBiH i kod komercijalnih banaka BiH. Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske Fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zaštite se klasifikuju na nivo centralne vlade kao entitetski vanbudžetski fondovi, što se direktno odražava na podatke o neto potraživanjima od centralne vlade u Monetarnom pregledu.

T07		Monetarni pregled (na kraju perioda, u milionima KM)													
PASIVA															
Novčana masa (M2)															
Novac (M1) Kvazi-novac (QM)															
Godina	Mjesec	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti		Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti			Vrijednosni papiri	Kredit	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12=6+...+11	13 = 5+12	14	15=10+...+14	
2006.	12.	1.978,3	2.761,4	4.739,8	691,3	1.365,4	3.105,4	5.162,0	9.901,8	0,0	114,0	1.897,3	191,2	12.104,3	
2007.	12.	2.185,3	3.546,6	5.731,9	833,8	1.726,5	3.661,1	6.221,3	11.953,2	5,2	106,1	2.355,0	304,9	14.724,4	
2008.	12.	2.302,4	3.388,8	5.691,2	1.107,2	1.776,2	3.864,7	6.748,1	12.439,3	17,9	264,3	2.770,9	411,4	15.903,8	
2009.	12.	2.009,5	3.536,3	5.545,8	1.078,0	1.844,3	4.241,0	7.163,3	12.709,1	13,6	446,7	2.821,8	418,5	16.409,8	
2010.	12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1	
2011.	12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2	
2012.	12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2	
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1	
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9	
2015.	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1	
2016.	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	
2016.	01.	3.017,1	5.085,4	8.102,5	1.370,8	3.581,6	5.546,4	10.498,9	18.601,3	8,0	597,0	4.227,7	1.600,4	25.034,5	
	02.	3.013,8	5.119,9	8.133,7	1.396,8	3.574,6	5.523,3	10.494,7	18.628,4	7,9	588,2	4.287,5	1.619,4	25.131,4	
	03.	3.035,4	5.193,0	8.228,4	1.419,9	3.631,1	5.510,5	10.561,5	18.789,8	7,9	585,3	4.310,5	1.578,6	25.272,2	
	04.	3.102,1	5.221,3	8.323,3	1.431,8	3.671,2	5.496,7	10.599,7	18.923,0	8,0	587,4	4.322,2	1.554,1	25.394,8	
	05.	3.103,9	5.275,9	8.379,8	1.438,1	3.629,6	5.468,3	10.536,0	18.915,8	8,0	537,6	4.399,5	1.483,3	25.344,2	
	06.	3.155,7	5.330,8	8.486,5	1.429,9	3.647,9	5.457,9	10.535,7	19.022,2	8,0	528,7	4.401,3	1.463,7	25.423,9	
	07.	3.318,4	5.484,9	8.803,2	1.529,9	3.581,7	5.452,2	10.563,8	19.367,0	8,0	533,9	4.495,4	1.446,8	25.851,1	
	08.	3.323,1	5.646,6	8.969,7	1.529,7	3.617,7	5.467,5	10.614,9	19.584,7	7,9	525,3	4.517,5	1.455,0	26.090,3	
	09.	3.361,1	5.636,9	8.998,1	1.503,7	3.706,1	5.460,2	10.670,0	19.668,0	7,9	520,6	4.541,4	1.446,1	26.184,2	
	10.	3.318,6	5.789,3	9.107,9	1.544,2	3.685,6	5.448,5	10.678,4	19.786,2	8,0	528,6	4.449,4	1.546,3	26.318,5	
	11.	3.289,5	5.882,5	9.172,0	1.604,6	3.758,2	5.452,0	10.814,8	19.986,8	8,0	511,9	4.456,6	1.527,1	26.490,4	
	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Kvazi-novac QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostalu pasivu čine vrijednosni papiri, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto). Prema novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasive se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (nerasporedene) stavke pasive umanjene za nelocirane (nerasporedene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su takođe uključeni i ograničeni depoziti, protivstavke fondova i vladini fondovi za kreditiranje.

T08 Bilans stanja CBBiH (na kraju perioda, u milionima KM)											
AKTIVA						PASIVA					
Godina	Mjesec	Strana aktiva	Potraživanja od privatnog sektora	Ukupno	Rezervni novac		Strana pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno
					Gotovina izvan monetarnih vlasti						
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 7+...+11
2006.	12.	5.479,5	2,3	5.481,8	2.154,2	5.056,6	1,0	126,1	301,0	-2,9	5.481,8
2007.	12.	6.726,3	2,2	6.728,5	2.439,7	6.229,0	0,9	74,8	386,4	37,4	6.728,5
2008.	12.	6.323,6	2,1	6.325,6	2.552,4	5.704,0	1,0	23,4	499,3	97,9	6.325,6
2009.	12.	6.239,9	1,9	6.241,8	2.267,7	5.648,9	0,9	56,7	502,5	33,0	6.241,8
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4
2016.	01.	8.665,5	1,2	8.666,8	3.449,1	7.610,3	1,3	436,0	643,1	-23,8	8.666,8
	02.	8.602,3	1,3	8.603,6	3.484,3	7.521,4	1,1	429,5	675,4	-23,8	8.603,6
	03.	8.621,1	1,5	8.622,6	3.503,2	7.495,8	2,0	478,4	670,2	-23,8	8.622,6
	04.	8.733,9	1,3	8.735,2	3.543,6	7.606,5	1,6	502,3	666,6	-41,7	8.735,2
	05.	8.664,1	1,4	8.665,5	3.597,1	7.525,7	1,1	508,9	672,2	-42,5	8.665,5
	06.	8.800,5	1,5	8.802,0	3.622,2	7.606,4	1,2	519,3	718,4	-43,4	8.802,0
	07.	8.969,7	1,3	8.971,0	3.773,3	7.722,2	2,8	561,1	727,4	-42,5	8.971,0
	08.	9.167,6	1,4	9.169,0	3.907,9	7.967,8	2,4	527,7	713,4	-42,3	9.169,0
	09.	9.473,1	1,4	9.474,5	3.985,4	8.176,8	1,8	620,7	718,6	-43,4	9.474,5
	10.	9.374,0	1,2	9.375,3	4.004,2	8.139,5	2,9	582,6	692,4	-42,2	9.375,3
	11.	9.448,1	1,3	9.449,4	3.980,2	8.273,8	2,8	550,8	665,5	-43,6	9.449,4
	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Napomena:

Strana aktiva CBBiH - monetarnih vlasti obuhvata zlato, devize u trezoru CBBiH, devizne depozite kod inostranih banaka, raspolaganje SDR, strane vrijednosne papire i ostalo. Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u opticaju izvan centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Strana pasiva CBBiH obuhvata kratkoročne obaveze prema nerezidentima, depozite nerezidenata i ostale kratkoročne obaveze prema nerezidentima i obaveze prema MMF-u (računi 1 i 2). Depoziti centralne vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

T09 Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH (na kraju perioda, u milionima KM)									
AKTIVA									
Godina	Mjesec	Rezerve	Strana aktiva	Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9
2006.	12.	3.063,6	2.356,1	69,8	248,3	4.086,1	89,4	4.448,9	14.362,2
2007.	12.	4.022,9	3.558,6	127,5	271,3	5.315,7	159,6	5.791,7	19.247,3
2008.	12.	3.393,3	3.106,1	265,5	256,4	6.751,6	169,2	6.802,8	20.744,9
2009.	12.	3.632,0	3.190,3	355,5	268,2	6.682,5	103,0	6.409,8	20.641,1
2010.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3
2011.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9
2012.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7
2016.	01.	4.552,7	2.220,2	2.132,5	404,7	7.419,8	68,5	7.852,8	24.651,2
	02.	4.460,9	2.171,0	2.141,9	393,8	7.516,4	70,2	7.865,5	24.619,6
	03.	4.412,9	2.210,3	2.163,7	384,6	7.537,8	80,6	7.920,2	24.710,2
	04.	4.448,1	2.119,2	2.178,0	383,5	7.573,4	70,4	7.957,4	24.730,0
	05.	4.387,6	2.223,8	2.206,7	377,6	7.486,5	69,4	7.961,3	24.712,8
	06.	4.419,8	2.248,6	2.149,7	378,2	7.553,4	81,6	7.992,5	24.823,9
	07.	4.380,6	2.306,0	2.133,5	378,2	7.629,5	76,8	8.016,9	24.921,5
	08.	4.622,3	2.428,9	2.199,0	377,3	7.526,4	66,4	8.031,2	25.251,6
	09.	4.788,8	2.240,3	2.174,9	389,6	7.527,6	66,7	8.056,4	25.244,3
	10.	4.779,5	2.483,3	2.142,8	385,0	7.573,1	66,2	8.111,3	25.541,3
	11.	4.937,6	2.448,3	2.153,7	384,6	7.613,7	64,9	8.136,1	25.739,0
	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Konsolidovani bilans komercijalnih banaka obuhvata Konsolidovane bilanse komercijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne banke Republike Srpske, Brčko distrikta (od jula 2001. do novembra 2002), NBRS (do decembra 1998) i NBBiH (do novembra 2002). Konsolidovana su međusobna potraživanja i obaveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka sastoje se od gotovine u trezorima banaka i depozita banaka kod CBBiH. Strana aktiva komercijalnih banaka obuhvata: devize u trezorima, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti kod nerezidenata, kredite nerezidentima, vrijednosne papire nerezidenata u stranoj valuti i ostala potraživanja od nerezidenata. Potraživanja od generalne vlade obuhvataju potraživanja od svih nivoa vlada: centralne vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta) i necentralne vlade (vlada kantona i općinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvataju: potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća, nefinansijskih privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Bilans stanja komercijalnih banaka Federacije BiH sadrži pored aktivnog podbilansa i podatke pasivnog podbilansa. Pasivni podbilans sadrži obaveze po stranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana od 31. marta 1992. Ove obaveze će preuzeti Ministarstvo finansija Federacije BiH u procesu privatizacije u skladu s entitetskim Zakonom o početnom bilansu preduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

T09 Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH (na kraju perioda, u milionima KM)												
PASIVA												
Godina	Mjesec	Depoziti centralne vlade	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kredit	Strana pasiva	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2006.	12.	853,3	2.751,0	691,3	1.365,4	3.105,4	0,0	114,0	3.695,4	1.596,3	190,2	14.362,2
2007.	12.	2.335,0	3.534,4	833,8	1.726,5	3.661,1	5,2	106,1	4.817,5	1.968,6	259,1	19.247,3
2008.	12.	1.749,7	3.381,4	1.107,2	1.776,2	3.864,7	17,9	264,3	5.999,0	2.271,6	312,9	20.744,9
2009.	12.	1.397,9	3.530,3	1.078,0	1.844,3	4.241,0	13,6	446,7	5.386,1	2.319,4	383,9	20.641,1
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2016.	01.	931,8	5.041,1	1.370,8	3.581,6	5.546,4	8,0	597,0	2.361,1	3.584,7	1.628,7	24.651,2
	02.	938,8	5.070,4	1.396,8	3.574,6	5.523,3	7,9	588,2	2.260,8	3.612,1	1.646,7	24.619,6
	03.	852,2	5.142,5	1.419,9	3.631,1	5.510,5	7,9	585,3	2.314,2	3.640,3	1.606,2	24.710,2
	04.	901,0	5.161,3	1.431,8	3.671,2	5.496,7	8,0	587,4	2.216,6	3.655,7	1.600,3	24.730,0
	05.	904,1	5.269,9	1.438,1	3.629,6	5.468,3	8,0	537,6	2.231,4	3.727,3	1.498,5	24.712,8
	06.	876,7	5.296,0	1.429,9	3.647,9	5.457,9	8,0	528,7	2.384,0	3.682,9	1.511,9	24.823,9
	07.	865,1	5.457,7	1.529,9	3.581,7	5.452,2	8,0	533,9	2.231,1	3.768,0	1.493,9	24.921,5
	08.	1.000,5	5.618,9	1.529,7	3.617,7	5.467,5	7,9	525,3	2.176,6	3.804,0	1.503,5	25.251,6
	09.	952,0	5.605,7	1.503,7	3.706,1	5.460,2	7,9	520,6	2.170,4	3.822,8	1.494,8	25.244,3
	10.	1.054,4	5.746,3	1.544,2	3.685,6	5.448,5	8,0	528,6	2.177,8	3.757,1	1.590,9	25.541,3
	11.	1.045,9	5.834,2	1.604,6	3.758,2	5.452,0	8,0	511,9	2.160,0	3.791,1	1.573,1	25.739,0
	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Depoziti centralne vlade uključuju prenosive i ostale depozite u domaćoj i stranoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i općina), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privatnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima). Strana pasiva komercijalnih banaka obuhvata obaveze banaka prema nerezidentima po osnovu prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih računa dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti na strani pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obračunata kamata.

Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) takođe obuhvataju i ograničene depozite.

T10		Kamatne stope na kredite stanovništvu (u procentima, na godišnjem nivou)																	
		Stanovništvo															Revolving krediti, prekoračenja i kreditne kartice (kreditna pogodnost i produženi kredit)*		
		Kamatne stope na kredite u KM				Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom											Kamatne stope na kredite u KM		Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom
		Potrošački krediti		Ostali krediti		Potrošački krediti		Stambeni krediti			Ostali krediti			Kamatne stope na kredite u KM		Prekoračenja			
Godina	Period	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	preko 10 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	Prekoračenja	Kreditna kartica sa produženim kreditom	Prekoračenja		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
Ponderisani mjesečni prosjeci																			
2012.	12.	8,058	7,159	8,686	8,030	8,193	...	6,626	8,288	7,425	6,990	8,969	8,905	8,149	13,123	13,825	13,742		
2013.	12.	7,738	...	7,664	7,018	7,248	8,542	6,360	7,497	7,375	6,056	8,429	8,412	8,599	12,442	14,622	13,907		
2014.	12.	7,499	7,728	7,151	7,090	5,689	8,182	6,138	6,819	6,522	6,172	8,290	7,570	7,693	11,516	14,652	13,858		
2015.	12.	7,797	4,790	7,236	6,819	...	6,919	5,609	6,163	6,081	5,822	7,616	7,163	7,436	12,367	14,706	12,740		
2016.	12.	8,150	6,060	6,986	6,214	...	7,349	5,221	5,981	5,330	5,277	7,745	6,714	6,450	12,456	14,688	11,680		
2016.	01.	7,251	...	7,194	7,046	...	7,231	5,491	5,895	6,053	5,552	8,082	7,233	7,729	12,270	14,783	12,606		
	02.	6,911	5,576	7,184	6,796	...	7,149	5,680	...	6,360	5,829	8,011	7,251	7,886	12,598	14,711	12,488		
	03.	6,652	5,783	7,013	6,704	...	7,827	5,529	5,962	5,753	5,662	8,008	7,073	7,920	12,574	14,685	12,378		
	04.	...	6,296	6,917	6,701	5,558	6,001	5,098	5,442	8,128	7,082	7,313	12,511	14,688	12,302		
	05.	...	6,166	6,922	6,688	5,638	6,018	5,299	5,415	8,261	6,800	6,902	12,537	14,661	12,262		
	06.	...	6,046	6,889	6,573	5,599	6,114	6,016	5,768	8,236	6,999	6,843	12,432	14,657	12,179		
	07.	6,595	6,014	7,051	6,573	5,472	6,042	5,934	5,767	8,314	7,002	6,825	12,480	14,594	12,169		
	08.	6,361	5,897	7,000	6,677	5,383	5,924	5,741	5,612	8,170	7,046	6,931	12,492	14,636	12,144		
	09.	7,888	6,291	6,751	6,407	...	7,837	5,314	6,046	5,681	5,628	8,039	6,946	6,960	12,450	14,642	12,065		
	10.	7,934	5,818	6,796	6,190	...	7,878	5,168	6,742	5,700	5,595	7,836	7,316	6,471	12,441	14,637	11,996		
	11.	8,219	6,387	6,729	6,068	5,400	6,318	5,654	5,270	7,628	6,868	6,418	12,420	14,704	11,868		
	12.	8,150	6,060	6,986	6,214	...	7,349	5,156	5,981	5,330	5,277	7,584	6,714	6,450	12,346	14,688	11,680		
Iznosi kredita (novi poslovi)																			
u hiljadama KM																			
2012.	12.	1.650	95	13.330	2.196	355	...	12.884	663	2.562	3.705	89.858	13.413	3.306	611.936	160.052	53.001		
2013.	12.	473	...	62.268	5.512	390	422	11.481	763	2.493	2.900	105.523	17.232	7.034	538.077	114.753	49.438		
2014.	12.	200	507	47.019	10.525	89	1.043	13.696	385	1.067	4.948	92.582	23.137	8.174	477.047	104.227	47.031		
2015.	12.	51	292	34.379	18.377	...	118	10.486	432	990	4.021	112.780	14.553	15.293	530.393	100.377	56.325		
2016.	12.	37	207	55.519	23.435	...	491	11.206	961	1.275	5.159	64.833	23.133	18.529	521.185	93.033	59.127		
2016.	01.	106	...	27.962	12.542	...	47	8.303	399	760	1.536	67.036	8.125	10.034	608.790	90.085	55.959		
	02.	137	150	36.456	20.165	...	163	10.432	...	757	2.436	88.195	13.178	10.472	523.505	97.932	56.062		
	03.	145	151	40.977	28.275	...	65	11.456	671	899	5.019	105.742	15.351	11.208	523.751	92.649	56.313		
	04.	...	83	42.521	31.441	9.799	244	1.469	5.152	97.587	13.037	9.931	517.271	93.208	56.560		
	05.	...	72	50.531	28.658	10.949	460	1.193	4.033	78.711	12.729	10.782	526.270	96.098	56.521		
	06.	...	107	65.966	30.280	12.461	1.444	5.434	12.288	86.531	14.591	17.930	519.983	95.912	56.731		
	07.	33	150	44.212	21.385	9.291	1.998	4.388	9.811	76.463	15.252	22.410	522.122	94.772	57.129		
	08.	36	114	41.490	21.072	8.700	665	2.099	8.145	84.949	10.320	19.093	526.818	94.421	57.888		
	09.	89	134	51.433	21.188	...	456	10.611	471	2.142	6.245	74.711	13.858	22.524	522.764	94.377	58.313		
	10.	57	116	74.406	23.678	...	352	11.090	527	2.311	6.486	58.257	20.462	28.227	534.928	93.846	58.377		
	11.	67	108	64.869	21.270	10.674	503	2.386	4.974	70.347	11.772	29.908	534.145	93.641	58.009		
	12.	37	207	55.519	23.435	...	491	10.141	961	1.275	5.159	70.540	23.133	18.529	521.185	93.033	59.127		

Napomena:

*Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumjevaju beskamatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima stanovništvu

T11		Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima (u procentima, na godišnjem nivou)												
		Nefinansijska preduzeća												
		Kamatne stope na kredite u KM				Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom								Revolving krediti i prekoračenja*
		do iznosa od 0,25 mil EUR		preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	do iznosa od 0,25 mil EUR			preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR		Preko iznosa 1 mil EUR			
Godina	Period	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Kamatne stope na kredite u KM	Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ponderisani mjesečni prosjeci														
2012.	12.	8,245	8,005	6,691	6,670	7,689	8,727	7,765	7,998	6,414	7,914	7,000	7,029	6,509
2013.	12.	8,011	7,526	6,460	7,223	7,834	8,231	8,016	6,731	6,707	7,867	6,417	6,838	6,517
2014.	12.	7,071	7,097	5,798	6,090	6,668	7,572	6,997	6,175	6,479	5,444	4,875	6,355	6,311
2015.	12.	6,608	6,409	4,988	5,626	7,755	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,519	5,955
2016.	12.	5,977	5,420	4,623	4,315	7,068	4,882	5,008	5,684	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868
2016.	01.	6,698	6,265	5,238	...	7,916	6,384	5,905	5,940	5,878	6,424	5,670	5,469	5,949
	02.	6,593	6,935	5,240	3,917	7,700	5,594	5,705	6,019	5,079	4,684	5,197	5,364	5,908
	03.	6,055	6,370	4,592	4,251	7,256	5,751	5,571	5,795	5,313	5,388	5,866	5,345	5,824
	04.	6,295	6,048	5,157	4,281	7,819	5,496	5,424	5,857	5,580	4,985	4,967	5,232	5,801
	05.	6,298	6,075	4,682	4,391	7,674	5,214	5,213	5,531	5,231	5,513	...	5,151	5,795
	06.	6,223	6,060	4,612	4,119	7,495	5,072	5,021	5,873	5,519	6,193	4,595	5,031	5,621
	07.	6,022	6,048	4,537	4,457	7,424	5,985	5,772	5,726	5,093	5,628	4,129	5,005	5,531
	08.	6,226	6,165	4,450	4,938	7,588	5,024	5,636	5,911	5,292	5,810	5,036	4,985	5,284
	09.	6,168	5,882	4,525	5,036	7,298	5,652	5,267	5,470	5,293	5,506	4,602	4,883	5,353
	10.	6,120	5,823	5,368	5,567	7,373	5,258	5,355	5,105	5,465	5,140	4,710	4,831	5,177
	11.	5,886	5,538	5,105	4,641	7,371	5,208	5,241	5,674	4,672	5,142	4,727	4,805	4,943
	12.	5,977	5,420	4,623	4,315	7,029	4,882	5,008	5,628	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868
Iznosi kredita (novi poslovi) u hiljadama KM														
2012.	12.	59.827	3.218	78.180	69.492	31.020	12.444	6.103	25.115	11.663	5.238	68.638	1.804.800	598.167
2013.	12.	58.148	2.808	61.373	59.503	36.938	14.643	5.331	47.739	3.490	11.397	63.237	1.712.557	593.756
2014.	12.	57.589	3.428	59.350	45.951	51.005	11.580	4.490	51.621	13.600	10.177	138.835	1.562.823	574.250
2015.	12.	50.117	14.157	56.173	42.450	23.978	13.003	6.571	30.490	19.323	14.047	35.546	1.667.461	534.778
2016.	12.	48.482	19.022	68.596	35.951	25.201	15.794	5.580	21.231	6.238	18.458	45.779	1.865.259	461.392
2016.	01.	26.177	7.529	18.920	...	13.394	4.133	2.458	18.173	7.846	5.500	27.110	1.645.311	497.290
	02.	31.633	8.941	38.777	41.554	9.312	8.904	4.215	16.643	6.486	10.833	42.926	1.717.090	492.678
	03.	40.348	15.106	43.648	30.747	20.325	10.367	6.401	25.105	5.118	9.515	22.943	1.715.649	468.665
	04.	34.311	18.848	28.448	14.500	17.952	10.713	8.504	25.677	9.376	11.758	23.993	1.764.276	441.149
	05.	31.551	13.065	51.416	35.185	16.049	8.949	4.295	15.607	8.183	2.200	...	1.837.080	412.853
	06.	37.450	11.794	58.083	37.319	18.506	13.256	7.728	14.875	10.205	6.899	29.138	1.864.156	422.212
	07.	34.232	9.458	51.329	9.934	16.645	6.420	6.623	11.908	6.967	18.396	62.460	1.874.842	414.861
	08.	32.087	10.076	43.172	25.794	15.254	6.923	3.164	8.994	11.523	10.602	37.894	1.793.609	420.991
	09.	33.249	9.941	49.295	19.410	14.380	8.986	4.637	17.609	10.300	15.309	19.055	1.859.846	435.694
	10.	32.604	17.014	60.436	23.179	14.230	15.500	4.311	23.751	10.063	11.665	31.267	1.842.842	464.659
	11.	34.887	15.929	52.760	48.505	20.394	11.341	7.487	20.020	10.275	6.443	28.760	1.839.820	470.812
	12.	48.482	19.022	68.596	35.951	23.726	15.794	5.580	10.638	6.238	18.458	45.779	1.865.259	461.392

Npomena:

* Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumijevaju beskatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju.

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima nefinansijskim preduzećima.

T12 Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća (u procentima, na godišnjem nivou)																				
		Stanovništvo										Nefinansijska preduzeća								
		Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti		Depoziti u KM i s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti
		s dogovorenim dospijjećem			Depoziti po viđenju * (prekonoćni)	s dogovorenim dospijjećem			Depoziti po viđenju * (prekonoćni)	sa dogovorenim dospijjećem	Depoziti po viđenju * (prekonoćni)	s dogovorenim dospijjećem			Depoziti po viđenju * (prekonoćni)	s dogovorenim dospijjećem			Depoziti po viđenju * (prekonoćni)	Depoziti po viđenju * (prekonoćni)
Godina	Period	do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine		do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine				do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine		do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Ponderisani mjesečni prosjeci																				
2012.	12.	2,079	3,163	4,407	0,140	2,384	3,298	3,993	0,342	1,953	0,092	3,467	4,540	4,063	0,176	1,456	4,026	...	0,136	0,098
2013.	01.	1,973	3,189	3,754	0,116	2,068	3,127	3,927	0,240	1,232	0,075	1,686	3,862	3,933	0,219	2,458	3,517	...	0,144	0,157
2014.	12.	1,263	2,764	2,973	0,089	1,431	2,901	3,170	0,181	0,916	0,064	0,760	2,867	3,369	0,203	1,890	...	2,319	0,132	0,094
2015.	01.	1,062	2,164	2,358	0,091	1,236	2,128	2,684	0,129	0,966	0,061	0,930	1,428	1,937	0,122	0,609	2,469	...	0,097	0,057
2016.	12.	0,548	1,698	2,102	0,093	0,545	1,525	2,211	0,106	0,423	0,057	0,456	1,393	1,822	0,085	0,915	...	2,124	0,083	0,048
	01.	0,887	1,973	2,586	0,098	0,886	2,135	2,396	0,121	0,744	0,066	0,858	1,484	1,884	0,099	0,348	...	2,567	0,089	0,071
	02.	0,828	2,073	2,269	0,086	0,868	2,199	2,565	0,115	0,648	0,066	0,997	1,371	2,102	0,103	0,089	0,149
	03.	0,854	1,889	2,123	0,084	0,858	2,243	2,524	0,124	0,748	0,064	0,844	2,169	2,483	0,091	0,254	2,269	...	0,065	0,052
	04.	0,738	1,947	2,092	0,078	0,756	2,012	2,245	0,123	0,576	0,068	0,756	2,881	2,897	0,097	...	2,012	...	0,080	0,046
	05.	0,685	1,997	2,210	0,076	0,618	1,957	2,114	0,123	1,467	0,066	0,413	1,561	...	0,087	2,214	0,081	0,056
	06.	0,660	1,992	2,075	0,076	0,580	1,975	2,235	0,122	0,524	0,066	1,210	1,797	2,490	0,077	0,085	0,056
	07.	0,583	1,930	2,002	0,075	0,679	1,916	2,084	0,122	0,542	0,066	0,355	1,398	2,060	0,082	0,084	0,050
	08.	0,626	1,877	2,006	0,075	0,548	1,740	2,247	0,115	0,472	0,066	0,353	1,327	2,876	0,081	...	1,184	...	0,065	0,053
	09.	0,609	2,101	1,873	0,073	0,602	1,791	2,344	0,114	0,590	0,067	0,306	1,697	2,191	0,081	...	1,345	...	0,076	0,065
	10.	0,578	2,116	2,011	0,072	0,583	2,002	2,063	0,112	0,579	0,066	0,451	2,382	1,723	0,097	0,080	0,068
	11.	0,657	1,721	2,056	0,086	0,560	1,655	2,041	0,109	0,524	0,058	0,471	1,669	2,532	0,085	2,154	0,088	0,058
	12.	0,548	1,698	2,102	0,093	0,545	1,531	2,211	0,106	0,423	0,057	0,456	1,393	1,822	0,085	0,915	...	2,124	0,083	0,048
Iznosi depozita (novi poslovi) u hiljadama KM																				
2012.	12.	22.786	32.900	32.655	1.691.057	30.445	77.512	40.687	689.308	11.233	217.349	45.600	53.329	3.973	1.536.916	17.408	1.248	...	319.103	44.031
2013.	01.	19.637	34.381	21.954	1.923.736	29.340	74.954	57.798	731.719	5.744	235.804	20.855	22.272	5.378	1.889.799	6.398	40.153	...	427.605	42.477
2014.	12.	24.762	33.097	19.050	2.115.947	28.079	72.251	48.611	787.586	4.240	213.851	26.218	15.491	4.029	1.920.631	1.277	...	1.381	494.367	63.957
2015.	01.	15.246	29.802	27.103	2.540.711	22.363	57.842	54.185	921.532	7.180	233.901	16.591	61.505	8.118	2.029.544	3.118	10.252	...	475.393	63.119
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.663	...	17.116	523.643	75.169
	01.	11.240	25.600	36.621	2.438.741	17.452	49.625	34.577	931.856	4.951	231.340	16.410	1.430	3.951	1.959.193	5.770	...	9.847	465.256	72.389
	02.	11.642	31.281	24.540	2.613.303	14.818	54.515	50.182	868.926	6.549	231.936	11.776	8.630	15.423	1.953.934	504.575	139.199
	03.	11.189	24.668	24.648	2.679.926	19.072	53.614	67.533	946.872	5.488	233.848	17.459	9.296	11.178	1.919.101	658	11.896	...	520.804	61.682
	04.	11.060	23.093	20.394	2.714.215	16.748	45.533	48.099	962.875	3.571	235.362	9.172	6.763	5.728	1.911.319	...	10.768	...	509.585	69.424
	05.	11.677	27.193	23.482	2.729.426	17.089	50.884	45.533	968.498	8.333	240.701	13.036	4.835	-	2.000.896	24.188	509.343	64.471
	06.	7.749	27.071	27.146	2.739.820	11.569	48.074	44.270	978.423	1.884	246.919	28.572	6.695	7.251	1.977.655	506.733	58.391
	07.	9.684	27.582	17.717	2.767.449	17.380	53.125	38.785	989.205	3.946	247.707	8.907	2.300	3.485	2.107.084	586.939	65.339
	08.	10.270	30.771	23.464	2.796.913	19.468	61.139	57.014	997.921	4.217	248.388	26.388	15.850	4.541	2.223.449	...	7.913	...	572.240	72.158
	09.	8.073	40.047	19.619	2.810.542	13.746	51.271	59.906	1.000.674	4.301	248.149	5.405	48.860	19.773	2.146.882	...	1.272	...	535.139	75.709
	10.	11.757	37.331	20.823	2.815.456	15.741	52.059	44.362	1.029.064	2.025	252.237	17.121	34.390	2.363	2.217.050	538.920	71.230
	11.	9.411	29.723	28.741	2.742.030	12.873	52.883	38.106	1.026.765	2.677	259.653	5.529	43.964	11.250	2.202.670	25.710	579.282	77.002
	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.663	...	17.116	523.643	75.169

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijjećem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

T13 Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka (na kraju perioda, u milionima KM)							
		DEPOZITI			KREDITI		
Godina	Mjesec	Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2006.	12.	4.004,4	4.758,1	8.762,5	2.057,0	6.755,6	8.812,6
2007.	12.	5.105,8	6.980,7	12.086,5	2.541,4	8.954,2	11.495,5
2008.	12.	4.904,3	6.970,0	11.874,4	3.427,5	10.708,6	14.136,1
2009.	12.	5.214,4	6.877,0	12.091,4	3.391,5	10.293,3	13.684,8
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2016.	01.	6.940,0	9.508,6	16.448,6	4.125,4	12.646,9	16.772,3
	02.	7.002,9	9.478,5	16.481,4	4.194,1	12.667,7	16.861,9
	03.	7.071,1	9.464,1	16.535,2	4.195,1	12.732,6	16.927,7
	04.	7.157,4	9.483,6	16.640,9	4.162,2	12.786,5	16.948,7
	05.	7.268,7	9.420,7	16.689,4	4.095,7	12.749,1	16.844,9
	06.	7.259,4	9.430,5	16.689,8	4.137,2	12.806,1	16.943,3
	07.	7.515,3	9.352,6	16.868,0	4.156,9	12.872,4	17.029,3
	08.	7.775,2	9.440,6	17.215,8	4.119,7	12.848,4	16.968,2
	09.	7.683,0	9.528,6	17.211,6	4.114,8	12.907,6	17.022,5
	10.	7.990,2	9.473,3	17.463,5	4.165,6	12.906,6	17.072,2
	11.	8.115,4	9.564,3	17.679,7	4.151,3	12.997,2	17.148,5
	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Ukupni depoziti predstavljaju obaveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i stranoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i stranoj valuti.

T14 Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka (na kraju perioda, u milionima KM)													
DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA													
Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada opština	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	44,2	393,7	348,6	169,8	124,3	156,0	697,6	1.067,2	139,6	853,3	10,1	4.004,4
2007.	12.	45,7	544,5	381,0	242,0	147,5	186,2	740,3	1.321,0	176,2	1.311,7	9,6	5.105,8
2008.	12.	52,3	255,2	271,7	204,0	108,2	137,5	781,8	1.328,9	161,3	1.558,8	44,7	4.904,3
2009.	12.	41,4	416,0	352,7	187,9	148,6	146,5	852,2	1.280,0	173,1	1.601,4	14,5	5.214,4
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2016.	01.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6
2016.	01.	111,9	379,3	308,8	225,3	36,8	190,7	466,1	2.076,5	251,7	2.869,5	23,4	6.940,0
	02.	116,8	382,7	310,9	221,0	36,2	191,8	510,3	2.036,5	256,8	2.917,2	22,8	7.002,9
	03.	101,1	367,9	317,6	228,2	39,6	220,6	515,6	2.011,3	259,7	2.984,8	24,5	7.071,1
	04.	119,7	398,7	314,6	239,7	45,9	210,7	515,8	1.995,5	265,6	3.023,5	27,7	7.157,4
	05.	118,9	392,7	320,1	248,3	49,0	220,5	494,0	2.093,3	267,6	3.038,0	26,3	7.268,7
	06.	159,5	337,1	318,6	247,0	36,9	229,6	514,1	2.049,3	256,0	3.089,1	22,2	7.259,4
	07.	152,1	328,5	313,2	256,7	47,2	231,1	571,7	2.208,4	263,5	3.120,1	22,8	7.515,3
	08.	166,6	408,5	344,9	259,4	51,6	206,8	594,6	2.308,1	270,7	3.139,1	24,9	7.775,2
	09.	117,9	401,6	396,6	242,3	54,2	236,7	524,5	2.261,7	264,0	3.162,7	20,8	7.683,0
	10.	127,0	521,0	417,2	242,8	51,7	286,4	607,8	2.270,1	263,4	3.182,9	19,9	7.990,2
	11.	105,0	491,6	408,1	248,9	80,1	322,9	569,4	2.359,2	263,6	3.247,4	19,2	8.115,4
	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se direktno upotrijebiti za plaćanja trećim licima, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prenos sredstava na prenosive depozite.

T15 Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka (na kraju perioda, u milionima KM)													
DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA													
Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada opština	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	22,7	222,3	35,6	33,0	42,4	168,3	405,0	516,0	50,9	3.246,9	15,1	4.758,1
2007.	12.	11,8	1.457,4	56,4	47,4	124,0	217,5	537,8	595,4	59,8	3.854,2	18,9	6.980,7
2008.	12.	16,0	1.211,7	21,3	50,1	101,5	334,0	758,5	743,7	78,1	3.647,0	8,2	6.970,0
2009.	12.	4,7	725,3	20,9	48,8	61,7	478,8	753,5	606,0	100,5	4.062,0	14,8	6.877,0
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	01.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2016.	01.	138,9	202,4	25,3	32,7	39,3	714,1	698,9	481,3	118,6	7.041,5	15,7	9.508,6
	02.	136,1	208,5	26,8	39,5	36,0	695,0	696,0	467,8	114,9	7.041,7	16,2	9.478,5
	03.	85,9	200,1	26,8	39,0	36,4	684,4	688,3	479,2	112,9	7.089,5	21,6	9.464,1
	04.	67,4	213,2	26,9	41,5	35,1	696,4	694,1	494,4	111,0	7.086,1	17,6	9.483,6
	05.	64,3	217,0	21,9	40,8	41,5	693,5	687,1	484,4	111,5	7.042,7	15,9	9.420,7
	06.	65,0	219,3	21,8	40,6	40,3	703,1	670,2	485,4	120,4	7.043,4	20,7	9.430,5
	07.	64,0	218,7	21,9	39,9	36,0	710,6	600,0	485,8	119,9	7.035,7	20,1	9.352,6
	08.	93,6	219,3	21,1	36,6	42,5	726,7	583,6	491,4	119,3	7.084,4	22,2	9.440,6
	09.	107,1	222,9	24,2	35,8	32,3	725,0	649,3	494,2	125,1	7.090,6	22,2	9.528,6
	10.	78,1	224,0	22,5	35,6	37,0	736,6	597,5	492,9	120,9	7.104,7	23,4	9.473,3
	11.	74,7	237,2	27,9	30,1	42,2	736,6	669,2	477,8	119,7	7.130,5	18,4	9.564,3
	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Ostali depoziti dozvoljavaju automatsko povlačenje sredstava ali ne i plaćanje trećim licima, štedne i oročene depozite, ostale depozite - ostalo.

T16		Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka (na kraju perioda, u milionima KM)											
KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA													
Godina	Mjesec	Krediti institucijama BIH	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama općina	Krediti fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim preduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	0,1	6,2	2,2	1,4	0,1	30,1	77,6	1.453,4	11,8	466,6	7,5	2.057,0
2007.	12.	0,0	6,3	2,3	0,3	0,0	53,5	73,8	1.819,0	17,0	564,5	4,6	2.541,4
2008.	12.	0,0	6,0	2,3	10,4	0,1	69,8	76,5	2.579,8	32,8	645,7	4,2	3.427,5
2009.	12.	3,2	8,7	2,2	31,7	33,5	33,4	80,0	2.459,8	10,6	716,4	12,0	3.391,5
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2.624,0	13,5	801,9	7,1	3.614,8
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2.935,2	5,9	858,4	4,2	3.972,1
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3.188,4	6,7	919,5	6,3	4.271,2
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3.152,2	5,5	942,2	12,1	4.318,6
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6
2016.	01.	0,0	64,3	5,2	21,6	35,2	22,7	92,1	2.913,5	6,4	938,2	26,0	4.125,4
	02.	0,0	60,8	14,2	20,6	22,4	24,6	88,1	2.996,9	6,8	934,8	25,0	4.194,1
	03.	0,1	62,1	14,8	20,2	22,1	36,1	80,4	2.987,9	6,6	940,5	24,5	4.195,1
	04.	0,0	45,7	14,9	19,8	13,9	26,0	76,5	3.000,2	6,7	936,0	22,6	4.162,2
	05.	0,0	46,9	17,6	19,9	9,6	25,5	71,6	2.954,6	8,5	922,8	18,6	4.095,7
	06.	0,0	46,2	16,5	19,1	8,6	36,2	75,7	2.998,0	9,5	908,9	18,4	4.137,2
	07.	0,0	45,9	17,1	18,4	8,7	31,4	76,3	3.021,8	9,6	909,2	18,4	4.156,9
	08.	0,0	53,9	13,9	17,4	60,3	20,9	77,5	2.943,3	9,2	905,7	17,6	4.119,7
	09.	0,0	47,4	14,0	20,4	60,4	21,8	92,5	2.936,9	8,9	897,5	15,1	4.114,8
	10.	0,0	46,9	8,2	20,4	60,5	21,5	91,9	2.981,8	8,5	910,6	15,3	4.165,6
	11.	0,0	52,1	3,8	20,2	60,0	22,0	93,1	2.972,9	7,9	904,7	14,7	4.151,3
	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Do 2006. ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Kratkoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora do jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T17 Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka (na kraju perioda, u milionima KM)													
KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA													
Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama općina	Krediti fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefnansijskim javnim preduzećima	Krediti nefnansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	0,0	0,4	1,3	56,2	0,6	31,8	167,7	2.592,7	10,3	3.893,0	1,5	6.755,6
2007.	12.	0,7	8,8	1,1	92,3	15,5	77,9	195,0	3.439,2	18,5	5.104,4	0,9	8.954,2
2008.	12.	1,7	95,6	0,9	132,5	13,5	73,9	177,2	4.142,2	19,5	6.051,1	0,5	10.708,6
2009.	12.	1,4	89,2	2,1	155,5	19,7	43,6	185,8	4.186,9	17,4	5.590,8	0,9	10.293,3
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7
2014.	12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3
2015.	12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9
2016.	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5
2016.	01.	0,0	407,7	221,5	279,2	96,5	31,2	309,3	4.471,9	13,8	6.813,5	2,1	12.646,9
	02.	0,0	407,9	216,5	276,8	94,0	31,9	302,4	4.487,0	13,6	6.835,6	2,0	12.667,7
	03.	0,0	400,7	213,0	274,6	91,5	30,8	300,8	4.517,5	13,6	6.888,0	2,1	12.732,6
	04.	0,0	388,1	207,9	277,1	89,0	30,6	303,3	4.539,8	13,5	6.935,1	2,0	12.786,5
	05.	0,0	371,6	207,1	274,5	91,0	29,8	302,6	4.501,6	11,9	6.958,7	0,5	12.749,1
	06.	0,0	358,2	205,4	279,8	88,5	31,5	298,9	4.523,7	11,7	7.008,0	0,5	12.806,1
	07.	0,0	351,2	199,2	277,0	106,2	30,9	298,3	4.575,4	11,5	7.022,3	0,5	12.872,4
	08.	0,0	344,1	194,9	273,3	103,9	30,9	296,2	4.549,8	11,3	7.043,5	0,5	12.848,4
	09.	0,0	325,0	229,1	272,0	104,6	30,0	293,3	4.561,5	11,0	7.080,6	0,5	12.907,6
	10.	0,0	315,8	229,3	268,2	102,0	29,5	289,4	4.541,1	11,8	7.118,0	1,4	12.906,6
	11.	0,0	309,3	235,4	264,9	99,5	28,0	287,8	4.608,4	12,1	7.151,3	0,5	12.997,2
	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.
Vidi napomenu na strani 155

Napomena:

Do 2006. ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Dugoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih sektora preko jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T18 Kupovina i prodaja konvertibilne marke (u hiljadama KM)					
Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ salda
1	2	3	4	5 (3-4)	6
2006.		3.316.074	2.181.712	1.134.362	4.880.802
2007.		3.878.146	2.822.867	1.055.279	5.936.081
2008.		4.933.211	5.564.318	-631.108	5.304.973
2009.		4.197.642	4.234.491	-36.849	5.268.124
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2016.	01.	419.251	440.548	-21.297	7.578.521
	02.	435.989	528.476	-92.487	7.486.034
	03.	513.049	489.620	23.429	7.509.464
	04.	608.278	476.553	131.726	7.641.189
	05.	475.741	547.104	-71.363	7.569.826
	06.	566.797	476.337	90.460	7.660.287
	07.	933.565	785.144	148.421	7.808.707
	08.	957.332	734.676	222.656	8.031.363
	09.	741.331	541.566	199.765	8.231.128
	10.	813.443	791.919	21.523	8.252.651
	11.	460.075	351.137	108.938	8.361.589
	12.	560.999	458.959	102.040	8.463.629

T19 Prosječne obavezne rezerve (u hiljadama KM)					
Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6=5-4
2008.	12.	17.320.130	2.961.865	3.630.571	668.706
2009.	12.	16.194.265	1.754.398	3.010.417	1.256.019
2010.	12.	15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888
2011.	12.	15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429
2012.	12.	14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163
2013.	12	15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.	12	15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.	12.	16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.	12	18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2016.	01.	17.382.721	1.504.274	4.110.684	2.606.410
	02.	17.255.339	1.492.001	4.071.968	2.579.967
	03.	17.205.002	1.489.635	3.985.339	2.495.704
	04.	17.222.773	1.492.629	4.007.355	2.514.726
	05.	17.256.308	1.497.435	3.980.385	2.482.950
	06.	17.335.400	1.505.667	3.975.296	2.469.629
	07.	19.259.784	1.925.978	3.964.489	2.038.511
	08.	19.496.034	1.949.603	4.016.769	2.067.165
	09.	19.732.227	1.973.223	4.082.200	2.108.977
	10.	19.752.708	1.975.271	4.156.445	2.181.174
	11.	19.961.910	1.996.191	4.152.193	2.156.002
	12.	20.070.713	2.007.071	4.188.236	2.181.165

Napomena:

Od 1. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%.

Od 1. jula 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na račun rezervi banaka: Centralna banka BiH na račun rezervi komercijalne banke u obračunskom periodu ne obračunava naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Od 1. maja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na račun rezervi kod Centralne banke u obračunskom periodu, kako slijedi:

- na iznos obavezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena, ili minimum nula,
- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obavezu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih poena imala negativnu vrijednost.

Od 1. septembra 2014. stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. avgusta 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. februara 2011. g stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijanja do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijanja preko jedne godine ostala nepromjenjena.

Od 1. jula 2010. godine stopa naknade na iznos obavezne rezerve je promjenjena i obračunava se na osnovu prosjeka kamatne stope koju je u istom periodu ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite, dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve ostala nepromjenjena.

Od 1. maja 2009. god. stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijanja preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. aprila 2009. god. stopa naknade se utvrđuje: na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obavezne rezerve po stopi 0.50%,- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. januara 2009. g stopa obavezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijanja do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijanja preko jedne godine.

Od 11. oktobra 2008. god. stopa obavezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. januara 2008. god. stopa obavezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T20		Transakcije u platnom prometu (u milionima KM)					
		RTGS		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
Godina	Mjesec	br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2006.		591.823	37.280	24.309.113	10.448	24.900.936	47.728
2007.		704.702	48.174	27.662.395	12.018	28.367.097	60.193
2008.		766.690	57.335	28.831.882	13.009	29.598.572	70.345
2009.		692.669	52.283	28.346.898	12.175	29.039.567	64.458
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2016.	01.	61.428	4.634	2.758.899	1.026	2.820.327	5.660
	02.	69.090	5.173	3.162.753	1.181	3.231.843	6.353
	03.	77.248	5.870	3.352.198	1.286	3.429.446	7.156
	04.	77.383	5.847	3.232.082	1.295	3.309.465	7.142
	05.	74.986	5.701	3.206.063	1.270	3.281.049	6.971
	06.	79.334	6.069	3.340.414	1.329	3.419.748	7.398
	07.	79.611	5.807	3.205.704	1.265	3.285.315	7.071
	08.	81.492	6.604	3.371.203	1.370	3.452.695	7.968
	09.	81.622	6.596	3.282.981	1.355	3.364.603	7.950
	10.	79.148	6.422	3.302.032	1.320	3.381.180	7.742
	11.	79.500	6.407	3.254.613	1.328	3.334.113	7.736
	12.	94.477	7.747	3.599.941	1.485	3.694.418	9.233

T21 Platni bilans Bosne i Hercegovine (u milionima KM)								
Period	TEKUĆI I KAPITALNI RAČUN					Ukupno	FINANSIJSKI RAČUN	NETO GREŠKE I PROPUSTI
	Tekući račun				Kapitalni račun			
	Roba	Usluge	Primarni dohodak	Sekundarni dohodak				
2007.	-8.747	2.129	670	3.901	415	-1.632	-1.766	-134
2008.	-10.472	2.186	943	3.827	383	-3.132	-3.300	-167
2009.	-7.632	1.748	955	3.341	350	-1.238	-1.131	107
2010.	-7.426	1.953	413	3.529	389	-1.142	-957	184
2011.	-8.080	1.847	211	3.540	357	-2.127	-2.039	88
2012.	-8.002	1.849	204	3.679	336	-1.934	-1.799	135
2013.	-7.316	1.857	350	3.694	337	-1.078	-875	203
2014.	-8.101	1.923	203	3.969	442	-1.564	-1.406	159
2015.	-7.418	2.086	135	3.621	402	-1.174	-1.061	113
2016.	-7.199	2.151	160	3.578	355	-955	-783	172
2012. Q1	-1.798	393	98	828	76	-403	-537	-134
Q2	-1.924	476	-108	930	80	-546	-410	135
Q3	-2.256	552	100	944	91	-569	-419	150
Q4	-2.024	427	115	978	89	-416	-432	-16
2013. Q1	-1.661	395	81	837	78	-270	-432	-162
Q2	-1.676	498	-108	926	80	-279	-215	65
Q3	-1.922	537	128	951	91	-214	-7	207
Q4	-2.058	426	248	980	89	-314	-222	93
2014. Q1	-1.795	453	81	833	76	-352	-462	-110
Q2	-1.967	453	-86	989	85	-526	-357	169
Q3	-2.190	569	62	1.071	153	-336	-166	170
Q4	-2.150	448	147	1.076	128	-351	-420	-70
2015. Q1	-1.620	433	47	892	111	-137	-340	-203
Q2	-1.939	561	-42	915	111	-395	-364	30
Q3	-1.996	634	-21	902	89	-391	-234	157
Q4	-1.864	458	150	912	92	-251	-123	128
2016. Q1	-1.588	438	39	761	82	-268	-253	16
Q2	-1.898	557	4	923	92	-322	-245	77
Q3	-1.807	617	51	945	91	-103	48	151
Q4	-1.905	539	66	949	90	-262	-333	-72

T22	Platni bilans BiH: Tekući i kapitalni račun (u milionima KM)													
	Period	TEKUĆI RAČUN										KAPITALNI RAČUN		
		Ukupno			Roba		Usluge		Primarni dohodak		Sekundarni dohodak		Potražuje	Duguje
Potražuje	Duguje	Saldo	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje				
2007.	11.764	13.811	-2.047	3.275	12.022	2.836	707	1.553	883	4.101	200	415	0	415
2008.	12.543	16.058	-3.515	3.883	14.355	2.968	782	1.656	713	4.036	209	383	0	383
2009.	11.046	12.634	-1.588	3.560	11.193	2.642	894	1.265	309	3.579	238	350	0	350
2010.	12.200	13.731	-1.531	4.775	12.201	2.757	804	881	468	3.787	257	389	0	389
2011.	13.157	15.640	-2.483	5.776	13.856	2.628	781	935	725	3.818	278	357	0	357
2012.	13.313	15.582	-2.269	5.844	13.846	2.639	790	873	669	3.957	277	336	0	336
2013.	13.873	15.288	-1.415	6.427	13.743	2.610	753	863	512	3.973	279	337	0	337
2014.	14.519	16.525	-2.006	6.620	14.721	2.680	757	953	750	4.266	298	442	0	442
2015.	14.776	16.352	-1.576	6.968	14.385	2.917	831	931	797	3.960	339	402	0	402
2016.	15.417	16.727	-1.310	7.582	14.781	3.006	855	907	747	3.922	345	355	0	355
2012. Q1	2.904	3.383	-479	1.284	3.082	526	132	199	101	895	67	76	0	76
Q2	3.487	4.113	-626	1.601	3.525	670	194	218	326	998	68	80	0	80
Q3	3.589	4.249	-660	1.491	3.747	848	296	233	133	1.017	73	91	0	91
Q4	3.333	3.838	-505	1.467	3.491	595	168	223	109	1.047	70	89	0	89
2013. Q1	3.082	3.430	-348	1.437	3.098	533	138	206	125	906	70	78	0	78
Q2	3.646	4.005	-359	1.748	3.424	684	186	217	325	996	70	80	0	80
Q3	3.689	3.994	-305	1.630	3.552	808	271	231	103	1.019	68	91	0	91
Q4	3.455	3.859	-403	1.611	3.669	585	159	208	-40	1.051	71	89	0	89
2014. Q1	3.198	3.626	-428	1.485	3.279	586	133	224	144	903	70	76	0	76
Q2	3.582	4.193	-611	1.643	3.610	641	188	238	324	1.060	71	85	0	85
Q3	3.989	4.478	-489	1.736	3.927	845	276	257	195	1.151	80	153	0	153
Q4	3.750	4.228	-479	1.755	3.905	607	160	234	87	1.153	76	128	0	128
2015. Q1	3.393	3.642	-248	1.610	3.230	580	147	239	192	964	72	111	0	111
Q2	3.723	4.228	-505	1.743	3.682	757	197	219	262	1.003	88	111	0	111
Q3	4.004	4.484	-480	1.811	3.807	953	318	250	271	990	88	89	0	89
Q4	3.656	3.998	-343	1.803	3.666	627	169	223	72	1.003	91	92	0	92
2016. Q1	3.267	3.617	-350	1.615	3.203	590	152	216	177	847	85	82	0	82
Q2	3.897	4.312	-414	1.921	3.819	752	195	217	213	1.007	84	92	0	92
Q3	4.209	4.403	-194	1.977	3.784	952	335	251	200	1.029	84	91	0	91
Q4	4.044	4.395	-351	2.069	3.974	712	172	223	157	1.040	91	90	0	90

Godina	FINANSIJSKI RAČUN				Ukupno *
	Direktne investicije	Portfolio investicije	Ostale investicije	Rezervna aktiva	
2007.	-2.560	4	-453	1.242	-1.766
2008.	-1.315	29	-1.551	-462	-3.300
2009.	-344	274	-957	-104	-1.131
2010.	-532	173	-857	258	-957
2011.	-674	46	-1.378	-33	-2.039
2012.	-506	19	-1.384	73	-1.799
2013.	-342	144	-1.387	709	-875
2014.	-755	107	-1.470	712	-1.406
2015.	-433	109	-1.618	881	-1.061
2016.	-483	164	-1.395	930	-783
2012. Q1	-26	-6	-191	-314	-537
Q2	-134	45	-91	-230	-410
Q3	-107	-18	-688	394	-419
Q4	-240	-2	-413	224	-432
2013. Q1	-295	51	-20	-168	-432
Q2	-164	26	-317	241	-215
Q3	4	21	-479	447	-7
Q4	113	46	-570	189	-222
2014. Q1	-239	13	-76	-161	-462
Q2	-218	31	-333	163	-357
Q3	-108	-20	-663	625	-166
Q4	-191	83	-397	85	-420
2015. Q1	-98	-13	-177	-52	-340
Q2	-199	-44	-334	213	-364
Q3	-110	76	-578	378	-234
Q4	-25	90	-530	342	-123
2016. Q1	-161	1	-30	-62	-253
Q2	-32	46	-410	152	-245
Q3	-132	82	-595	692	48
Q4	-157	35	-360	148	-333

* Vrijednost pod stavkom Ukupno uključuje i vrijednosti finansijskih derivativa.

T24	Servisiranje vanjskog duga sektora vlade (u hiljadama KM)						
	Kreditor	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	
Glavnica						Kamata	Ukupno
Javni kreditori	339.601	617.207	693.718	515.617	529.726	118.290	648.016
Međunarodne i regionalne organizacije	290.493	559.130	620.692	425.697	455.155	94.569	549.724
Evropska investicijska banka	38.236	40.804	51.583	59.051	58.951	20.395	79.346
Evropska banka za obnovu i razvoj	75.034	90.998	112.436	121.045	106.003	6.890	112.893
Svjetska banka - IDA	49.547	51.296	56.489	67.968	65.737	38.826	104.563
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	51.290	45.057	43.490	51.235	42.910	9.925	52.836
Razvojna banka Vijeća Evrope ¹⁾	991	1.818	3.086	4.112	3.702	1.039	4.740
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede	2.341	6.412	2.902	3.784	3.540	573	4.113
MMF	64.134	318.723	338.799	106.677	166.489	13.010	179.498
EUROFIMA	0	0	0	0	0	0	0
Evropska komisija	8.919	4.022	11.907	11.824	7.823	3.911	11.735
Vlada i vladine agencije	49.108	58.077	73.026	89.919	74.572	23.721	98.293
Pariski klub ¹⁾	30.493	31.746	33.811	38.344	29.420	11.486	40.906
Saudijski fond za razvoj	3.050	4.808	4.505	6.698	5.911	1.907	7.818
Ostala bilateralna ²⁾	15.566	21.523	34.710	44.877	39.241	10.327	49.568
Privatni kreditori	73.682	67.604	67.177	65.706	73.046	2.044	75.090
Londonski klub ¹⁾	73.682	67.604	67.177	65.706	73.046	2.044	75.090
Ukupno	413.283	684.810	760.895	581.323	602.772	120.334	723.106

Izvor:

Ministarstvo finansija i trezora BiH

1) Dug nastao prije 1992.

2) Ostala bilateralna sadrži sljedeće kreditore: Fortis banka, Vlada Japana, OPEC, KFW, Vlada Španije, Izvoz-Uvoz Banka Koreje (EximBank), Austrijska banka, Belgija, Banka za rad i privredu (BAWAG), Raiffaisen banka.

T25 Vanjski dug opšte vlade BiH po kreditorima** (u hiljadama KM)							
Kreditor	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015	31.12.2016.*
Javni kreditori							
Međunarodne i regionalne organizacije							
Evropska investicijska banka	537.870	704.579	973.305	1.197.893	1.461.725	1.549.248	1.762.048
Evropska banka za obnovu i razvoj	427.819	481.540	677.713	895.992	1.012.997	982.148	947.254
Svjetska banka - IDA	1.738.590	1.803.033	1.769.456	1.692.110	1.804.537	1.931.027	1.964.849
Svjetska banka - IBRD ⁵⁾	657.000	694.148	677.664	624.593	715.638	854.582	843.766
Evropska razvojna banka	35.843	37.180	36.776	35.180	63.239	74.890	80.361
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede	64.100	68.235	70.302	69.067	74.676	78.478	78.609
Međunarodni monetarni fond	767.071	784.851	950.444	851.771	1.061.656	1.036.624	1.028.123
EUROFIMA ¹⁾	7.839	0	0	0	0	0	0
Evropska komisija	74.322	70.410	62.587	250.346	242.523	234.700	226.876
Ostalo ²⁾	14.163	14.033	12.690	13.644	20.460	43.912	92.046
Vlada i vladine agencije							
Saudijski razvojni fond	24.519	33.780	49.628	68.419	86.457	101.893	103.034
Pariski klub ¹⁾	834.959	825.224	781.672	755.540	815.779	771.129	747.450
Japan	69.858	73.248	62.324	48.251	47.081	51.160	68.319
Kuvajt ³⁾	30.829	28.997	27.971	24.212	23.485	15.541	24.854
Ostalo ³⁾⁴⁾	316.369	395.378	446.030	468.033	498.354	511.800	534.955
Privatni kreditori							
Londonski klub ¹⁾	599.205	541.875	479.306	416.737	354.168	291.599	218.554
Ostalo	90.687	106.621	133.936	151.182	159.511	162.516	149.563
Ukupno	6.291.044	6.663.132	7.211.804	7.562.971	8.442.288	8.691.248	8.870.661

Izvor:

Izveštaj Ministarstva finansija i trezora BiH

Napomena:

Stanje duga na kraju perioda Q4 predstavlja stanje duga na kraju godine. Stanje duga je dobijeno preračunom valute u kojoj je kredit ugovoren u KM po kursnoj listi CBBiH važećoj za posmatrani datum

1) Dug nastao prije 1992.

2) Uključuje OPEC fond.

3) Uključuje i direktno zaduženje entitetskih vlada.

4) Ova kategorija uključuje: BAWAG, Izvozno-uvoznu banku Koreje, KFW, Vlade Belgije i Španije

5) Uključuje stari i novi dug

* Preliminarni podaci

** Podaci revidirani u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 17.02.2017. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brčko Distrikta.

T26 Devizne rezerve CBBiH (na kraju perioda, u milionima KM)											
BRUTO DEVIZNE REZERVE									Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
Godina	Mjesec	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire				
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2006.	12.	0,0	0,6	55,2	5.002,7	0,0	393,3	5.451,7	5.450,7	5.182,6	268,1
2007.	12.	0,0	0,4	40,1	5.971,1	80,7	606,2	6.698,5	6.697,6	6.303,9	393,7
2008.	12.	0,0	0,4	212,2	4.727,9	49,9	1.305,3	6.295,7	6.294,8	5.727,5	567,3
2009.	12.	63,3	5,7	107,4	3.298,0	2,2	2.735,4	6.212,1	6.211,2	5.705,5	505,7
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6
2016.	01.	192,2	3,8	100,5	937,4	0,0	7.404,0	8.637,7	8.636,4	8.046,2	590,2
	02.	211,2	3,9	100,1	656,0	0,0	7.603,2	8.574,5	8.573,3	7.950,8	622,5
	03.	204,3	3,8	106,1	1.184,0	0,0	7.095,2	8.593,3	8.591,3	7.974,2	617,1
	04.	213,0	3,8	111,3	1.966,5	0,0	6.411,5	8.706,1	8.704,5	8.108,8	595,7
	05.	204,7	1,2	123,8	2.271,3	0,0	6.035,2	8.636,3	8.635,1	8.034,6	600,5
	06.	223,8	3,9	129,1	2.357,5	0,0	6.058,4	8.772,7	8.771,5	8.125,7	645,8
	07.	228,2	6,6	135,4	2.633,0	0,0	5.938,7	8.941,9	8.939,1	8.283,3	655,8
	08.	220,0	4,0	151,0	2.834,5	0,0	5.930,3	9.139,8	9.137,4	8.495,5	641,9
	09.	220,2	2,7	156,7	2.943,2	0,0	6.122,6	9.445,3	9.443,5	8.797,5	646,0
	10.	219,6	2,7	163,3	2.880,7	0,0	6.079,9	9.346,2	9.343,3	8.722,2	621,1
	11.	208,2	2,6	171,9	2.856,0	0,0	6.181,6	9.420,3	9.417,5	8.824,7	592,8
	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Napomena:

Bruto devizne rezerve čine stanja bilansnih pozicija kratkoročne strane aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u stranoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosne papire od jula 2006. po odluci Investicionog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obaveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto strana aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

T27 Vanjskotrgovinska razmjena BiH (u milionima KM)						
Godina	Mjesec	Izvoz robe	Uvoz robe	Saldo izvoza i uvoza robe	Pokrivenost uvoza izvozom u %	
1	2	3	4	5=(3-4)	6=(3/4)x100	
2006.		5.164	11.389	-6.224	45,3	
2007.		5.937	13.898	-7.962	42,7	
2008.		6.712	16.293	-9.581	41,2	
2009.		5.530	12.348	-6.818	44,8	
2010.		7.096	13.616	-6.521	52,1	
2011.		8.222	15.525	-7.303	53,0	
2012.		7.858	15.253	-7.395	51,5	
2013.		8.380	15.170	-6.790	55,2	
2014.		8.682	16.199	-7.518	53,6	
2015.		8.987	15.852	-6.864	56,7	
2016.		9.417	16.139	-6.723	58,3	
2016.	01.	632	922	-290	68,5	
	02.	719	1.237	-518	58,1	
	03.	770	1.369	-599	56,2	
	04.	802	1.436	-635	55,8	
	05.	751	1.305	-554	57,5	
	06.	841	1.453	-612	57,9	
	07.	774	1.343	-568	57,7	
	08.	746	1.328	-582	56,2	
	09.	829	1.419	-590	58,4	
	10.	830	1.433	-603	57,9	
	11.	891	1.397	-506	63,8	
	12.	832	1.497	-665	55,6	

Napomena:

Korišteni su najnoviji podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine o vrijednosti uvoza robe po specijalnom sistemu trgovine i nisu uključena prilagođenja obuhvata i vrijednosti koja se rade u svrhu izvještavanja o platnom bilansu.

T28		BiH izvoz po zemljama destinacije (u hiljadama KM)								
Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Srbija*	Italija	Slovenija	Austrija	Crna Gora*	Druge zemlje	Ukupno
2006.		668.733	965.258	681.764	713.413	629.633	313.807	-	1.191.688	5.164.296
2007.		762.169	1.090.120	770.717	779.102	645.369	369.608	155.707	1.363.793	5.936.584
2008.		913.488	1.156.836	942.277	843.065	614.875	415.224	231.444	1.594.482	6.711.690
2009.		814.110	944.144	741.441	702.356	463.129	325.370	229.506	1.311.143	5.531.199
2010.		1.085.936	1.070.626	894.775	862.022	611.744	470.584	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	1.001.879	963.546	706.818	619.042	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	710.002	939.241	653.304	654.764	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	766.745	1.003.294	686.503	687.565	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	800.690	1.195.438	697.785	755.827	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	770.695	1.214.930	748.870	743.062	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	822.846	1.131.096	807.200	730.590	240.704	3.219.408	9.416.616
2016.	01.	115.705	54.552	36.235	93.984	53.320	52.627	11.245	214.043	631.711
	02.	130.567	69.403	49.844	93.936	65.876	60.990	15.910	232.242	718.768
	03.	127.607	82.059	62.097	93.648	65.518	59.578	17.785	261.259	769.550
	04.	130.384	98.113	67.742	94.670	62.831	63.613	21.460	262.861	801.672
	05.	126.752	80.657	59.500	93.717	65.635	61.377	22.290	240.868	750.796
	06.	124.056	91.848	69.723	104.809	68.932	68.704	23.258	289.970	841.300
	07.	123.464	92.677	73.414	99.362	64.793	58.842	19.204	242.451	774.206
	08.	117.064	78.229	77.083	65.042	64.371	61.599	20.175	262.715	746.277
	09.	122.524	74.930	77.771	92.293	75.905	63.188	24.100	297.946	828.659
	10.	126.392	79.493	81.591	100.348	73.612	65.621	20.772	282.161	829.990
	11.	126.476	87.323	84.930	103.042	77.756	67.246	21.997	322.616	891.386
	12.	108.420	96.076	82.919	96.247	68.650	47.205	22.506	310.276	832.299

Napomena:

Kao kriterij za prikazivanje zemlje izvoza korišten je procenat učešća izvoza u tu zemlju u odnosu na ukupan bh. izvoz za 2010. U skladu s prethodno navedenim, sve zemlje u koje je izvoz veći od 4% ukupnog bh. izvoza u 2010. iskazane su posebno, dok su ostale zemlje prikazane u koloni "Druge zemlje".

*Do 12. 2. 2007. podaci o izvozu u Srbiju i Crnu Goru su prikazani kao izvoz u Srbiju, a od tog datuma se Srbija i Crna Gora prikazuju kao zasebne zemlje.

T29		BiH Uvoz po zemljama porijekla (u hiljadama KM)											
Godina	Mjesec	Hrvatska	Srbija*	Njemačka	Italija	Ruska Federacija	Slovenija	Kina	Austrija	SAD	Mađarska	Druge zemlje	Ukupno
2006.		1.946.914	1.116.167	1.417.257	1.020.542	254.626	860.684	391.090	456.213	220.622	394.682	3.309.988	11.388.785
2007.		2.449.198	1.408.588	1.742.880	1.255.982	277.902	884.579	597.930	535.957	298.658	478.958	3.967.610	13.898.242
2008.		2.779.927	1.726.195	1.914.630	1.520.914	344.006	963.337	748.615	606.290	524.553	719.598	4.444.452	16.292.516
2009.		1.855.136	1.283.006	1.395.705	1.243.234	865.684	758.953	557.106	455.395	325.140	401.304	3.214.517	12.355.179
2010.		2.058.946	1.429.477	1.424.980	1.210.391	1.189.105	808.852	655.539	489.083	485.491	416.780	3.447.593	13.616.238
2011.		2.226.507	1.465.645	1.648.403	1.381.687	1.635.091	828.564	774.881	491.679	626.711	379.214	4.067.045	15.525.428
2012.		2.202.545	1.431.534	1.725.796	1.429.362	1.493.885	803.360	816.377	504.094	388.173	412.951	4.044.863	15.252.942
2013.		1.956.353	1.485.608	1.734.842	1.482.256	1.505.995	754.344	914.082	519.291	384.852	441.535	3.990.634	15.169.793
2014.		1.851.693	1.629.521	1.869.564	1.653.565	1.292.467	763.235	1.359.548	532.109	475.375	433.638	4.338.562	16.199.278
2015.		1.673.161	1.728.490	1.914.225	1.758.289	910.072	773.559	1.091.670	560.924	441.158	411.579	4.588.564	15.851.692
2016.		1.617.692	1.828.073	1.998.877	1.899.614	707.993	831.403	1.091.966	556.399	327.745	405.278	4.874.287	16.139.326
2016.	01.	85.704	107.387	129.052	134.712	128.372	139.672	159.864	148.814	145.247	146.571	140.987	151.310
	02.	105.173	135.825	169.711	170.642	144.451	147.506	147.874	156.839	166.495	161.984	158.075	163.498
	03.	113.690	169.751	178.954	175.770	164.394	172.285	166.228	164.785	179.880	181.649	158.489	173.000
	04.	108.889	139.892	162.075	176.203	164.566	177.504	168.351	126.956	158.474	175.470	163.292	177.941
	05.	41.836	50.156	31.465	102.230	29.251	86.675	64.220	64.489	41.419	32.907	63.576	99.769
	06.	49.380	60.893	71.228	74.301	68.094	81.889	73.850	62.037	74.285	72.441	68.837	74.167
	07.	67.899	87.605	104.328	81.209	90.616	96.966	88.158	93.287	100.959	93.762	93.793	93.384
	08.	31.495	41.976	51.051	48.142	45.695	52.389	43.806	44.781	49.828	48.621	47.785	50.828
	09.	13.881	21.362	26.607	22.038	28.497	31.325	22.792	32.506	35.254	21.583	33.753	38.149
	10.	23.999	31.618	30.864	34.492	32.007	34.768	34.207	34.617	38.178	36.192	37.013	37.324
	11.	279.852	390.427	413.372	416.740	408.935	432.493	373.347	398.725	429.038	461.579	431.791	437.990
	12.	921.798	1.236.892	1.368.707	1.436.478	1.304.879	1.453.471	1.342.699	1.327.837	1.419.057	1.432.758	1.397.390	1.497.360

Napomena:

Kao kriterij za prikazivanje zemlje uvoza korišten je procenat učešća uvoza iz te zemlju u odnosu na ukupan BiH uvoz za 2010. U skladu s navedenim, sve zemlje iz kojih je uvoz veći od 3% ukupnog bh. uvoza u 2010. iskazane su posebno, dok su ostale zemlje prikazane u stupcu "Druge zemlje".

*Do 12. 2. 2007. podaci o uvozu iz Srbije uključivali su i uvoz iz Crne Gore, a od tog datuma uvoz iz Crne Gore obuhvaćen je uvozom predstavljenim u koloni "Druge zemlje".

T30	Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima (u milionima KM)									
	Izvoz robe					Uvoz robe				
Grupa proizvoda	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ukupno	7.858,0	8.380,3	8.681,7	8.987,3	9.416,6	15.252,9	15.169,8	16.199,3	15.851,9	16.139,3
Životinje i proizvodi životinjskog porijekla	134,3	127,5	114,6	189,1	171,8	425,0	442,7	456,7	520,4	488,1
Proizvodi biljnog porijekla	91,1	128,8	158,9	202,1	264,7	705,8	663,6	710,3	756,8	765,6
Masti i ulja životinjskog porijekla i biljnog porijekla	75,9	92,6	93,3	118,6	142,5	171,9	162,3	150,7	167,3	206,5
Prehrambene prerađevine	336,7	324,9	282,5	307,8	355,3	1.513,9	1.482,8	1.434,2	1.446,5	1.489,7
Proizvodi mineralnog porijekla	872,0	1.091,9	947,1	738,3	747,5	3.229,0	3.045,2	2.813,2	2.258,0	2.015,0
Proizvodi hemijske industrije ili srodnih industrija	533,2	531,6	604,5	705,0	772,3	1.522,5	1.475,4	1.565,5	1.571,9	1.594,0
Plastične mase, guma i kaučuk	202,7	229,0	249,2	284,1	319,1	846,8	858,8	949,6	1.007,3	1.075,0
Koža i krzno	179,8	170,8	147,2	161,8	155,6	397,8	426,1	482,3	462,8	465,8
Drvo i proizvodi od drveta	507,4	579,5	645,0	668,9	729,0	158,0	165,3	191,3	206,2	237,1
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	224,7	233,5	230,1	260,1	241,2	353,3	352,3	387,4	387,7	405,4
Tekstil i tekstilni proizvodi	332,2	371,4	425,2	494,7	507,4	734,7	827,3	986,2	1.023,5	1.103,2
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	476,3	557,2	666,2	639,9	673,4	251,1	276,7	329,2	335,7	330,1
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala, keramički proizvodi, staklo i stakleni proizvodi	49,0	52,3	62,7	52,9	65,6	284,3	280,8	302,9	313,8	340,3
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, drago i poludrago kamenje	19,7	36,2	12,9	12,1	12,3	11,5	12,5	13,9	12,7	14,3
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	1.908,8	1.753,9	1.749,1	1.652,0	1.571,1	1.330,1	1.399,8	1.500,3	1.536,0	1.574,4
Mašine, aparati, mehanički i električni uređaji	791,3	859,6	939,5	1.018,1	1.046,3	1.881,1	1.866,6	2.338,0	2.198,3	2.243,7
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	203,0	260,4	299,9	317,2	319,7	909,9	936,7	1.037,8	1.070,5	1.160,6
Satovi, mjerni, muzički i medicinski instrumenti	19,5	17,1	17,2	20,6	25,1	211,7	181,2	192,8	218,8	220,8
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	79,0	63,5	92,1	136,1	171,2	4,5	7,9	6,3	7,0	10,4
Razni proizvodi	821,2	898,5	944,4	1.007,7	1.125,2	309,5	305,0	350,2	350,1	399,0
Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Nerazvrstano	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Napomena:

- Izvor ovih podataka je Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine.
- Podaci su klasifikovani prema Harmonizovanom sistemu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T31 Pregled prosječnih srednjih kurseva konveribilne marke		EMU	Hrvatska	Mađarska	Turska	Švicarska	V. Britanija	SAD	Srbija
Godina	Mjesec	EUR	HRK	HUF	TRY	CHF	GBP	USD	RSD
		1	100	100	1	1	1	1	100
2006.		1,955830	26,703006	0,741214	1,090541	1,243337	2,869188	1,559433	2,327066
2007.		1,955830	26,653716	0,778418	1,095670	1,190857	2,858739	1,429542	2,446287
2008.		1,955830	27,072193	0,778567	1,030147	1,233196	2,462700	1,336615	2,406718
2009.		1,955830	26,641714	0,698858	0,904894	1,295257	2,195821	1,406763	2,083674
2010.		1,955830	26,836049	0,710646	0,979613	1,417637	2,280434	1,476950	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,702511	0,840993	1,589068	2,253721	1,406117	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,676389	0,845478	1,622699	2,412276	1,522668	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,658705	0,775940	1,589326	2,304432	1,473557	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,633710	0,673375	1,610337	2,426325	1,474019	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,631327	0,650180	1,832914	2,694477	1,762605	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,627987	0,586378	1,794449	2,396405	1,768011	1,588875
2016.	01.	1,955830	25,547063	0,621633	0,600289	1,789556	2,601235	1,800089	1,597809
	02.	1,955830	25,614570	0,630369	0,598962	1,774315	2,522432	1,760907	1,591798
	03.	1,955830	25,868195	0,628440	0,609762	1,792085	2,506126	1,763368	1,587994
	04.	1,955830	26,088529	0,627680	0,608326	1,789367	2,465692	1,724799	1,592534
	05.	1,955830	26,083784	0,621727	0,589550	1,768876	2,513716	1,728886	1,592696
	06.	1,955830	26,011790	0,623129	0,596471	1,794719	2,484148	1,743092	1,585042
	07.	1,955830	26,093416	0,621967	0,597912	1,800287	2,326581	1,765906	1,585492
	08.	1,955830	26,122516	0,630563	0,588611	1,798182	2,286192	1,743797	1,586007
	09.	1,955830	26,087186	0,633773	0,588171	1,789949	2,297091	1,744021	1,587066
	10.	1,955830	26,049658	0,636784	0,577473	1,796719	2,193704	1,773097	1,587666
	11.	1,955830	26,006607	0,633706	0,551629	1,818895	2,249695	1,809759	1,587767
	12.	1,955830	25,940874	0,626430	0,530160	1,819632	2,315504	1,856330	1,584716

T32 Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade (u milionima KM)												
	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko	Konsolidirani prihodi	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/ deficit
2006.	801,8	5.177,2	2.525,6	201,0	8.586,4	713,3	4.590,0	2.187,5	174,3	7.546,0	489,6	550,9
2007.	885,0	5.901,0	2.919,1	241,5	9.832,7	753,9	5.532,4	2.458,9	197,5	8.828,8	745,8	258,1
2008.	980,7	6.537,5	3.264,5	236,6	10.903,1	876,4	6.651,2	3.003,7	184,5	10.599,6	842,8	-539,3
2009.	1.086,6	6.074,6	3.080,3	210,9	10.342,5	975,5	6.292,4	3.316,6	189,9	10.664,5	748,0	-1.070,0
2010.	1.009,8	6.474,1	3.234,6	235,7	10.862,6	996,5	6.324,5	3.410,6	200,4	10.840,3	634,2	-611,9
2011.	968,6	6.571,2	3.685,6	237,4	11.357,1	983,6	6.449,7	3.372,1	209,1	10.908,7	771,1	-322,7
2012.	1.045,6	6.642,8	3.652,6	246,1	11.459,5	952,9	6.595,9	3.534,1	215,5	11.170,8	815,7	-526,9
2013.	1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2
2014.	1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3
2015.	1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9
2012. Q1	207,6	1.320,0	669,7	49,7	2.230,2	208,6	1.348,7	664,7	36,4	2.241,7	28,8	-40,3
Q2	292,0	1.476,0	759,0	54,5	2.544,9	239,5	1.446,2	743,6	45,1	2.437,8	31,4	75,6
Q3	254,6	1.555,1	760,7	76,0	2.605,9	244,4	1.483,1	723,5	63,7	2.474,3	42,9	88,7
Q4	291,4	1.541,4	830,9	65,9	2.695,8	260,4	1.729,1	898,3	70,2	2.924,2	86,7	-315,2
2013. Q1	223,3	1.308,9	636,9	47,1	2.200,2	211,7	1.349,8	659,6	40,8	2.245,9	20,5	-66,2
Q2	288,1	1.533,2	764,2	64,3	2.620,6	233,4	1.448,7	701,4	57,8	2.412,0	32,8	175,7
Q3	241,1	1.494,2	761,6	61,6	2.542,2	220,5	1.425,0	731,2	59,0	2.419,5	49,4	73,3
Q4	317,2	1.538,8	854,9	59,7	2.726,9	273,3	1.702,3	854,2	61,6	2.847,9	94,6	-215,6
2014. Q1	238,3	1.387,7	761,7	49,2	2.416,8	220,9	1.376,7	695,9	39,7	2.313,1	21,8	81,8
Q2	274,5	1.577,2	744,0	54,4	2.620,4	222,9	1.464,7	746,7	50,5	2.455,0	32,4	133,0
Q3	256,6	1.602,1	784,7	58,8	2.680,1	220,9	1.528,9	805,6	58,9	2.592,2	56,3	31,5
Q4	340,1	1.635,5	883,3	61,3	2.878,6	277,6	1.693,7	917,6	69,9	2.917,3	252,2	-290,8
2015. Q1	241,1	1.440,2	738,2	51,8	2.448,9	215,3	1.378,9	706,6	46,2	2.324,7	24,1	100,1
Q2	293,0	1.532,0	818,4	57,6	2.670,8	226,1	1.446,6	757,9	47,2	2.447,5	26,5	196,8
Q3	252,9	1.685,4	850,7	61,8	2.826,7	229,3	1.523,4	803,0	60,1	2.591,8	51,2	183,7
Q4	301,4	1.642,6	829,5	60,9	2.798,6	265,3	1.793,5	914,3	66,6	3.003,9	137,2	-342,5
2016. Q1	242,5	1.498,3	706,4	54,9	2.478,4	226,3	1.430,0	687,6	43,1	2.363,4	24,0	91,0
Q2	288,3	1.622,2	813,1	57,9	2.745,9	230,2	1.521,8	747,5	43,6	2.507,4	51,7	186,7
Q3	256,6	1.761,1	812,0	62,4	2.867,4	227,9	1.494,9	776,2	41,0	2.515,2	105,3	246,9

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Auto putevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33 Vladine finansije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda (u milionima KM)												
	Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Konsolidirani prihodi	Kompenzacija zaposlenih	Korištenje robe i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava
2006.	4.947,1	2.536,2	1.103,1	8.586,4	2.222,7	1.986,0	108,0	310,4	2.426,5	492,4	7.546,0	489,6
2007.	5.536,5	2.908,9	1.387,3	9.832,7	2.534,7	2.220,9	110,8	378,2	3.030,6	553,5	8.828,8	745,8
2008.	5.946,3	3.568,7	1.388,1	10.903,1	3.022,3	2.462,0	123,6	439,6	3.945,1	607,0	10.599,6	842,8
2009.	5.351,9	3.638,6	1.352,0	10.342,5	3.155,2	2.489,4	123,9	418,5	3.951,0	526,5	10.664,5	748,0
2010.	5.640,2	3.813,0	1.409,4	10.862,6	3.169,8	2.593,1	122,7	476,6	3.770,3	707,8	10.840,3	634,2
2011.	6.032,2	4.036,4	1.288,5	11.357,1	3.336,9	2.088,2	161,4	402,8	4.330,3	589,1	10.908,7	771,1
2012.	6.037,9	4.046,6	1.375,0	11.459,5	3.323,8	2.156,4	200,6	416,1	4.394,4	679,5	11.170,8	815,7
2013.	5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8
2014.	6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8
2015.	6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1
2012. Q1	1.132,0	931,4	166,9	2.230,2	702,6	367,7	34,2	32,3	1.028,2	76,7	2.241,7	28,8
Q2	1.279,5	1.021,9	243,4	2.544,9	704,3	429,3	52,4	52,0	1.048,0	151,8	2.437,8	31,4
Q3	1.359,3	1.007,0	239,7	2.605,9	697,5	397,7	36,4	109,0	1.091,2	142,4	2.474,3	42,9
Q4	1.438,7	1.086,4	170,8	2.695,8	731,7	521,0	51,8	175,4	1.138,8	305,5	2.924,2	86,7
2013. Q1	1.110,3	930,9	159,1	2.200,2	685,5	381,5	30,1	25,5	1.035,8	87,6	2.245,9	20,5
Q2	1.327,2	1.019,2	274,2	2.620,6	697,2	420,7	58,1	58,2	1.068,2	109,7	2.412,0	32,8
Q3	1.320,1	1.035,1	187,0	2.542,2	690,2	407,4	33,3	86,0	1.059,5	143,1	2.419,5	49,4
Q4	1.368,0	1.119,9	239,0	2.726,9	790,0	546,9	48,2	173,9	1.152,5	136,4	2.847,9	94,6
2014. Q1	1.207,3	961,3	248,2	2.416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1.080,3	77,5	2.313,1	21,8
Q2	1.262,3	1.050,0	308,1	2.620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1.091,1	123,3	2.455,0	32,4
Q3	1.352,4	1.077,4	250,3	2.680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1.155,2	180,7	2.592,2	56,3
Q4	1.433,2	1.146,1	299,4	2.878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1.202,0	266,6	2.917,3	252,2
2015. Q1	1.255,6	981,8	211,5	2.448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1.079,3	69,0	2.324,7	24,1
Q2	1.356,0	1.076,0	238,8	2.670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1.124,0	105,9	2.447,5	26,5
Q3	1.426,4	1.099,4	300,9	2.826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1.143,3	165,3	2.591,8	51,2
Q4	1.424,4	1.172,5	201,8	2.798,6	735,3	533,8	75,0	152,9	1.249,1	257,8	3.003,9	137,2
2016. Q1	1.290,0	998,7	189,6	2.478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1.097,8	79,3	2.363,4	24,0
Q2	1.412,5	1.095,5	237,8	2.745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1.135,6	108,6	2.507,4	51,7
Q3	1.468,4	1.136,0	262,9	2.867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1.163,2	131,3	2.515,2	105,3

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34 Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade (u milionima KM)										
	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani prihodi	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006.	1.157,1	1.843,9	1.722,9	5.177,2	846,3	1.816,2	1.566,9	4.590,0	198,4	388,9
2007.	1.319,8	2.265,9	1.895,9	5.901,0	1.254,3	2.216,5	1.815,0	5.532,4	248,1	120,5
2008.	1.296,9	2.764,6	2.032,6	6.537,5	1.574,1	2.729,4	2.027,8	6.651,2	397,4	-511,1
2009.	1.205,3	2.739,7	1.788,5	6.074,6	1.357,1	2.812,4	1.865,0	6.292,4	300,7	-518,5
2010.	1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011.	1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012.	1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013.	1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.	1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015.	1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2012. Q1	291,7	688,2	401,5	1.320,0	255,1	742,8	412,2	1.348,7	8,1	-36,8
Q2	351,1	737,3	448,8	1.476,0	306,4	749,9	451,1	1.446,2	11,0	18,9
Q3	382,8	768,6	489,4	1.555,1	353,2	757,1	458,6	1.483,1	12,3	59,7
Q4	390,9	786,8	442,2	1.541,4	463,8	776,6	567,2	1.729,1	26,8	-214,5
2013. Q1	276,9	706,4	386,8	1.308,9	267,4	746,0	397,6	1.349,8	3,3	-44,2
Q2	436,3	735,9	426,3	1.533,2	300,6	762,6	450,7	1.448,7	6,2	78,4
Q3	352,1	759,0	457,3	1.494,2	322,8	742,4	434,0	1.425,0	10,1	59,0
Q4	392,2	779,2	439,2	1.538,8	453,4	776,2	427,4	1.702,3	28,2	-191,7
2014. Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	404,4	1.376,7	5,0	5,9
Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	440,6	1.464,7	10,3	102,2
Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	450,3	1.528,9	17,5	55,7
Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	516,9	1.693,7	33,2	-91,3
2015. Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	400,9	1.378,9	4,1	57,1
Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	421,4	1.446,6	10,0	75,4
Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	455,6	1.523,4	14,0	148,0
Q4	393,1	864,1	487,6	1.642,6	470,4	833,9	591,3	1.793,5	26,5	-177,3
2016. Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	409,9	1.430,0	4,0	64,3
Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	435,8	1.521,8	10,1	90,3
Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	446,4	1.494,9	14,4	251,8

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/ rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35	Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade (u milionima KM)							
	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani prihodi	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani Rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006.	1.211,3	950,2	2.525,6	1.049,1	944,1	2.187,5	212,0	126,2
2007.	1.419,8	1.030,3	2.919,1	1.324,0	1.013,1	2.458,9	433,5	26,7
2008.	1.547,1	1.348,9	3.264,5	1.602,6	1.313,9	3.003,7	329,4	-68,5
2009.	1.349,4	1.377,9	3.080,3	1.676,0	1.517,4	3.316,6	310,0	-546,3
2010.	1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.	1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.	1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.	1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.	1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.	1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2012. Q1	360,1	359,6	669,7	338,7	376,0	664,7	15,9	-11,0
Q2	415,7	393,9	759,0	391,4	402,8	743,6	13,5	1,8
Q3	428,9	382,3	760,7	370,1	403,8	723,5	16,2	21,0
Q4	461,8	427,1	830,9	547,7	408,6	898,3	20,6	-88,0
2013. Q1	346,7	340,1	636,9	317,6	391,9	659,6	9,0	-31,7
Q2	419,6	405,7	764,2	352,3	410,2	701,4	12,5	50,3
Q3	419,6	397,5	761,6	390,4	396,3	731,2	15,8	14,6
Q4	452,5	469,3	854,9	486,4	434,8	854,2	21,3	-20,7
2014. Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	404,1	695,9	10,7	55,1
Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	413,8	746,7	18,0	-20,7
Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	422,6	805,6	12,4	-33,3
Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	459,4	917,6	134,9	-169,3
2015. Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	411,2	706,6	6,0	25,6
Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	420,4	757,9	9,2	51,3
Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	433,3	803,0	17,4	30,3
Q4	435,2	477,4	829,5	511,5	486,0	914,3	49,5	-134,3
2016. Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	156,8	687,6	13,3	5,4
Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	179,7	747,5	31,0	34,6
Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	200,5	776,2	70,5	-34,6

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T36 Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača (u milionima KM)												
Godina	Austrija	Holandija	Hrvatska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija*	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2006.	235,0	41,2	182,0	41,8	37,2	n/a	115,8	38,8	55,6	47,7	69,6	864,8
2007.	292,5	29,0	160,6	23,2	16,7	332,8	132,9	1.351,1	65,8	-0,6	195,9	2.599,8
2008.	242,9	36,0	103,0	47,7	28,8	339,4	210,3	213,3	40,6	5,8	69,6	1.337,5
2009.	79,6	-16,5	125,2	3,7	-9,1	129,2	58,9	3,4	-122,2	18,0	81,8	351,9
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	178,8	26,3	86,0	24,0	-11,4	195,7	-0,4	19,6	5,9	9,5	246,0	779,9
2015	36,6	86,8	161,4	30,0	2,3	28,4	19,4	-9,1	-34,8	64,0	91,7	476,7
Jan - Sep 2016.	19,5	-3,7	32,9	0,3	6,1	3,0	12,6	-4,9	-18,4	8,5	88,9	144,8

Napomena:

Direktna strana ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje. Razlike koje su posljedica primjene nove metodologije u odnosu na prethodno korištenu se ogledaju u sljedećem:

- tretiranje međukompanijskih zajmova i ostalih obaveza za finansijske posrednike (transakcije iz ove kategorije, ostali kapital - povlačenja i otplate ove vrste zajmova - su isključene iz direktnih investicija), dok se u platnom bilansu sada uključuju u kategoriju Ostalih investicija)
- evidentiranje dividendi (dividende se knjiže za period u kojem su isplaćene, a ne za period u kojem su zaradene kako je bilo po prethodnoj metodologiji)
- ulaganja sestrinskih preduzeća su uključena u direktna ulaganja u kategoriji ostalog kapitala, a dok se u platnom bilansu sada isključuju iz kategorije Ostalih investicija. (Sestrinska preduzeća su preduzeća iz različitih ekonomija s istim direktnim stranim ulagačem uglavnom iz treće ekonomije ili iz ekonomije sestrinskog preduzeća).

U skladu s ovim metodološkim izmjenama su revidirani podaci i za period 2004-2009.

*Od 2007. podaci se odnose na Srbiju, a do 2007. podaci su uključivali Srbiju i Crnu Goru.

"n/a" u ovoj djelatnosti/zemlji manje je od tri preduzeća s direktnim ulaganjem, te u skladu sa statističkim standardima nismo u mogućnosti prikazati iznose ulaganja.

T37 Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti (u milionima KM)														
Godina	Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	Prerada drveta i proizvoda od drveta i plute, osim namještaja, proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	Proizvodnja koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva	Proizvodnja hemijskih proizvoda	Proizvodnja ostalih proizvoda od nemetalnih minerala	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko i posredovanje u trgovini, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, popravak predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo	Pošta i telekomunikacije	Finansijsko posredovanje, osim osiguranja i penzijskih fondova	Poslovanje nekretninama	Ostale djelatnosti	Ukupno
2011.	32,2	12,5	43,6	12,2	-7,3	-24,0	-5,2	125,3	63,8	10,8	165,4	78,7	190,6	698,6
2012.	-5,9	-0,1	2,6	18,7	3,4	-26,0	7,0	144,8	40,2	6,4	130,2	12,1	267,7	601,1
2013.	-40	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	-44,4	73,7	46,1	138,5	19,7	226,9	407,1
2014.	-19,5	-5,2	180,8	2,9	-24,9	36,2	-59,4	60,6	35,2	6,7	149,8	184,7	232,1	779,9
2015.	5,2	-0,2	24,0	56,2	-4,8	-53,3	6,7	47,3	-27,5	56,8	161,4	48,2	156,6	476,7
Jan -Sep 2016.	-3,0	1,1	2,6	15,0	-10,7	-18,7	-0,8	21,9	4,5	7,4	77,4	-64,3	112,3	144,8

Napomena:

Tokove direktnih stranih investicija u BiH prema NACE 1. Rev 1. klasifikacije djelatnosti za period 2004-2012 možete naći na web stranici.

Direktne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj. Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje. Razlike koje su posljedica primjene nove metodologije u odnosu na prethodno korištenu se ogledaju u sljedećem:

- tretiranje međukompanijskih zajmova i ostalih obaveza za finansijske posrednike (transakcije iz ove kategorije, ostali kapital - povlačenja i otplate ove vrste zajmova - su isključene iz direktnih investicija), dok se u platnom bilansu sada uključuju u kategoriju Ostalih investicija)

- evidentiranje dividendi (dividende se knjiže za period u kojem su isplaćene, a ne za period u kojem su zaradene kako je bilo po prethodnoj metodologiji)

- ulaganja sestrinskih preduzeća su uključena u direktna ulaganja u kategoriji ostalog kapitala, a dok se u platnom bilansu sada isključuju iz kategorije Ostalih investicija. (Sestrinska preduzeća su preduzeća iz različitih ekonomija s istim direktnim stranim ulagačem uglavnom iz treće ekonomije ili iz ekonomije sestrinskog preduzeća).

U skladu s ovim metodološkim izmjenama su revidirani podaci i za period 2004 - 2009.

T38 Međunarodna investicijska pozicija (MIP) (u milionima KM)													
AKTIVA													
Direktne investicije													
Ostala ulaganja													
Godina	NETO MIP	Ukupno aktiva	Ukupno	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi	Ostala aktiva	Rezervna aktiva
1	2=3-15	3=4+7+8+9+14	4=5+6	5	6	7	8	9=10+11+12+13	10	11	12	13	14
2006.	-5.336,1	9.635,3	245,5	79,3	166,2	28,8	0,0	3.881,4	3.225,8	130,2	461,9	63,4	5.479,5
2007.	-6.096,6	12.465,2	340,6	110,5	230,1	16,3	0,0	5.382,0	4.374,1	194,3	749,8	63,8	6.726,3
2008.	-9.834,4	12.377,4	398,8	126,0	272,9	40,7	0,0	5.614,3	4.219,4	171,2	1.164,9	58,7	6.323,5
2009.	-12.118,5	12.071,9	266,1	124,0	142,1	315,2	0,0	5.250,7	3.755,0	163,1	1.277,0	55,6	6.239,9
2010.	-12.950,1	11.821,4	428,5	233,6	194,9	451,0	0,0	4.456,4	3.145,1	173,3	1.076,4	61,7	6.485,5
2011.	-13.886,3	11.565,1	417,1	250,6	166,5	440,5	0,0	4.256,1	2.968,1	69,5	1.154,1	64,4	6.451,4
2012.	-14.651,6	11.658,0	560,1	297,3	262,8	469,2	0,0	4.092,3	2.760,0	74,2	1.177,3	80,9	6.536,4
2013.	-14.815,2	12.772,8	679,0	275,0	404,0	538,6	0,0	4.459,0	2.997,8	117,6	1.181,3	162,4	7.096,1
2014.	-15.137,1	13.341,7	690,0	282,4	407,6	586,4	0,0	4.211,9	2.761,3	92,7	1.200,6	157,3	7.853,4
2015.	-15.281,2	13.826,9	772,7	325,6	447,1	657,4	0,1	3.762,6	2.553,7	35,5	1.025,8	147,6	8.634,1

Napomena:

Međunarodna investicijska pozicija za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6).

Pored redovne revizije podatka, koja podrazumjeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci za ostale periode. Revizija je urađena u skladu sa najnovijim revizijama podataka Monetrane statistike, Statistike direktnih investicija, kao i u skladu sa najnovijim revizijama podataka za stranu aktivu vladinog sektora.

T38	Međunarodna investicijska pozicija (MIP) (u milionima KM)										
	PASIVA										
	Direktne investicije						Ostala ulaganja				
	Ukupno pasiva	Ukupno	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi	Ostala pasiva
	15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25	22	23	24	25
2006.	14.971,4	4.911,2	4.217,5	693,7	251,5	0,0	9.808,7	2.136,1	6.669,7	769,2	233,7
2007.	18.561,8	7.380,4	6.484,5	895,9	310,0	0,0	10.871,5	2.673,5	7.176,0	823,0	198,9
2008.	22.211,7	8.817,2	7.289,8	1.527,4	408,9	0,0	12.985,6	3.387,1	8.304,8	1.101,0	192,8
2009.	24.190,4	9.512,6	7.467,5	2.045,2	835,5	0,0	13.842,2	3.226,8	8.509,7	1.564,9	540,7
2010.	24.771,5	9.963,1	7.473,3	2.489,8	787,1	0,0	14.021,2	2.618,6	8.944,4	1.968,6	489,7
2011.	25.451,3	10.883,7	7.885,6	2.998,1	726,8	0,0	13.840,9	2.135,8	9.126,2	2.093,1	485,8
2012.	26.309,6	11.323,7	8.006,0	3.317,6	702,9	0,0	14.283,0	2.052,9	9.574,6	2.178,8	476,8
2013.	27.588,0	11.783,2	8.408,4	3.374,8	548,8	0,0	15.256,0	1.934,3	10.571,4	2.230,4	519,9
2014.	28.478,8	11.790,1	7.976,5	3.813,6	481,1	0,0	16.207,6	1.653,5	11.756,3	2.283,5	514,3
2015.	29.108,0	12.400,0	8.991,7	3.408,3	353,4	0,0	16.354,6	1.595,3	12.108,1	2.118,1	533,1

T39 Realni i nominalni efektivni kurs konvertibilne marke			
Godina	Mjesec	NEER	REER
2006.		96,92	101,23
2007.		96,37	98,45
2008.		96,36	100,02
2009.		100,38	100,94
2010.		99,98	100,00
2011.		100,86	100,39
2012.		101,57	99,58
2013.		102,76	97,84
2014.		104,97	97,74
2015.		105,38	96,16
2016.		107,02	95,90
2016.	01.	107,38	97,71
	02.	107,79	97,75
	03.	106,99	96,56
	04.	106,80	96,01
	05.	107,06	96,09
	06.	106,95	95,61
	07.	106,82	95,28
	08.	106,99	95,08
	09.	106,96	94,92
	10.	106,73	95,17
	11.	106,95	95,50
	12.	106,85	95,15

Napomena:

Zbog promjene pondera za period 2014, 2015. i 2016. revidirani su i podaci za NEER i REER od januara 2014. godine do decembra 2016. godine.

Kraće metodološke napomene izračuna NEER-a i REER-a su sljedeće:

Prilikom izračuna NEER-a ponder se računa u odnosu na ukupnu trgovinu za tri uzastopne godine (počevši od 2005, 2006. i 2007. – koristi se ponder koji se dobije iz vrijednosti zbira ukupne trgovine od 2005 – 2007; za 2008, 2009. i 2010. godinu vrijednost zbira ukupne trgovine od 2008 – 2010, za godine 2011, 2012. i 2013. se računa koristeći vrijednosti 2011 – 2013, i za 2014, 2015. i 2016. godinu vrijednost zbira ukupne trgovine od 2014 – 2016).

Također, po datoj metodologiji koristi se kurs koji izražava koliki broj jedinica strane valute odgovara jednom BAM-u.

Za izračun REER-a, pored NEER-a koristi se i indeks potrošačkih cijena – CPI. CPI indeks je inverzno postavljen i formiran je na osnovi dvadeset trgovinskih partnera (Austrija, Češka, Francuska, Njemačka, Mađarska, Italija, Litvanija, Holandija, Poljska, Slovenija, Hrvatska, Kina, Velika Britanija, BJR Makedonija, Rumunija, Ruska Federacija, SAD, Srbija i CG – od 2007. posmatra se samo Srbija, Švicarska i Turska).

U skladu sa prethodno navedenim porast indeksa predstavlja aprecijaciju kursa, dok pad indeksa predstavlja deprecijaciju kursa.

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH.

T40 Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka				
Godina	Gotovina izvan banaka	Povećanje opticaja u odnosu na prethodnu godinu	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Novac u komercijalnim bankama
1998.	162.495.839	-	167.458.839	4.963.000
1999.	515.275.238	217,1%	538.356.238	23.081.000
2000.	651.725.615	26,5%	695.887.615	44.162.000
2001.	1.673.877.219	156,8%	1.805.962.219	132.085.000
2002.	1.736.502.940	3,7%	1.870.782.940	134.280.000
2003.	1.601.303.246	-7,8%	1.721.858.246	120.555.000
2004.	1.670.551.255	4,3%	1.817.427.255	146.876.000
2005.	1.729.125.940	3,5%	1.907.182.940	178.057.000
2006.	1.978.348.296	14,4%	2.154.234.164	175.885.868
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	1139,0%	4.066.804.492	665.452.000

Bilješka uz tabele 6, 7, 9, 13,14, 15, 16 i 17.

Revidirani podaci za period januar 2006. – novembar 2015. godine su bazirani na aktivnom podbilansu banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključen pasivni podbilans. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivni podbilans sadrži obaveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine, i ne odslikava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finansija FBiH u skladu sa Zakonom o početnom bilansu banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim preduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vladi entiteta, fiksnu aktivu, depozite nerezidenata, dionice i kapital.

Podaci o „punom“ bilansu, s uključenim pasivnim podbilansom, korisnicima su još uvijek dostupni na:

http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U novembru 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 miliona KM i smanjenja slijedećih stavki: potraživanja od privatnih preduzeća za 260 miliona KM, strane pasive za 101 milion KM i ostalih stavki (neto) za 95 miliona KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u finansijskim izvještajima banaka Federacije BiH i prenosa novčanih tokova u decembarskim podacima za 2011. došlo je do sljedećih promjena, na strani aktive: smanjenja kredita za 155 miliona KM, povećanja ostale aktive za 10 miliona KM, na strani pasive: smanjenja obaveza prema nerezidentima u iznosu od 624 miliona KM, povećanja rezervisanja za kreditne gubitke za 472 miliona KM i povećanja ostale pasive za sedam miliona KM.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH u junu 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 miliona KM potraživanja po osnovu vrijednosnih papira od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U decembru 2010. ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za period od augusta 2009, kada je greška nastala, do maja 2010. Navedena ispravka se odrazila na porast strane aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju finansijskih instrumenata u okviru strane aktive za period januar - august 2010. u iznosu od oko 40 miliona KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovu kredita reklasifikovana su u potraživanja od nerezidenata po osnovu vrijednosnih papira, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne strane aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske, jedna banka je izvršila reklasifikaciju finansijskih instrumenata na strani pasive za period septembar 2008. - novembar 2010. tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih finansijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 miliona KM.

U skladu s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenoj u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasifikovanih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamate po nekvalitetnoj aktivu, te obračuna opštih i posebnih rezervisanja, banke iz RS-a su u podacima za decembar 2010. izvršile primjenu navedene regulative prenosom navedenih pozicija iz vanbilansne evidencije u bilans. Ispravka se odrazila na strani aktive, na porast kredita u iznosu od 144 miliona KM, porast dospjelih kamata u iznosu od 36 miliona KM, a na strani pasive na porast rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 180 miliona KM u okviru računa kapitala.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

IZDAVAČ

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo

Tel. + 387 33 278 100, 663 630

Fax +387 33 278 188

www.cbbh.ba

e-mail: contact@cbbh.ba

Publikovanje i umnožavanje u obrazovne
i nekomercijalne svrhe je dozvoljeno
uz saglasnost izdavača